

Regionalni vodovod
Crnogorsko primorje

Godišnji izvještaj o realizaciji godišnjeg plana rada sa godišnjim finansijskim izvještajem za 2017. godinu - rezime -

JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje” Budva

1. UVOD

Javno preduzeće „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ sa sjedištem u Budvi (dalje: JP) registrovano je u Centralnom registru privrednih subjekata Poreske uprave Crne Gore i u potpunom je vlasništvu države Crne Gore. Osnovna djelatnost JP-a je regionalno vodosnabdijevanje primorskog regiona Crne Gore preko sistema regionalnog vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja (dalje: RVS) kojim se obezbjeđuju dovoljne količine kvalitetne, zdravstveno ispravne vode za piće za primorski region Crne Gore.

Sporedna djelatnost JP-a je pružanje usluga u oblasti kablovskih komunikacija - iznajmljivanje optičkih vlakana, za što je JP registrovano kod Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore.

1.1 Najvažnije aktivnosti

JP je u izvještajnom periodu svoje aktivnosti realizovalo uz podršku Vlade, Ministarstva održivog razvoja i turizma i drugih ministarstava i institucija sa kojima JP ima intenzivnu komunikaciju. Tako su aktivnosti na transformaciji JP u privredno društvo intenzivirane nakon stupanja na snagu novog Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja ("Službeni list CG", broj 56/16), kojim su propisani rokovi za sprovođenje radnji na transformaciji. U izvještajnom periodu, Vlada je donijela Odluku o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ ("Službeni list CG", broj 79/17), koja je stupila na snagu 07.12.2017.godine.

JP je uredno obavljalo osnovnu djelatnost regionalnog vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, odnosno neprekidno je isporučivalo visokokvalitetnu vodu za piće lokalnim vodovodnim preduzećima (u daljem tekstu: ViK-ovima).

U 2017. godini je ugovorena isporuka 7.124.560 m³ vode, a isporučena je količina od 9.097.278 m³ vode. Dakle, tokom 2017. godine isporučeno je 27,6 % više vode od ugovorene količine. Preuzimanje značajno većih količina vode od onih u ugovorima o isporuci vode je postala praksa u prethodnim godinama, pa je tako veća količina vode u odnosu na ugovorenu količinu vode, u 2016. godini iznosila 34 %, a u 2015. godini 41 %.

U izvještajnom periodu JP je uredno izmirivalo kreditne obaveze prema međunarodnim finansijskim institucijama, obaveze prema zaposlenima i dobavljačima, kao i sve druge obaveze.

Realizovane su i aktivnosti u vezi sa obezbjeđenjem kredita za refinansiranje nepovoljnog zajma Abu Dhabi fonda za razvoj. Pribavljena je saglasnost tog fonda za prijevremenu jednokratnu otplatu zajma, vršeni su pregovori sa bankama u Crnoj Gori i od njih su pribavljene ponude za kredit za refinansiranje zajma Abu Dhabi fonda za razvoj.

Predstavnici JP su tokom proljeća i ljeta vršili aktivnosti na poboljšanju rada vodovodnog sistema opštine Žabljak u skladu sa Zaključcima Vlade. Sprovedene mjere su omogućile da po prvi put u više godina nema restrikcija u vodosnabdijevanju, a zabilježen je i rast broja turista od 63% u odnosu na prethodnu godinu. Takođe, JP je pratilo i izradu dokumentacije - Revizija Master plana za urbane otpadne vode.

U okviru strateških smjernica poslovanja i razvoja JP urađeni su nacrti značajnih dokumenata: Vizija razvoja RVS i sektora vodosnabdijevanja na području Crnogorskog primorja i Projekat razvoja vodovodnog sektora na Crnogorskom primorju za period od 2020. do 2030. godine. U okviru Vizije razvoja RVS i sektora vodosnabdijevanja na području Crnogorskog primorja obuhvaćene su i aktivnosti na razvojnim projektima JP, kao što su: proširenje kapaciteta RVS, izgradnja fabrike za flaširanje vode i proizvodnju hladnih čajeva, aktivnosti na podizanju bezbjednosti RVS i razvoju telekomunikacione infrastrukture, nastavak aktivnosti na uvođenju standarda u poslovanju, na saradnji sa vodovodnim preduzećima u regionu i na projektu eko naselja Karuč - „Iskreno zeleno“. Takođe, obuhvaćeni su i najznačajniji izazovi po održivo funkcionisanje RVS, ali i sektora vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju. U dokumentu Vizija razvoja sektora vodosnabdijevanja postavljene su konceptualne osnove plana razvoja do 2030 godine, urađena je priprema informaciono-dokumentacione osnove i određeni su organi, institucije, NVO i eksperti u različitim oblastima koji treba da budu uključeni u izradu plana.

2. IZVJEŠTAJ FINANSIJSKOG SEKTORA

Shodno Zakonu o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, sredstva za finansiranje JP-a obezbjeđuju se iz sopstvenih prihoda koje JP ostvaruje na tržištu, prodajom proizvoda i usluga, budžeta Crne Gore, kreditnih sredstava, poklona i donacija i drugih sredstava u skladu sa zakonom. Dva su osnovna prihoda koje stiže JP i to: prihodi od isporuke vode ViK-ovima i prihod od posebne naknade na investicije za izgradnju i rekonstrukciju objekata na teritoriji opština Crnogorskog primorja.

Imajući u vidu da su ukupni prihodi JP u 2017.godini iznosili 8.051,543,00 eura a ukupni rashodi 5.726.656,00 eura, ostvarena bruto dobit u 2017.godini iznosi 2.609.280,00 eura.

2.1 Prihodi od prodaje vode

JP je isporučivalo vodu, stalno ili po potrebi, ViK-u Ulcinj, ViK-u Bar, ViK-u Budva, ViK-u Kotor, ViK-u Tivat i ViK-u Herceg Novi (preko ViK Tivat).

Prihodi od isporuke vode su u 2017.godini su iznosili 3.564.564,00 € i veći su za 25% u odnosu na 2015. godinu.

2.2 Prihodi od posebne naknade na investicije na teritoriji opština Crnogorskog primorja

Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja (Službeni list CG, broj 56/16), koji je usvojen 10.08.2016. godine, promijenjen je način obračuna posebne naknade na investicije na teritoriji Crnogorskog primorja. Po prethodnom zakonu naknada je iznosila 1% predračunske vrijednosti investicije prikazane u revidovanoj projektnoj dokumentaciji, dok je novim zakonom određeno da se ista obračunava po stopi od 1% predračunske vrijednosti investicije, ali da ne može biti obračunata na iznos manji od 8 eura po m² bruto građevinske površine. Predmetna izmjena zakonske regulative i povećanje intenziteta investicija su imali pozitivan uticaj na povećanje prihoda po ovom osnovu u 2017. godini. Po ovom osnovu je prihodovano 3.409.841,00 €, tj. 36 % više u odnosu na prihod ostvaren u 2016. godini.

Održivost prihoda od posebne naknade je od velikog značaja, posebno ako se uzme u obzir činjenica da su ova sredstva opredjeljena za vraćanje kreditnih zaduženja koja su iskorišćena za izgradnju RVS, a za koje je garancije dala Vlada Crne Gore, kao i za nastavak izgradnje RVS. U toku 2018. godine se očekuje značajan pad dijela naplate posebne naknade po osnovu izgradnje hotela, jer je Zakonom predviđeno da od 01.01.2018. godine hoteli sa 5 zvjezdica ne plaćaju posebnu naknadu, dok hoteli sa 4 zvjezdice, mali hoteli, butik hoteli i kondo i drugi hoteli ovog tipa sa pet zvjezdica plaćaju posebnu naknadu umanjenu za 50 %.

2.3 Potraživanja i naplata po osnovu isporuke vode

U 2017. godini je, osim u slučaju ViK Ulcinj, vršena naplata potraživanja po osnovu preuzete vode u okviru ugovorenih rokova. U slučaju ViK Ulcinj, vršena je naplata potraživanja preko javnog izvršitelja jer ovaj vodovod duži period nije poštovao postignute o dogovore koji su se ticali dinamike izmirenja duga.

Naplata po osnovu isporuke vode u 2017.godini bila je 5% veća od naplate u 2016. godini, odnosno 22 %, od naplate u 2015.godini. U periodu od 2015-2017. godina je značajno poboljšana naplata zaostalih potraživanjaveća za 22 %, od naplate u 2015.godini i za 5% od naplate u 2016. godini.

2.4 Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja

Izgradnja RVS je finansirana bespovratnim sredstvima iz domaćih izvora i iz kredita međunarodnih institucija - Svjetske banke, Evropske banke za obnovu i razvoj i Abu Dhabi Fonda za razvoj.

2.4.1 Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja kod Svjetske banke

Ugovor sa Svjetskom bankom zaključen je na iznos od 6.600.000 SDR (specijalnih prava povlačenja), sa grejs periodom od 10 godini, od kojih je povučeno je 5.975.796,46 SDR. Sa otplatom kredita je započeto 15. oktobra 2017.godini, kada je uplaćena prva rata kredita. Kredit se vraća u dvije jednake godišnje rate, koje dospijevaju svakog 15.04 i 15.10 u svakoj godini do kraja desetogodišnjeg perioda otplate kredita, odnosno do 15. aprila 2027. godine.

JP je u 2017. godini platilo dio kredita u iznosu od 293.268,53 SDR, što je ekvivalentno iznosu od 351.263,30 €. Takođe, Ministarstvo održivog razvoja i turizma platilo iznos od 5.521,30 SDR, što je ekvivalentno iznosu od 6.613,16 €, akoji se odnosi na otplatu dijela kredita povodom aktivnosti koje su sprovedene na zaštiti područja delte rijeke Bojane u Ulcinju.

2.4.2 Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja kod Evropske banke za obnovu i razvoj

Ugovor sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) zaključen je na iznos od 18.000.000 €. Kredit podliježe promjenjivoj kamatnoj stopi koja iznosi Euribor +1% Povraćaj kredita je ugovoren na period od 12 godina, pri čemu se otplata vrši u 24 rate, i to dva puta godišnje: 24. februara i 24. avgusta. Sa otplatom kreditnih obaveza je započeto 24. februara 2011. godine, dok posljednja rata dostiže na naplatu 24.02.2023. godine.

Redovno su servisirane kreditne obaveze, koje su u 2017.godini, na ime glavnice duga iznosile 1.500.000,00 eura a na ime kamata po istom kreditu 72.144,88 €.

2.4.3 Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja kod Abu Dhabi fonda za razvoj

Kreditno zaduženje po Ugovoru o zaduženju sa Abu Dhabi fondom za razvoj iznosilo je 38.888.145,06 AED, a kamatna stopa bila je 5% godišnje. Ugovoren je povraćaj kredita u 24 polugodišnje rate i to svakog 30. aprila i 30. oktobra počev od 30. aprila 2013. godine, zaključno sa 30. oktobrom 2024. godine. Imajući u vidu nepovoljna valutna kretanja, koja su tri godine zaredom prouzrokovala značajne finansijske gubitke, JP je uz podršku Vlade Crne Gore sprovedo niz aktivnosti za restrukturiranje predmetnog kreditnog zaduženja. Vlada je dala saglasnost za kreditni aranžman između JP i Erste banke kojim su obezbijeđena sredstva za jednokratnu isplatu ostatka kredita Abu Dhabi fonda za razvoj, u iznosu od 8.000.000 €, a Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2017.godinu obezbijeđena su sredstva za garanciju za kredit Erste banke, kojom je zamijenjena garancija izdata Abu Dhabi fondu za razvoj.

U toku 2017.godine vraćen je cjelokupan ostatak duga po navedenom kreditu u iznosu od 26.576.348,69 AED, odnosno 6.679.010,10 €, od čega, na ime glavnice kredita iznos od 25.928.145,06 AED što je ekvivalentno iznosu od 6.516.132,44 € i na ime kamate 648.203,63 AED, odnosno 162.877,66 €.

2.5 Kontrola poslovanja JP od strane Državne revizorske institucije

Nadležni kolegijum DRI je na sjednici održanoj 26.07.2017. godine usvojio Konačni Izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za 2016. godinu br. 40115/17-053-218/27. U Konačnom izvještaju, nadležni kolegijum DRI je izrazio negativno mišljenje na Godišnji finansijski izvještaj JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za 2016. godinu i uslovno mišljenje na usklađenost poslovanja sa propisima. U Izvještaju je naznačeno 36 preporuka, od kojih se 3 preporuke ne odnose na Regionalni vodovod, 2 preporuke koje se odnose na različito tumačenje međunarodnih računovodstvenih standarda (koje su bile osnov za izražavanje negativnog mišljenja izdatog od strane nadležnog kolegijuma DRI, a koje su nesprovodljive); 15 preporuka su vezane za opšti dio, tj. za donošenje pravilnika, procedura, internih politika, odluka i poštovanje istih; 2 preporuke se odnose na softversku podršku; 2 preporuke se djelimično odnose na subjekta revizije; 2 preporuke se odnose na preknjižavanja i iste ne utiču na rezultat; jedna preporuka se odnosi na usaglašavanje obaveza i potraživanja; 3 preporuke se odnose na primjenu Zakona o porezu na dodatu vrijednost; 6 preporuka se odnose na Zakon o javnim nabavkama. **Bitno je konstatovati da nadležni kolegijum DRI, tokom višemjesečne revizije poslovanja preduzeća, ni u jednom segmentu nije ustanovio ni najmanju materijalnu štetu koja je nastala po preduzeće niti bilo kakvu zloupotrebu u poslovanju.**

Osnov za iskazivanje negativnog mišljenja je bio stav DRI da je JP nepravilno knjižilo amortizaciju IDA kredita i troškove sanacije cjevovoda PS „Pod kuk“ – PK „Tivat“, a gledišta DRI u vezi sa tim knjiženjem su iskazana u preporukama 8 i 15. JP nije sprovedo te preporuke, jer je mišljenja da su iste, kao i negativno mišljenje DRI, neprihvatljivi; da je pravilno knjižilo amortizaciju IDA kredita i

troškove sanacije cjevovoda i da je svoje finansijske izvještaje temeljilo na punoj i transparentnoj primjeni zakona i Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS).

JP je i prethodnih godina na isti način knjižilo amortizaciju IDA kredita, a eksterni revizor Ernst&Young, koji je vršio reviziju finansijskih izvještaja JP-a u prethodnom periodu, je u svojim revizorskim izvještajima potvrdio ispravnost takvog knjiženja. Osim toga JP je pribavilo mišljenja i detaljna obrazloženja od Svjetske banke, EBRD, Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore, profesora sa Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore i drugih stručnih institucija u kojima je, takođe, eksplicitno, potvrđeno da je knjiženje i finansijsko iskazivanje IDA kredita vršeno pravilno i uz potpuno poštovanje MRS.

Negativan nalaz DRI za Regionalni vodovod je, stoga, apsolutno neosnovan i neprihvatljiv, jer nije zasnovan na zakonu i činjenicama koje proističu iz međunarodnih računovodstvenih standarda koje Regionalni vodovod primjenjuje, kao ni na dokumentaciji subjekta revizije koja je u cjelosti dostavljena tokom postupka revizije.

Potrebno je naglasiti da su preostale preporuke DRI realizovane u rekordno kratkom roku, čime je u potpunosti potvrđen stav menadžmenta o neophodnosti poštovanja svih onih preporuka DRI koje mogu pomoći boljoj primjeni poslovnih politika u svakodnevnom radu.

Regionalni vodovod je informisao Vladu Crne Gore, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo finansija, Odbor za ekonomiju, budžet i finansije i Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore, kao i DRI, o usvojenom Planu aktivnosti na realizaciji izdatih preporuka sa presjekom realizacije aktivnosti zaključno sa 06.10.2017. godine.

U skladu sa preporukama nadležnog kolegijuma DRI, Regionalni vodovod je dostavio Državnoj revizorskoj instituciji „Izvještaj o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama“ čime su faktički ispunjene obaveze navedene u Konačnom izvještaju nadležnog kolegijuma DRI.

2.6 Plan unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola i Registar rizika

Upravni odbor JP je u aprilu 2017. godine donio Plan unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola JP „Regionalni vodovod Crnogorsko Primorje“ Budva za 2017.godinu.

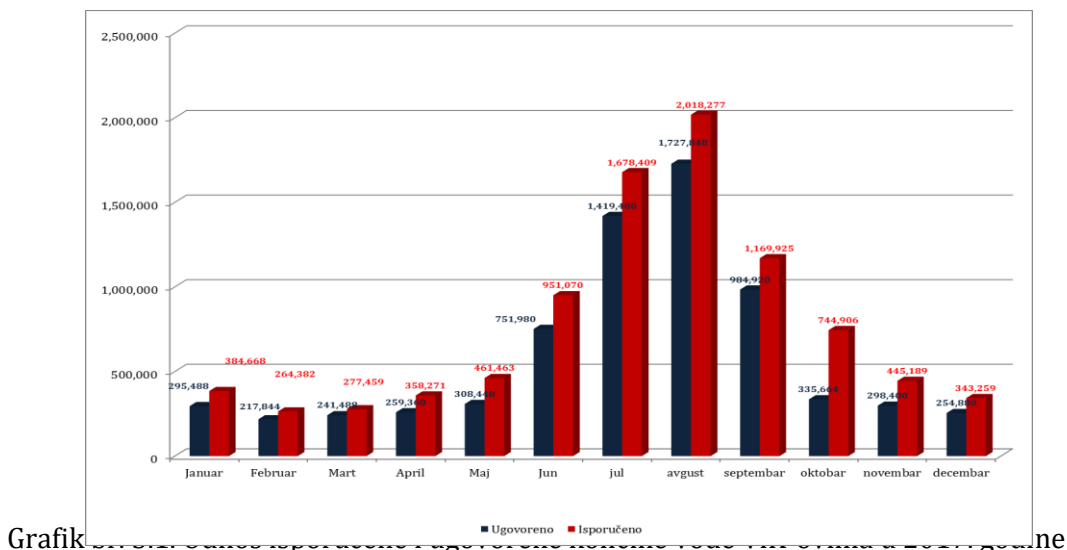
Plan unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola obuhvata aktivnosti koje treba uspostaviti i razviti kako bi se što kvalitetnije ostvarivali postavljeni ciljevi. Sistem finansijskog upravljanja i kontrole je sveobuhvatan sistem unutrašnjih kontrola koje uspostavljaju i za koji su odgovorni direktor, rukovodioci svih organizacionih jedinica kao i svi zaposleni u JP, u okviru rizika definisanih za njihova radna mjesta u Registru rizika, a kako bi se, obezbijedila sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva JP sva sredstva (novčana, materijalna i nematerijalna) i resursi kojima upravljaju koristiti pravilno, etično, ekonomično, djelotvorno i efikasno.

3. IZVJEŠTAJ TEHNIČKOG SEKTORA

3.1 Isporučka vode

JP je u toku 2017.godine vršilo isporuku vode iz RVS bez prekida i u količinama koje su zahtjevane od strane ViK-ova. Pojedini ViK-ovi su i van turističke sezone preuzimali više vode u odnosu na minimalne količine definisane ugovorima.

Tokom 2017. godine, konstantno je isporučivana veća količina vode u odnosu na ugovorene količine (na ukupnom nivou za sve opštine).

Planom rada za 2017. godinu je predviđena isporuka vode u količini od 6.999.672 m³, dok je realizacija isporuke u 2017. godini bila 9.097.278 m³ vode, odnosno 30 % više u odnosu na planiranu količinu isporuke. Prekoračenje plana je prouzrokovano činjenicom da se isporuka vode planira na osnovu prethodno ugovorenih količina za period za koji se Plan radi, ali se u praksi često dešava da lokalna vodovodna preduzeća ugovaraju preuzimanje vode iz RVS u količinama koje su značajno niže od potrebnih. Takođe, nakon izrade Plana je došlo do zaključenja aneksa na Ugovor o isporuci vode sa lokalnim vodovodnim preduzećem iz Tivta, kojim je ovo preduzeće ugovorilo isporuku veće količine vode, posebno u ljetnjim mjesecima. Tako, usljed navedenih razloga, prekoračenje isporučene količine vode u odnosu na ugovorenu u 2017. godini iznosilo 30 %.

3.2 Aktivnosti na održavanju RVS

Aktivnosti na održavanju RVS, tehničko-tehnološki kompleksnog sistema koji se prostire na teritoriji 7 opština, su veoma zahtjevne i podrazumijevaju neophodna specijalizovanja znanja iz više oblasti (mašinstvo, jaka struja, visokonaponska postrojenja, slaba struja, programiranje, rad sa opasnim materijama-hlor i sl.). Kako aktivnosti na popravci opreme ipak nijesu česte na nivou godine, to je formiranje službe za održavanje, sa kadrovima osposobljenim za intervencije u svim navedenim oblastima, ocijenjeno kao neracionalno. Shodno navedenom, sistem održavanja RVS se bazira na ugovorenim uslugama stručnih spoljnih saradnika, koji su angažovani raspisivanjem odgovarajućih tendera za održavanje opreme i objekata RVS. Stručni kadar JP je za potrebe održavanja opreme i objekata RVS angažovan na poslovima inicijalne defektaže kvarova, organizacije radova na popravci, kontroli kvaliteta izvedenih radova i praćenja radova, ali i na vršenju manjih radova na popravci, za koje nije potreban angažman spoljnih saradnika.

3.2.1 Aktivnosti na održavanju objekata i opreme RVS

U toku 2017. godine su sprovedene obimne aktivnosti na redovnom, interventnom i investicionom održavanju objekata i opreme regionalnog vodovodnog sistema.

Od navedenih intervencija po značaju i uticaju na funkcionisanje RVS se izdvajaju:

- Sanacija kvara na cjevovodu u Bečićkoj plaži, koji nastao je usljed pucanja šrafova na spojnici koja povezuje GRP cjevovod DN 700;
- Izvršena je sanacija potisnog GRP cjevovoda DN 1100 između hidro-tehničkog tunela Sozina i rezervoara Đurmani;
- Sanacija detektovanih tehničkih gubitaka.

U okviru redovnog održavanja su takođe sprovedene obimne aktivnosti, i to:

- Zamjena elektromagnetnih mjerača protoka,
- Servis elektro motora u PS „Budva“
- Servis UV Reaktora

- Servis hlodne stanice

U okviru investicionog održavanja u 2017. godini nije bilo značajnih aktivnosti.

Aktivnosti koje su sprovedene na održavanju opreme u periodu prije početka ljetnje turističke sezone u 2017. godini dale su pozitivne efekte, jer je turistička sezona spremno dočekanu i u toku iste nije bilo značajnih kvarova koji bi značajno uticali na rad RVS. Takođe, u toku ljetnje sezone 2017. godine je registrovana značajno manja frekvencija kvarova od uobičajene.

3.2.2 Upravljanje sredstvima (Asset management)

Ovo JP je, u okviru saradnje sa Međunarodnom asocijacijom vodovodnih preduzeća dunavskog sliva (IAWD), potpisalo Pismo o namjerama, kojim je definisano da će se ovo JP uključiti u pilot projekat Upravljanje podacima u vodovodnim i kanizacionim preduzećima. Cilj projekta je da se učesnici upoznaju sa softverskim rješenjima koja na integralan način obuhvataju temu upravljanja infrastrukturom, opremom, ali i bazama podataka iste.

3.3 Energetska efikasnost

Imajući u vidu da se vodoizvorište „Bolje Sestre“ nalazi u kontinentalnom dijelu Crne Gore, u neposrednoj blizini Podgorice, a da služi za vodosnabdijevanje potrošača koji se nalaze na području Crnogorskog primorja, to je jasno da se transport vode mora vršiti putem faznog pumpanja, tj. prepumpavanja. Imajući u vidu ovu činjenicu u sklopu RVS su izgrađene 4 pumpne stanice instalisane snage od 7,0 MW. Posljedica ovog tehničkog rješenja je da se za transport vode do krajnjih korisnika troši značajna količina električne energije koja je neophodna za pokretanje instalisanih pumpnih agregata. Imajući i vidu značajna sredstva koja se izdvajaju za troškove električne energije, a koji su u 2017. godini iznosili 560.000 Eura bez PDV-a, to se već duži niz godina sprovode aktivnosti na smanjenju potrošnje električne energije, odnosno na povećanju energetske efikasnosti.

3.4 Kontrola kvaliteta vode

JP pridaje veliki značaj kontroli kvaliteta vode koju isporučuje korisnicima.

Crnogorsko primorje se, preko RVS, snabdijeva vodom za piće iz karstnog izvorišta Bolje Sestre, koja je izuzetno kvalitetna i zdravstveno ispravna, a od početka funkcionisanja RVS (2010.g.), do sada, stalno je vršena kontrola kvaliteta vode u RVS i sirove vode iz pomenutog izvorišta, kako od strane interne laboratorije, tako i od strane ovlašćene i akreditovane eksterne laboratorije.

3.5 Upravljanje zonama i pojasevima sanitarne zaštite

Najmanje jednom mjesečno vrši se kontrola neposredne i uže zone sanitarne zaštite i pojaseva sanitarne zaštite, neposrednim obilaskom, evidentiraju se uočeni nedostaci i preduzimaju mjere za otklanjanje istih. Pripremaju se adekvatni izvještaji o predmetnim obilascima terena, a ukoliko se utvrdi da se na pomenutom zaštitnom prostoru vrše nedozvoljene radnje podnose se prijave o tome nadležnim organima. Takođe, redovno se sa specijalizovanim licima (ronioci i dr.) sprovode aktivnosti na čišćenju i održavanju izvorišta Bolje Sestre i ostalog prostora u neposrednoj zoni sanitarne zaštite.

3.6 Aktivnosti na unaprjeđenju iskorišćenja RVS

JP je i u toku 2017. godine preduzimalo aktivnosti na pripremi i realizaciji razvojnih projekata, naročito onih koji su usmjereni na povećanje iskorišćenosti kapaciteta RVS. U cilju veće isporuke vode iz RVS opštinama primorskog regiona, JP je sa predstavnicima opština i lokalnih vodovodnih preduzeća razmatralo mogućnosti proširenja i sanacije lokalne distributivne mreže za prihvatanje većih količina vode iz RVS i u tom pravcu sprovodilo aktivnosti iz svoje nadležnosti.

3.7 Aktivnosti na priključenju opštine Herceg Novi na RVS

Jedan od prioriteta ciljeva i zadataka JP-a je priključenje vodovoda opštine Herceg Novi na RVS. Nakon potpisivanja Protokola o saradnji od 29.09.2013.godine, kojim je Opština Herceg Novi prvi

put iskazala potrebu za priključenje na RVS sprovedene su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije, dobijanju građevinske dozvole i raspisivanju tendera za izvođenje radova na izgradnji cjevovoda DN500 dužine 3,2 km i pratećeg optičkog kabla kojim će se i ovaj dio sistema uključiti u centralni SCADA sistem za upravljanje RVS. U ovu svrhu je, u 2016. godini, izvršena sanacija dijela cjevovoda RVS koji će se koristiti za isporuku vode opštini Herceg Novi, u koju je JP investiralo cca 260.000 €. Takođe, investirano je 31.000 Eura u nabavku i ugradnu pumpnog agregata u pumpnoj stanici „Plavda“ u Tivtu, čime će se, kratkoročno, obezbijediti veći kvalitet vode za potrošače koji gravitiraju ovoj pumpnoj stanici, kao i za potrošače duž hercegnovske rivijere. Do sada, JP je investiralo ukupno oko 400.000 Eura sopstvenih sredstava za priključenje opštine Herceg Novi na RVS, pri čemu je, takođe iz sopstvenih prihoda obezbijeđeno i cca 1,7 miliona Eura u cilju trajnog okončanja ovog projekta, odnosno završetka izgradnje I faze RVS.

4. IZVJEŠTAJ SEKTORA ZA PRAVNE I ADMINISTRATIVNE POSLOVE

4.1 Poslovi zastupanja

U 2017. godini JP je bilo stranka kod sudova u Crnoj Gori u 28 postupaka.

U izvještajnom periodu u parnicama su rasprave zakazivane svakog mjeseca i zastupnik JP-a je učestvovao na raspravama. Sudovima je dostavljen veliki broj podnesaka (izjašnjenja na nalaze i mišljenja vještaka, žalbe, odgovori na tužbe, žalbe, prigovore protiv rješenja o izvršenju, itd.).

Sektor za pravne i administrativne poslove je zastupao JP i u nekoliko upravnih postupaka. U prethodnom periodu je u katastar nepokretnosti Uprave za nekretnine Crne Gore upisan veliki dio nekretnina JP (zemljište, objekti).

5. IZVJEŠTAJ SLUŽBE ZAŠTITE LICA I IMOVINE

5.1 Poslovi Službe zaštite lica i imovine

JP je shodno zakonskoj obavezi formiralo unutrašnju službu zaštite.

Po Zakonu o zaštiti lica i imovine („Službeni list CG“, broj 1/14) pravna lica koja upravljaju obavezno šticećim objektima su u obavezi da usvoje plan zaštite. Obavezno šticećim objekti JP-a su objekti RVS za proizvodnju, preradu, distribuciju i skladištenje vode, pa je JP preduzelo aktivnosti na izradi plana zaštite. Izrađeni Plan zaštite je prihvaćen od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, dok su obaveze JP koje su navedene u Planu, u konačnoj fazi realizacije.

6. SARADNJA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA

6.1 Saradnja sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma

Tokom 2017. godine JP je imalo intenzivnu saradnju sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma kao resornim ministarstvom, koje, shodno Zakonu o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu istog.

Predstavnici Ministarstva su, tokom izvještajnog perioda, u potpunosti ispratili sve pokrenute aktivnosti menadžmenta JP i dali maksimalnu podršku svim pokrenutim razvojnim projektima.

6.2 Saradnja sa Univerzitetima i fakultetima u Crnoj Gori i regionu

6.2.1 Saradnja sa Univerzitetom Crne Gore

Univerzitet Crne Gore (UCG) i JP su u posljednjem kvartalu 2016. godine potpisali Memorandum o saradnji.

Nakon potpisivanja memoranduma, JP je poslije uspješno sprovedenog konkursa, dodijelilo stipendije najboljim studentima tehničkih fakulteta UCG.

U realizaciji projekta BIO-ICT JP je Elektrotehničkom fakultetu dostavilo funkcionalni zahtjev sa ulaznim podacima nakon čega je ETF obezbijedio određenu opremu u cilju probnog uključenja RVS u sistem praćenja parametara. Oprema je u novembru instalirana na distribucionom odvojk Bijeli

Do u Budvi i pomoću iste se prate informacije o vrijednosti tri parametra kvaliteta vode. Oprema je obezbijedena i za izvorište i ista će se, poslije izrade potrebne prateće opreme, instalirati i na vodozahvatu.

6.2.2 Saradnja sa Rudarsko geološkim fakultetom iz Beograda, Građevinskim fakultetom iz Podgorice i Zavodom za geološka istraživanja iz Podgorice

Krajem 2017. godine JP, Rudarsko geološki fakultet iz Beograda, Građevinski fakultet UCG iz Podgorice i Zavod za geološka istraživanja iz Podgorice potpisali su Memorandum o saradnji kojim su definisane pitanja zajedničke saradnje u smislu podrške međunarodnom kursu pod nazivom Characterization and Enginerring of Karst Aquifers (CEKA). S obzirom na značaj ovog kursa, u okviru kojeg se istražuju i promovišu uspješna tehnička rješenja zahvata i korišćenja vode u karstu (kršu), među kojima je i izvorište za regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja, navedene institucije će od 2018.godine podržati ispitivanje karsta na području Crne Gore u okviru kursa CEKA.

6.2.3 Saradnja sa Univerzitetom Donja Gorica

Memorandum o razumijevanju u obrazovnoj saradnji između JP-a i Univerziteta Donja Gorica (UDG) potpisan je 17.11.2017. godine.

Nakon potpisivanja memoranduma održan je i operativni sastanak JP i UDG na kojem su dogovorene konkretne aktivnosti, a u JP su formirani radni timovi za koordinaciju tim aktivnostima.

6.3 Saradnja sa Međunarodnim udruženjem vodovoda u slivu rijeke Dunav (Beč)

Delegacija JP koju je predvodio Dragan Asanović, generalni direktor Direktorata za upravljanje otpadom i komunalni razvoj i predsjednik Upravnog odbora JP je, u periodu od 17 - 19.05.2017. godine, u Beču učestvovala na velikoj godišnjoj konferenciji Međunarodnog udruženja vodovoda u slivu rijeke Dunav (IAWD), kojoj su pored članova IAWD, prisustvovali i visoki zvaničnici vlada evropskih zemalja, predstavnici njihovih specijalizovanih agencija, međunarodne finansijske institucije, predsjednici opština, direktori vodovodnih preduzeća, udruženja vodovoda, itd.

6.3.1 Benčmarking

JP je tokom 2014, 2015, 2016 i 2017. godine aktivno učestvovalo u programu benčmarkinga za vodovodna i kanalizaciona preduzeća EX-YU prostora (platforma za jugoistočnu Evropu) u sklopu prve faze Dunavskog programa za vode, u organizaciji IAWD i Svjetske banke. Predstavnici JP bili su učesnici radionica, konferencija i seminara što je bila dobra prilika za razmjenu znanja i iskustava sa licima koja se bave istim ili sličnim poslovima u zemljama u okruženju i šire. JP se u oktobru 2017. godine priključilo i novoformiranoj Dunavskoj platformi za benčmarking vodovodnih i kanalizacionih preduzeća koja će, po pretpostavkama, okupiti predstavnike najmanje 17 zemalja Evrope.

6.3.2 Učešće u Projektu BARTHAUER SOFTWARE GmbH i EDAMS

U sklopu Dunavskog programa za vode inicirano je više projekata sa ciljem unaprjeđenje rada vodovodnih i kanalizacionih preduzeća. JP je od 2017. godine učesnik dva pilot programa uvođenja Asset managmenta u vodovodna i kanalizaciona preduzeća iz regiona. U toku je obuka zaposlenih za rad sa softverima Barthauer iz Njemačke i EDAMS iz Kipra. Na kraju pilot projekta će se donijeti odluka koja platforma će biti osnova za konačnu uspostavljanje Asset managmenta.

6.4 Saradnja sa inspeksijskim organima

Uprava za inspeksijske poslove i JP potpisali su, 15.04.2014. godine, Protokol o saradnji kojim su definisane međusobne obaveze ova dva subjekta u cilju zaštite djelatnosti vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, koje je osnovna djelatnost JP, a naročito u vezi kontrole nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska iz rijeke Morače u drugoj (užoj) zaštitnoj zoni izvorišta Bolje Sestre i kontrole objekata za koje nije plaćena naknada za izgradnju RVS. Uprava za inspeksijske poslove je iskazala visoki stepen profesionalizma i uvažavanja zahtjeva JP u pogledu zaštite resursa kojima JP raspolaže.

6.4.1 Nelegalna eksploatacija pijeska i šljunka

Nelegalna eksploatacija pijeska i šljunka iz korita rijeke Morače na prostoru koje gravitira izvorištu, odnosno nekontrolisano skidanje šljunčanih slojeva koji predstavljaju zaštitu karstnog izvorišta Bolje Sestre, smanjuje zaštitni pojas aluviona oko izvorišta Bolje Sestre i izvorište čini podložnim prodoru eventualnog zagađenja. Kako se tom eksploatacijom može ugroziti, kako kvalitet, tako i kvantitet vode izvorišta Bolje Sestre, izuzetno je važno spriječiti istu.

6.5 Saradnja sa Opštinom Žabljak

Shodno zaključcima Vlade Crne Gore, JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je pružilo ekspertsku pomoć Opštini Žabljak prilikom izrade za rješavanje tehničkih problema u vodosnabdijevanju gradskog područja Opštine Žabljak. Takođe, pružena je ekspertska pomoć u implementaciji predmetnog programa, od sprovođenja tenderskih procedura do vršenja stručnog nadzora. Mjere koje su sprovedene su obezbijedile uredno vodosnabdijevanje opštine Žabljak u sezoni kada je postignuta rekorna posjećenost, čak 63 % veća od 2016. godine. Za sprovođenje predmetnih mjera je izdvojeno cca 113.000 Eura, od kojih je 25.000 obezbijeđeno donacijom JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“.

7. POKRETANJE STRUČNE PUBLIKACIJE „VODE CRNE GORE“

JP posebnu pažnju posvećuje i informativno-edukativnom aspektu poslovanja. Tokom 2017. godine pokrenuto je izdavanja stručne publikacije „Vode Crne Gore“ sa ciljem upoznavanja šire društvene zajednice sa aktuelnim pitanjima, izazovima i vizijom razvoja vodovodnog sektora u Crnoj Gori i u regionu. Tom stručnom publikacijom se želi upoznati javnost o održivom upravljanja vodama, koje su najznačajniji prirodni resurs. Članovi uređivačkog kolegijuma su eksperti iz oblasti sektora vodosnabdijevanja i iz naučnih institucija iz zemlje i inostranstva. Do sada su izdata dva broja ove stručne publikacije i oba su izazvala veliku pažnju stručne javnosti u zemlji, regionu, pa i šire.

8. IZVJEŠTAJ O OSTALIM AKTIVNOSTIMA JP

8.1 Društveno odgovorno poslovanje

Društvena odgovornost JP se manifestuje kroz poštovanje strogo zakonom propisanih obaveza i integrisanoj brizi sinergetskim pristupom za društvenu zajednicu u sistemu donošenja odluka.

JP ujednačeno vodi računa o svom ekonomskom, društvenom, radnom i prirodnom okruženju u kojem posluje i ujedno podstiče na to i druge članove javne sfere crnogorskog društva.

Kao i prethodnih godina, JP je i u 2017. godini davalo podršku kulturnim događajima, raznim edukativnim i prosvjetnim aktivnostima kao i razvoju sporta kroz pomoći i sponzorstva.

8.2 Uvođenje HACCP sistema

Osnovni cilj JP je da vrši kontinuiranu isporuku zdrave vode za piće svim subjektima priključenim na RVS. Radi obezbjeđenja što kvalitetnijeg proizvoda - vode za piće, u skladu sa zakonskim aktima, prošle godine je započeta i izrada HACCP plana i ostale prateće HACCP dokumentacije.

Napravljeno je 50 obrazaca, za popunjavanje zapisa o toku procesa, sanitarno-higijenskom održavanju, zaštiti neposredne i zona sanitarne zaštite, održavanju opreme, korišćenju opreme, servisiranju opreme, etaloniranju opreme, provjeri kontrole kvaliteta vode, nabavci i popisu outsourcing dobavljača, povlačenju proizvoda i analizi takvih situacija, neusaglašenostima, sprovedenim preventivnim i korektivnim mjerama.

Da bi sistem HACCP mogao da se razvije i da funkcioniše na pravi način u JP prethodno su potpuno razvijeni i primijenjeni preduslovni programi: dobre proizvođačke prakse (GMP) i dobre higijenske prakse (GHP), GMP/GHP, koji sa HACCP sistemom čine nerazdvojne i komplementarne djelove jedne cjeline - upravljanja bezbjednošću vode za piće.

Svi zaposleni u JP imaju razvijenu svijest o značaju poštovanja svih zahtjeva i izuzetno su posvećeni obezbjeđivanju higijenski ispravne vode za piće.

8.3 Izvorište Bolje Sestre među 150 najznačajnijih karstnih izvora na UNESCO-voj mapi

Svjetska mapa voda u karstu (WOKAM) dio je svjetskog programa hidrogeološkog mapiranja i procjene (WHYMAP) koja ima za cilj omogućavanje globalnog upravljanja vodnim resursima. Projekat WOKAM podržan od strane Međunarodnog udruženja hidrogeologa (IAH) i UNESCO-a uspostavljen je 2012. do 2017. godine kako bi se dobio bolji globalni pregled kraških vodonosnika i da bi se stvorila osnova za održivo međunarodno i globalno upravljanje vodnim resursima.

Tim od 30 međunarodnih stručnjaka predstavio je vrijedne podatke o kraškim vodonosnicima u svojim respektivnim državama i regijama i bio odgovoran za prikupljanje i ocjenu podataka, odabir metodologije i kreiranje nove karte karstnih vodonosnika.

Grupa eksperata iz oblasti karsta prilikom rada na mapiranju 150 najznačajnijih tačaka karsta u svijetu, na mapu je uvrstila i izvorište Bolje Sestre. Ovo izvorište koje snabdijeva čitavo crnogorsko primorje visokokvalitetnom pitkom vodom zaslužno se nalazi na novoj listi 150 najvažnijih kraških izvora svijeta.

KONSTATACIJE VEZANE ZA NAJVAŽNIJE AKTIVNOSTI U 2017. GODINI

JP "Regionalni vodovod Crnogosko primorje" (JP RVCP) je u izvještajnom periodu na kvalitetan način obavljao osnovnu djelatnost regionalnog vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja iz izvorišta „Bolje Sestre“.

JP RVCP ostvaruje prihode od obavljanja osnovne djelatnosti (isporuka vode opštinama), koji su u toku 2017. godine iznosili 3.564.564 €, i od naknade na investicije koje se realizuju u opštinama Crnogorskog primorja. Po osnovu ove naknade JP RVCP je u 2016. godini ostvarilo prihode u iznosu od 3.409.841 €, što je za 36% više u odnosu na prethodnu godinu.

Opštinska vodovodna i kanalizaciona preduzeća (ViK-ovi) preuzimaju značajno manje količine vode od stvarno potrebnih, odnosno od količina na koje je sistem projektovan, zbog čega je, ukupno gledano, i iskorišćenje sistema vrlo nisko. Od početka rada regionalnog vodovodnog sistema (RVS), zaključno sa decembrom 2017. godine, ViK-ovima je isporučeno je 56.777.296 m³ vode, iako je, uzimajući u obzir kapacitet RVS, u toku samo jedne godine moglo biti isporučeno 34.689.600 m³.

Pored toga, ViK-ovi, prilikom zaključivanja ugovora sa JP RVCP o isporuci vode, iskazuju potrebu za daleko manjim količinama vode od onih koje kasnije preuzmu, što predstavlja smetnju u izradi plana rada JP RVCP. U 2017.godini isporučeno je 30% više vode od ugovorenih količina sa ViK-ovima. Krak RVS od PK „Prijevor“ prema Tivtu, Kotoru i Herceg Novom u periodu 01-31.08.2017.godine radio je na gornjoj granici kapaciteta I faze RVS (maksimalnih 100% iskorišćenosti kapaciteta). Ovakva situacija se javlja već tri godine zaredom, pa se nametnula nužnost pristupanju realizacije projekta izgradnje II faze RVS (izgradnjom cjevovoda na dionici PK Prijevor – PK Tivat. ViK Ulcinj nije potpisao novi ugovor za 2018. godinu, pa je 31.12.2017. godine prekinuta isporuka vode iz RVS ovoj opštini.

Odluka o cijenama vode iz RVS donesena je početkom 2016. godine. U martu 2017. godine zaključeni su novi ugovori o isporuci vode sa ViK-ovima Bar i Herceg Novi, na period od 6 mjeseci. Shodno navedenoj odluci o cijenama vode, voda isporučena ovim ViK-ovima fakturisana po jediničnoj cijeni od 0,52 €/m³ bez PDV-a. Za ViK-ove koji su u kontinuitetu preuzimali vodu tokom kalendarske godine, po ranije zaključenim ugovorima, cijena isporuke vode iznosila je 0.37€/m³ bez PDV-a.

U 2017. godini je poboljšana naplata potraživanja za isporučenu vodu iz RVS. U ovoj godini, ViK-ovima je za isporučenu vodu fakturisano 3.123.404 €, a naplaćeno 4.302.381 €, što je za 13% više od fakturisanih.

JP RVCP je uredno otplaćivalo sve anuitete po osnovu kredita međunarodnih finansijskih institucija (EBRD, Abi Dhabi fond za razvoj) koji su korišćeni za izgradnju RVS, a za koje je Vlada Crne Gore dala garancije u ukupnom iznosu od 32 miliona €. Zbog nepovoljnosti kreditnog zaduženja kod Abu Dhabi Fonda za razvoj usljed kursnih razlika između eura i dolara za koji se veže valuta AED, Vlada je donijela odluku o refinansiranju tog kredita putem prijevremene otplate kreditom komercijalne (Erste) banke. Ugovor o kreditu sa Erste bankom, za koji je Vlada dala garanciju, zaključen je 25.04.2017. godine na iznos od 6.702.457,64 € sa kamatom od 3,5%, otplatom u periodu od 30.04.2017. godine do 30.04.2027.godine i grejs periodom od godinu dana. U 2017. godini počelo se i sa otplatom kredita Svjetse banke, tako da su ukupne kreditne obaveze JP RVCP u 2017. godini iznosile. Obaveze po osnovu kredita uzetih za izgradnju RVS u 2017. godini iznosile 2.085.663,48 € (ne računajući 6.679.010,10 € kojima je vraćen zajam Abu Dabi fondu za razvoj).

JP RVCP je tokom 2017. godine radilo na redovnom održavanju RVS i hitnom otklanjanju iznenadnih kvarova/havarija: zamjena elektromagnetnih mjerača protoka, servis elektromotora u PS "Budva", servis UV reaktora za dezinfekciju vode, servis hlorne stanice, saniranje oštećenja optičke infrastrukture prouzrokovanih od strane trećih lica, sanacija

tehničkih gubitaka u sistemu, sanacija kvara na cjevovodu u blizini hidrotehničkog tunela Sozina, sanacija kvara na cjevovodu u bečićkoj plaži i dr.

Tokom 2017. godine vršene su aktivnosti navezane za nastavak izgradnje i održavanje RVS i prateće infrastrukture (objekti, cjevovodi, elektro mašinska oprema, energetski i telekomunikacioni vodovi i dr.). Jedan od prioriternih zadataka na kojima je JP RVCP radilo je priključenje vodovoda opštine Herceg Novi na RVS, za što je potrebno izgraditi cjevovod od pumpne stanice „Pod Kuk” do spoja sa postojećim podmorskim cjevovodom „Opatovo - Sveta Nedelja“, u dužini od oko 3,2 km. U toku 2017. godine nije izvršen izbor izvođača radova na povezivanju opštine Herceg Novi na RVS, jer u dva tenderska postupka nije bila dostavljena ni jedna ispravna ponuda.

Redovno je vršena dezinfekcija i kontrola kvaliteta vode izvorišta Bolje Sestre i vode u RVS, u internoj laboratoriji JP RVCP i u JU „Institut za javno zdravlje“ Podgorica. Sve analize vode su pokazale da je voda higijenski i zdravstveno ispravna. U 2016. godini se počelo sa aktivnostima na uvođenju HACCP. Nakon uspješne implementacije izvršena je i sertifikacije HACCP sistema, u julu 2017. godine.

Saglasno Zaključku Vlade CG, JP RVCP je pružilo ekspertsku pomoć Opštini Žabljak prilikom sprovođenja tenderske procedure za odabir izvođača radova na realizaciji Programa hitnih mjera za rješavanje tehničkih problema u vodosnabdijevanju gradskog područja opštine Žabljak i zaključen Protokol o saradnji. Zbog potreba Opštine Žabljak, izrađen je Predlog nastavka programa hitnih mjera (faza II) koji je usvojila Vlada 14. septembra 2017. godine. JP RVCP je uplatilo donaciju za implementaciju II faze hitnih mjera u iznosu od 25.000 €.

Nastavljene su aktivnosti na uređivanju odnosa sa korisnicima infrastukture koja je u vlasništvu JP RVCP, a koja im je ustupljena na određeni period na korišćenje.

JP RVCP je i u toku 2017. godine preduzimalo aktivnosti na pripremi i realizaciji razvojnih projekata, naročito onih koji su usmjereni na povećanje iskorišćenosti kapaciteta RVS. U cilju veće isporuke vode iz RVS opštinama primorskog regiona, JP je sa predstavnicima opština i ViK-ova razmatralo mogućnosti proširenja i sanacije lokalne distributivne mreže za prihvatanje većih količina vode iz RVS i u tom pravcu sprovodilo aktivnosti iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom periodu JP RVCP je pokrenulo aktivnosti vezane za realizaciju projekta broskog izvoza vode za piće preko platforma na lokaciji rt Krčevac u Sutomoru, tankerima do 300.000 m³.

Na planu unašćenja sektora vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju, urađen je materijal pod nazivom „Prijedlog mjera za poboljšanje stanja vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Crnoj Gori sa akcionim planom smanjenja gubitaka vode”.

JP RVCP je, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i uz sugestije tog organa izradilo Plan zaštite RVS, koji je usvojen 2016. godine.

Nastavljena je saradnja sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti (CANU) i MORiT na izradi programa razvoja RVS do 2030. godine. Sa Univerzitetom Crne Gore sklopljen je Memorandum o razumijevanju u obrazovnoj saradnji, na osnovu kojeg se dodjeljuju stipendije najboljim studentima tehničkih fakulteta Univerziteta Crne Gore.

Vlada Crne Gore, na sjednici od 10. novembra 2017. godine, donijela je Odluku o osnivanju DOO „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje”, kojom se ovo privredno društvo osniva kao jednočlano. Dalje aktivnosti na registraciji Društva nijesu realizovane jer je ostalo nerazjašnjeno pitanje odnosa Investiciono razvojnog fonda i JP RVCP u vezi sa sredstvima koje je IRF obezbijedio prilikom izgradnje RVS.

Na osnovu prethodnog može se konstatovati da su, i pored određenih problema, rezultati aktivnosti JP RVCP u 2017. godini bili zadovoljavajući.

Regionalni vodovod
Crnogorsko primorje

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI GODIŠNJEG PLANA RADA SA GODIŠNJIM
FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJEM
IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2017. GODINU

JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje” Budva

Maj 2018. godine

S A D R Ž A J

1.	UVOD.....	1
1.1	Djelatnost JP.....	1
1.2	Organi JP-a.....	2
1.3	Zaposleni u JP-u	2
1.4	Regionalni vodovodni sistem.....	3
1.5	Najvažnije aktivnosti.....	3
2.	IZVJEŠTAJ O RADU UPRAVNOG ODBORA	7
3.	IZVJEŠTAJ FINANSIJSKOG SEKTORA	9
3.1	Prihodi od prodaje vode	9
3.2	Prihodi od posebne naknade na investicije na teritoriji opština Crnogorskog primorja	10
3.3	Potraživanja i naplata po osnovu isporuke vode	10
3.4	Ostala potraživanja i obaveze	11
3.5	Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja	12
3.7	Kontrola poslovanja JP od strane Državne revizorske institucije	18
3.8	Plan unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola i Registar rizika.....	23
3.9.	Popis imovine obaveza i potraživanja	24
4.	IZVJEŠTAJ TEHNIČKOG SEKTORA.....	26
4.1	Opis sistema.....	26
4.2	Saradnja sa lokalnim vodovodnim preduzećima na Crnogorskom primorju.....	33
4.3	Aktivnosti na održavanju RVS.....	57
4.4	Energetska efikasnost.....	68
4.5	Kontrola kvaliteta vode	70
4.6	Upravljanje zonama i pojasevima sanitarne zaštite.....	73
4.7	Aktivnosti na unaprijeđenju iskorišćenja RVS	74
4.7.1	Aktivnosti na priključenju opštine Herceg Novi na RVS.....	74
4.7.2	Izgradnja novih i puštanje u rad neaktivnih distributivnih odvojaka	75
4.7.3	Aktivnosti na izgradnji novog cjevovoda na dionici Budva-Tivat	76
5.	IZVJEŠTAJ SEKTORA ZA PRAVNE I ADMINISTRATIVNE POSLOVE	77
5.1	Poslovi zastupanja.....	77
5.2	Poslovi iz oblasti rada	78
5.3	Izrada opštih akata	78
5.4	Aktivnosti na uknjižbi imovine	78
5.5	Ostali pravni poslovi	79
6.	IZVJEŠTAJ SLUŽBE ZAŠTITE LICA I IMOVINE	80
6.1	Poslovi Službe zaštite lica i imovine	80
6.2	Aktivnosti na izradi Plana zaštite lica i imovine	80
7.	SARADNJA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA.....	83
7.1	Realizacija zaključaka Vlade vezanih za poslovanje JP	83

7.2	Saradnja sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma	84
7.3	Saradnja sa Ministarstvom finansija	84
7.4	Informacija o odnosima između Investiciono-razvojnog fonda A.D i JP	85
7.5	Saradnja sa Univerzitetima i fakultetima u Crnoj Gori i regionu.....	85
7.6	Saradnja sa Međunarodnim udruženjem vodovoda u slivu rijeke Dunav (Beč).....	87
7.7	Saradnja sa Ministarstvom pravde	89
7.8	Saradnja sa organima zaduženim za izradu planske i projektne dokumentacije	90
7.9	Saradnja sa inspekcijskim organima.....	90
7.10	Saradnja sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore	91
7.11	Saradnja sa Opštinom Žabljak.....	92
7.12	Uređenje odnosa sa drugim subjektima po pitanju korišćenja infrastrukture RVS	94
8.	REALIZACIJA PLANA JAVNIH NABAVKI.....	96
9.	RAZVOJNI PROJEKTI ZAPOČETI U 2017. GODINI.....	102
9.1	Reforma sektora vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja i reforme na nacionalnom nivou 102	
9.2	Plan razvoja do 2030 godine	104
9.3	Flaširanje vode	104
9.4	Aktivnosti na izvozu vode	105
9.5	Valorizacije zemljišta kod Karuča	105
9.6	Uvođenje standarda kvaliteta u poslovanje JP.....	105
9.7	Aktivnosti na edukovanju zaposlenih.....	106
9.8	Pokretanje stručne publikacije „Vode Crne Gore“	106
10.	IZVJEŠTAJ O OSTALIM AKTIVNOSTIMA JP	107
10.1	Društveno odgovorno poslovanje.....	107
10.2	„Lovanja” d.o.o.....	107
10.3	Uvođenje HACCP sistema	108
10.5	Izvorište Bolje Sestre kao jedan od 150 najznačajnijih karstnih izvora na svijetu	111
11.	VIZIJA RAZVOJA REGIONALNOG VODOVODNOG SISTEMA I SEKTORA VODOSNABDIJEVANJA NA PODRUČJU CRNOGORSKOG PRIMORJA	112

1. UVOD

Javno preduzeće „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" sa sjedištem u Budvi (dalje: JP) registrovano je u Centralnom registru privrednih subjekata Poreske uprave Crne Gore i u potpunom je vlasništvu države Crne Gore. Osnovna djelatnost JP-a je regionalno vodosnabdijevanje primorskog regiona Crne Gore preko sistema regionalnog vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja (dalje: RVS) kojom se obezbjeđuju dovoljne količine kvalitetne, zdravstveno ispravne vode za piće za primorski region Crne Gore, što je krucijalni uslov za život i rad na tom području i pouzdana osnova razvoja crnogorskog turizma. U proteklih sedam i po godina, odnosno osam turističkih sezona, od puštanja u rad dijela prve faze RVS u julu 2010. godine, JP je u potpunosti opravdalo očekivanja po pitanju obezbjeđenja urednog vodosnabdijevanja na području Crnogorskog primorja.

Takođe, kroz rad na vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja uvidjele su se prednosti i slabosti RVS. Realizovane su mnoge aktivnosti na unaprjeđenju funkcionisanja RVS i u radu na najvećem vodovodnom sistemu u Crnoj Gori steklo se iskustvo u radu na raznovrsnim tehnološko tehničkim procesima. JP konstantno radi na unaprjeđenju RVS za šta je u narednom periodu potrebno izdvojiti značajna sredstva, a naročito za rehabilitaciju dijela RVS izgrađenog 80-ih godina prošlog vijeka, kao i za zamjenu mašinske i elektro opreme zbog isteka roka trajanja iste i nepovoljnih uticaja na tu opremu usljed električnih praznjenja.

U prethodnom periodu je uspostavljena dobra poslovna saradnja sa vodovodnim preduzećima na Crnogorskom primorju (dalje: ViK/ovi) i drugim relevantnim subjektima, pri čemu su ulagan poseban napor na podizanju nivoa međusobne saradnje svih aktera u vodovodnom sektoru.

1.1 Djelatnost JP

Djelatnost JP-a je propisana Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja („Službeni list CG", broj 56/16) i bliže je određena Odlukom o organizovanju JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" („Službeni list CG", broj 14/08) i Statutom JP-a.

Osnovna djelatnost JP-a je regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja i drugih područja-zahvatanje vode za piće iz izvorišta Bolje Sestre u basenu Skadarskog jezera, tretman i isporuka zahvaćene vode u lokalne vodovodne mreže za javno vodosnabdijevanje u opštinama Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi, Bar i Ulcinj, preko RVS, odnosno transport te vode do mjesta priključenja drugih korisnika na RVS.

U skladu sa propisanom klasifikacijom djelatnosti, osnovna djelatnost JP-a registrovana je u Centralnom registru privrednih subjekata Poreske uprave Crne Gore kao: sakupljanje, prečišćavanje i distribucija vode (šifra: 36.00).

U obavljanju djelatnosti JP je dužno da:

- 1) vrši kontinuiranu isporuku potrebnih količina vode korisnicima u skladu sa ugovorima zaključenim sa njima;
- 2) obezbjeđuje zaštitu izvorišta od zagađivanja, uspostavi i održava zone sanitarne zaštite izvorišta, u skladu sa propisima;
- 3) obezbijedi fizičko-tehničku zaštitu izvorišta i RVS u skladu sa zakonom;
- 4) zaštititi objekte, opremu i uređaje RVS koji se nalaze na poplavnim i erozivnim područjima u skladu sa propisima i planovima koje donose nadležni organi;

- 5) organizuje poslove za izgradnju i investiciono održavanje RVS i vrši tekuće održavanje RVS i druge poslove kojima se obezbjeđuje tehnička ispravnost i kontinuirano funkcionisanje RVS.

Sporedna djelatnost JP-a je pružanje usluga u oblasti kablovskih komunikacija - iznajmljivanje optičkih vlakana, za što je JP registrovano kod Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore.

1.2 Organi JP-a

Organi JP-a su upravni odbor i direktor.

Upravni odbor imenuje Vlada Crne Gore (dalje: Vlada), a direktora bira upravni odbor na osnovu javnog oglasa, uz saglasnost Vlade.

Upravni odbor ima sedam članova, od kojih su četiri člana predstavnici Vlade, dva člana predstavnici Zajednice opština Crne Gore (iz opština Crnogorskog primorja), jedan član predstavnik zaposlenih u JP-u. Sadašnji upravni odbor je imenovan Rješenjem Vlade br. 08 – 1261/4 od 26.04.2016.godine, u sastavu: Dragan Asanović, predsjednik upravnog odbora, Zdenka Ivanović, Nina Milović i Danilo Mirotić (predstavnici Vlade), Đorđe Vukčević i Nikoleta Nrekić (predstavnici Zajednice opština Crne Gore) i Milan Janović (predstavnik zaposlenih).

Direktor je izabran Odlukom Upravnog odbora broj 447/3 od 24.05.2013. godine, na koju je Vlada dala saglasnost na sjednici održanoj 06.06.2013.godine

1.3 Zaposleni u JP-u

Pravilnikom o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta predviđeno je 69 izvršilaca.

Do 01.11.2017.godine bilo je u radnom odnosu 46 zaposlenih, dok je u postupcima koji su sprovedeni po oglasima iz septembra i oktobra 2017.godine, a na osnovu ugovora o radu, zasnovan je radni odnos sa 11 zaposlenih, i to:

1) od 01.11.2017.godine sa:

- dva lica sa VII 1 nivoom kvalifikacije obrazovanja na neodređeno vrijeme, uz probni rad od tri mjeseca (radna mjesta: Specijalista za nabavke, Rukovodilac Službe zaštite lica i imovine),
- dva lica sa IV 1 nivoom kvalifikacije obrazovanja na neodređeno vrijeme, uz probni rad od dva mjeseca (radna mjesta: Računovođa, Službenik za unutrašnju zaštitu),
- dva lica sa nižim nivoom kvalifikacije obrazovanja na neodređeno vrijeme (radno mjesto: Higijeničar – dva izvršioca u objektima van mjesta sjedišta JP),
- dva lica sa nižim nivoom kvalifikacije obrazovanja na određeno vrijeme (radna mjesta: Operater za održavanje higijene i pomoćne poslove, Radnik na održavanju zaštitnih zona);

2) od 01.12.2017.godine sa:

- jednim licem sa VII 1 nivoom kvalifikacije obrazovanja na neodređeno vrijeme, uz probni rad od tri mjeseca (radno mjesto: Viši laborant),
- dva lica sa IV 1 nivoom kvalifikacije obrazovanja na neodređeno vrijeme, uz probni rad od dva mjeseca (radno mjesto: Operater postrojenja – mašinista pumpi – dva izvršioca).

Dakle, od 01.12.2017.godine JP ima 57 zaposlenih. Pored pomenuta dva izvršioca sa kojima je zasnovan radni odnos na određeno vrijeme, u radnom odnosu na određeno vrijeme je i direktor, do isteka mandata. Dakle, 54 osobe su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a tri osobe su u radnom odnosu na određeno vrijeme.

JP je povremeno angažovalo na privremeni rad radnike raznih stručnih kvalifikacija posredstvom registrovane agencije za zapošljavanje koja je odabrana u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Takođe, u JP-u su u izvještajnom periodu bila na radu dva lica u okviru Programa Vlade o stručnom osposobljavanju visokoškolaca.

1.4 Regionalni vodovodni sistem

Vlada Crne Gore je 15.02.2007. godine donijela Odluku o određivanju izvorišta namijenjenih za regionalno i javno vodosnabdijevanje i utvrđivanju njihovih granica („Službeni list CG“, broj 36/08) za regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja odredila izvorište Bolje Sestre kao jedino regionalno izvorište u Crnoj Gori.

Izvorište Bolje Sestre je podzemni izvor na lokalitetu Malo Blato u basenu Skadarskog jezera. Voda tog izvora je izuzetnog kvaliteta i po Uredbi o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda („Službeni list Crne Gore“ broj 2/07) je voda A1 klase.

RVS se sastoji od:

- 1) kontinentalnog dijela od izvorišta Bolje Sestre do rezervoara „Đurmani“;
- 2) obalnog dijela na području Crnogorskog primorja
 - a. dionice od rezervoara Đurmani“ do Zelenike u opštini Herceg Novi (sjeverni krak)
 - i
 - b. dionice od rezervoara „Đurmani“ do opštine Ulcinj (južni krak).

Kapacitet RVS za prvu fazu realizacije projekta izgradnje RVS je projektovan na 1.100 l/s, odnosno na kapacitet koji srednjoročno može podmiriti potrebe za vodom na Crnogorskom primorju. U drugoj fazi realizacije projekta izgradnje RVS, kapacitet RVS će se proširiti na 1.600 l/s, odnosno na kapacitet koji će, uz optimizaciju upotrebe lokalnih izvorišta i smanjenje gubitaka na lokalnim mrežama, biti više i nego dovoljan za dugoročno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja.

1.5 Najvažnije aktivnosti

JP je uredno obavljalo osnovnu djelatnost regionalnog vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, odnosno neprekidno je isporučivalo visokokvalitetnu vodu za piće ViK-ovima.

Redovno je vršena dezinfekcija i kontrola kvaliteta vode izvorišta Bolje Sestre i vode na distribucionim odvojcima u RVS, i to kontrola u internoj laboratoriji JP-a (u kojoj je tokom 2017. godine odrađeno 28.304 analiza pojedinačnih parametara) i eksterna kontrola od strane JU „Institut za javno zdravlje“, koja ima akreditaciju i ovlaštenje Ministarstva zdravlja za ispitivanje zdravstvene ispravnosti vode za piće. Sve analize vode su pokazale da je voda zdravstveno ispravna i odličnog kvaliteta.

U 2017. godini je ugovorena isporuka 7.124.560 m³ vode, a isporučena je količina od 9.097.278 m³ vode. Dakle, tokom 2017. godine isporučeno je 27,6 % više količine vode od ugovorene. Preuzimanje značajno većih količina vode od onih u ugovorima o isporuci vode je postala praksa u prethodnim godinama, pa je tako veća količina vode u odnosu na ugovorenu količinu vode, u 2016. godini iznosila 34 %, a u 2015. godini 41 %.

Kako je jedan od prioriteta ciljeva i zadataka JP-a priključenje opštine Herceg Novi na RVS, to su u toku 2017. godine sprovedene aktivnosti na pripremi i objavi javnog poziva za ustupanje radova na izgradnji cjevovoda od prekidne komore Tivat do podmorskog cjevovoda na lokaciji Sveta Nedelja. U tom smislu pripremljena je tenderska dokumentacija, raspisan je javni oglas u martu mjesecu i dostavljeno je pet ponuda koje su u postupku pregleda, ocjene i vrednovanje ponuda ocijenjene kao neispravne. Novi javni oglas za ustupanje izvođenja radova na cjevovodu je raspisan krajem 2017. godine i otvaranje ponuda je zakazano za 29.01.2018. godine.

Imajući u vidu da je iskorišćenost kapaciteta RVS za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi tokom ljetnjih mjeseci posljednjih godina dostizala nivo od 100 % raspoloživog kapaciteta za ove tri opštine, čak i do 76 dana u kontinuitetu, kao prioritet se nameće hitno iniciranje aktivnosti na izgradnji planiranog drugog cjevovoda od Budve do Tivta u dužini od 11 km, kojim će se postojeći kapacitet RVS podići sa postojećih 330 l/s na 600 l/s, pri čemu će se sagledati i mogućnost dodatnog povećanja kapaciteta ovog dijela sistema na 700-750 l/s. U tom smislu je i ugovorena izrada projektne dokumentacije za izgradnju još jednog cjevovoda na dionici od Budve do Tivta, uz napomenu da se će se ista prilagoditi projektu izgradnje planiranog bulevara Lastva Grbaljska - Tivat. Za dionicu PK Prijevor - Lastva Grbaljska pripremljena je tenderska dokumentacija i slijedi raspisivanje tendera.

U okviru nastojanja da se u što većoj mjeri iskoriste kapaciteti RVS, posebno na područjima na kojim još uvijek nije uspostavljeno uredno vodosnabdijevanje, odobrena je izrada novih i povećanje kapaciteta postojećih distribucionih odvojaka RVS, i to za naselja: Zaljevo, Dobro vode, Bigova, Smokvice i Gradionica.

Vršene su redovne aktivnosti na održavanju RVS u ispravnom stanju. Takođe, nastavljene su aktivnosti na izvođenju neophodnih geodetska osmatranja oskultacija objekata RVS, sa posebnim akcentom na hidrotehnički tunel Sozina u cilju praćenja slijeganja objekata. Shodno zakonskoj regulativi izvršena je zamjena svih mjerača protoka preko kojih se mjeri isporučena voda.

U izvještajnom periodu JP je uredno izmirivalo kreditne obaveze prema međunarodnim finansijskim institucijama, obaveze prema zaposlenima i dobavljačima, kao i sve druge obaveze. Realizovane su i aktivnosti u vezi sa obezbjeđenjem kredita za refinansiranje nepovoljnog zajma Abu Dhabi fonda za razvoj. Pribavljena je saglasnost tog fonda za prijevremenu jednokratnu otplatu zajma, vršeni su pregovori sa bankama u Crnoj Gori i od njih su pribavljene ponude za kredit za refinansiranje zajma Abu Dhabi fonda za razvoj. Pripremljena je i dostavljena Upravnom odboru potrebna dokumentacija za donošenje odluke o kreditnom zaduženju u svrhu jednokratne otplate ostatka zajma Abu Dhabi fonda za razvoj. Donesena je odluka o kreditnom zaduženju kod Erste banke AD Podgorica, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Ministarstvom finansija i sprovedene su ostale aktivnosti u vezi sa refinansiranjem zajma Abu Dhabi fonda za razvoj (izdavanje garancije Vlade za novi kredit i dr.), nakon čega je odobren kredit Erste banke AD Podgorica (dalje: Erste banka) i iz doznačene sume tog kredita uplaćen je Abu Dhabi fondu za razvoj ostatak zajma. Efekti koji su postignuti refinansiranjem kredita su eliminisanje troškova od kursnih razlika u iznosu od oko 800.000 eura i obezbijedena je 30% niža kamatna stopa.

JP je u izvještajnom periodu svoje aktivnosti realizovalo uz podršku Vlade, Ministarstva održivog razvoja i turizma i drugih ministarstava i institucija sa kojima JP ima intenzivnu komunikaciju. Tako su aktivnosti na transformaciji JP u privredno društvo intenzivirane nakon stupanja na snagu novog Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja ("Službeni list CG", broj 56/16), kojim su propisani rokovi za sprovođenje radnji na transformaciji. Ministar održivog razvoja i turizma je obrazovao radnu grupu za izradu odluke o osnivanju privrednog društva u čijem sastavu su bila dva predstavnika Ministarstva održivog razvoja i turizma i tri predstavnika JP. Radna grupa je izradila predlog odluke i Vlada je usvojila taj predlog, odnosno donijela Odluku o

osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ („Službeni list CG“, broj 79/17), koja je stupila na snagu 07.12.2017.godine.

Osnivačkom odlukom je propisano da Vlada donosi statut društva, te da prvi statut treba donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu te odluke, što znači do 05.02.2018. godine. Direktor je formirao radnu grupu za izradu nacrt statuta u čijem sastavu su članovi upravnog odbora JP i zaposleni u JP. Radna grupa je izradila nacrt statuta.

Osnivačkim aktom je određeno da odbor direktora društva imenuje Vlada u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu statuta, a da izvršnog direktora društva bira odbor direktora društva u roku od 60 dana od dana imenovanja odbora direktora.

U skladu sa propisima, privredno društvo, danom upisa u Centralni registar privrednih subjekata, stiče svojstvo pravnog lica i preuzima zaposlene, imovinu i dokumentaciju JP, a osnivačkim aktom je predviđeno da potrebne radnje za upis društva u Centralni registar privrednih subjekata, u ime osnivača, obavlja direktor JP.

U izvještajnom periodu su pripremani opšti akti privrednog društva koje, po odluci o osnivanju društva, treba donijeti u roku od 12 mjeseci od dana upisa društva u Centralni registar privrednih subjekata.

JP je dalo doprinos pri izradi Uredbe o načinu obračuna posebne naknade na investicije za izgradnju ili rekonstrukciju objekata na Crnogorskom primorju („Službeni list CG“, broj 16/17), koja se primjenjuje od 18.03.2017.godine (kada je uredba stupila na snagu). Takođe je pripremalo i dostavljalo resornim ministarstvima amandmane na predloge zakona koji su od posebnog značaja za njegovo poslovanje (Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakon o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu i dr.) JP je dalo doprinos i prilikom usaglašavanja Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja i Uredbe o načinu obračuna posebne naknade na investicije za izgradnju i rekonstrukciju objekata na Crnogorskom primorju sa novim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata. Radna grupa, koju je formirao direktor, je izradila nacрте Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja i Uredbe o izmjenama i dopunama pomenute uredbe.

Sprovedene su i aktivnosti na implementaciji mjera predviđenih Planom zaštite obavezno šticehnenih objekata JP nakon što je Ministarstvo unutrašnjih poslova dalo saglasnost na taj plan. Pripremana je tenderska dokumentacija i sprovedena tenderska procedura za unaprjeđenje tehničke zaštite i drugih potrebnih aktivnosti.

Nastavljene su aktivnosti na uknjižbi objekata PS Bolje Sestre, PS Reljići, PS Belveder, PK Bratica, PK Ćafe i Vodostan Reljići. Takođe, riješene su sve nedoumice sa lokalnim samoupravama i ViK-ovima oko vlasništva nad infrastrukturom RVS koju koriste ViK Kotor i ViK Herceg Novi.

JP je učesnik Dunavskog programa za vode kroz benčmarking od 2014. godine, a u maju 2017.godine je postalo punopravan član IAWD- Međunarodnog udruženja vodovodnih preduzeća u slivu rijeke Dunav. Važno je i napomenuti da je u izvještajnom periodu izvoriste Bolje sestre uvršteno na svjetsku mapu 150 najznačajnijih tačaka karsta na čijoj izradi je radila grupa eksperata iz oblasti karsta kroz svjetski program hidrogeološkog mapiranja i procjene (WHYMAP) koja ima za cilj omogućavanje globalnog upravljanja vodnim resursima

Predstavници JP su tokom proljeća i ljeta vršili aktivnosti na poboljšanju rada vodovodnog sistema Žabljak u skladu sa Zaključcima Vlade. Sprovedene mjere su omogućile da po prvi put u više godina nema restrikcija u vodosnabdijevanju, a zabilježen je i rast broja turista od 63% u odnosu na prethodnu godinu. Takođe, JP je pratilo i izradu dokumentacije - Revizija Master plana za urbane otpadne vode.

U okviru strateških smjernica poslovanja i razvoja JP urađeni su nacrti značajnih dokumenata: Vizija razvoja RVS i sektora vodosnabdijevanja na području Crnogorskog primorja i Projekat razvoja vodovodnog sektora na Crnogorskom primorju za period od 2020. do 2030. godine. U

okviru Vizije razvoja RVS i sektora vodosnabdijevanja na području Crnogorskog primorja obuhvaćene su i aktivnosti na razvojnim projektima JP, kao što su: proširenje kapaciteta RVS, izgradnja fabrike za flaširanje vode i proizvodnju hladnih čajeva, aktivnosti na podizanju bezbjednosti RVS i razvoju telekomunikacione infrastrukture, nastavak aktivnosti na uvođenju standarda u poslovanju, na saradnji sa vodovodnim preduzećima u regionu i na projektu eko naselja Karuč - „Iskreno zeleno“. Takođe, obuhvaćeni su i najznačajniji izazovi po održivo funkcionisanje RVS, ali sektora vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju. U dokumentu Vizija razvoja sektora vodosnabdijevanja postavljene su konceptualne osnove plana razvoja do 2030 godine, urađena je priprema informaciono-dokumentacione osnove i određeni su organi, institucije, NVO i eksperti u različitim oblastima koji treba da budu uključeni u izradu plana.

2. IZVJEŠTAJ O RADU UPRAVNOG ODBORA

Nadležnost Upravnog odbora propisana je Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja i bliže je uređena Odlukom o organizovanju JP i Statutom JP.

Upravni odbor:

- utvrđuje poslovnu politiku JP;
- donosi Statut, Poslovnik o radu Upravnog odbora i druge opšte akte;
- donosi programe i planove (godišnji plan rada, finansijski plan, investicioni plan, Plan javnih nabavki i dr);
- usvaja izvještaj o radu, finansijski izvještaj i druge izvještaje o poslovanju JP;
- bira i razrješava direktora JP;
- utvrđuje cijene vode i daje saglasnost na ugovore o isporuci vode iz RVS;
- odlučuje o statusnim promjenama, odnosno o restrukturiranju JP;
- donosi investicione odluke;
- odlučuje o korišćenju sredstava, raspolaganju imovinom, smanjenju i povećanju kapitala, raspodjeli dobiti, pokriću gubitaka i zaduživanju JP;
- donosi druge odluke kojima se obezbjeđuje, zakonito, efikasno i ekonomično upravljanje RVS, funkcionalno jedinstvo i racionalno korišćenje kapaciteta RVS i redovno regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja;
- vrši druge poslove utvrđene zakonom, aktom o organizovanju JP i Statutom.

U izvještajnom periodu Upravni odbor je raspravljao i odlučivao o svim bitnim pitanjima poslovanja JP. Permanentno je pratio rad JP, o kojem ga je direktor redovno informisao. Usmjeravao je aktivnosti JP i osmišljavao i vodio poslovnu politiku u pravcu održivog razvoja JP. Aktivno je učestvovao u kreiranju rješenja za sporna pitanja između JP i korisnika njegovih usluga i za prevazilaženje drugih problema sa kojima se JP susretalo.

Predsjednik Upravnog odbora je, u saradnji sa direktorom, aktivno učestvovao u dogovorima u Vladi, Ministarstvu održivog razvoja i turizma i kod drugih institucija u vezi sa pitanjima od značaja za poslovanje JP.

Upravni odbor je u 2017. godini pored redovnih konsultacija svojih članova, održao 8 sjednica i donio niz akata iz svog djelokruga, među kojima su najvažniji:

I. Odluke, i to:

- 1) Odluka o donošenju Plana javnih nabavki za 2017.godinu i Odluku o izmjenama Plana javnih nabavki za 2017.godinu;
- 2) Odluka o davanju saglasnosti za kreditno zaduženje kod Erste Banke AD Podgorica;
- 3) Odluka o usvajanju Izvještaja o radu za 2016.godinu;
- 4) Odluka o usvajanju finansijskog izvještaja za 2016.godinu;
- 5) Odluka o usvajanju Izvještaja o popisu imovine JP-a;
- 6) Odluka o donošenju Plana finansijskog upravljanja i kontrole JP-a za 2017.godinu;
- 7) Odluka o donošenju Plana rada JP za 2018.godinu;
- 8) Odluka o usvajanju plana za realizaciju preporuka iz Izvještaja Državne revizorske institucije o reviziji godišnjeg Finansijskog izvještaja JP za 2016. godinu;
- 9) Odluka o angažovanju eksperata sa Ekonomskog fakulteta UCG za izradu analize međunarodnih računovodstvenih standarda u poslovanju JP;
- 10) Odluke kojima je data saglasnost na Ugovore o isporuci vode iz RVS;
- 11) Odluka kojom je odobreno zaključenje sporazuma sa opštinom Ulcinj za izmirenje duga te opštine u iznosu od 100.000 €;
- 12) Odluka o kolateralu za kredit Erste Banke AD Podgorica;
- 13) Odluka o odloženom plaćanju naknade iz člana 22 Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja;

- 14) Odluka o usvajanju procjene nenovčanog uloga u "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" DOO Budva;
- 15) Odluka o angažovanju Apprasail Associates doo Beograd za testiranje umanjenja vrijednosti osnovnih sredstava po MRS 36;
- 16) Odluka o izradi studije izvodljivosti za izgradnju fabrike za flaširanje vode;
- 17) Odluke u vezi sa realizacijom Programa hitnih mjera za rješavanje tehničkih problema u vodosnabdijevanju gradskog područja Opštine Žabljak (I i II faza);
- 18) Odluka o nabavkama male vrijednosti;
- 19) Odluka o produženju zakupa poslovnog prostora;
- 20) Odluke u vezi sa dodjelom sedam stipendija najboljim studentima tehničkih fakulteta i Ekonomskog fakulteta UCG za studentsku 2017/2018 godinu;
- 21) Odluka o uklanjanju četiri predstavnika JP u Asocijaciju menadžera Crne Gore;
- 22) Odluka o imenovanju direktora Gorana Jevrića za člana Upravnog odbora za nadzor nad implementacijom projekta "Revizija Master planova za otpadne vode i priprema prvog Nacrta plana za implementaciju specifične direktive (DSIP) za Direktivu o komunalnim otpadnim vodama 91/271/EEC;
- 23) Odluka o imenovanju Ivana Špadijera za člana Odbora direktora Lovanja doo Kotor;
- 24) Odluka o humanitarnoj pomoći za liječenje djece iz Crne Gore oboljele od karcinoma;
- 25) Odluka o sponzorstvu (za KK Budućnost Voli I dr.);

II. Opšti akti, i to:

- 1) Odluka o izmjenama i dopunama Statuta;
- 2) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta;
- 3) Prečišćen tekst Pravilnika o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta;
- 4) Pravilnik o zaradama i drugim primanjima;
- 5) Pravilnik o kancelarijskom poslovanju;
- 6) Pravilnik o sprovođenju postupaka javnih nabavki male vrijednosti;
- 7) Pravilnik o sprovođenju postupaka hitnih nabavki;
- 8) Pravilnik o izradi plana rada i izvještaja o radu;
- 9) Pravilnik o obradi i čuvanju računovodstvenih podataka u elektronskoj formi;
- 10) Pravilnik o internim procedurama za primjenu propisa o PDV;
- 11) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radnim odnosima;
- 12) Pravilnik o izmjenama Pravilnika o korišćenju službenih mobilnih telefona;
- 13) Pravilnik o izmjenama Pravilnika o blagajničkom poslovanju;
- 14) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o reprezentaciji;
- 15) Pravilnik o izmjenama Pravilnika o evidentiranju i plaćanju ulaznih i izlaznih faktura.
- 16) Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o računovodstvenim politikama.

3. IZVJEŠTAJ FINANSIJSKOG SEKTORA

Shodno Zakonu o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, sredstva za finansiranje JP-a obezbjeđuju se iz sopstvenih prihoda koje JP ostvaruje na tržištu, prodajom proizvoda i usluga, budžeta Crne Gore, kreditnih sredstava, poklona i donacija i drugih sredstava u skladu sa zakonom. Dva su osnovna prihoda koje stiže JP i to: prihodi od isporuke vode ViK-ovima i prihod od posebne naknade na investicije za izgradnju i rekonstrukciju objekata na teritoriji opština Crnogorskog primorja.

3.1 Prihodi od prodaje vode

JP je isporučivalo vodu, stalno ili po potrebi, ViK-u Ulcinj, ViK-u Bar, ViK-u Budva, ViK-u Kotor, ViK-u Tivat i ViK-u Herceg Novi (preko ViK Tivat).

U martu 2017. godine zaključeni su novi Ugovori o isporuci vode sa ViK Bar i ViK Herceg Novi, na period od 6 mjeseci, te je shodno Odluci o cijenama vode, na koju je Vlada Crne Gore 11.02.2016.godine dala saglasnost, isporučena voda fakturisana po jediničnoj cijeni od 0,52 €/m³ bez PDV-a. Ugovorima je predviđena isporuka sledećih količina vode:

1. ViK Bar preuzme minimalno 717.000 m³ vode na godišnjem nivou, po cijeni od 0,52 €/m³, bez PDV,
2. ViK Herceg Novi preuzme minimalno 238.464 m³ vode na godišnjem nivou po cijeni od 0,52 €/m³, bez PDV,

Takođe, krajem 2016. godine je zaključen i Aneks Ugovora isporuci vode sa ViK Tivat, u okviru kojeg je ugovoreno povećanje isporuke vode u ljetnjim mjesecima, pa je predmetnim aneksom ugovorena ukupna isporuka od minimalno 1.383.264 m³ vode po cijeni od 0.37€/m³ bez PDV-a, a koja se odnosi na kontinualnu isporuku vode tokom kalendarske godine.

Prihodi od prodaje vode dati su u sljedećoj tabeli:

Tabela br.3.1.1 Prihodi od isporučene vode

ViK	31.12.2015. €	31.12.2016 €	31.12.2017. €	Indeks 2016/15	Indeks 2017/15	Indeks 2017/16
ViK Budva	1.222.263,00	1.476.439,00	1.387.344,00	1,21	1,14	0,94
ViK Kotor	549.216,00	788.079,00	645.495,00	1,43	1,18	0,82
ViK Tivat	465.357,00	563.159,00	729.582,00	1,21	1,57	1,30
ViK Bar	307.187,00	377.743,00	439.694,00	1,23	1,43	1,16
ViK Ulcinj	232.112,00	214.698,00	222.201,00	0,92	0,96	1,03
ViK Herceg Novi	86.579,00	0,00	140.248,00	0,00	1,62	0,00
Ukupno:	2.862.714,00	3.420.118,00	3.564.564,00	1,19	1,25	1,04

Kao što se vidi iz tabele br. 3.1.1, prihodi od isporuke vode su u toku 2016. godine porasli za 19% u odnosu na prihode iz 2015. godine, dok su prihodi iz 2017.godine porasli za 25% u odnosu na 2015. godinu, a za 4% u odnosu na 2016. godinu.

3.2 Prihodi od posebne naknade na investicije na teritoriji opština Crnogorskog primorja

Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja (Službeni list CG, broj 56/16), koji je usvojen 10.08.2016. godine, promijenjen je način obračuna posebne naknade na investicije na teritoriji Crnogorskog primorja. Po prethodnom zakonu naknada je iznosila 1% predračunske vrijednosti investicije prikazane u revidovanoj projektnoj dokumentaciji, dok je novim zakonom određeno da se ista obračunava po stopi od 1% predračunske vrijednosti investicije, ali da ne može biti obračunata na iznos manji od 8 eura po m² bruto građevinske površine. Uvođenjem tog minimalnog iznosa naknade svi investitori su stavljeni u ravnopravan položaj, s obzirom na to da obračunati iznos naknade više neće biti zasnovan samo na projektantskoj procjeni vrijednosti investicije, koja je u pojedinačnim slučajevima bila značajno potcijenjena. Određivanje minimalnog iznosa posebne naknade i izdavanje građevinskih dozvola za rekonstrukciju i izgradnju više turističkih kompleksa je imalo pozitivan uticaj na povećanje prihoda po ovom osnovu u 2017. godini za 139% u odnosu na prihod ostvaren po istom osnovu u 2015. godini, odnosno za 36 % u odnosu na istovrsni prihod ostvaren u 2016. godini.

Održivost prihoda od posebne naknade je od velikog značaja, posebno ako se uzme u obzir činjenica da su ova sredstva opredjeljena za vraćanje kreditnih zaduženja koja su iskorišćena za izgradnju RVS, a za koje je garancije dala Vlada Crne Gore, kao i za nastavak izgradnje RVS. Eventualni pad prihoda po ovom osnovu bi predstavljao veliki izazov po održivost JP i u konačnom bi mogao dovesti do aktiviranja garancija Vlade Crne Gore, u slučaju da JP ne bude u mogućnosti da uredno izmiruje kreditne obaveze. U toku 2018. godine se očekuje značajan pad naplate posebne naknade po osnovu izgradnje hotela, jer je Zakonom predviđeno da od 01.01.2018. godine hoteli sa 5 zvjezdica ne plaćaju posebno naknadu, dok hoteli sa 4 zvjezdice i kondo, apart drugi hoteli sa ovog tipa sa pet zvjezdica plaćaju posebnu naknadu umanjenu za 50 %. Pregled prihoda od posebne naknade dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela br. 3.2.1 Prihodi od posebne naknade

OPŠTINA	31.12.2015.g. €	31.12.2016. g. €	31.12.2017. g. €	Indeks 2017/15	Indeks 2017/16
Tivat	261.903,00	258.672,00	864.823,00	3,33	3,37
Kotor	330.385,00	231.077,00	428.450,00	1,30	1,85
Herceg Novi	256.597,00	807.886,00	434.813,00	1,69	0,54
Budva	398.245,00	862.182,00	1.108.710,00	2,78	1,29
Bar	99.439,00	212.201,00	322.946,00	3,25	1,52
Ulcinj	81.649,00	128.453,00	250.099,00	3,06	1,95
Ukupno	1.428.218,00	2.500.471,00	3.409.841,00	2,39	1,36

3.3 Potraživanja i naplata po osnovu isporuke vode

U 2017. godini je, osim u slučaju ViK Ulcinj, vršena naplata potraživanja po osnovu preuzete vode u okviru ugovorenih rokova. U slučaju ViK Ulcinj, vršena je naplata potraživanja preko javnog izvršitelja jer ovaj vodovod duži period nije poštovao postignute dogovore koji su se ticali dinamike izmirenja duga. Što se tiče naplate potraživanja od ViK Bar, treba naglasiti da se tekuće obaveze izmiruju redovno, ali da dolazi do odugovlačenja sudskog spora povodom naplate duga iz prethodnog perioda.

Naplata po osnovu isporuke vode je u 2016. godini bila veća za 16% od naplate u 2015. godini, dok je u-2017.godini veća za 22 %, od naplate u 2015.godini i za 5% od naplate u 2016. godini.

Tabela br. 3.3.1 Fakturisanje po osnovu isporučene vode

ViK	31.12.2015. €	31.12.2016. €	31.12.2017. €	Indeks 2016/15	Indeks 2017/15	Indeks 2017/16
ViK Budva	1.307.822,00	1.579.790,00	1.484.458,00	1,21	1,14	0,94
ViK Kotor	587.661,00	843.244,00	690.680,00	1,43	1,18	0,82
ViK Tivat	497.932,00	602.580,00	780.653,00	1,21	1,57	1,30
ViK Bar	328.690,00	404.185,00	470.473,00	1,23	1,43	1,16
ViK Ulcinj	248.360,00	229.727,00	237.755,00	0,92	0,96	1,03
ViK Herceg Novi	92.639,00	0,00	150.065,00	0,00	1,62	0,00

U toku 2017. godine i prethodne dvije godine naplaćeno je više nego što je fakturisano, i to: 13% više u 2017.godini, 12% više u 2016.godini i 15% više u 2015. godini. Razlog više naplate je u činjenici da je u zadnje tri godine naplaćen i dio zaostalog duga iz ranijih godina.

Pregled fakturisanih iznosa ViK-ovima za preuzetu vodu, kao i potraživanja i naplata od ViK-ova, dat je u sljedećim tabelama:

Tabela br. 3.3.2 Potraživanja po osnovu fakturisane vode

ViK	31.12.2015. €	31.12.2016. €	31.12.2017. €
ViK Budva	562.583,00	69.508,00	130.762,00
ViK Kotor	282.655,00	251.056,00	23.553,00
ViK Tivat	10.940,00	33.007,00	33.084,00
ViK Bar	186.417,00	195.090,00	87.364,00
ViK Ulcinj	359.293,00	447.825,00	218.763,00
ViK Herceg Novi	59.407,00	0,00	14.662,00
Ukupno	1.461.295,00	996.486,00	508.188,00

Tabela br. 3.3.3 Naplaćena potraživanja od ViK-ova

ViK	31.12.2015. €	31.12.2016. €	31.12.2017. €	Indeks 2016/15	Indeks 2017/15	Indeks 2017/16
ViK Budva	1.651.287,00	1.812.455,00	1.423.204,00	1,10	0,86	0,79
ViK Kotor	740.024,00	897.689,00	918.182,00	1,21	1,24	1,02
ViK Tivat	540.282,00	580.513,00	780.576,00	1,07	1,44	1,34
ViK Bar	312.604,00	395.512,00	578.199,00	1,27	1,85	1,46
ViK Ulcinj	251.272,00	351.904,00	466.817,00	1,40	1,86	1,33
ViK Herceg Novi	33.232,00	59.407,00	135.403,00	1,79	4,07	2,28
Ukupno:	3.528.701,00	4.097.480,00	4.302.381,00	1,16	1,22	1,05

Tabela br. 3.3.4. Fakturisana i naplaćena realizacija sa indeksom naplate za 2015, 2016 i 2017.godinu

Opis	31.12.2015. €	31.12.2016. €	31.12.2017. €
Fakturisana realizacija	3.063.104,00	3.659.526,00	3.814.084,00
Naplaćena realizacija	3.528.701,00	4.097.480,00	4.302.381,00
Index naplaćeno/fakturisano	1,15	1,12	1,13

3.4 Ostala potraživanja i obaveze

Pored potraživanja za preuzetu vodu, JP ima potraživanja od pravnih lica i po osnovu zakupa poslovnih prostorija i zakupa prostora za postavljanje i korišćenja bazne stanice za mobilnu telefoniju, kao i potraživanja od zaposlenih po osnovu stambenih kredita. Sva predmetna potraživanja se uredno izmiruju.

Obaveze JP se, osim obaveza po osnovu kreditnih zaduženja, a koje su obrađene u sledećem poglavlju, odnose na obaveze prema dobavljačima usluga i radova i obaveze po osnovu koncesije za zahvaćenu vodu. Zakonom o finansiranju upravljanja vodama propisano je da su obveznici plaćanja naknade za korišćenje voda privredna društva, preduzetnici, druga pravna i fizička lica koja zahvataju i koriste površinske i podzemne vode za piće, komunalne, pogonske i tehnološke potrebe, navodnjavanje, flaširanje, odnosno pakovanje mineralnih i prirodnih voda, tankovanje plovniha objekata, odvođenje ili dopremanje vode u komercijalne svrhe. Rješenjem Uprave za vode je, na osnovu isporučene količine vode, utvrđena naknada za korišćenje voda za 2017.godinu, u ukupnom iznosu od 151.312,54 €. Obaveze po ovom osnovu su, kao i u prethodnom periodu, uredno izmirene.

3.5 Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja

Izgradnja RVS je finansirana bespovratnim sredstvima iz domaćih izvora i iz kredita međunarodnih institucija - Svjetske banke, Evropske banke za obnovu i razvoj i Abu Dhabi Fonda za razvoj.

3.5.1 Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja kod Svjetske banke

Ugovor sa Svjetskom bankom zaključen je na iznos od 6.600.000 SDR (specijalnih prava povlačenja), sa grejs periodom od 10 godina. Sa otplatom kredita je započeto 15. oktobra 2017.godini, kada je uplaćena prva rata kredita. Kredit se vraća u dvije jednake godišnje rate, koje dospijevaju svakog 15.04 i 15.10 u svakoj godini do kraja desetogodišnjeg perioda otplate kredita, odnosno do 15. aprila 2027. godine. Od ugovorenih sredstava povučeno je 5.975.796,46 SDR.

JP je u 2017. godini platilo dio kredita u iznosu od 293.268,53 SDR, što je ekvivalentno iznosu od 351.263,30 €, dok je Ministarstvo održivog razvoja i turizma platilo iznos od 5.521,30 SDR, što je ekvivalentno iznosu od 6.613,16 €. Ovaj iznos se odnosi na otplatu dijela kredita koji je implementiralo ovo JP, a predstavlja otplatu troškova povodom aktivnosti na zaštiti područja delte rijeke Bojane u Ulcinju, koje su bili sastavni dio projekta sa Svjetskom bankom.

Plan otplate kredita Svjetske banke dat je sljedećoj tabeli:

Tabela 3.5.1 Plan otplate kredita Svjetske banke za projekat MSDTP

R.B.	Datum	Rata u SDR	Dug u SDR	Plaćeno od strane JP u SDR	Plaćeno od strane MORT u SDR	Plaćeno od strane JP u €	Plaćeno od strane MORT u €
	1.1.2017	0,00	5.975.796,46	0,00	0,00	0,00	0,00
1	15.10.2017	298.789,83	5.677.006,63	293.268,53	5.521,30	351.263,30	6.613,16
2	15.4.2018	298.789,83					
3	15.10.2018	298.789,83					
4	15.4.2019	298.789,83					
5	15.10.2019	298.789,83					
6	15.4.2020	298.789,83					
7	15.10.2020	298.789,83					
8	15.4.2021	298.789,83					
9	15.10.2021	298.789,83					
10	15.4.2022	298.789,83					
11	15.10.2022	298.789,83					
12	15.4.2023	298.789,83					
13	15.10.2023	298.789,83					
14	15.4.2024	298.789,83					

R.B.	Datum	Rata u SDR	Dug u SDR	Plaćeno od strane JP u SDR	Plaćeno od strane MORT u SDR	Plaćeno od strane JP u €	Plaćeno od strane MORT u €
15	15.10.2024	298.789,83					
16	15.4.2025	298.789,83					
17	15.10.2025	298.789,83					
18	15.4.2026	298.789,83					
19	15.10.2026	298.789,83					
20	15.4.2027	298.789,69					
	Ukupno	5.975.796,46					

3.5.2 Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja kod Evropske banke za obnovu i razvoj

Ugovor sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) zaključen je na iznos od 18.000.000 €. Kredit podliježe promjenjivoj kamatnoj stopi koja iznosi Euribor +1%. Povraćaj kredita je ugovoren na period od 12 godina, pri čemu se otplata vrši u 24 rate, i to dva puta godišnje: 24. februara i 24. avgusta. Sa otplatom kreditnih obaveza je započeto 24. februara 2011. godine, dok posljednja rata dostiže na naplatu 24.02.2023. godine.

Redovno su servisirane kreditne obaveze, koje su, na ime glavnice duga, u 2011. godini iznosile 1.083.333,33 €, dok su u 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 i 2017. godini iznosile po 1.500.000,00 €. Osim obaveza po osnovu glavnice kredita redovno su plaćane i sve obaveze po osnovu dospjelih kamata koje su iznosile: u 2011. godini 406.671,00 €, u 2012. godini 425.598,00 €, u 2013. godini 226.281,00 €, u 2014. godini 186.601,48 €, u 2015. godini 146.719,96 €, u 2016. godini 103.061,72 € i u 2017. godini 72.144,88 €.

Tabela br. 3.5.2 Plan otplate kredita Evropske banke za obnovu i razvoj

R.B.	Datum	Rata €	Kamata €	Plaćen anuitet €
1	24.2.2011	333.333,33	197.147,77	530.481,10
2	24.8.2011	750.000,00	209.523,49	959.523,49
3	24.2.2012	750.000,00	236.389,74	986.389,74
4	24.8.2012	750.000,00	189.208,38	939.208,38
5	24.2.2013	750.000,00	125.333,22	875.333,22
6	24.8.2013	750.000,00	100.948,22	850.948,22
7	24.2.2014	750.000,00	93.969,59	843.969,59
8	24.8.2014	750.000,00	92.631,89	842.631,89
9	24.2.2015	750.000,00	80.789,04	830.789,04
10	24.8.2015	750.000,00	65.930,92	815.930,92
11	24.2.2016	750.000,00	58.139,74	808.139,74
12	24.8.2016	750.000,00	44.921,98	794.921,98
13	24.2.2017	750.000,00	38.985,00	788.985,00
14	24.8.2017	750.000,00	33.159,88	783.159,88
15	24.2.2018	750.000,00		
16	24.8.2018	750.000,00		
17	24.2.2019	750.000,00		
18	24.8.2019	750.000,00		
19	24.2.2020	750.000,00		
20	24.8.2020	750.000,00		
21	24.2.2021	750.000,00		
22	24.8.2021	750.000,00		
23	24.2.2022	750.000,00		
24	24.8.2022	750.000,00		
25	24.2.2023	416.666,67		
	Ukupno:	18.000.000,00	1.567.078,86	11.650.412,19

3.5.3 Obaveze po osnovu kreditnih zaduženja kod Evropske banke za obnovu i razvoj

Kreditno zaduženje po Ugovoru o zaduženju sa Abu Dhabi fondom za razvoj iznosilo je 38.888.145,06 AED, a kamatna stopa bila je 5% godišnje. Ugovoren je povraćaj kredita u 24 polugodišnje rate i to svakog 30. aprila i 30. oktobra počev od 30. aprila 2013. godine, zaključno sa 30. oktobrom 2024. godine.

U 2013.godini plaćene su dvije rate glavnice kredita od po 1.620.000,00 dirhama, što je ekvivalentno iznosu od 703.195,08 €, kao i sve kamate po kreditu u iznosu od 347.973,72 €.

U 2014.godini plaćene su dvije rate glavnice kredita od po 1.620.000,00 dirhama, što je ekvivalentno iznosu od 668.457,62 €, kao i sve obaveze po osnovu kamate u iznosu od 358.825,88 €.

U 2015.godine izmirene su dvije rate glavnice kredita od po 1.620.000,00 dirhama, što je ekvivalentno iznosu od 402.589,31 € i kamata po kreditu u iznosu od 191.200,22 €.

U 2016. godini servisirane su obaveze po osnovu glavnice kredita u iznosu od po 1.620.000,00 dirhama, što je ekvivalentno iznosu od 800.293,32 € i kamata u iznosu od 1.416.842,78 dirhama, odnosno 351.133,71 €.

U toku 2017.godine vraćen je cjelokupan ostatak duga po navedenom kreditu u iznosu od 26.576.348,69 AED, odnosno 6.679.010,10 €, od čega, na ime glavnice kredita iznos od 25.928.145,06 AED što je ekvivalentno iznosu od 6.516.132,44 € i na ime kamate 648.203,63 AED, odnosno 162.877,66 €.

Imajući u vidu nepovoljna valutna kretanja, koja su tri godine zaredom prouzrokovala značajne finansijske gubitke, JP je u toku 2016. godine sproveo niz aktivnosti za restrukturiranje predmetnog kreditnog zaduženja, za što je dobilo podršku Vlade i saglasnost Abu Dhabi fonda za razvoj. Vlada je dala saglasnost za kreditni aranžman između JP i Erste banke kojim su obezbijedena sredstva za jednokratnu isplatu ostatka kredita Abu Dhabi fonda za razvoj, u iznosu od 8.000.000 €, a Zakonom o Budžetu Crne Gore za 2017.godinu obezbijedena su sredstva za garanciju za kredit Erste banke, kojom je zamijenjena garancija izdata Abu Dhabi fondu za razvoj.

Plan otplate kredita Abu Dhabi fonda za razvoj dat je sljedećoj tabeli:

Tabela br.3.5.3 Plan otplate kredita Abu Dhabi fonda za razvoj

R.B.	Datum plaćanja	Rata u AED	Kamata u AED	Plaćeni anuitet AED	Plaćeni anuitet EUR
1	30.4.2013	1.620.000,00	1.154.967,91	2.774.967,91	582.900,76
2	30.10.2013	1.620.000,00	737.784,10	2.357.784,10	468.268,04
3	30.4.2014	1.620.000,00	890.589,21	2.510.589,20	497.064,51
4	30.10.2014	1.620.000,00	850.314,20	2.470.314,20	530.218,99
5	30.4.2015	1.620.000,00	810.039,21	2.430.039,21	614.286,03
6	30.10.2015	1.620.000,00	769.539,19	2.389.539,19	593.789,53
7	30.4.2016	1.620.000,00	728.814,19	2.348.814,19	570.559,79
8	30.10.2016	1.620.000,00	688.028,59	2.308.028,59	580.867,24
9	27.04.2017	25.928.145,06	648.203,63	26.576.348,69	6.679.010,10
	Ukupno	38.888.145,06	7.278.280,23	46.166.425,29	11.116.964,99

3.6 Refinansiranje kredita Abu Dhabi fonda za razvoj

Refinansiranje zajma Abu Dhabi fonda za razvoj putem njegove prijevremene otplate kreditom komercijalne banke za koji je Vlada Crne Gore obezbijedila garanciju podrazumijevalo je izvršenje serije obimnih i složenih zadataka.

Uslovi kredita Abu Dhabi fonda za razvoj bili su nepovoljni za infrastrukturne projekte, jer je fiksna kamatna stopa iznosila 4,5%, dok je administrativna naknada za zajam iznosila 0,5%, a otplata kredita je odobravana na period od 15 godina, uključujući 3 godine grejs perioda.

Podatak da su godišnje kreditne obaveze iznosile u 2012. godini 46,5% ukupnog prihoda JP, a u 2013. godini 68% ukupnog prihoda JP, te da se taj trend nastavio u 2015, 2016 i 2017. godini, najjasnije ilustruje sadašnju situaciju u kojoj se nalazi JP.

S obzirom na navedene činjenice, refinansiranje zajma Abu Dhabi fonda za razvoj bilo je od ključne važnosti za JP, jer je time eliminisan rizik negativnih kursnih razlika i obezbijedeni su niža kamatna stopa, dodatni grejs period i duži period otplate. Refinansiranjem je postignuto uravnoteženje finansijskog toka kroz smanjenje ukupnih obaveza za otplatu zajmova. Na inicijativu JP za refinansiranje kroz prijevremenu otplatu zajma Abu Dhabi fonda za razvoj, koji je bio nepovoljan ne samo zbog navedenih uslova, već i usljed negativnih kursnih razlika između eura i dolara, Vlada je, na sjednici od 18.02.2016.godine, zadužila Ministarstvo finansija i Ministarstvo održivog razvoja i turizma da razmotre mogućnost prijevremene otplate tj. refinansiranja pomenutog zajma, a donijela je i odluku da se u okviru Budžeta Crne Gore za 2017.godinu obezbijedi i državna garanciju za komercijalni kredit za refinansiranje do 7 miliona eura.

JP je, u nastojanju da dobije najbolje moguće uslove kredita za refinansiranje i obezbijedi potpunu transparentnost cijelog procesa, sprovedo obimnu i kompleksnu proceduru i komunikaciju sa svim komercijalnim bankama u Crnoj Gori. Uputilo je 27.12.2016. godine svim crnogorskim poslovnim bankama dopis kojim je traženo da se dostave ponude za kredit u pomenutom iznosu i na rok otplate od 10 godina, shodno njihovoj poslovnoj politici. Rješenjem direktora JP-a, br. 01-16/12242 od 30.12.2016.godine, formirana je radna grupa za pregovore sa predstavnicima crnogorskih poslovnih banaka u cilju postizanja dogovora o najpovoljnijim uslovima za dobijanje kredita, odnosno o povoljnoj dinamici otplate i kamatnoj stopi i ostalim pogodnostima kreditiranja u svrhu refinansiranja zajma Abu Dhabi fonda za razvoj, shodno odlukama Upravnog odbora JP i Vlade. Osim toga, JP se, uz saglasnost Ministarstva finansija, 23.12.2016. godine obratilo Generalnom direktoru Abu Dhabi fonda za razvoj zahtjevom da fond odobri prijevremeni povraćaj cjelokupnog preostalog iznosa zajma. JP je dopisom od 01.02.2017.godine obaviješteno da je Abu Dhabi fond za razvoj saglasan da se izvrši prijevremena otplata. Po prijemu ponuda i potrebnih dodatnih pojašnjenja banaka radna grupa je sačinila detaljan izvještaj i uputila ga direktoru JP sa prijedlogom da se prihvati ponuda Erste banke, jer je sadržala najpovoljnije uslove za refinansiranje zajma Abu Dabi fonda za razvoj. Upravni Odbor JP je, na prijedlog direktora JP, prihvatio izvještaj i prijedlog radne grupe, a Ugovor o kreditu sa Erste bankom, za koji je Vlada dala garanciju, zaključen je 25.04.2017. godine na iznos od 6.702.457,64 € sa kamatom od 3,5%, otplatom u periodu od 30.04.2017. godine do 30.04.2027.godine i grejs periodom od godinu dana. Kamata po kreditu se plaća mjesečno pa je na ime iste do 31.12.2017.godine plaćeno 162.255,30 €. Krajem aprila 2017.godine uspješno je okončan cijeli postupak refinansiranja i zajam Abu Dhabi fonda za razvoj je u cjelosti isplaćen.

Tabela br.3.6 Plan otplate kredita Erste banke

R.B.	Datum	Rata	Kamata	Plaćen anuitet
		€	€	€
1	31.05.2017		22.806,97	22.806,97
2	30.06.2017		19.548,83	19.548,83
3	31.07.2017		20.200,46	20.200,46
4	31.08.2017		20.200,46	20.200,46
5	30.09.2017		19.548,83	19.548,83
6	31.10.2017		20.200,46	20.200,46
7	30.11.2017		19.548,83	19.548,83
8	31.12.2017		20.200,46	20.200,46
9	31.01.2018		20.200,46	20.200,46
10	28.02.2018		18.245,58	18.245,58
11	31.03.2018		20.200,46	20.200,46
12	30.04.2018	352.760,93	19.548,83	
13	31.05.2018		19.137,28	
14	30.06.2018		18.519,95	
15	31.07.2018		19.137,28	
16	31.08.2018		19.137,28	
17	30.09.2018		18.519,95	
18	31.10.2018	352.760,93	19.137,28	
19	30.11.2018		17.491,06	
20	31.12.2018		18.074,10	
21	31.01.2018		18.074,10	
22	28.02.2019		16.324,99	
23	31.03.2019		18.074,10	
24	30.04.2019	352.760,93	17.491,06	
25	31.05.2019		17.010,92	
26	30.06.2019		16.462,18	
27	31.07.2019		17.010,92	
28	31.08.2019		17.010,92	
29	30.09.2019		16.462,18	
30	31.10.2019	352.760,93	17.010,92	
31	30.11.2019		15.433,29	
32	31.12.2019		15.947,73	
33	31.01.2020		15.947,73	
34	29.02.2020		14.918,85	
35	31.03.2020		15.947,73	
36	30.04.2020	352.760,93	15.433,29	
37	31.05.2020		14.884,55	
38	30.06.2020		14.404,40	
39	31.07.2020		14.884,55	
40	31.08.2020		14.884,55	
41	30.09.2020		14.404,40	
42	31.10.2020	352.760,93	14.884,55	
43	30.11.2010		13.375,52	
44	31.12.2020		13.821,37	
45	31.01.2021		13.821,37	

R.B.	Datum	Rata	Kamata	Plaćen anuitet
		€	€	€
46	28.02.2021		12.483,82	
47	31.03.2021		13.821,37	
48	30.04.2021	352.760,93	13.375,52	
49	31.05.2021		12.758,19	
50	30.06.2021		12.346,63	
51	31.07.2021		12.758,19	
52	31.08.2021		12.758,19	
53	30.09.2021		12.346,63	
54	31.10.2021	352.760,93	12.758,19	
55	30.11.2021		11.317,75	
56	31.12.2021		11.695,00	
57	31.01.2022		11.695,00	
58	28.02.2022		10.563,23	
59	31.03.2022		11.695,00	
60	30.04.2022	352.760,93	11.317,75	
61	31.05.2022		10.631,82	
62	30.06.2022		10.288,86	
63	31.07.2022		10.631,82	
64	31.08.2022		10.631,82	
65	30.09.2022		10.288,86	
66	31.10.2022	352.760,93	10.631,82	
67	30.11.2022		9.259,97	
68	31.12.2022		9.568,64	
69	31.01.2023		9.568,64	
70	28.02.2023		8.642,64	
71	31.03.2023		9.568,64	
72	30.04.2023	352.760,93	9.259,97	
73	31.05.2023		8.505,46	
74	30.06.2023		8.231,09	
75	31.07.2023		8.505,46	
76	31.08.2023		8.505,46	
77	30.09.2023		8.231,09	
78	31.10.2023	352.760,93	8.505,46	
79	30.11.2023		7.202,20	
80	31.12.2023		7.442,28	
81	31.01.2024		7.442,28	
82	29.02.2024		6.962,13	
83	31.03.2024		7.442,28	
84	30.04.2024	352.760,93	7.202,20	
85	31.05.2024		6.379,09	
86	30.06.2024		6.173,32	
87	31.07.2024		6.379,09	
88	31.08.2024		6.379,09	
89	30.09.2024		6.173,32	
90	31.10.2024	352.760,93	6.379,09	
91	30.11.2024		5.144,43	

R.B.	Datum	Rata	Kamata	Plaćen anuitet
		€	€	€
92	31.12.2024		5.315,91	
93	31.01.2025		5.315,91	
94	28.02.2025		4.801,47	
95	31.03.2025		5.315,91	
96	30.04.2025	352.760,93	5.144,43	
97	31.05.2025		4.252,73	
98	30.06.2025		4.115,54	
99	31.07.2025		4.252,73	
100	31.08.2025		4.252,73	
101	30.09.2025		4.115,54	
102	31.10.2025	352.760,93	4.252,73	
103	30.11.2025		3.086,66	
104	31.12.2025		3.189,55	
105	31.01.2026		3.189,55	
106	28.02.2026		2.880,88	
107	31.03.2026		3.189,55	
108	30.04.2026	352.760,93	3.086,66	
109	31.05.2026		2.126,36	
110	30.06.2026		2.057,77	
111	31.07.2026		2.126,36	
112	31.08.2026		2.126,36	
113	30.09.2026		2.057,77	
114	31.10.2026	352.760,93	2.126,36	
115	30.11.2026		1.028,89	
116	31.12.2026		1.063,18	
117	31.01.2028		1.063,18	
118	28.02.2027		960,29	
119	31.03.2027		1.063,18	
120	30.04.2027	352.760,90	994,59	
UKUPNO		6.702.457,64	1.311.932,53	220.901,80

3.7 Kontrola poslovanja JP od strane Državne revizorske institucije

Nadležni kolegijum DRI je na sjednici održanoj 26.07.2017. godine usvojio Konačni izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za 2016. godinu br. 40115/17-053-218/27. U Konačnom izvještaju, nadležni kolegijum DRI je izrazio negativno mišljenje na Godišnji finansijski izvještaj JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za 2016. godinu i uslovno mišljenje na usklađenost poslovanja sa propisima. U Izvještaju je naznačeno 36 preporuka, od kojih se 3 preporuke ne odnose na Regionalni vodovod, 2 preporuke koje se odnose na različito tumačenje međunarodnih računovodstvenih standarda (koje su bile osnov za izražavanje negativnog mišljenja izdatog od strane nadležnog kolegijuma DRI, a koje su nesprovodljive); 15 preporuka su vezane za opšti dio, tj. za donošenje pravilnika, procedura, internih politika, odluka i poštovanje istih; 2 preporuke se odnose na softversku podršku; 2 preporuke se djelimično odnose na subjekta revizije; 2 preporuke se odnose na preknjižavanja i iste ne utiču na rezultat; jedna preporuka se odnosi na usaglašavanje obaveza i potraživanja; 3 preporuke se odnose na primjenu Zakona o porezu na dodatu vrijednost; 6 preporuka se odnose

na Zakon o javnim nabavkama. **Bitno je konstatovati da nadležni kolegijum DRI, tokom višemjesečne revizije poslovanja preduzeća, ni u jednom segmentu nije ustanovio ni najmanju materijalnu štetu koja je nastala po preduzeće niti bilo kakvu zloupotrebu u poslovanju.**

Osnov za iskazivanje negativnog mišljenja je bio stav DRI da je JP nepravilno knjižilo amortizaciju IDA kredita i troškove sanacije cjevovoda PS „Pod kuk“ – PK „Tivat“, a gledišta DRI u vezi sa tim knjiženjem su iskazana u preporukama 8 i 15. JP nije sprovelo te preporuke jer je mišljenja da su iste, kao i negativno mišljenje DRI, neprihvatljivi, da je pravilno knjižilo amortizaciju IDA kredita i troškove sanacije cjevovoda i da je svoje finansijske izvještaje temeljilo na punoj i transparentnoj primjeni zakona i Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS).

JP je i prethodnih godina na isti način knjižilo amortizaciju IDA kredita, a eksterni revizor Ernst&Young, koji je vršio reviziju finansijskih izvještaja JP-a u prethodnom periodu, je u svojim revizorskim izvještajima potvrdio ispravnost takvog knjiženja. Osim toga JP je pribavilo mišljenja i detaljna obrazloženja od Svjetske banke, EBRD, profesora sa Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore i drugih stručnih institucija u kojima je, takođe, eksplicitno, potvrđeno da je knjiženje i finansijsko iskazivanje IDA kredita vršeno pravilno i uz potpuno poštovanje MRS.

Takođe, u analizama profesora sa Ekonomskog fakulteta Podgorica, i Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore (koji je, pored činjenice da je član Međunarodnog udruženja računovođa – IFAC, shodno Uredbi Vlade Crne Gore, ovlašćen za tumačenje MRS), kao i drugih stručnih institucija, potvrđena je i ispravnost knjiženja troškova sanacije cjevovoda PS „Pod kuk“ – PK „Tivat“.

Revizorske izvještaje revizora Ernst & Young i drugu relevantnu dokumentaciju koja ukazuje da su pomenuta knjiženja vršena u skladu sa MRS, JP je prezentirao DRI u toku revizije.

Poslije Preliminarnog izvještaja DRI i komentara i primjedbi JP na isti, na sastanku predstavnika DRI i JP, od 21.07.2017.godine, JP je, između ostalog, ukazalo da DRI svoj stav o knjiženju IDA kredita vezuje za navode iz dopisa Ministarstva finansija, br. 2046/1 od 18.04.2017.godine kojim je odgovoreno na pismo DRI, br. 40115/17-053-218/15 od 04.04. 2017.godine, u kojem je postavljeno pitanje o stanju duga IDA kredita (glavnica+kamata) i pitanje da li je Ministarstvo finansija vršilo otplatu kamate po tom kreditu (kredit br. 4322-MOT). Na ta sugestivna pitanja Ministarstvo finansija je odgovorilo koristeći termin „kamata“ umjesto termina „service charge“ i „commitment fee“. JP je pismom, br. 01-17/14635 od 24.07.2017.godine, konstatovalo ove činjenice i uputilo molbu za razjašnjenjem od strane Ministarstva finansija, nakon čega je to ministarstvo dostavilo JP-u dopis, br. 06-3661/1 od 24.07.2017.godine, u kome se kao kreditne obaveze pominju service charge i commitment fee, a ne i kamata i u kojem je saopštilo da je u svom ranijem dopisu obaveze za service charge definisalo kao kamatu jer se radi o naknadi na povučena sredstva koja ima sličnu suštinu kao kamata. Nakon toga je DRI, u pismu koje je uputila JP-u, br. 40115/17-053-218/28 od 27.07. 2017.godine saopštila sljedeće: „DRI u potpunosti ostaje pri navodima navedenim u Preliminarnom izvještaju koji se odnose na ispravku greške vezane za amortizaciju IDA kredita. Pored potpune i detaljne analize dostavljene dokumentacije vezane za IDA kredit, navedeno je potkrijepljeno i dopisom Ministarstva finansija, br. 06-2046/1 od 18.04.2017.godine, kojim je DRI obaviještena da Ministarstvo finansija vrši otplatu kamata po navedenom kreditu od 15.04.2008. godine i da je do 31.12.2016. godine otpлатilo obaveze u ukupnom iznosu od 372.627,16 SDR, od čega se na kamate odnosi 367.450,70 SDR, a po osnovu provizije na nepovučena sredstva 5.176,46 SDR. Ministarstvo finansija u ime Vlade vodi evidenciju o uzetim kreditima i plaćenim obavezama po osnovu glavnice i kamata, tako da dostavljeno obavještenje predstavlja konfirmaciju o plaćenim kamatama i obavezi plaćanja glavnice po kreditima.“ Citiranim navodima DRI je potvrdila da je negativno mišljenje temeljila samo na prvom dopisu Ministarstva finansija, iako je razjašnjeno da kamata i service charge & commitment fee (commitment charge) nijesu isti finansijski pojmovi što proizilazi i iz uslova

finansiranja Međunarodnog udruženja za razvoj (IDA Terms). Očigledno, DRI poistovjećuje commitment charge i service charge sa kamatom, usljed čega je dala neprimjenljivu preporuku 15 i negativno mišljenje u svom izvještaju.

IDA (International Development Association), tj. Međunarodno udruženje za razvoj je dio Grupe Svjetske Banke (World Bank Group) koje se bavi finansiranjem projekata u nerazvijenim i manje razvijenim državama (što je Crna Gora i bila u momentu odobrenja IDA kredita), kroz grantove i subvencionirane kredite. IDA kredit (credit) je subvencionirani finansijski instrument koji se suštinski razlikuje od klasičnog zajma (loan) koji uključuje kamatu (interes), a pojmovi i način primjene commitment charge i service charge detaljno su objašnjeni u opštim uslovima za IDA kredite i grantove. Ugovorom o finansiranju (Financing Agreement), zaključenim između Crne Gore i IDA, 28.08.2007.godine, odobren je kredit br. 4322 MOT, bez kamate i sa commitment charge od 1/2 od 1% p.a. na nepovućeni iznos i service charge od 3/4 od 1% p.a na povućeni iznos.

JP je u 2016. godini, kao i prethodno i kasnije, odnosno od 2011. godine do danas, amortizaciju IDA kredita knjižilo u skladu sa MRS 39 koji se odnosi na potraživanja i kredite i dostavilo je DRI pisano obrazloženje za to tokom postupka revizije. Prema MRS 39 - paragraf 43, finansijske obaveze (finansijski instrument) se inicijalno priznaju po fer vrijednosti plus transakcioni troškovi. MRS 39 jasno određuje da se fer vrijednost finansijskog instrumenata koji ne nose kamatne stope definiše kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova tih instrumenata, koja se utvrđuje upotrebom preovlađujuće tržišne kamatne stope, te da se, nakon početnog priznavanja, finansijske obaveze dalje vode po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti (MRS 39 paragraf 47) koja se utvrđuje upotrebom metode efektivne kamatne stope, a po metodi efektivne kamatne stope razlika između iznosa kredita koji je primljen i fer vrijednosti utvrđene u skladu sa MRS 39 AG 64 se amortizuje, tj. raspoređuje na period od dobijanja (uplate) do potpune otplate kredita. JP je knjižilo amortizaciju IDA kredita, sasvim ispravno, uzimajući u obzir kamatne stope na bankarskom tržištu i primjenjujući kamatnu stopu od 4,32 p.a. Za alocirane troškove i utvrđivanje fer vrijednosti od značaja je i činjenica da kredit nije prenesen JP-u kao korisniku kredita (koje bi onda plaćalo nabavke radova, roba i usluga), već su plaćanja vršena po nalogu korisnika na račune dobavljača tokom cjelokupne realizacije projekta. Svi detalji odnosa JP kao korisnika kredita i Vlade zastupane od Ministarstva finansija, kao primaoca kredita uređeni su Subsidijarnim ugovorom o implementaciji i finansijskim obavezama zaključenim između JP i Ministarstva finansija 06.11.2007.godine.

Na zahtjeve Regionalnog vodovoda da daju svoje mišljenje o navedenom pitanju i Svjetska banka i EBRD poslali su zvanična pisma u kojima eksplicitno potvrđuju ispravnost stava Regionalnog vodovoda, te činjenicu da je amortizacija i knjiženje IDA kredita izvršeno uz potpuno poštovanje Međunarodnih računovodstvenih standarda, što je ugovorna obaveza koju je Vlada Crne Gore preuzela sklapanjem ugovora sa Svjetskom bankom.

DRI je preporukom 8 koja se odnosi na knjiženje troškova sanacije cjevovoda PS Podkuk – PK Tivat predložila da se za iznos od 233.479, 77 € uveća račun 023 (oprema) i za isti iznos umani račun 53203 (troškovi vodovoda) i da se, shodno tome, uveća dobit JP-a. JP je mišljenja da je ispravno knjižilo ove troškove, jer se odnose na sanaciju cjevovoda koji je u operativnom pogonu. Naime, JP je u 2016. godini, shodno Planu javne nabavke, sproveo otvoreni postupak javne nabavke za radove na sanaciji cjevovoda RVS na dionici PS „Podkuk“ – PK „Tivat“ koji je izgrađen prije 30-tak godina i imao više registrovanih kvarova u vidu tačkastog oštećenja cjevovoda, što je tipično za čelične cjevovode koji se nalaze u agresivnoj sredini, kao i u vidu unutrašnjih promjena usljed korozije, neadekvatnih uslova eksploatacije i nedovoljnog korišćenja u ranijem periodu. Nakon sprovedenog tenderskog postupka radovi su izvedene preko odabranog izvođača uvlačenjem sanacionog materijala u unutrašnjost cjevovoda, čime su, na pomenutoj dionici cjevovoda, eliminisani gubici vode i obezbijeđeni vodonepropusnost cjevovoda i adekvatni sanitarni uslovi za transport vode za piće, Izvedenim radovima su efektivno i efikasno stvoreni

potrebni uslovi za sigurnu isporuku vode bez bojazni o eventualnom zagađenju vode usljed lošeg stanja cjevovoda. Pomenuti radovi ne spadaju u interventno održavanje cjevovoda i istima nije stvorena nova vrijednost cjevovoda, već je vraćeno stanja cjevovoda u projektovane okvire koji obezbjeđuju sigurno i održivo vodosnabdijevanje. Tim radovima nije promijenjena nijedna od bitnih karakteristika cjevovoda, jer nijesu uvećani prečnik, projektovani protok i dužina cjevovoda i mogu se uporediti sa radovima na sanaciji elektromotora u PS „Budva“, u okviru kojih je izvršena zamjena ležajeva i popravka kaveza elektromotora, radi vraćanje stanja motora u projektovane okvire koji omogućavaju pravilan rad istog. Takođe se mogu uporediti sa protektiranjem gume na automobilu ili zamjenom unutrašnje automobilske gume, čime se vrijednost automobila ne povećava, već se samo radi o uobičajenim troškovima održavanja. Iz tih razloga JP smatra da se, u konkretnom slučaju, radi o troškovima održavanja, a ne investicije u osnovna sredstva, te da je knjiženje troškova ispravno i da ne treba uvećavati dobit JP.

Upravni odbor Javnog preduzeća „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je na sjednici od 21.08.2017. godine razmatrao Izvještaj Državne revizorske institucije o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Regionalnog vodovoda za 2016. godinu, kao i predloženi Plan aktivnosti za realizaciju preporuka izdatih u Izvještaju o reviziji. Planom aktivnosti za realizaciju preporuka utvrđene su 62 mjere (više mjera se odnosi na jednu iskazanu preporuku kako bi menadžment što kvalitetnije primijenio sve preporuke u cilju podizanja kvaliteta poslovanja i upravljanja državnom imovinom) i određeni su nosioci iz sektora menadžmenta koji treba da realizuju aktivnosti u cilju efikasnijeg sprovođenja preporuka nadležnog kolegijuma DRI.

Negativan nalaz DRI za Regionalni vodovod je, stoga, apsolutno neosnovan i neprihvatljiv, jer nije zasnovan na zakonu i činjenicama koje proističu iz međunarodnih računovodstvenih standarda koje Regionalni vodovod primjenjuje, kao ni na dokumentaciji subjekta revizije koja je u cjelosti dostavljena tokom postupka revizije.

S obzirom na navedeno, Regionalni vodovod je formirao Radnu grupu Rješenjem direktora broj 03-17/14933 od 16.08.2017. godine, za praćenje realizacije preporuka izdatih u Konačnom Izvještaju o reviziji od strane nadležnog kolegijuma DRI.

Upravni odbor Regionalnog vodovoda je na sjednici održanoj 21.08.2017. godine usvojio Plan aktivnosti za sprovođenje preporuka iz Konačnog izvještaja nadležnog kolegijuma DRI, ali je na istoj sjednici razmatrao i izvještaj Radne grupe u kom je konstatovano da je već sprovedeno 19 mjera kojima je u cjelosti realizovano 13 preporuka (odnosno 36%) kao i da je sprovedeno 6 mjera kao dio 5 preporuka. Takođe, konstatovano je da je, u okviru jedne preporuke (preporuka 23), koja je upućena poreskim organima, inspektor Poreske uprave pristupio vršenju kontrole finansijske dokumentacije za posljednjih 5 godina poslovanja ovog preduzeća.

Daljom primjenom preporuka, Radna grupa je konstatovala napredak u realizaciji mjera iz Plana aktivnosti i zaključila da je realizacija istih dodatno podigla standarde u radu u Regionalnom vodovodu i stimulisala zaposlene da poboljšaju svoje poslovne vještine kako bi unaprijedili procedure i sveukupno poslovanje Regionalnog vodovoda u cjelini.

Upravni odbor je na sjednici održanoj 06.10.2017. godine konstatovao da su sve preporuke realizovane ili da se nalaze u završnoj fazi realizacije (završetak realizacije zavisi od rokova za usvajanje finansijskog izvještaja, izvještaja o sprovedenim postupcima javnih nabavki kao i popisa imovine), a ujedno i potvrdio stav koji je donio na sjednici od 21.08.2017. godine da su dio preporuke 7, preporuka 8 i preporuka 15 nesprovodljive, što je detaljno obrazloženo u Akcionom planu za realizaciju preporuka izdatih od strane nadležnoga kolegijuma DRI.

Regionalni vodovod je informisao Vladu Crne Gore i Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo finansija, Odbor za ekonomiju, budžet i finansije i Odbor za turizam, poljoprivredu,

ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore, kao i DRI, o usvojenom Planu aktivnosti na realizaciji izdatih preporuka sa presjekom realizacije aktivnosti zaključno sa 06.10.2017. godine.

U skladu sa preporukama nadležnog kolegijuma DRI, Regionalni vodovod je dostavio Državnoj revizorskoj instituciji „Izveštaj o sprovedenim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama“ čime su faktički ispunjene obaveze navedene u Konačnom izvještaju nadležnog kolegijuma DRI.

Menadžment Regionalnog vodovoda je veoma odgovorno pristupio primjeni preporuka iz Konačnog izvještaja nadležnog kolegijuma DRI i u roku kraćem od 2 mjeseca je realizovao sve preporuke, osim dvije (8 i 15) koje su nesprovodljive. Na taj način je, osim poštovanja zakona i važne državne institucije - DRI, dodatno potvrđen i institucionalni kapacitet državne kompanije, ali i članova menadžmenta, koji su veoma odgovorno pristupili obavezama primjene preporuka u periodu glavne turističke sezone, kada bavljenje osnovnom djelatnošću preduzeća iziskuje maksimalni napor svih zaposlenih.

Dokumentacija koja je dostavljena revizorskom timu i nadležnom kolegijumu DRI, tokom samog postupka revizije, ali i nakon toga, što se odnosi na dokumentaciju koja je dodatno obezbijedena u vezi preporuka koje nisu sprovodljive, učinila je nužnim da Senat DRI, na prijedlog nadležnog kolegijuma DRI ili na osnovu jasno saopštene inicijative Regionalnog vodovoda kao subjekta revizije, a shodno članu 38 tačka 5 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji („Sl. list RCG“ br. 28/04 od 29.04.2004, 27/06 od 27.04.2006, 78/06 od 22.12.2006, „Sl. list Crne Gore“, br. 17/07 od 31.12.2007, 73/10 od 10.12.2010, 40/11 od 08.08.2011, 31/14 od 24.07.2014) ponovo razmotri i preispita stav nadležnog kolegijuma DRI povodom iskazivanja negativnog mišljenja i isti reviduje novom kvalifikacijom, koja će na realan i istinit način prikazati poslovanje Preduzeća. Postupanje Preduzeća u konkretnom slučaju u vezi načina evidentiranja IDA kredita i sanacije cjevovoda je, obimnom dokumentacionom osnovom, nedvosmisleno potvrđeno kao ispravno, a što dodatno potvrđuju i eksterne računovodstvene i ekspertske analize i studije.

Samo na takav način, dakle potpunim uvažavanjem prethodnih činjenica, nalaz nadležnog kolegijuma DRI može realno i istinito predstavljati stanje u poslovanju ovog važnog i uspješnog državnog preduzeća. Takvu konstataciju potkrepljuju finansijski izvještaji Regionalnog vodovoda za 2017. godinu koji potvrđuju da, već drugu godinu za redom, ovo državno preduzeće postiže rekordno dobre poslovne rezultate koji se ogledaju u rastu prihoda od prodaje vode za oko 100% i rastu stepena iskorišćenosti kapaciteta regionalnog vodovodnog sistema za preko 70% u odnosu na ranije poslovne godine. Time se na najefikasniji način potvrđuje odgovornost u upravljanju povjerenom državnom imovinom vrijednom 107 miliona eura, koja predstavlja najznačajniji infrastrukturni projekat koji je realizovan u Crnoj Gori nakon obnove nezavisnosti 2006. godine.

Imajući u vidu pravilo po kojem se u postupku revizije mora voditi računa i o interesima trećih lica, u ovom slučaju Vlade Crne Gore predstavljene kroz Ministarstvo finansija, ali i interesima međunarodnih finansijskih institucija (Svjetske banke i EBRD) sa kojima država Crna Gora i Preduzeće imaju zaključene ugovore, očekuje se da će se kroz kontrolnu reviziju i dostavljenu dokumentacionu osnovu ukinuti negativno mišljenje nadležnog kolegijuma DRI iz Konačnog Izvještaja koje su prouzrokovale ogromnu nematerijalnu štetu, ne samo ovom državnom preduzeću i menadžmentu, već i trećim licima.

U tom kontekstu, ukazuje se na nužnost punog i bezuslovnog poštovanja međunarodnih obaveza Crne Gore preuzetih Ugovorom o finansiranju za izgradnju regionalnog sistema vodosnabdijevanja br. 4322 MOT (Projekat održivog razvoja turizma u Crnoj Gori / MSTDP) koji je zaključen između Republike Crne Gore (kao Primaoca) i Svjetske Banke -Međunarodnog Udruženja za razvoj - IDA 28 08. 2007 godine (kao Davaoca) i Dopunskim ugovorom o implementaciji i finansijskim obavezama zaključenim između Regionalnog vodovoda i

Ministarstva finansija 06.11.2007. godine. Nepostupanje po naznačenim relevantnim MRS, odnosno implementacija tih preporuka DRI, predstavljala bi jednostranu promjenu obaveza utvrđenih Ugovorom o finansiranju, i stvorilo bi i dodatne uslove za suspenziju, shodno članu IV, Odjeljci 4.01 (a) i 4.01 (d) – Pravni lijekovi Udruženja, a u vezi sa Odjeljkom V, tačka 5.04 Ugovora o finansiranju kojim je naznačeno da sve obaveze koje je Crna Gora, (tj. Vlada kao Primalac kredita) preuzela tim Ugovorom važe 20 godina od dana potpisivanja istog (tj. do avgusta 2027). Na isti način, to bi značilo i kršenje člana IV- Finansijske i operativne odredbe, odjeljak 4.02 negativne finansijske odredbe i odjeljak 4.04 vođenje poslova i djelatnosti Ugovora o kreditu zaključenog sa EBRD, jer bi impliciralo aktiviranje odredbi člana V Obustavljanje, ubrzavanje, otkazivanje, ali i člana II Ugovora o garanciji zaključenog između EBRD i Crne Gore.

Uvažavajući značaj dvije važne državne institucije, DRI i Regionalnog vodovoda, dana 22.12.2017. održano je konsultativno saslušanje Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore. U zapisniku sa XVI sjednice Odbora je konstatovano da je uobičajeni prosjek izvršenja preporuka od strane subjekata revizije oko 50 % za prvih 6 mjeseci, a da činjenica da je ovo preduzeće realizovalo skoro sve preporuke, dovoljno govori o ozbiljnosti pristupa Regionalnog vodovoda ovom pitanju. Na navedenom konsultativnom saslušanju direktor Goran Jevrić javno je i ponudio ostavku ukoliko se dokaže da nije ispravno vršena amortizacija IDA kredita u Regionalnom vodovodu, ali isto tako je zahtijevao da nadležni kolegijum DRI, koji je vršio reviziju poslovanja JP, podnese ostavku zbog posljedica iskazanog negativnog mišljenja kojim je načinjena šteta menadžmentu i ovom preduzeću. Takođe je konstatovano da će predstojeća kontrolna revizija biti prilika za korekciju eventualnih grešaka u duhu obostrane saradnje institucija, a u skladu sa objektivnim tumačenjem propisa i Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Bez obzira na različite stavove iskazane povodom Konačnog izvještaja o reviziji, JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je izrazilo zahvalnost Državnoj revizorskoj instituciji na iskazivanju svih onih preporuka koje su u značajnoj mjeri doprinijele poboljšanjima poslovnih vještina zaposlenih i ustanovljenih standarda poslovanja na planu finansijskog upravljanja, ali i svih drugih aspekata poslovanja preduzeća, uz konstataciju da će zalaganje menadžmenta i svih zaposlenih u preduzeću i u budućem periodu, u najvećoj mogućoj mjeri, biti usmjereno na održanju i dodatnom unaprjeđenju kvaliteta rada i uspješnog funkcionisanja preduzeća.

3.8 Plan unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola i Registar rizika

Upravni odbor JP je u aprilu 2017. godine donio Plan unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola Javnog preduzeća Regionalni vodovod “Crnogorsko Primorje” Budva za 2017.godinu. Obaveza donošenja ovog plana utvrđena je Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Službeni list CG”, br.73/08, 20/11, 30/12 i 34/14), Pravilnikom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola („Službeni list CG”, br. 37/10) i isti mora biti pripremljen u skladu sa Uputstvom za donošenje Plana za unaprijeđenje finansijskog upravljanja i kontrola.

Plan unaprijeđenja finansijskog upravljanja i kontrola obuhvata aktivnosti koje treba uspostaviti i razviti kako bi se što kvalitetnije ostvarivali postavljeni ciljevi. Prema odredbama pomenutog zakona, sistem finansijskog upravljanja i kontrole je sveobuhvatan sistem unutrašnjih kontrola koje uspostavljaju i za koji su odgovorni direktor, rukovodioci svih organizacionih jedinica kao i svi zaposleni u JP, u okviru rizika definisanih za njihova radna mjesta u Registru rizika, a kako bi se, obezbijedila sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva JP sva sredstva (novčana, materijalna i nematerijalna) i resursi kojima upravljaju koristiti pravilno, etično, ekonomično, djelotvorno i efikasno. Taj sistem obuhvata sve poslovne transakcije, a posebno one koje su vezane za prihode i

rashode, tenderske procedure i ugovaranje, povraćaje pogrešno uplaćenih iznosa, imovinu i obaveze.

Svrha uvođenja finansijskog upravljanja i kontrola jeste poboljšanje finansijskog upravljanja i odlučivanja radi ostvarenja opštih ciljeva, kao što su:

- obavljanje poslovanja na pravilan, etičan, ekonomičan, efikasan i djelotvoran način,
- usklađenost poslovanja sa zakonima, propisima, politikama, planovima i postupcima,
- zaštita imovine od gubitaka uzrokovanih lošim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, te od nepravilnosti i prevara,
- jačanje odgovornosti za uspješno ostvarenje zadataka,
- pravovremeno finansijsko izvještavanje i praćenje rezultata poslovanja,

Pokrenuta je i aktivnost na ažuriranju Registra rizika na nivou svih organizacionih jedinica JP, a takođe je sačinjen i nacrt Izjave o misiji JP koja uključuje i viziju budućeg poslovanja i razvoja JP. Misija JP je da bude pouzdan servis potrošačima na područjima svih opština Crnogorskog primorja kojima posredstvom ViK-ova obezbjeđuje uredno i kontinuirano snabdijevanje kvalitetnom vodom za piće u skladu sa najboljim evropskim standardima. Ovako definisana misija se ostvaruje svrsishodnim, ekonomski efikasnim i ekološki održivim obavljanjem djelatnosti na područjima u kojima se pružaju usluge.

JP svojom organizacijom rada, ulaganjem u ljudske resurse i savremena tehnološka znanja i opremu, i gradnjom potrebne infrastrukture, djeluje u smjeru stalnog poboljšavanja sigurnosti, kontinuiteta i kvalitete isporuke vode.

JP poštuje poslovne, profesionalne i etičke norme i konstantno spovodi aktivnosti za unaprjeđenje svog poslovanja i povećanje dostupnosti usluga korisnicima, a u skladu s vizijom i ciljevima JP.

3.9. Popis imovine obaveza i potraživanja

Komisija za popis, imenovana odlukom broj 03-17/16679/2 od 16.12.2017.godine, u sastavu od tri člana izvršila je godišnji popis imovine, obaveza i potraživanja JP. Zadatak Komisije je bio da izvrši popis osnovnih sredstava, gotovog novca i drugih vrijednosti u blagajni, novčanih sredstava na računima i depozitima u bankama, potraživanja i obaveza kao i da utvrdi stvarno stanje imovine i razlike tog stanja i postojećeg knjigovodstvenog stanja na dan 31.12.2017. godine.

Popis je obavljen u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica („Službeni list CG“ broj 37/17), a na osnovu uvida u ugovornu i finansijsku dokumentaciju i investicije koje su završene u toku predmetne godine, kao i podataka dostavljenih iz organizacionih jedinica JP. U nastavku je dat detaljniji pregled popisa imovine i sredstava:

3.9.1 Materijalna imovina (osnovna sredstva)

Popisna komisija je formirala jedinstvenu bazu osnovnih sredstava i bazu rezervnih djelova i materijala. U odnosu na popis iz 2016. godine izvršena je izmjena popisa osnovnih sredstava na način da su sva osnovna sredstva popisana kao jedan jedinstveni popisni i inventarski broj i na taj način se mogu i fizički označiti. Zbog prethodnog pristupa, razdvojen je popis osnovnih sredstava i popis rezervnih djelova i materijala koji su prešli u bazu materijalnog knjigovodstva.

Urađen je spisak novonabavljenih osnovnih sredstava, na osnovu faktura iz Finansijskog sektora za sredstva nabavljena u tekućoj godini i izvršen je unos istih u popisne liste. Dio rezervnih djelova i materijala koji se nalazio u spisku osnovnih sredstava premješten je u rezervne dijelove i materijale, jer je ustanovljeno da po funkciji ne čine osnovna sredstva. U popisu osnovnih sredstava izvršena je promjena statusa određenih sredstava (elektroenergetski kabl, cjevovod

Tivat-Podkuk), dok je za dio osnovnih sredstava, zbog promjene namjene (mjerači protoka...), premješten u magacin rezervnih djelova.

Takođe, urađen je spisak opreme i rezervnih djelova koji nemaju finansijsku vrijednost, urađena je knjiga svih popisnih listova osnovnih sredstava, urađena je knjiga svih popisnih listova magacina rezervnih djelova i materijala, urađena je rekapitulacija popisa po kontima i lokacijama proizvoda, kao i ukupna rekapitulacija.

U popisnim listama je za sve proizvode unesen i novi kontni plan, koji odgovara lokaciji i tehnološkoj funkciji proizvoda, koji će biti usaglašen sa Finansijskim sektorom kroz glavnu knjigu koja se vodi u tom sektoru.

3.9.2 Popis novčanih sredstava

Popis novčanih sredstava je obavljen prema stanju u poslovnim knjigama i neposrednim uvidom u izvode o stanju sredstava na računima, kao i neposrednim brojanjem novca u blagajni. Izvršen je po sljedećim kategorijama:

- popis blagajni na dan 31.12.2017.godine,
- popis stanja novčanih sredstava u poslovnim bankama,
- popis stanja novčanih sredstava na deviznim računima,
- popis oročenih sredstva kod poslovnih banaka.

3.9.3 Popis potraživanje i obaveza

Neposrednim uvidom u finansijsku dokumentaciju, utvrđeno je da je stanje u knjigovodstvenoj evidenciji u skladu sa stanjem po finansijskoj dokumentaciji i da nema razlika. Za potraživanja i obaveze izvršen je:

- popis utuženih potraživanja JP-a na dan 31.12. 2017. godine,
- popis utuženih potraživanja prema JP-u na dan 31.12. 2017. godine,
- popis potraživanja JP prema kupcima na dan 31.12.2017. godine,
- popis dugovanja JP prema dobavljačima po popisu na dan 31.12.2017. godine.

3.9.4 Izvještaj i prilozi

O popisu je sačinjen izvještaj, a uz isti su prikjučeni i sljedeći prilozi:

- Rekapitulacija popisa;
- Rekapitulacija popisa po kontima i tipu proizvoda;
- Knjiga popisa osnovnih sredstava;
- Knjiga popisa Magacina rezervnih djelova i materijala ;
- Baza osnovnih sredstava i rezervnih djelova ;
- Spisak novih osnovnih sredstava u 2017.godini;
- Spisak proizvoda koji su promijenili status u 2017.godini;
- Spisak proizvoda koji su primljeni u magacin u 2017. godini;
- Spisak proizvoda izdatih iz magacina u 2017.godini;
- Spisak kupaca i dobavljača;
- Izvodi sa računa kod banaka;
- Ulazne fakture za novonabavljena osnovna sredstva i rezervne dijelove.

Na osnovu izvršenog Popisa imovine obaveza i potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2017. godine, dostaviće se, kao i prethodne godine, Upravi za imovinu Prijava pokretnih i nepokretnih stvari koje se posjeduje JP.

4. IZVJEŠTAJ TEHNIČKOG SEKTORA

4.1 Opis sistema

Izvorište RVS je podzemni izvor Bolje Sestre u Malom Blatu u basenu Skadarskog jezera. Vlada je donijela Odluku o određivanju izvorišta namijenjenih za regionalno i javno vodosnabdijevanje (javnim vodovodom) i utvrđivanje njihovih granica („Službeni list CG“, broj 36/08) kojom je izvorište Bolje Sestre odredila za izvorište za regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja.

Slika br. 4.1: Postrojenje za proizvodnju vode i vodozahvat „Bolje Sestre“

Do sada je izgrađen jedan dio I faze RVS koji se sastoji od:

- kontinentalnog dijela od izvorišta Bolje Sestre do rezervoara „Đurmani“;
- obalnog dijela duž čitavog Crnogorskog primorja, osim dionice dužine 3,2 km u opštini Tivat na kojoj nije izgrađen cjevovod, a čijom izgradnjom će se ostvariti trajno povezivanje opštine Herceg Novi na RVS.

4.1.1 Kontinentalni dio

Kod izvorišta Bolje Sestre je izgrađeno postrojenje za proizvodnju vode „Bolje Sestre“, koje se sastoji od vodozahvata, pumpne stanice i postrojenja za dezinfekciju vode ultravioletnim zracima. Voda se od vodozahvata transportuje prema prekidnoj komori iznad samog postrojenja. Iz prekidne komore voda se gravitaciono transportuje prema pumpnoj stanici „Reljići“, koja se nalazi na rubu Crmničkog polja, cjevovodima dužine oko 30 km od čega je 18 km cjevovoda položeno po dnu Skadarskog jezera i Malog Blata (dva cjevovoda prečnika 700 i 800 mm), a preostali dio prolazi kroz plavna područja Zete i Crmničkog polja i na dva mjesta ispod korita rijeke Morače. Od pumpne stanice „Reljići“ voda se, preko vodostana „Reljići“ i kroz hidrotehnički tunel „Sozina“ dužine 4,2 km, transportuje do rezervoara „Đurmani“ koji je glavna akumulacija RVS kapaciteta 10.000 m³ i u čijem sastavu je hlorna stanica za dopunsku dezinfekciju vode.

Slika br. 4.2: Prikaz RVS

4.1.2 Obalni dio

RVS se od rezervoara „Đurmani“ prostire duž obale Crnogorskog primorja na južni krak prema Baru i Ulcinju i sjeverni krak prema Budvi, Kotoru, Tivtu i Herceg Novom.

Južni krak je ukupne dužine 36 km. Do ljeta 2010. godine je izgrađeno 17 km čeličnog gravitacionog cjevovoda prečnika 700 mm kroz Sutomore i Bar do tunela „Ćafe“, a preostali dio cjevovoda do Ulcinja sa svim objektima, uključujući prekidnu komoru „Ćafe“, pumpnu stanicu „Belveder“ i prekidnu komoru „Bratica“, od tunela Ćafe do Ulcinja, je završen 2012. godine kada je i pušten u rad.

Sjeverni krak je ukupne dužine 62 km. Od rezervoara „Đurmani“, a u dužini od 27 km je gravitacioni cjevovod prečnika od 900 do 700 mm koji se pruža duž Budvanske rivijere. Na tom dijelu RVS su dvije prekidne komore – PK „Perazića Do“ i PK „Sveti Stefan“, kapaciteta po 1.000 m³. Na lokalitetima Petrovac, Miločer, Bijeli Do i Prijedor nalaze se distribicioni odvojci sa mjerno-regulacionom opremom gdje se voda predaje ViK Budva koje preuzima dalju odgovornost za distribuciju vode do krajnjih potrošača. U podnožju brda Topliš nalazi se pumpna stanica „Budva“ koja prepumpava vodu ka prekidnoj komori „Prijedor“ odakle se voda gravitaciono transportuje prema vodovodima u Kotoru i Tivtu, a povremeno i do vodovoda u Herceg Novom, pri čemu se koristi dio infrastrukture ViK Tivat. U sklopu pumpne stanice „Budva“ nalazi se i u potpunosti opremljena dopunska hlorna stanica za potrebe eventualnog dohlorisiranja vode, nakon povezivanja opštine Herceg Novi na RVS. Gravitacioni cjevovod pruža se duž Grbaljskog polja, gdje su u blizini aerodroma u Tivtu locirani distribicioni odvojci za Kotor, za naselje Radovići (tivatski dio poluostrva Luštica) i za naselje Gradinašnica (opština Tivat), a završava se prekidnom komorom „Tivat“ u kojoj se nalaze odvojci za centralno gradsko područje Tivta i mjesta Mažina. Takođe, tokom 80-tih godina prethodnog vijeka je izgrađen i dio infrastrukture RVS za opštinu Herceg Novi. Izgrađeni su cjevovod Ø 600 dužine cca 10 km, rezervoar „Zelenika“, kao i podvodni cjevovodi na dionici Kumbor-Pristan, Opatovo-Sveta Nedelja i Gospa od Anđela – Turski rt, u ukupnoj dužini od oko 2.300 m. Tu infrastrukturu od 1993. godine koristi ViK Herceg Novi, osim podvodnog cjevovoda Gospa od Anđela – Turski rt koji koristi ViK Kotor. Za trajno povezivanje opštine Herceg Novi na RVS potrebno je izgraditi cjevovod od PS „Pod kuk“ do spoja sa postojećim podmorskim cjevovodom Opatovo - Sveta Nedelja u dužini od oko 3,2 km, a što je planirano za 2018. godinu.

4.1.3 Osnovne karakteristike RVS

U sklopu RVS je izgrađena sljedeća infrastruktura:

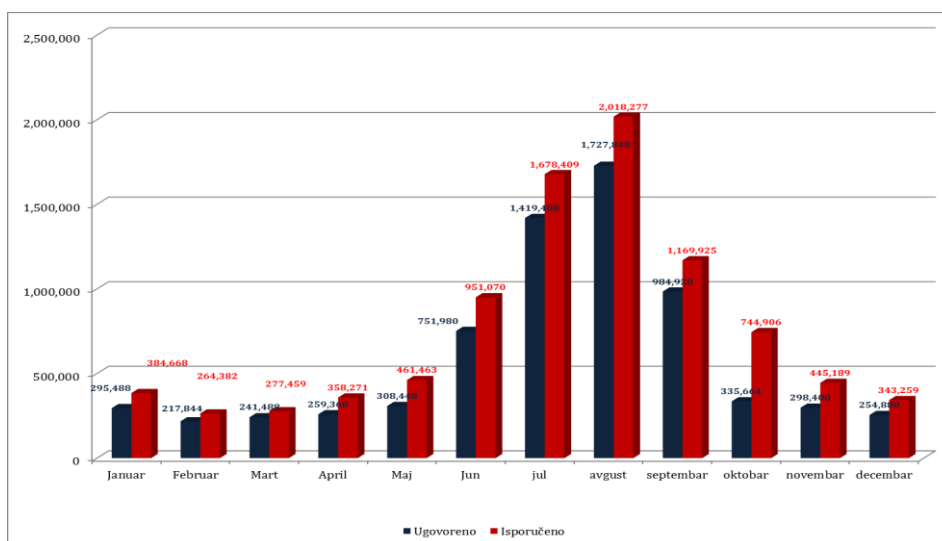
- vodozahvat „Bolje Sestre“
- pumpne stanice ukupne instalisane snage od 7 megavata;
- trafostanica visokog napona;
- 2 hlorne stanice;
- 22,500 m³ rezervoarskog prostora u 13 objekata;
- 134,7 km cjevovoda, prečnika od 500 mm do 1.100 mm;
- 20 distributivnih odvojaka;
- hidrotehnički tunel „Sozina“ dužine 4,2 km;
- preko 400 manjih objekata na cjevovodu (zatvaračnice, mjerno-regulacioni blokovi, šahte vazdušnih ventila, muljnih ispusta i dr.).

Projektovani kapacitet izgrađenog dijela I faze RVS iznosi cca 1.100 l/s, ali u periodima visokog vodostaja, kada je geodetska visina pumpanja niža, kapacitet može biti i do 1.200 l/s. Planirano je da se nakon izgradnje II faze RVS kapacitet sistema proširi na projektovani nivo od 1.600 l/s, odnosno prema novoj hidrauličkoj analizi i do 1.700 l/s, koji je, prema prognozama u relevantnim planskim dokumentima, uz optimizaciju upotrebe lokalnih izvorišta i smanjenje gubitaka u lokalnim vodovodnim mrežama, dovoljan za dugoročno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja.

4.2 Isporuка vode

JP je u toku 2017. godine vršilo isporuku vode iz RVS bez prekida i u količinama koje su zahtjevane od strane ViK-ova. Pojedini ViK-ovi su i van turističke sezone preuzimali više vode u odnosu na minimalne količine definisane ugovorima.

Tokom 2017. godine, konstantno je isporučivana veća količina vode u odnosu na ugovorene količine (na ukupnom nivou za sve opštine).

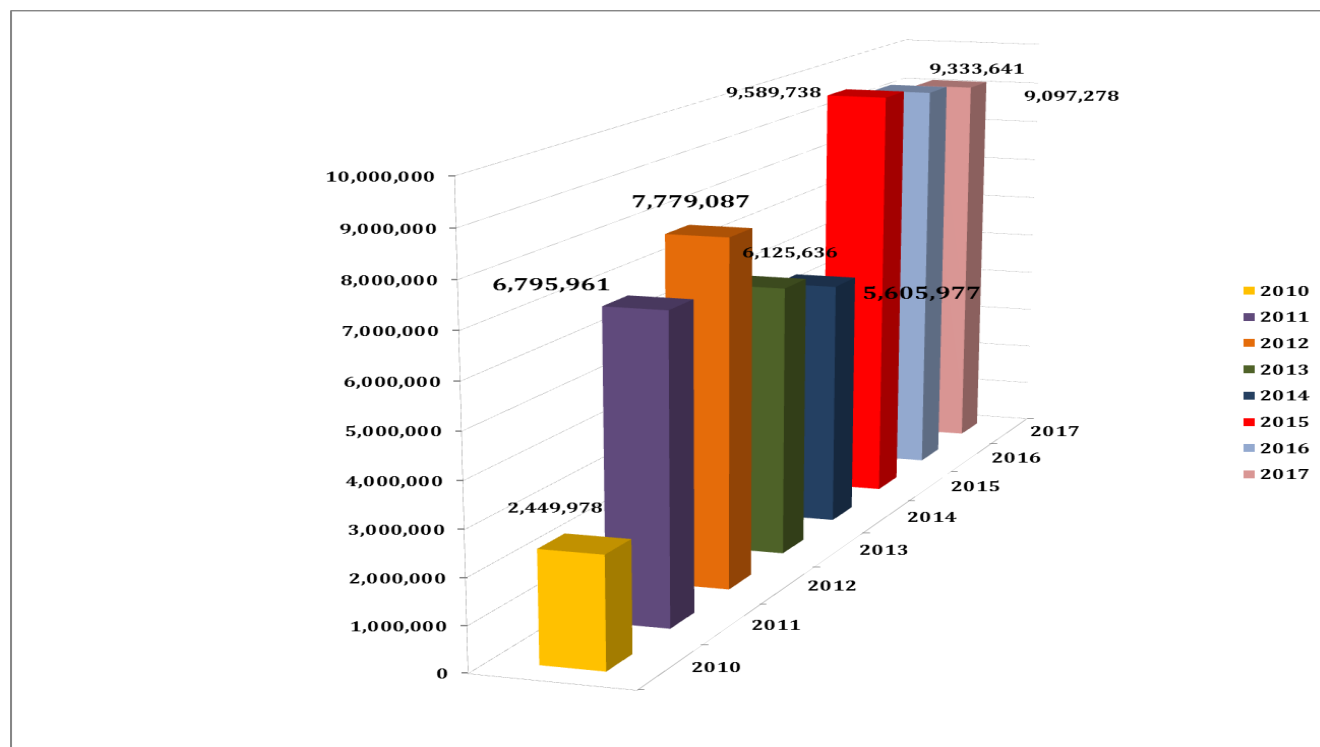
Grafik br. 4.1. Odnos isporučene i ugovorene količine vode ViK-ovima u 2017. godini (m³)

Slijede grafički i tabelarni prikazi isporučene i ugovorene količine vode na mjesečnom nivou u periodu od početka rada RVS (m³).

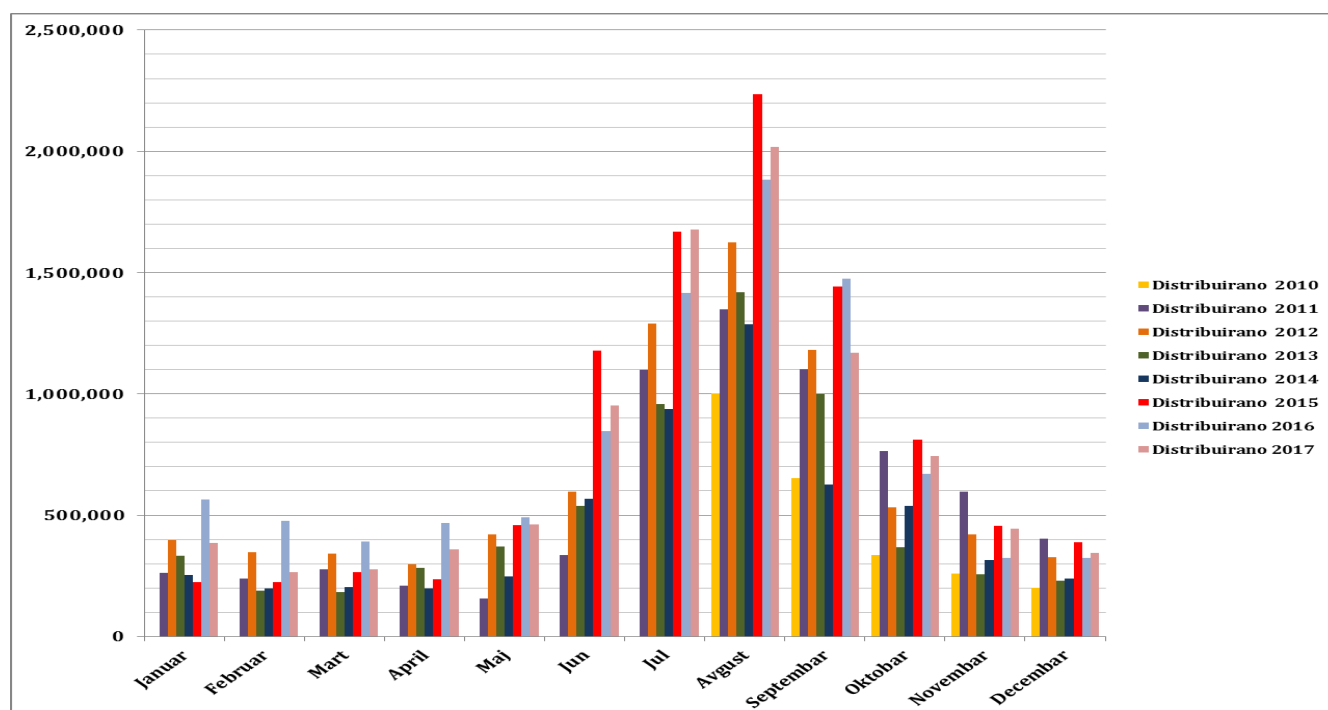
Količina isporučene vode	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno
Distribuirano 2010	0	0	0	0	0	0	0	1.001.286	652.875	335.781	259.568	200.468	2.449.978
Distribuirano 2011	260.995	238.149	278.374	207.975	156.328	335.991	1.099.211	1.349.749	1.103.318	765.635	597.866	402.370	6.795.961
Distribuirano 2012	396.187	346.826	342.910	296.013	421.877	598.245	1.289.206	1.625.180	1.181.665	533.470	421.830	325.678	7.779.087
Distribuirano 2013	333.568	190.160	182.231	283.436	369.913	538.057	956.967	1.419.207	997.826	369.199	256.082	228.990	6.125.636
Distribuirano 2014	252.122	196.363	204.825	197.391	246.895	567.884	936.500	1.285.762	626.988	536.898	315.837	238.512	5.605.977
Distribuirano 2015	222.907	223.964	266.180	237.130	459.853	1.178.046	1.669.518	2.234.208	1.441.501	812.279	454.973	389.179	9.589.738
Distribuirano 2016	565.121	476.873	391.520	469.124	491.434	847.234	1.415.283	1.882.760	1.476.068	669.415	323.560	325.249	9.333.641
Distribuirano 2017	384.668	264.382	277.459	358.271	461.463	951.070	1.678.409	2.018.277	1.169.925	744.906	445.189	343.259	9.097.278
UKUPNO	2.415.568	1.936.717	1.943.499	2.049.340	2.607.763	5.016.527	9.045.094	12.816.429	8.650.166	4.767.583	3.074.905	2.453.705	56.777.296

Tabela br. 4.1. Količine isporučene vode po mjesecima i godinama

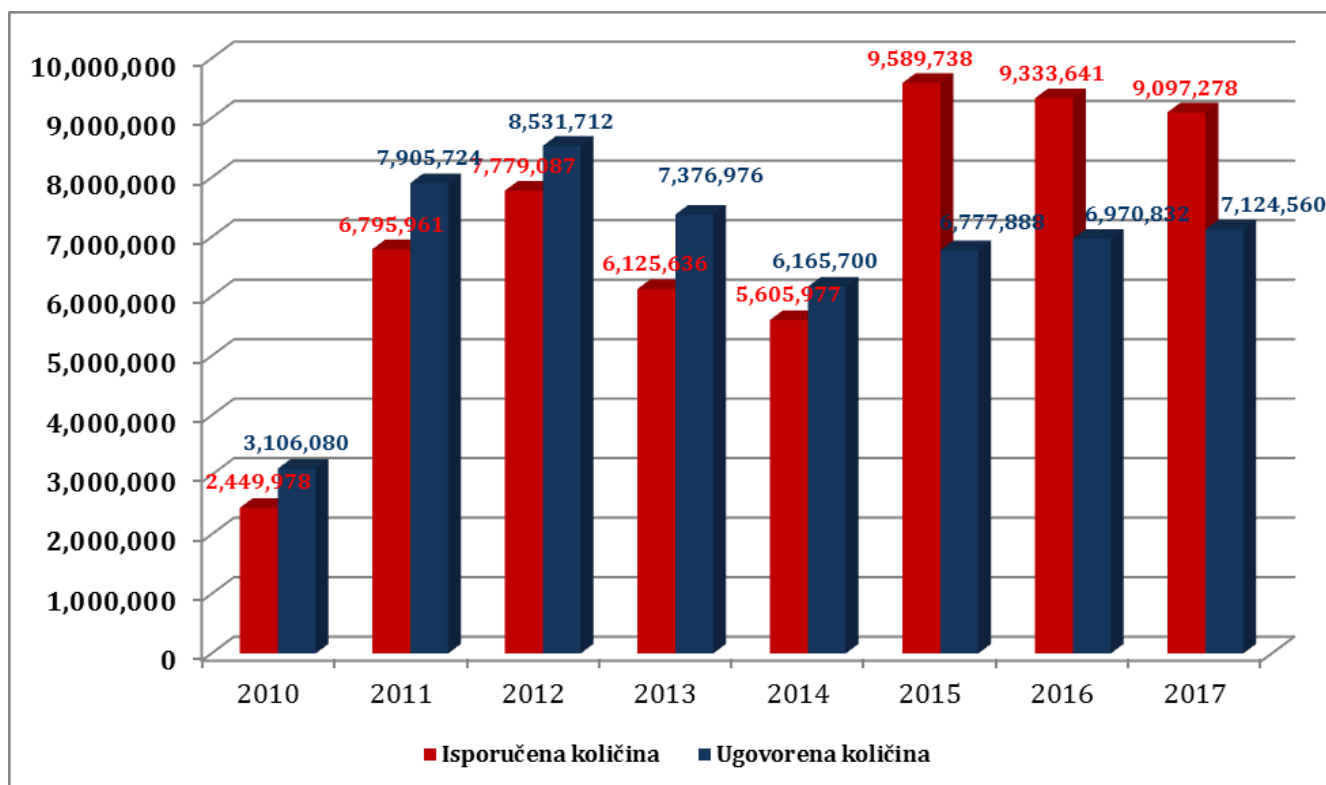
Od početka rada RVS, zaključno sa 2017. godinom, isporučeno je 56.777.296 m³ vode ViK-ovima, iako je, uzimajući u obzir kapacitet RVS, u toku samo jedne godine moglo biti isporučeno 34.689.600 m³.

Grafik br. 4.2. Prikaz količina isporučene vode za period 2010-2017 (m³)

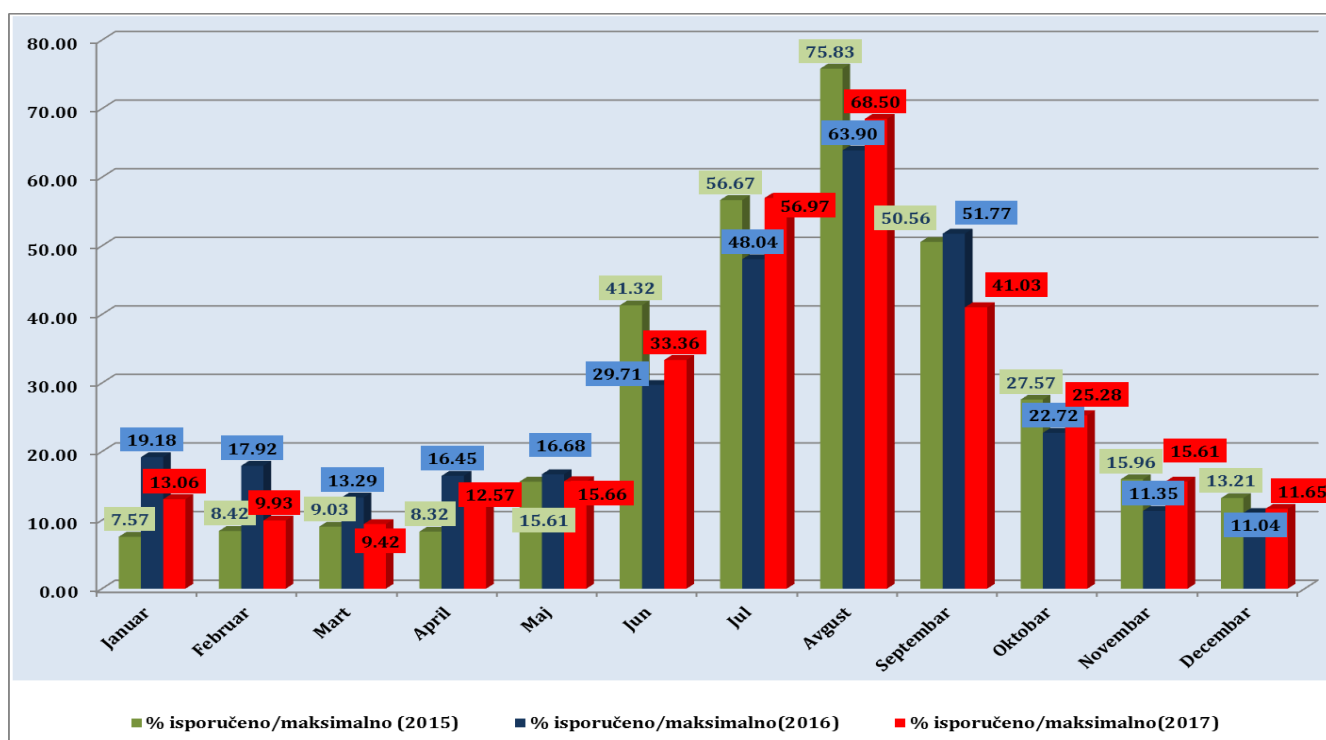
Grafik br. 4.3. Prikaz ukupno preuzetih količina vode iz RVS po mjesecima (m³)

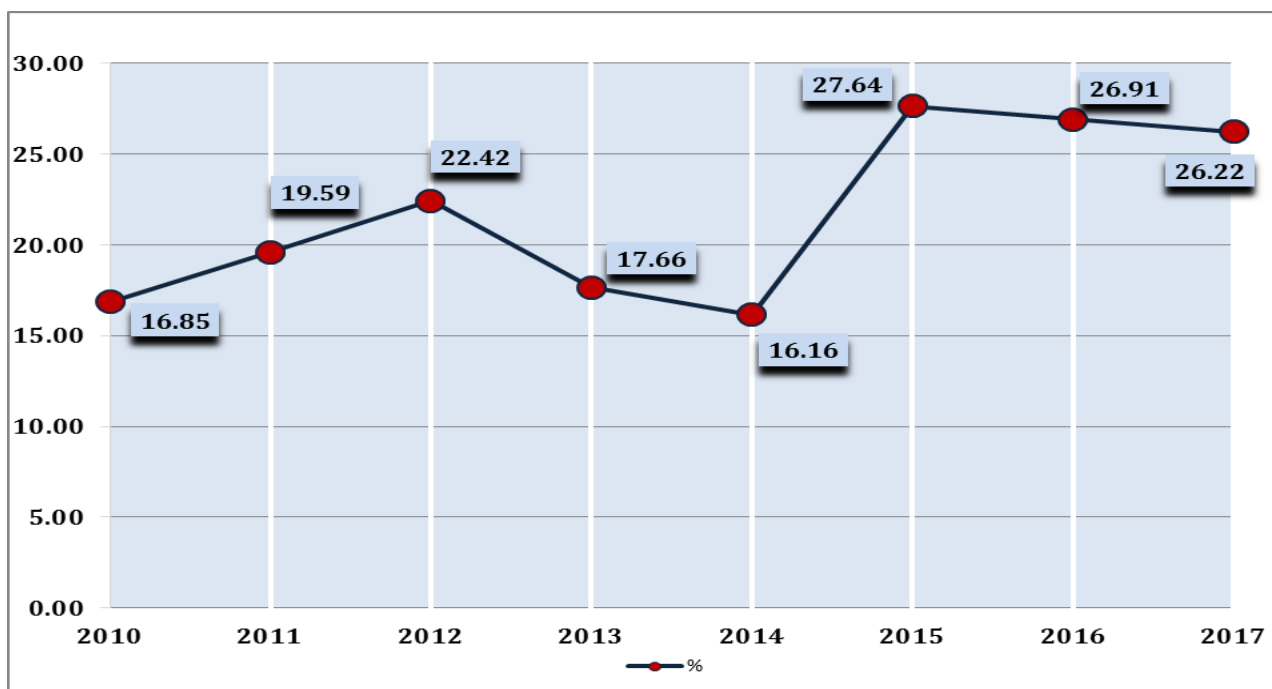
Grafik br. 4.4. Prikaz isporučene i ugovorene količine vode po godinama

	2010. godina	2011. godina	2012. godina	2013. godina	2014. godina	2015. godina	2016. godina	2017. godina
Isporučena količina (m³)	2.449.978	6.795.961	7.779.087	6.125.636	5.605.977	9.589.738	9.333.641	9.097.278
Ugovorena količina(m³)	3.106.080	7.905.724	8.531.712	7.376.976	6.165.700	6.777.888	6.970.832	7.124.560

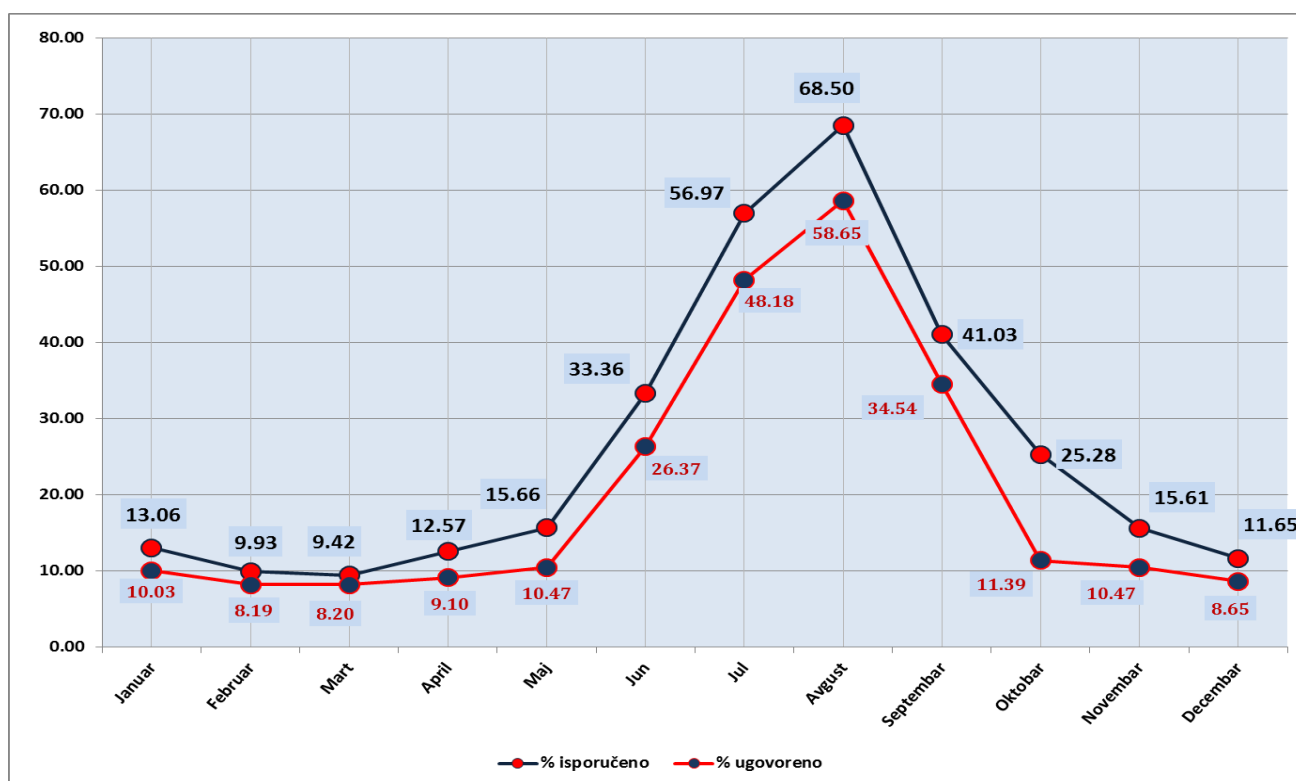
Tabela 4.4: Uporedna tabele ugovorene i isporučene količine vode

Grafik br. 4.5. : Prikaz isporučene količine vode u odnosu na instalirani kapacitet prve faze RVS (1.100 l/s) za 2015. , 2016. i 2017.godinu

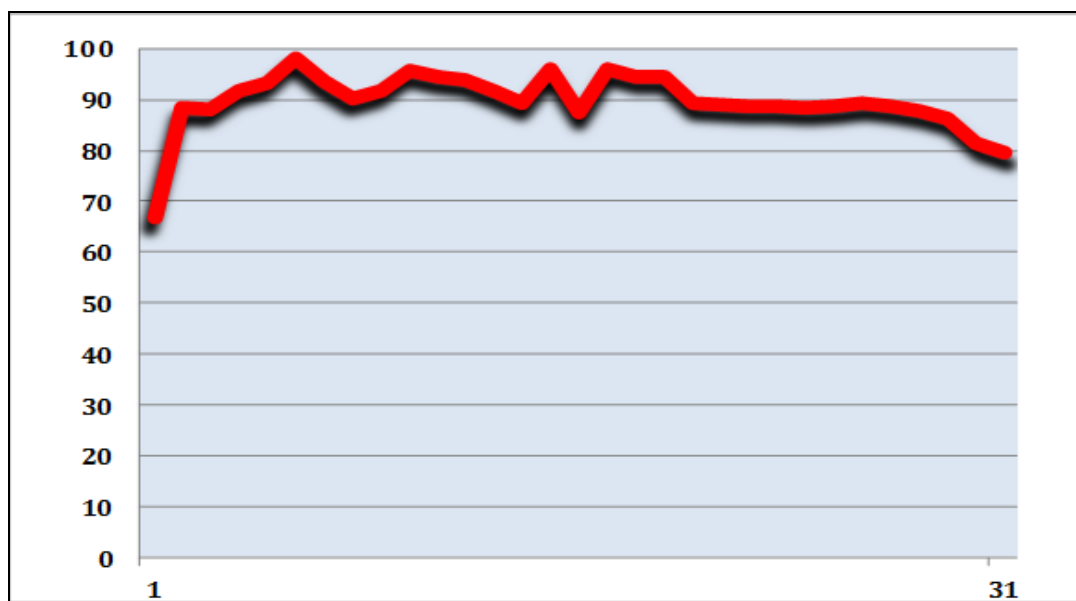
Grafik br. 4.6.: Procentualni prikaz isporučene vode na godišnjem nivou u odnosu na instalirani godišnji kapacitet prve faze RVS po godinama od početka isporuke

Grafik br. 4.7.: Procentualni prikaz isporučene i ugovorene količine vode u odnosu na instalirani kapacitet prve faze RVS po mjesecima u 2017. godini

Krak RVS od PK Prijedor prema Tivtu, Kotoru i Herceg Novom radio je na gornjoj granici kapaciteta I faze od maksimalnih 100% iskorišćenosti kapaciteta pri isporuci vode prema Tivtu, Kotoru i Herceg Novom u periodu 01.-31.08.2017.godine. Ovo je već treća godina zaredom kada se javlja ovakva situacija koja je uslovljena djelimično zaslanjenjem lokalnih izvorišta, a djelimično smanjenjem njihove izdašnosti, odnosno kada je potražnja vodovoda Bokokotorskog zaliva za vodom iz RVS izražena. Maksimalna propusnost na dionici od PK „Prijedor“ do PK „Tivat“ postignuta u radu RVS pri povoljnim hidrauličkim uslovima isporuke vode iznosi 327 l/s. Stoga se

moraju sprovesti u djelo započete -aktivnosti oko izrade projektne dokumentacije i izgradnje II faze RVS na dionici PK Prijevor – PK Tivat.

Grafik br. 4.8. : Iskorišćenost kraka (%) od PK Prijevor do PK Tivat u periodu od 01.08. do 31.08. 2017. godine

Planom rada za 2017. godinu je predviđena isporuka vode u količini od 6.999.672 m³, dok je realizacija isporuke u 2017. godini bila 9.097.278 m³ vode, odnosno 30 % više u odnosu na planiranu količinu isporuke. Prekoračenje plana je prouzrokovano činjenicom da se isporuka vode planira na osnovu prethodno ugovorenih količina za period za koji se Plan radi, ali se u praksi često dešava da lokalna vodovodna preduzeća ugovaraju preuzimanje vode iz RVS u količinama koje su značajno niže od potrebnih. Takođe, nakon izrade Plana je došlo do zaključenja aneksa na Ugovor o isporuci vode sa lokalnim vodovodnim preduzećem iz Tivta, kojim je ovo preduzeće ugovorilo isporuku veće količine vode, posebno u ljetnjim mjesecima. Tako je, usljed navedenih razloga, prekoračenje isporučene količine vode u odnosu na ugovorenu u 2017. godini iznosi 28 %.

4.2 Saradnja sa lokalnim vodovodnim preduzećima na Crnogorskom primorju

4.2.1 Poslovna saradnja sa ViK Tivat

Saradnja između JP i ViK Tivat, u toku dosadašnjih sedam godina, je zadovoljavajuća i na višem nivou u odnosu na saradnju sa drugim ViK-ovima. ViK Tivat redovno izmiruje sve dospelje finansijske obaveze po pitanju isporučene vode i prepoznao je potrebu za povećanjem minimalne ugovorene količine tokom ljetnjih mjeseci, te je zaključen pomenuti aneks kojim su prethodno ugovorene količine vode povećane sa 1.210.000m³ na 1.383.264m³, odnosno oko 14%. Aneks broj 1 Ugovora o isporuci vode zaključen je između JP i ViK Tivat 27.12.2016. godine i istim je ugovoreno preuzimanje minimalnih količina vode od:

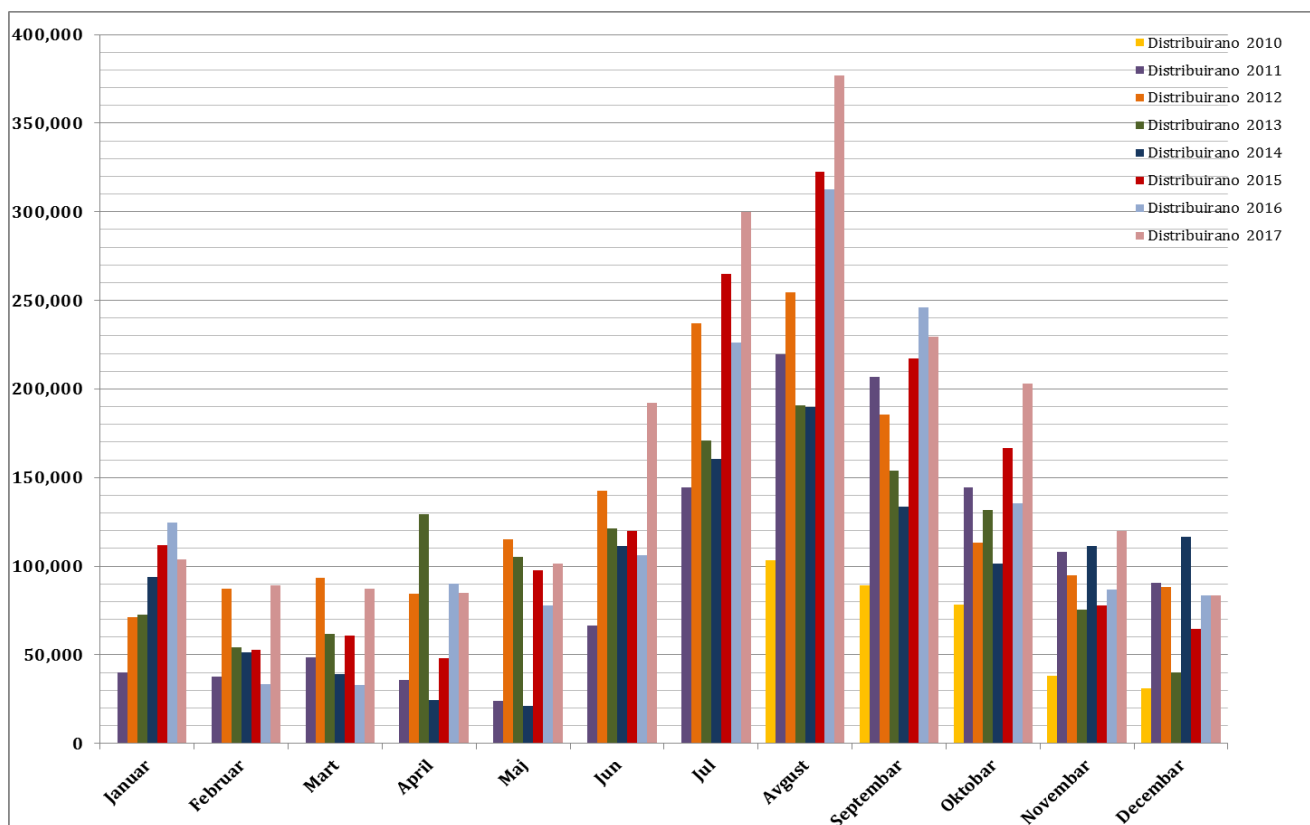
- 80.352m³ vode u januaru, maju i decembru, pri minimalnom protoku od 30 l/s,
- 72.576 m³ vode u februaru, pri minimalnom protoku od 30 l/s,
- 80.352 m³ vode u martu, pri minimalnom protoku od 30 l/s,
- 77.760 m³ vode u aprilu i novembru , pri minimalnom protoku od 30 l/s,
- 129.600 m³ vode u junu, pri minimalnom protoku od 50 l/s,
- 200.880 m³ vode u julu , pri minimalnom protoku od 75 l/s,
- 227.664 m³ vode u avgustu , pri minimalnom protoku od 85 l/s,
- 168.480 m³ vode u septembru , pri minimalnom protoku od 65 l/s,
- 107.136 m³ vode u oktobru , pri minimalnom protoku od 40 l/s.

Vodovod Tivat	Ugovorena minimalna količina 2017.(m ³)	Preuzete količine vode 2017.(m ³)	Preuzeto manje u odnosu na Ugovor 2017. (m ³)	Preuzeto više u odnosu na Ugovor 2017.(m ³)
Januar	80,352	103,601		23,249
Februar	72,576	89,278		16,702
Mart	80,352	87,068		6,716
April	77,760	85,071		7,311
Maj	80,352	101,407		21,055
Jun	129,600	192,064		62,464
Jul	200,880	300,130		99,250
Avgust	227,664	377,137		149,473
Septembar	168,480	229,601		61,121
Oktobar	107,136	202,969		95,833
Novembar	77,760	119,953		42,193
Decembar	80,352	83,567		3,215
Ukupno za 12 mjeseci 2017. godine	1,383,264	1,971,846	0	588,582
Razlika između preuzete i ugovorene količine vode		588,582		

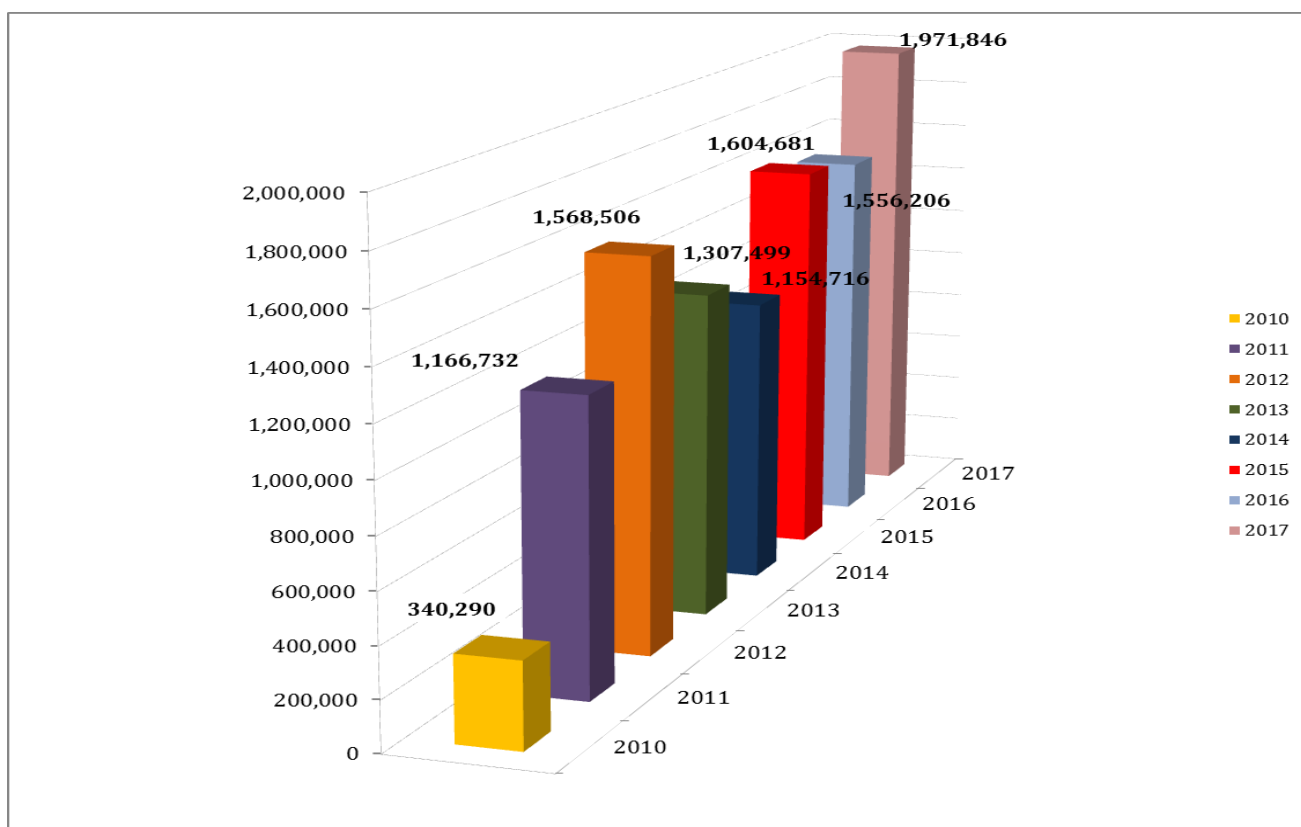
Tabela br. 4.2.1: Dinamika preuzimanja vode, količina preuzete vode po mjesecima i odnos preuzete i ugovorene količine vode – ViK Tivat

Količina vode isporučena po mjesecima i godinama	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno
Distribuirano 2010	0	0	0	0	0	0	0	103.193	89.356	78.318	38.243	31.180	340.290
Distribuirano 2011	40.113	37.569	48.589	35.778	24.206	66.358	144.308	219.399	207.036	144.418	108.314	90.644	1.166.732
Distribuirano 2012	71.416	87.323	93.488	84.377	115.362	142.604	237.269	254.662	185.622	113.408	94.694	88.281	1.568.506
Distribuirano 2013	72.629	54.243	61.865	129.535	105.192	121.273	171.150	190.650	153.718	131.494	75.577	40.173	1.307.499
Distribuirano 2014	93.923	51.362	39.128	24.633	21.170	111.301	160.317	189.823	133.801	101.356	111.449	116.453	1.154.716
Distribuirano 2015	112.081	52.676	60.643	47.859	97.530	119.796	264.928	322.719	217.198	166.744	77.846	64.661	1.604.681
Distribuirano 2016	124.480	33.519	33.101	90.040	78.006	106.124	226.187	312.798	246.186	135.659	86.733	83.373	1.556.206
Distribuirano 2017	103.601	89.278	87.068	85.071	101.407	192.064	300.130	377.137	229.601	202.969	119.953	83.567	1.971.846
Ukupno	618.243	405.970	423.882	497.293	542.873	859.520	1.504.289	1.970.381	1.462.518	1.074.366	712.809	598.332	10.670.476

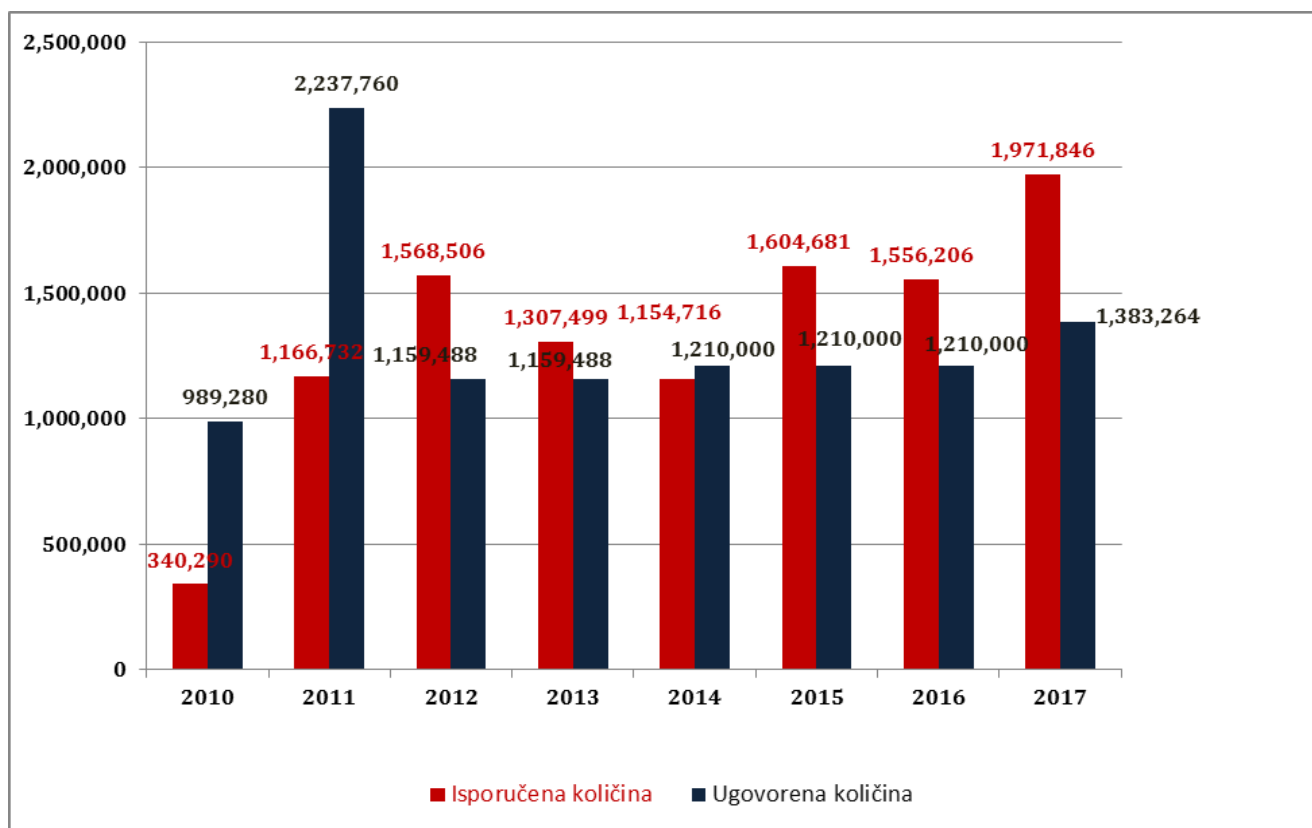
Tabela br. 4.2.2.: Podaci o isporuci vode ViK-u Tivat u 2017. g. (m³) sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.1.: Prikaz podataka o isporuci vode ViK-u Tivat u 2017.g. (m³) sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.2: Prikaz preuzetih količina vode od strane ViK Tivat po godinama (m³)

Grafik br. 4.2.3: Odnos isporučene i ugovorene vode ViK Tivat po godinama (m³)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Isporučena količina	340,290	1,166,732	1,568,506	1,307,499	1,154,716	1,604,681	1,556,206	1,971,846
Ugovorena količina	989,280	2,237,760	1,159,488	1,159,488	1,210,000	1,210,000	1,210,000	1,383,264

Tabela 4.2.3: Uporedna tabele ugovorene i isporučene količine vode

U narednom periodu, u vezi odnosa sa ViK Tivat, naročito će biti aktuelna izgradnja rezervoara „Gradiošnica“ u koji bi se dopremala voda sa istoimenog distribucionog odvojka što je uslovljeno sljedećim razlozima: koncepcija isporuke vode iz RVS ViK-ovima je takva da se voda isporučuje preko distribucionih odvojaka u pripadajuće distribucione rezervoare, a sa ciljem da se hidraulički poremećaji i neravnomjernosti između dnevne i maksimalne satne potrošnje lokalnog vodovodnog sistema ne bi prenosili RVS i time znatno smanjili efikasnost RVS. Na RVS postoji izgrađen distribicioni odvojak „Gradiošnica“ preko koga je planirana isporuka vode za područje koje gravitira naselju Gradiošnice. Međutim za ovakvu isporuku vode ne postoje uslovi, jer distribicioni rezervoar „Gradiošnica“, koji je predviđen planskim dokumentima, nije još uvijek izgrađen i isporuka se vrši direktno u distribucionu mrežu potrošača preko distribucionog odvojka „Radovići“, pri čemu se dnevne oscilacije u proticajima, uzrokovane satnom neravnomjernosti potrošnje, direktno odražavaju na rad RVS.

U izvještajnom periodu je, sa ViK Tivat realizovano:

- projektovanje i izgradnja vodovodne infrastrukture na području opštine Tivat, za što je JP, nakon sprovedene tenderske procedure, angažovalo firmu „Controlmatic Commerce“ d.o.o. (CMC) iz Herceg Novog sa kojom je 24.05.2017.godine zaključilo ugovor. Investicija je obuhvatala nabavku i povezivanje pumpe na PS „Plavda“ koja ima mogućnost frekventne regulacije, odnosno da radi u opsegu kapaciteta od 8 l/s do 20 l/s. Radovi su završeni u roku i dobijeni su željeni rezultati;
- izvođenje radova kod distribucionog odvojka Radovići, na zamjeni opreme DN150 opremom DN200, preko izvođača radova „Controlmatic Commerce“ d.o.o. Herceg Novi.

Radovi su izvedeni u novembru 2017. godine, a realizovanom investicijom su stvoreni uslovi za povećanu isporuku vode na području koje gravitira odvojku Radovići.

Navedenim aktivnostima stvorili su se uslovi da preuzimanje većih količina vode iz RVS od strane ViK Tivat, što je u nekoj mjeri obezbijedilo i sigurnost u vodosnabdijevanju tivatske opštine, ali i povećanje kvaliteta vode koja se isporučuje na teritoriji opštine Tivat u periodima kada dođe do djelimičnog ili potpunog zaslanjenja izvorišta „Plavda“.

Slika broj 4.3 4. 4: Izvođenje radova na PS „Plavda“

4.2.2 Poslovna saradnja sa ViK Kotor

Ugovor o isporuci vode zaključen je između JP i ViK Kotor 30.03.2016. godine i istim je ugovoreno preuzimanje minimalnih količina vode od 1.265.000m³ na godišnjem nivou, i to:

- 54.000m³ vode u januaru, martu, maju, oktobru i decembru, pri minimalnom protoku od 20 l/s,
- 48.500 m³ vode u februaru, pri minimalnom protoku od 20 l/s,
- 52.000 m³ vode u aprilu i novembru, pri minimalnom protoku od 20 l/s,
- 207.500 m³ vode u junu, pri minimalnom protoku od 50 l/s,
- 214.000 m³ vode u julu i avgustu, pri minimalnom protoku od 80 l/s,
- 207.000 m³ u septembru, julu i avgustu, pri minimalnom protoku od 50 l/s.

Za dalju isporuku vode ViK Kotor, od velikog značaja će biti unaprjeđenje vodosnabdijevanja na području ove opštine, a naročito sledeće aktivnosti:

- projektovanje i izgradnja vodovodne infrastrukture prema Bigovu koja se oslanja na snabdijevanje vodom iz RVS i za koju je JP već izdalo uslove za priključenje;
- izrada i realizacija projekta izgradnje vodovodne infrastrukture prema Krimovici, u koju bi se voda iz RVS isporučivala preko odvojka Jaz na RVS, a preko istog bi se mogla vršiti i isporuka vode naselju Lastva Grbaljska.
- Priključenje lokalne vodovodne mreže naselja Radanovići na RVS, čime bi se riješili značajni problemi u urednom vodosnabdijevanju koji već više godina opterećuju građane i privredne subjekte tog područja. Prekidna komora „Radanovići“ je dio imovine JP, ali u građevinskom smislu još uvijek nije završena i u tom smjeru treba naći zajedničko rješenje.

U izvještajnom periodu je, radi povećanja isporuke vode sa distribucionog odvojka „Kotor“, realizovana rekonstrukcija hidromašinske opreme u odvojku na način da se postojeća armatura,

prečnika DN250, zamijenila armaturom prečnika DN300. Radovi su izvedeni u toku novembra mjeseca 2017.godine.

Slika 4.4, 4.5 i 4.6: Detalji u toku rekonstrukcije odvojka Kotor

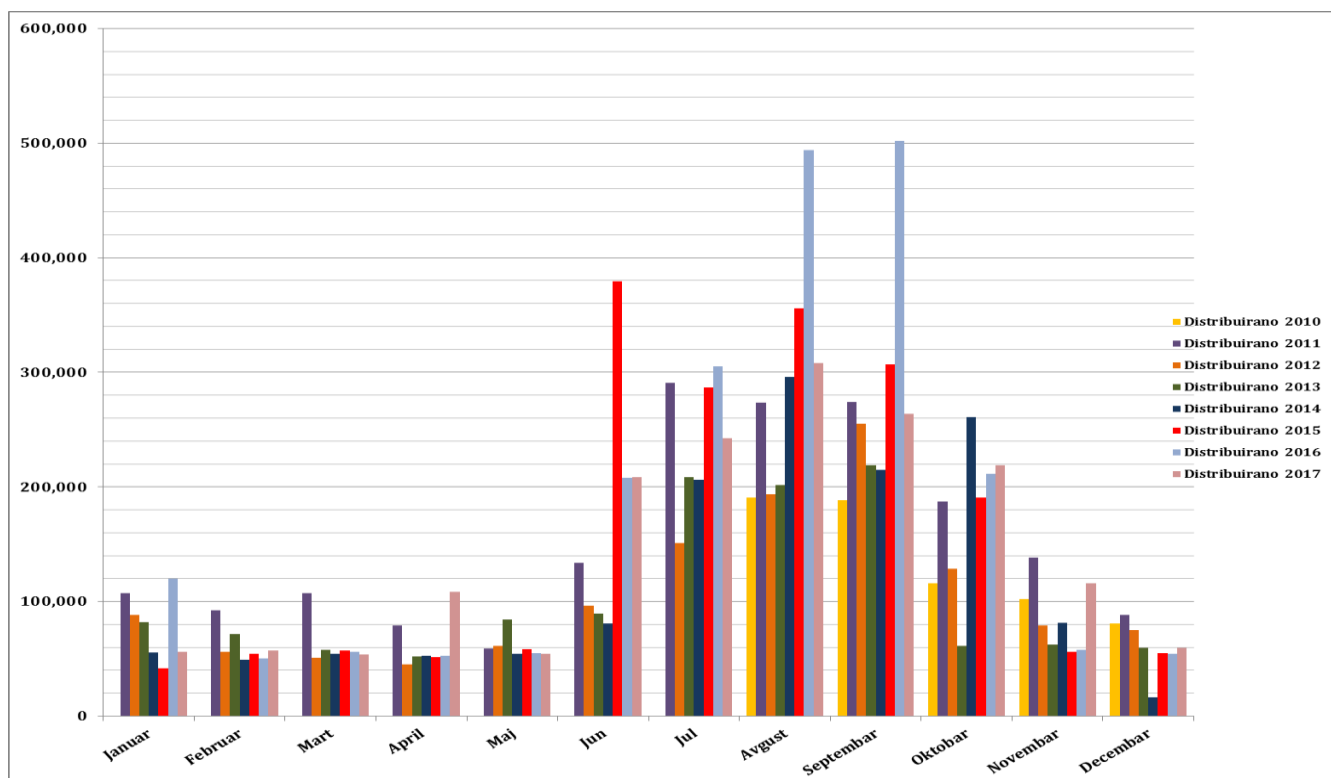
Slike 4.7, 4.8 i 4.9: Detalji u toku rekonstrukcije odvojka Kotor

VODOVOD KOTOR	Ugovorena minimalna količina 2017.(m ³)	Preuzete količine vode 2017.(m ³)	Preuzeto manje u odnosu na Ugovor 2017. (m ³)	Preuzeto više u odnosu na Ugovor 2017. (m ³)
Januar	54,000	55,854		1,854
Februar	48,500	56,979		8,479
Mart	54,000	54,020		20
April	52,000	108,345		56,345
Maj	54,000	54,560		560
Jun	207,500	208,452		952
Jul	214,000	242,239		28,239
Avgust	214,000	308,292		94,292
Septembar	207,000	263,646		56,646
Oktoibar	54,000	218,778		164,778
Novembar	52,000	115,814		63,814
Decembar	54,000	59,493		5,493
Ukupno za 12 mjeseci 2017. godine	1,265,000	1,746,472	0	481,472
Razlika između preuzete i ugovorene količine vode		481,472		

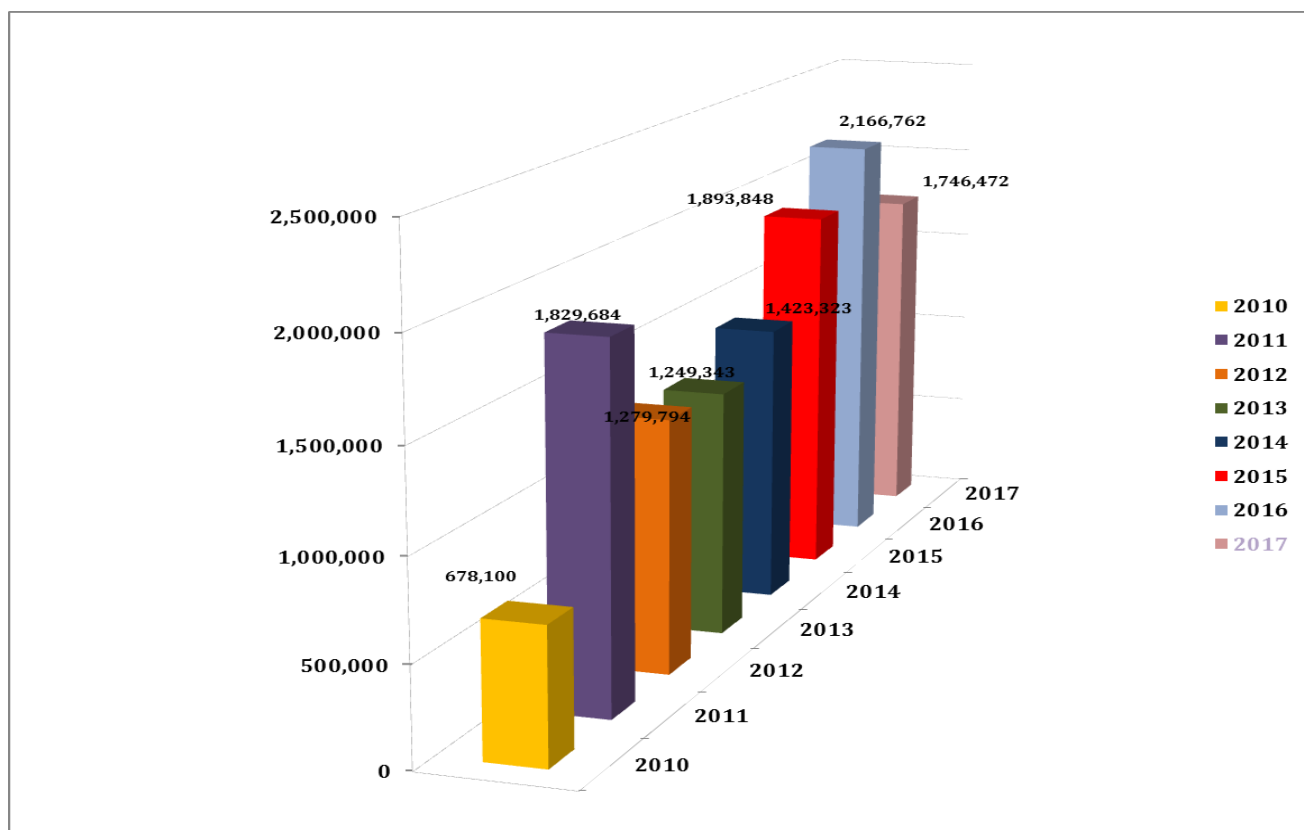
Tabela br. 4.2.4: Dinamika preuzimanja vode, količina preuzete vode po mjesecima i odnos preuzete i ugovorene količine vode - ViK Kotor

Količina vode isporučena po mjesecima i godinama	Januar m ³	Februar m ³	Mart m ³	April m ³	Maj m ³	Jun m ³	Jul m ³	Avgust m ³	Septembar m ³	Oktobar m ³	Novembar m ³	Decembar m ³	Ukupno m ³
Distribuirano 2010	0	0	0	0	0	0	0	190.878	188.664	115.754	102.263	80.541	678.100
Distribuirano 2011	107.120	92.603	107.041	78.884	58.708	133.822	290.566	273.546	273.835	187.441	138.067	88.051	1.829.684
Distribuirano 2012	88.441	55.898	50.842	44.933	61.118	96.285	151.132	193.745	255.026	128.355	78.899	75.120	1.279.794
Distribuirano 2013	82.219	71.336	57.696	51.907	84.412	89.509	208.509	201.747	218.674	61.500	62.494	59.340	1.249.343
Distribuirano 2014	55.676	49.291	54.100	52.451	54.460	81.037	206.074	295.980	215.028	261.059	81.527	16.640	1.423.323
Distribuirano 2015	41.733	54.113	57.493	51.479	58.630	379.287	286.893	355.865	307.015	190.781	55.892	54.667	1.893.848
Distribuirano 2016	119.981	50.306	56.341	52.869	54.725	207.997	305.307	493.915	501.824	211.395	57.706	54.396	2.166.762
Distribuirano 2017	55.854	56.979	54.020	108.345	54.560	208.452	242.239	308.292	263.646	218.778	115.814	59.493	1.746.472
Ukupno	551.024	430.526	437.533	440.868	426.613	1.196.389	1.690.720	2.313.968	2.223.712	1.375.063	692.662	488.248	12.267.326

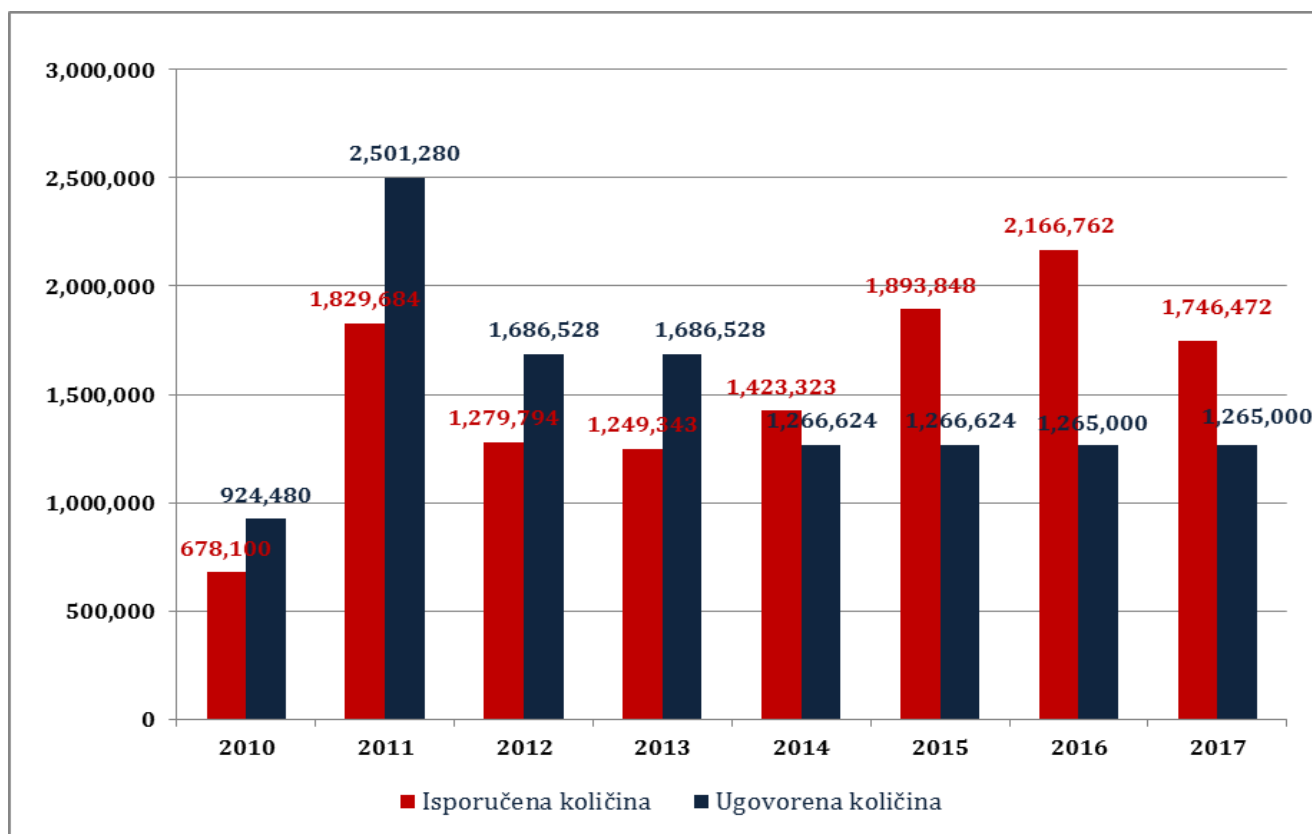
Tabela br. 4.2.5: Podaci o isporuci vode ViK-u Kotor u 2017. godine, sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.4: Prikaz podataka o isporuci vode ViK-u Kotor u 2017. g. (m³) sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.5: Preuzeta količina vode od strane ViK Kotor po godinama (m³)

Grafik br. 4.2.6: Odnos isporučene i ugovorene vode ViK Kotor po godinama (m³)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Isporučena količina	678,100	1,829,684	1,279,794	1,249,343	1,423,323	1,893,848	2,166,762	1,746,472
Ugovorena količina	924,480	2,501,280	1,686,528	1,686,528	1,266,624	1,266,624	1,265,000	1,265,000

Tabela 4.2.6: Uporedna tabele ugovorene i isporučene količine vode

Iz gornjeg grafika se vidi da ViK Kotor od 2014. godine pa do kraja 2017. godine nije planirao svoje potrebe za vodom na realnim osnovama, a što je posebno izraženo u posljednje tri godine, kada su konstantno, na godišnjem nivou, isporučivane veće količine vode od ugovorenih.

4.2.3 Poslovna saradnja sa ViK Budva

Ugovor o isporuci vode zaključen je između JP i ViK Budva 30.03.2016.godine i istim je ugovoreno preuzimanje dnevnih minimalnih količina vode od:

- 66.960m³ vode u januaru, martu, oktobru i decembru, pri minimalnom protoku od 25 l/s,
- 60.480 m³ vode u februaru, pri minimalnom protoku od 35 l/s,
- 90.720m³ vode u aprilu, pri minimalnom protoku od 35 l/s,
- 120.528m³ vode u maju, pri minimalnom protoku od 45 l/s,
- 298.080m³ vode u junu, pri minimalnom protoku od 115 l/s,
- 696.384m³ vode u julu, pri minimalnom protoku od 260 l/s,
- 843.696m³ vode u avgustu, pri minimalnom protoku od 315 l/s,
- 427.680m³ vode u septembru, pri minimalnom protoku od 165 l/s,
- 64.800m³ vode u novembru, pri minimalnom protoku od 25 l/s.

Ukupna minimalna količina isporučene, odnosno, preuzete vode po cijeni od 0,37 €/m³ ne može biti niža od 2.870.208m³ na godišnjem nivou.

U toku 2017. godine, ViK Budva je u svim mjesečnim obračunskim periodima iz RVS preuzeo veću količinu vode od ugovorene.

U izvještajnom periodu je, za potrebe poboljšanja vodosnabdijevanja sa distribucionog odvojka „Prijevor“, izvršena rekonstrukcija tog odvojka, zamjenom postojeće opreme prečnika DN150 opremom prečnika DN250. Na ovaj način je obezbijeđeno povećanje kapaciteta odvojka, ali i poboljšanje rada pumpne stanice „Seoce“, koja se snabdijeva vodom iz ovog odvojka.

Slike 4.10 i 4.11: Prikaz stanja u odvojku Prijevor prije rekonstrukcije

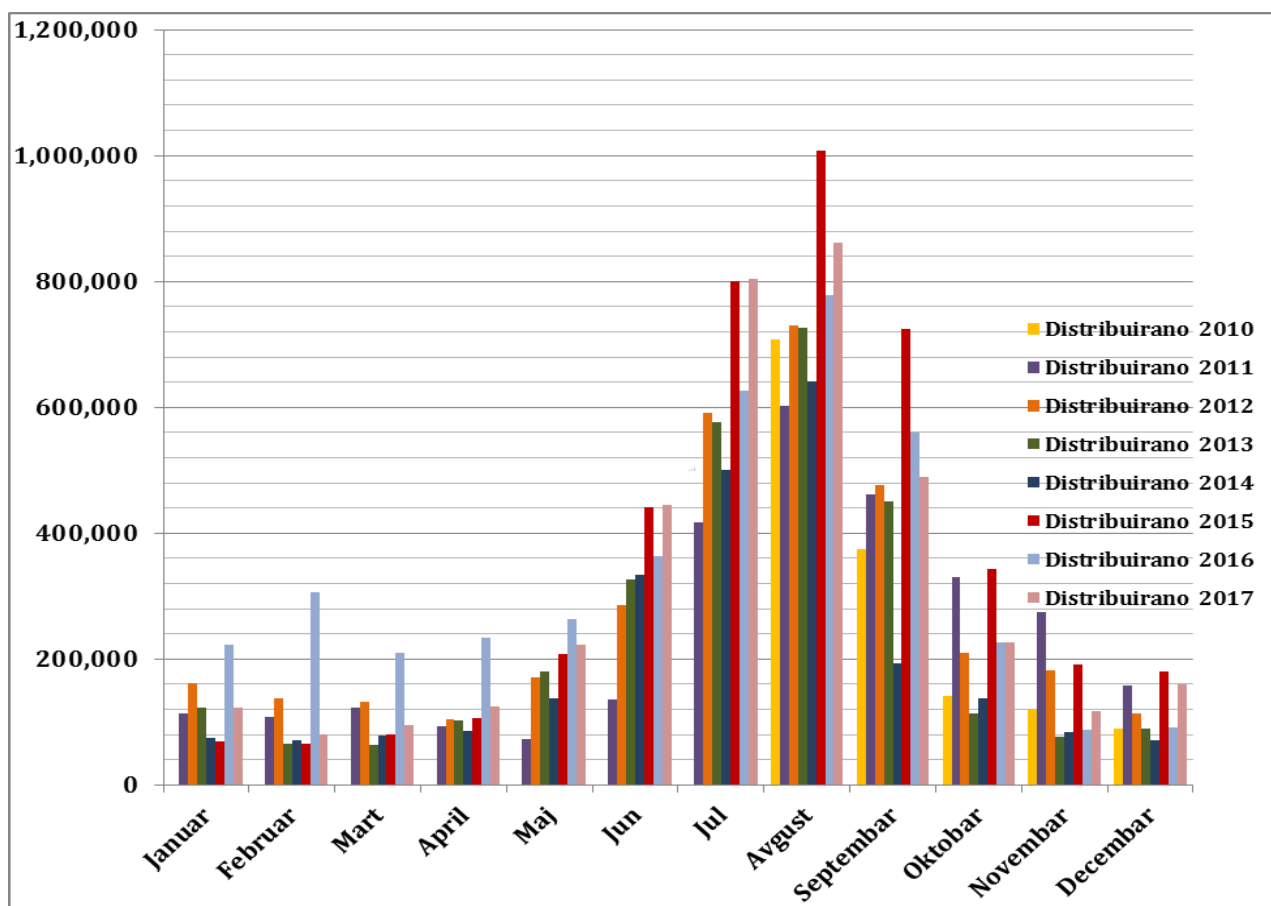
Slike 4.12 i 4.13 X: Prikaz stanja u odvojku Prijevor poslije rekonstrukcije

Vodovod Budva	Ugovorena minimalna količina 2017.(m ³)	Preuzete količine vode 2017.(m3)	Preuzeto manje u odnosu na Ugovor 2017. (m ³)	Preuzeto više u odnosu na Ugovor 2017.(m3)
Januar	66,960	123,042		56,082
Februar	60,480	80,621		20,141
Mart	66,960	95,444		28,484
April	90,720	125,194		34,474
Maj	120,528	221,962		101,434
Jun	298,080	444,026		145,946
Jul	696,384	804,017		107,633
Avgust	843,696	862,066		18,370
Septembar	427,680	488,619		60,939
Oktoibar	66,960	227,178		160,218
Novembar	64,800	117,532		52,732
Decembar	66,960	159,877		92,917
Ukupno za 12 mjeseci 2017. godine	2,870,208	3,749,578	0	879,370
Razlika između preuzete i ugovorene količine vode		879,370		

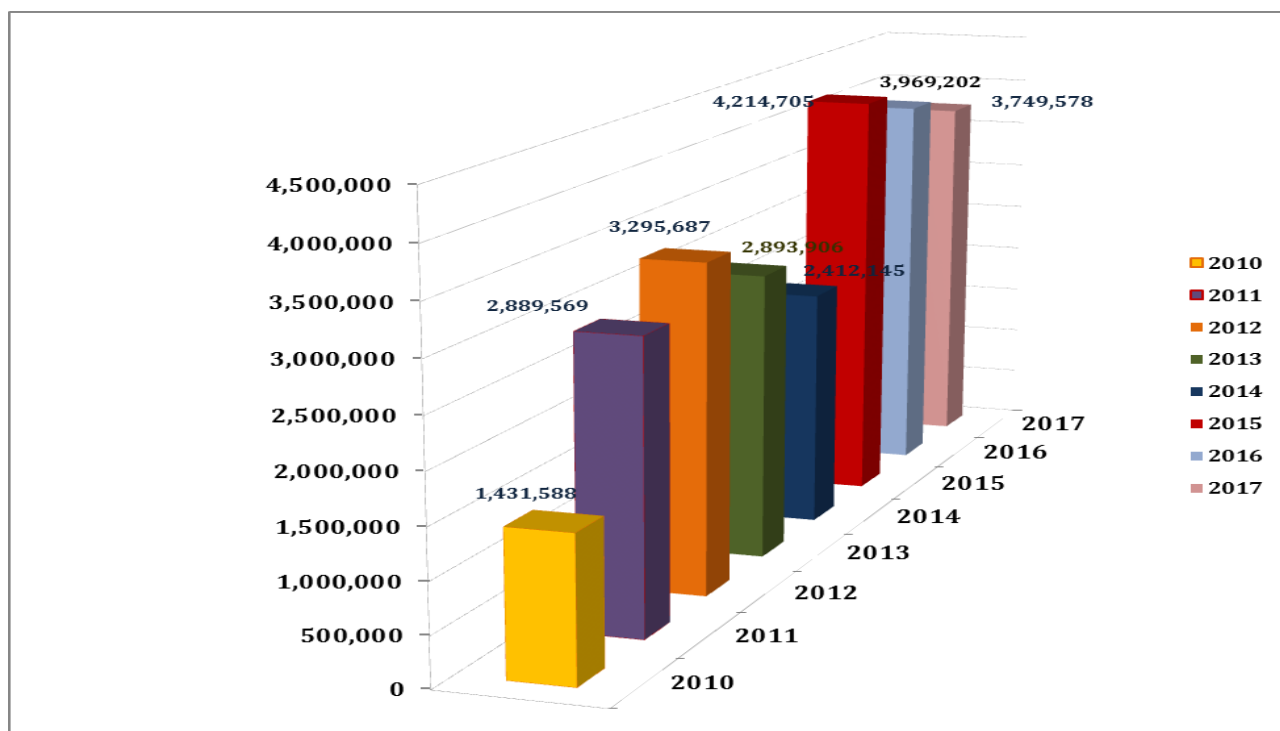
Tabela br. 4.2.7: Dinamika preuzimanja vode, količina preuzete vode po mjesecima i odnos preuzete i ugovorene količine vode - ViK Budva

Količina vode isporučena po mjesecima i godinama	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno
Distribuirano 2010	0	0	0	0	0	0	0	707.215	374.855	141.709	119.062	88.747	1.431.588
Distribuirano 2011	113.762	107.977	122.744	93.313	73.414	135.811	417.385	601.725	460.757	330.730	273.845	158.106	2.889.569
Distribuirano 2012	160.954	137.606	131.704	105.158	171.431	285.978	591.315	729.973	476.932	209.495	181.117	114.024	3.295.687
Distribuirano 2013	122.318	64.581	62.670	101.994	180.309	327.275	577.308	727.237	450.451	113.557	76.539	89.667	2.893.906
Distribuirano 2014	74.334	71.036	78.792	86.287	137.536	334.702	501.349	641.943	193.996	138.025	83.600	70.545	2.412.145
Distribuirano 2015	69.093	65.020	80.194	106.080	206.701	441.410	799.728	1.007.412	724.868	342.660	191.679	179.860	4.214.705
Distribuirano 2016	222.134	305.280	208.954	233.911	263.765	363.821	627.029	778.115	560.290	226.756	86.995	92.152	3.969.202
Distribuirano 2017	123.042	80.621	95.444	125.194	221.962	444.026	804.017	862.066	488.619	227.178	117.532	159.877	3.749.578
Ukupno	885.637	832.121	780.502	851.937	1.255.118	2.333.023	4.318.131	6.055.686	3.730.768	1.730.110	1.130.369	952.978	24.856.380

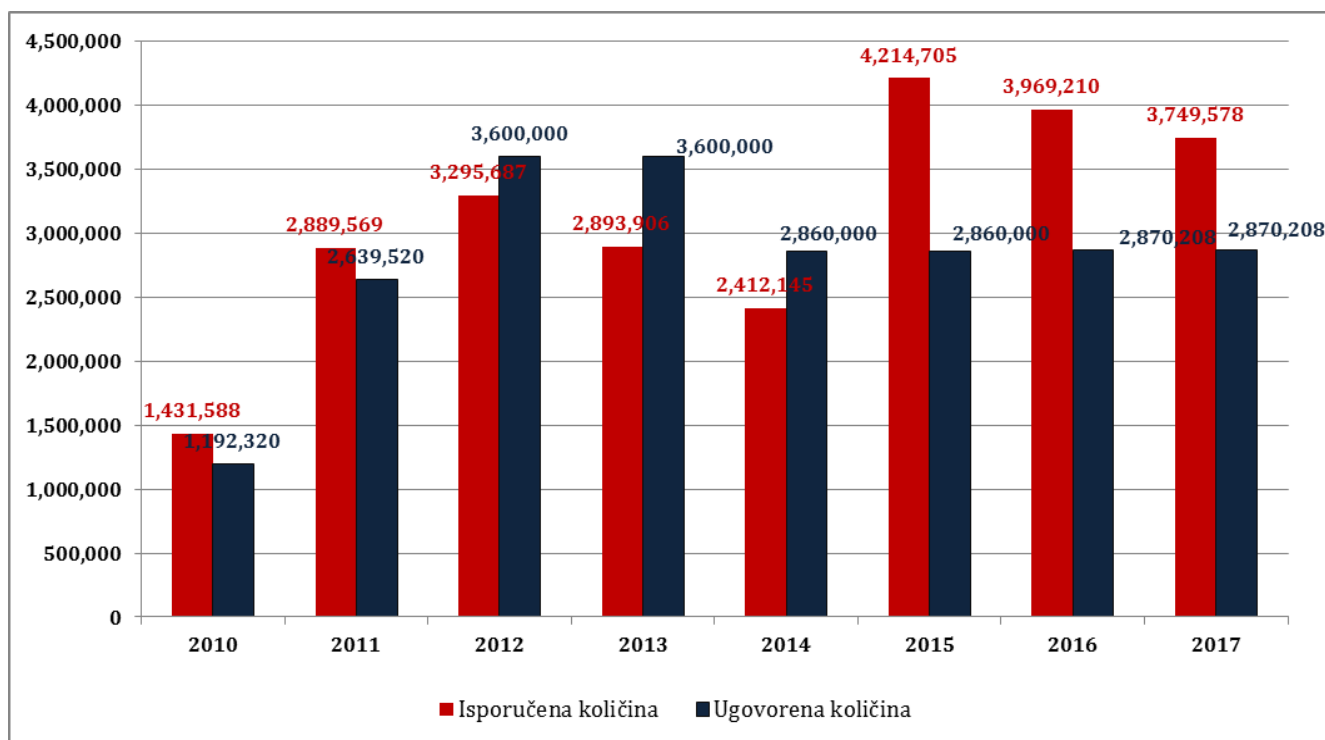
Tabela br. 4.2.8: Podaci o isporuci vode ViK-u Budva u 2017. g. (m³) sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.7: Prikaz podataka o isporuci vode ViK-u Budva za 2017 godinu (m³) sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.8: Preuzeta količina vode od strane ViK Budva po godinama

Grafik br. 4.2.9: Odnos isporučene i ugovorene vode ViK Budva po godinama (m³)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Isporučena količina	1,431,588	2,889,569	3,295,687	2,893,906	2,412,145	4,214,705	3,969,210	3,749,578
Ugovorena količina	1,192,320	2,639,520	3,600,000	3,600,000	2,860,000	2,860,000	2,870,208	2,870,208

Tabela 4.2.9: Uporedna tabele ugovorene i isporučene količine vode

Iz grafika broj 4.2.9. se vidi da postoji nesklad između isporučene u ugovorene količine vode koji je posebno izražen u posljednje tri godine.

4.2.4 Poslovna saradnja sa ViK Bar

U februaru 2017. godini je došlo do jednostranog raskida prethodnog Ugovora o isporuci vode od strane ViK Bar. Naime, tipskim ugovorom je predviđeno da se do 31. januara tekuće godine dostave mjenice i mjenična ovlaštenja za minimalno ugovorene količine vode, kao sredstva obezbjeđenja potraživanja JP, te da se, u slučaju nedostavljanja sredstava obezbjeđenja ugovor smatrati raskinutim. S obzirom da ViK Bar nije dostavio mjenice i mjenična ovlaštenja ni nakon prethodnih upozorenja od strane JP, ugovor je raskinut i 01.02.2017.godine je prekinuta isporuka vode. ViK Bar je sa JP, 11.05.2017. godine, zaključio novi Ugovor o isporuci vode.

JP je sa ViK Bar zaključilo Ugovor o isporuci vode 11.05.2017.godine i istim je ugovoreno preuzimanje dnevnih minimalnih količina vode od:

- 54.000m³ vode u januaru, mart, maju, oktobru i decembru, pri minimalnom protoku od 20 l/s,
- 48.500 m³ vode u februaru, pri minimalnom protoku od 20 l/s,
- 52.000m³ vode u aprilu, junu i novembru, pri minimalnom protoku od 20 l/s,
- 201.000³ vode u julu pri minimalnom protoku od 75 l/s,
- 255.000³ vode u avgustu pri minimalnom protoku od 95 l/s,
- 104.000m³ vode u septembru, pri minimalnom protoku od 40 l/s.

Ukupna količina isporučene vode u šestomjesečnom periodu, od 01.06.2017. do 30.11.2017.godine, je fakturisana po jediničnoj cijeni od 0,52 €/m³, u skladu sa zvaničnim cjenovnikom JP, na koji je Vlada Crne Gore dala saglasnost. Ukupna minimalna količina isporučene, odnosno, preuzete vode, po cijeni od 0,37 €/m³ za kontinuiranu isporuku vode tokom cijele godine, počev od 01.01.2018.godine ne može biti niža od 1.034.000 m³ na godišnjem nivou.

Prezentovani podaci pokazuju da je od strane ViK Bar tokom 2017. godine ukupno preuzeto manje vode za preko 180.000 m³ u odnosu na prethodnu, 2016. godinu. Međutim, istodobno, tokom 2017. godine je fakturisano čak preko 65.000 € više nego čitave 2016. godine, kada je voda isporučivana u kontinuitetu. Ovo pokazuje da je u cilju zadovoljenja javnog interesa neophodno izbjegavati politiku sukobljavanja jer to svakako nije u interesu ViK Bar, opštine Bar, pa ni Regionalnog vodovoda, a najmanje krajnjih potrošača.

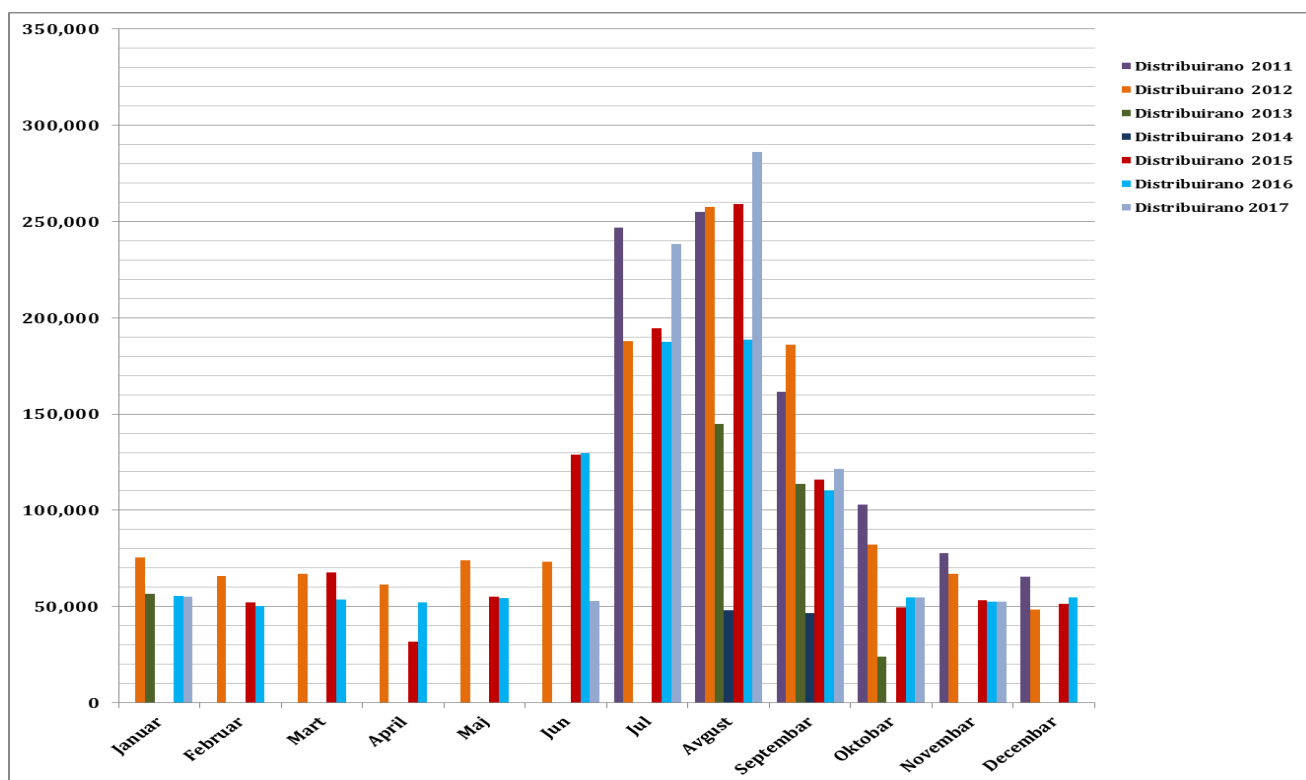
Vodovod Bar	Ugovorena minimalna količina 2017.(m ³)	Preuzete količine vode 2017.(m ³)	Preuzeto manje u odnosu na Ugovor 2017. (m ³)	Preuzeto više u odnosu na Ugovor 2017.(m ³)
Januar	54,000	55,003		1,003
Februar				0
Mart				0
April				0
Maj				0
Jun	52,000	52,989		989
Jul	201,000	238,249		
Avgust	255,000	286,157		
Septembar	104,000	121,480		
Oktober	54,000	54,894		
Novembar	52,000	52,660		
Decembar				
Ukupno za 12 mjeseci 2017. godine	772,000	861,432	0	1,992
Razlika između preuzete i ugovorene količine vode		1,992		

Tabela br. 4.2.10: Dinamika preuzimanja vode, količina preuzete vode po mjesecima i odnos preuzete i ugovorene količine vode

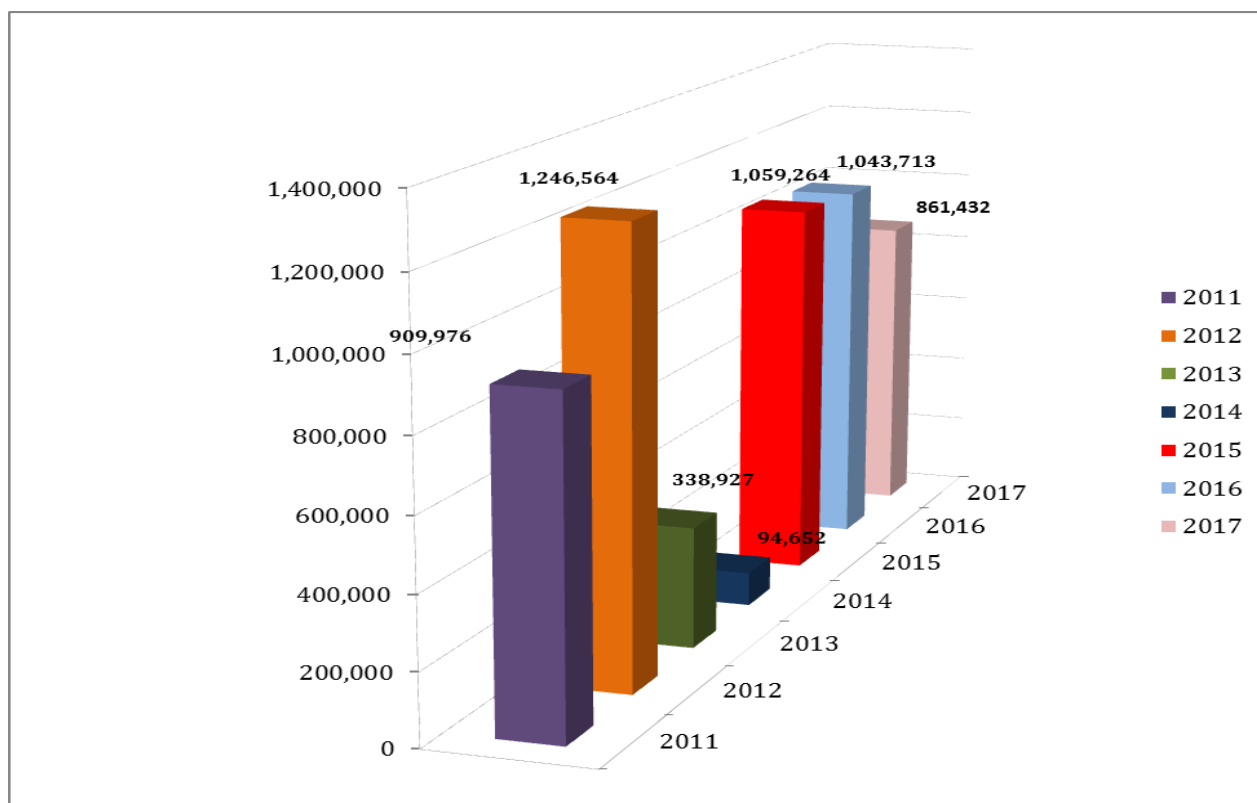
Trasa RVS prolazi kroz cijelu opštinu Bar, od Kufina (granica sa opštinom Budva) do mjesta Kunje (granica sa opštinom Ulcinj). Na ovoj dionici se nalaze: rezervoar „Đurmani“, prekidna komora „Čafe“ i pumpna stanica „Belveder“ dok se na kontinentalnom dijelu od Đurmana do Braćena (granica sa opštinom Podgorica) nalaze vodostan „Reljići“ i PS „Reljići“. U opštini Bar, na južnom kraku RVS izgrađeno je šest distribucionih odvojaka za preuzimanje vode iz RVS, dok je u ovom trenutku u funkciji samo jedan, u Šušnju, jer lokalna mreža nije prilagođena uslovima preuzimanja vode iz RVS, a u pojedinim naseljima lokalna vodovodna mreža čak i ne postoji.

Količina vode isporučena po mjesecima i godinama	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno
Distribuirana voda 2010 (m3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Distribuirana voda 2011 (m3)	0	0	0	0	0	0	246.952	255.079	161.690	103.046	77.640	65.569	909.976
Distribuirana voda 2012 (m3)	75.376	65.999	66.876	61.545	73.966	73.378	187.939	257.719	186.181	82.212	67.120	48.253	1.246.564
Distribuirana voda 2013 (m3)	56.402	0	0	0	0	0	0	144.667	113.798	24.060	0	0	338.927
Distribuirana voda 2014 (m3)	0	0	0	0	0	0	0	48.167	46.485	0	0	0	94.652
Distribuirana voda 2015 (m3)	0	52.155	67.850	31.712	55.175	128.822	194.473	259.200	115.888	49.397	53.297	51.295	1.059.264
Distribuirana voda 2016 (m3)	55.303	50.082	53.588	52.155	54.227	129.700	187.350	188.788	110.355	54.816	52.592	54.757	1.043.713
Distribuirana voda 2017 (m3)	55.003	0	0	0	0	52.989	238.249	286.157	121.480	54.894	52.660	0	861.432
Ukupno	242.084	168.236	188.314	145.412	183.368	384.889	1.054.963	1.439.777	855.877	368.425	303.309	219.874	5.554.528

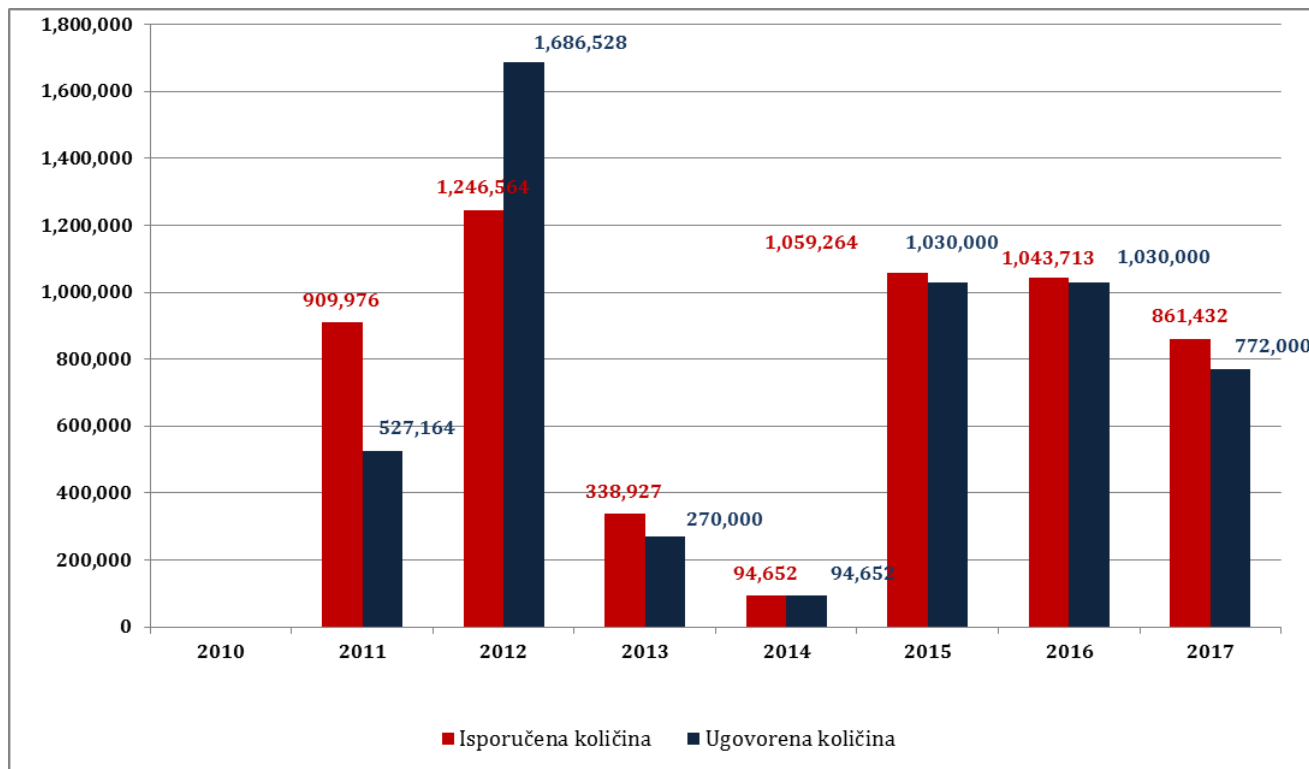
Tabela br. 4.2.11: Podaci o isporuci vode ViK-u Bar za 2017g. (m³) sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.10: Prikaz podataka o isporuci vode ViK-u Bar za 2017. g. (m³)

Grafik br. 4.2.11: Preuzeta količina vode od strane ViK Bar po godinama (m³)

Grafik br. 4.2.12: Odnos isporučene i ugovorene vode ViK Bar po godinama (m³)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Isporučena količina		909,976	1,246,564	338,927	94,652	1,059,264	1,043,713	861,432
Ugovorena količina		527,164	1,686,528	270,000	94,652	1,030,000	1,030,000	772,000

Tabela 4.2.12: Uporedna tabele ugovorene i isporučene količine vode

Iz grafika 4.2.12 se vidi da je u posljednje tri godine odnos isporučene i ugovorene količine vode usklađen, Međutim, isti ne odgovara realnim potrebama područja opštine Bar za količinama vode iz RVS. Imajući u vidu da nijesu pušteni u rad svi izgrađeni odvojeci RVS, kao i da dio naselja u kojim postoji mreža ima problema sa urednim vodosnabdijevanjem, a što koji bi se mogli riješiti manjim intervencijama na lokalnom vodovodnom sistemu i preuzimanjem većih količina vode iz RVS, to je ovo JP preuzelo niz inicijativa ka rješavanju predmetne situacije. Međutim, inicijative nijesu naišle na razumijevanje lokalnog vodovodnog preduzeća. Situacija oko lošeg vodosnabdijevanja pojedinih područja je kulminirala u jeku turističke sezone, kako je Predsjednik Opštine Bar bio prinuđen da za potrebe zaštite javnog interesa izda Naredbu lokalnom vodovodnom preduzeću da započne sa preuzimanjem potrebnih količina vode iz RVS. Izazovi u budućim poslovnim odnosima sa ViK Bar se ogledaju u kreiranju modela kvalitetnije poslovne saradnje i u preuzimanju većih količina vode iz RVS, u skladu sa realnim potrebama na prostoru opštine Bar, čime će se optimizovati poslovanja JP i ViK Bar, ali u prvom redu zadovoljiti javni interes.

4.2.5 Poslovna saradnja sa ViK Ulcinj

Ugovor o isporuci vode zaključen je između JP, ViK Ulcinj i Opštine Ulcinj 30.04.2015. godine i istim je ugovoreno preuzimanje dnevnih minimalnih količina vode od: 15 l/s u periodu 01.09. do 30.06. od 25 l/s u periodu 01.07. do 01.08. i od 40 l/s u periodu 01.08. do 01.09. te godišnje minimalne količine vode od 595.624 m³, po važećoj cijeni za kontinuiranu isporuku vode za 2016. i 2017. godinu. Novi Ugovor o isporuci vode sa ViK Ulcinj je bio usaglašen i isti je trebalo zaključiti do 31.12.2017. godine, ali je ViK Ulcinj je odbilo da to učini, pa je 31.12.2017. godine u 23:55 h prekinuta isporuka vode. Odbijanjem da se zaključi novi ugovor o kontinualnoj isporuci vode iz RVS, ViK Ulcinj je samoinicijativno preuzelo odgovornost za eventualno neuredno vodosnabdijevanje na području opštine Ulcinj u toku 2018. godine, ali i donijelo odluku da

prilikom eventualnog zaključenja ugovora primijeni jedinične cijene isporuke vode koje se odnose na periodičnu isporuku vode.

Potrebno je naglasiti da je Regionalni vodovod oko 2 godine pregovarao sa ViK Ucinj povodom zaključenja ugovora za 2018. godinu. Opština Ucinj je prihvatila da pruži finansijsku podršku lokalnom vodovodnom preduzeću od po 100.000 € na godišnjem nivou, ali direktor ViK Ucinj nije prihvatio da potpiše ugovor sa Regionalnim vodovodom bez potpisa predsjednika Opštine Ucinj. Takođe treba istaći da ovo nije prvi prekid kontinualne isporuke vode opštini Ucinj iz RVS. Južni dio sistema regionalnog vodosnabdijevanja (kojim se snabdijevaju opštine Bar i Ucinj) predstavlja najnefunkcionalniji dio sistema, zbog nedosljednosti u vođenju poslovne politike od strane dva lokalna vodovodna preduzeća.

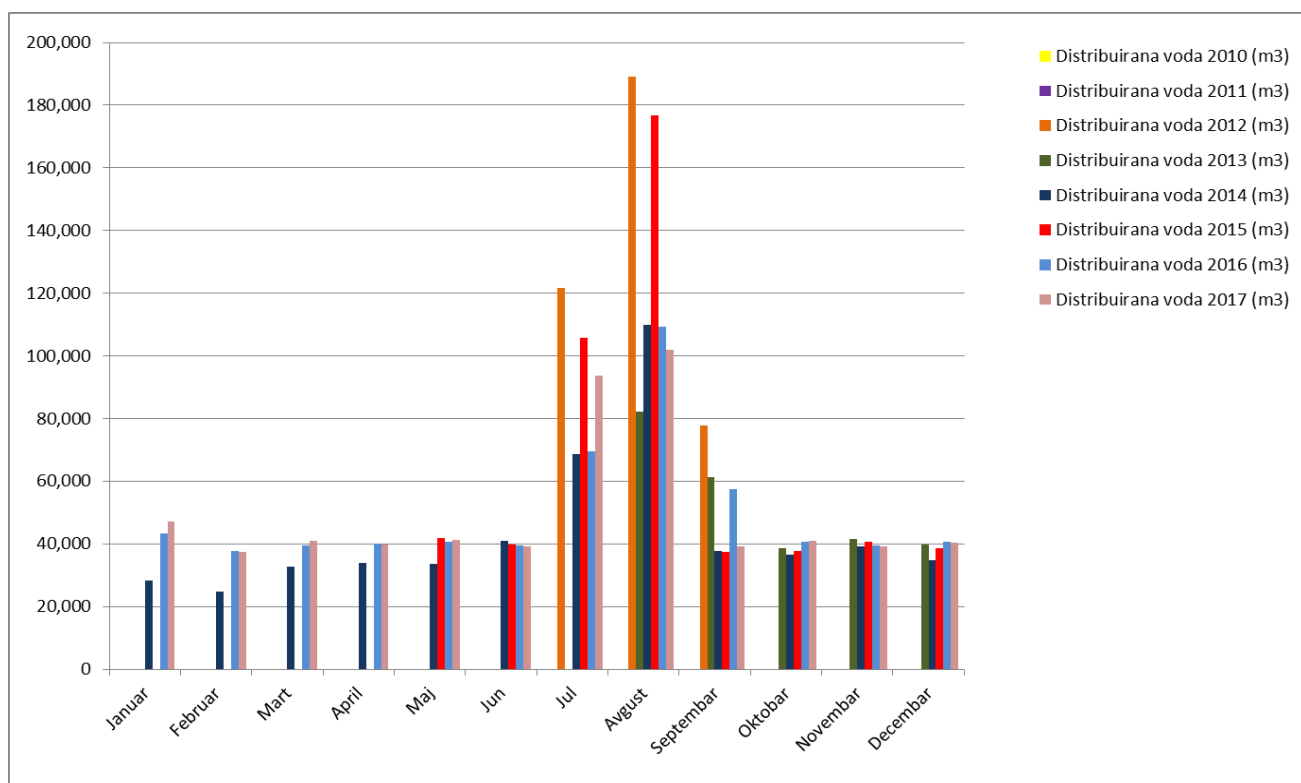
Takođe, kao i u slučaju lokalnog vodovodnog preduzeća u Baru, ViK Ucinj i Opština Ucinj nijesu sprovele investicione mjere za poboljšanje lokalne infrastrukture za prijem većih količina vode iz RVS, pa trenutno postoje cijela naselja koja nemaju uredno vodosnabdijevanje, a kroz koja prolazi cjevovod RVS.

Vodovod Ucinj	Ugovorena minimalna količina 2017.(m ³)	Preuzete količine vode 2017.(m ³)	Preuzeto manje u odnosu na Ugovor 2017. (m ³)	Preuzeto više u odnosu na Ugovor 2017.(m ³)
Januar	47,168	47,168		0
Februar	36,288	37,504		1,216
Mart	40,176	40,927		751
April	39,006	39,661		655
Maj	40,176	41,127		951
Jun	38,880	39,306		426
Jul	93,774	93,774		0
Avgust	102,044	102,044		0
Septembar	38,880	39,311		431
Oktobar	40,176	41,087		911
Novembar	38,880	39,230		350
Decembar	40,176	40,322		146
Ukupno za 12 mjeseci 2017. godine	595,624	601,461		5,837
Razlika između preuzete i ugovorene količine vode	5,837			

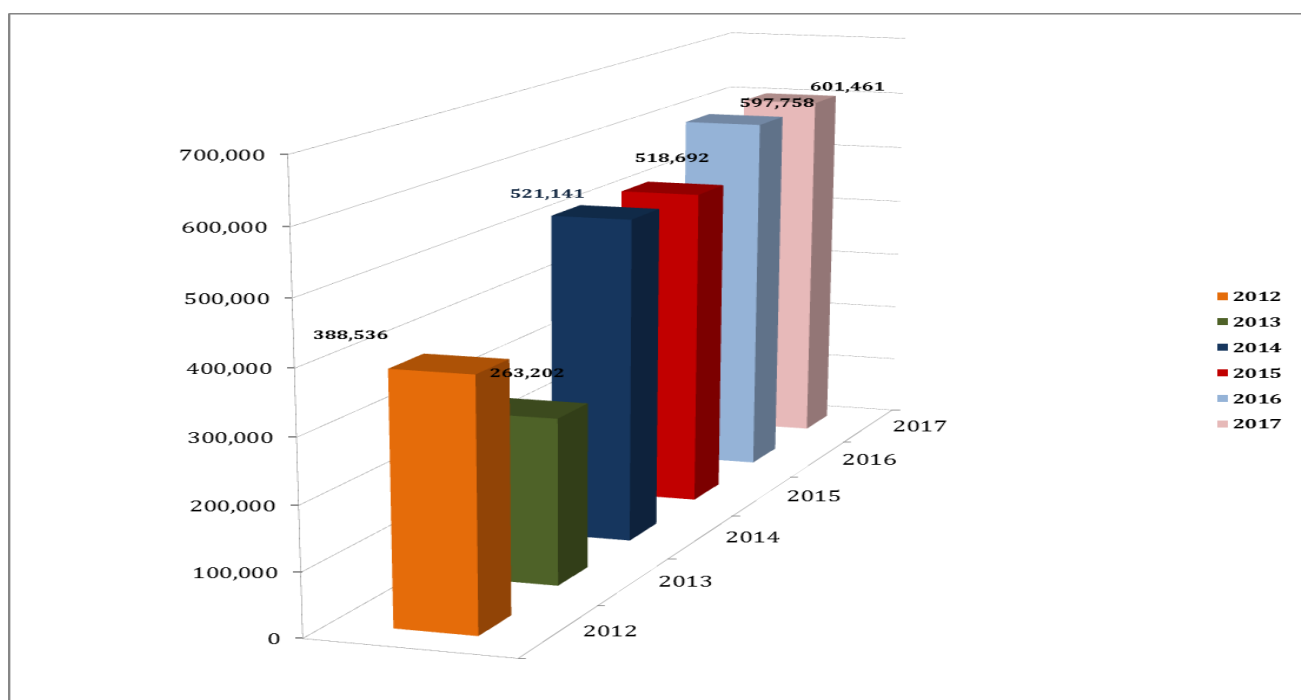
Tabela br. 4.2.13: Dinamika preuzimanja vode, količina preuzete vode po mjesecima i odnos preuzete i ugovorene količine vode – ViK Ucinj

Količina vode isporučena po mjesecima i godinama	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	Ukupno
Distribuirana voda 2010 (m3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Distribuirana voda 2011 (m3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Distribuirana voda 2012 (m3)	0	0	0	0	0	0	121.551	189.081	77.904	0	0	0	388.536
Distribuirana voda 2013 (m3)	0	0	0	0	0	0	0	82.147	61.185	38.588	41.472	39.810	263.202
Distribuirana voda 2014 (m3)	28.189	24.674	32.805	34.020	33.729	40.844	68.760	109.849	37.678	36.458	39.261	34.874	521.141
Distribuirana voda 2015 (m3)	0	0	0	0	41.817	39.886	105.663	176.747	37.325	37.832	40.726	38.696	518.692
Distribuirana voda 2016 (m3)	43.223	37.686	39.536	40.149	40.711	39.592	69.410	109.144	57.413	40.789	39.534	40.571	597.758
Distribuirana voda 2017 (m3)	47.168	37.504	40.927	39.661	41.127	39.306	93.774	102.044	39.311	41.087	39.230	40.322	601.461
Ukupno	118.580	99.864	113.268	113.830	157.384	159.628	459.158	769.012	310.816	194.754	200.223	194.273	2.890.790

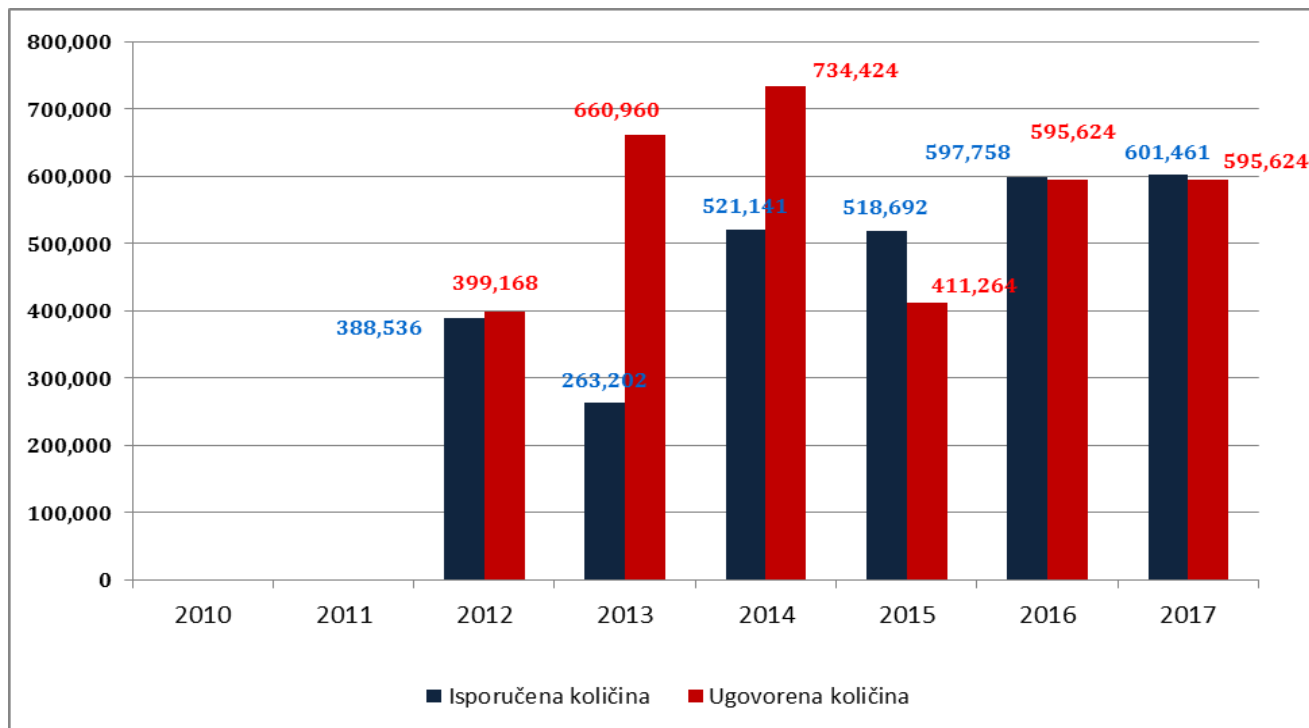
Tabela br. 4.2.14: Podaci o isporuci vode ViK-u Ulcinj za 2017. g. (m³) sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.13: Prikaz podataka o isporuci vode ViK-u Ulcinj u 2017. g. (m³) sa uporednim podacima za ranije godine

Grafik br. 4.2.14: Preuzeta količina vode od strane ViK Ulcinj po godinama (m³)

Grafik br. 4.2.15: Odnos isporučene i ugovorene vode ViK Ukinj po godinama (m³)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Isporučena količina			388,536	263,202	521,141	518,692	597,758	601,461
Ugovorena količina			399,168	660,960	734,424	411,264	595,624	595,624

Tabela 4.2.15: Usporedna tabele ugovorene i isporučene količine vode

4.2.6 Poslovna saradnja sa ViK Herceg Novi

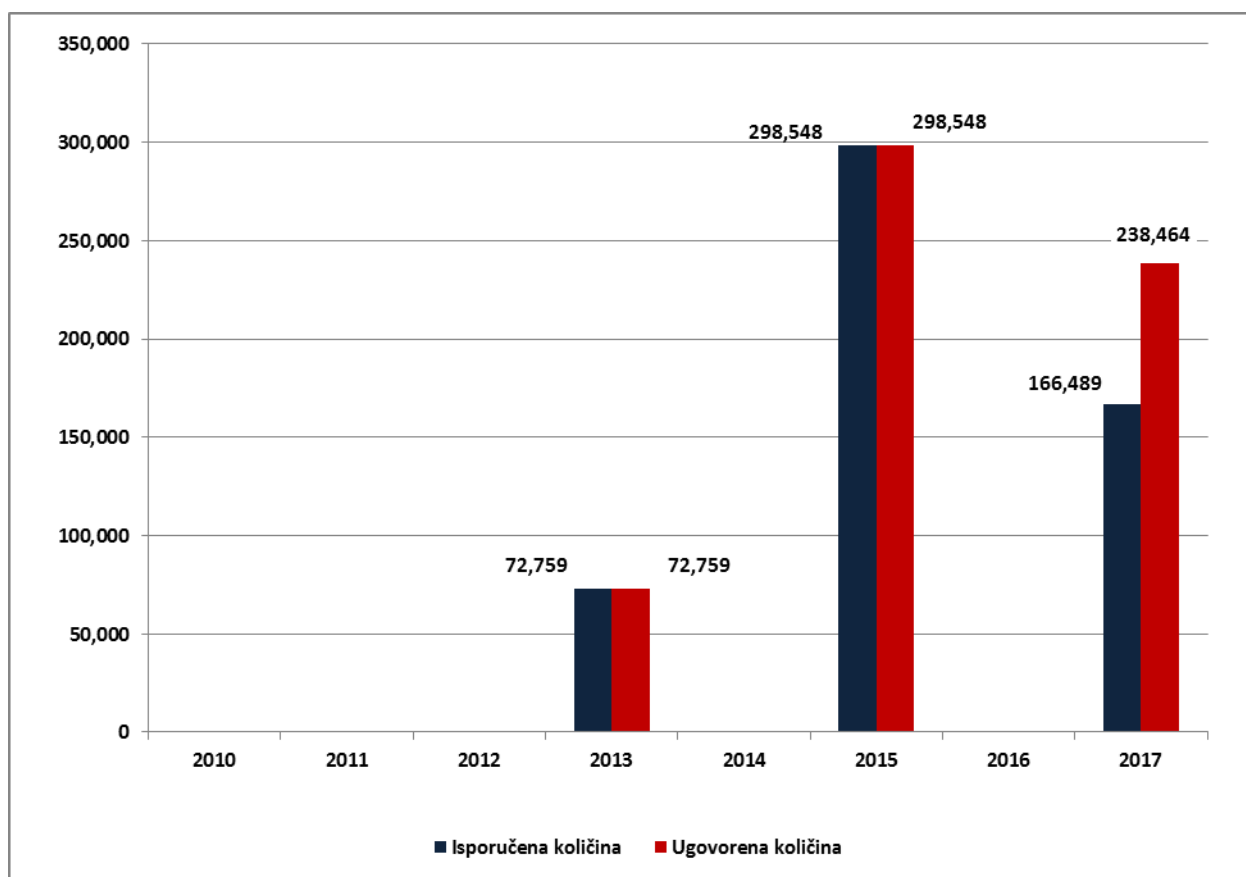
Ugovor o isporuci vode zaključen je između JP I ViK Herceg Novi, 25.04.2015.godine i istim je ugovoreno preuzimanje dnevnih minimalnih količina vode od:

- 13.392m³ vode u maju, pri minimalnom protoku od 5 l/s,
- 25.920 m³ vode u junu, pri minimalnom protoku od 10 l/s,
- 40.176 m³ vode u julu, pri minimalnom protoku od 15 l/s,
- 80.352 m³ vode u avgustu, pri minimalnom protoku od 30 l/s,
- 38.880 m³ vode u septembru, pri minimalnom protoku od 15 l/s,
- 13.392 m³ vode u oktobru, pri minimalnom protoku od 5 l/s,
- 12.960 m³ vode u novembru, pri minimalnom protoku od 5 l/s,
- 13.392 m³ vode u decembru, pri minimalnom protoku od 5 l/s,

Kako je ugovoren period isporuke vode od 6 mjeseci, to je ukupna količina isporučene vode fakturisana po cijeni od 0,52 €/m³, u skladu sa cjenovnikom JP, na koji je Vlada Crne Gore dala saglasnost. Ugovorom je definisana minimalna količina za isporuku od 238.464 m³ vode iz RVS, međutim, ViK Herceg Novi je u 2017.godini preuzeo ukupno 166.489 m³ vode, od čega:

- u maju 42.407 m³, što je 216, 66 % više u odnosu na ugovorenu količinu za maj mjesec;
- u junu 14.233 m³, što je 45,09% manje od ugovorene količine za mjesec jun;
- u avgustu 85.581 m³, što je 6,5% više od ugovorene količine za mjesec avgust;
- u septembru 27.268 m³, što je 30% manje od ugovorene količine za mjesec septembar.

U julu, oktobru, novembru i decembru 2017. godine nije preuzimao vodu iz RVS, pa je, u skladu sa Ugovorom o isporuci vode, uredno ispostavljena faktura za isporučenu vodu i naknadu štete za nepreuzetu vodu.

Grafik br. 4.2.16: Odnos isporučene i ugovorene vode ViK Herceg Novi po godinama (m³)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Isporučena količina				72,759		298,548		166,489
Ugovorena količina				72,759		298,548		238,464

Tabela 4.2.16: Uporedna tabele ugovorene i isporučene količine vode

4.3 Aktivnosti na održavanju RVS

Aktivnosti na održavanju RVS, tehničko-tehnološki kompleksnog sistema koji se prostire na teritoriji 7 opština, su veoma zahtijevne i podrazumijevaju neophodna specijalizovanja znanja iz više oblasti (mašinstvo, jaka struja, visokonaponska postrojenja, slaba struja, programiranje, rad sa opasnim materijama-hlor- i sl.). Kako aktivnosti na popravci opreme ipak nijesu česte na nivou godine, to je formiranje službe za održavanje, sa kadrovima osposobljenim za intervencije u svim navedenim oblastima, ocijenjeno kao neracionalno. Shodno navedenom, sistem održavanja RVS se bazira na ugovorenim uslugama stručnih spoljnih saradnika, koji su angažovani raspisivanjem odgovarajućih tendera za održavanje opreme i objekata RVS. Stručni kadar JP je za potrebe održavanja opreme i objekata RVS angažovan na poslovima inicijalne defektaže kvarova, organizacije radova na popravci, kontroli kvaliteta izvedenih radova i praćenja radova, ali i na vršenju manjih radova na popravci, za koje nije potreban angažman spoljnih saradnika.

Kroz tenderske postupke, koji se na godišnjem nivou sprovode shodno Zakonu o javnim nabavkama, definisane su sve aktivnosti na nabavci rezervnih dijelova, popravci neispravne hidro mašinske opreme i cjevovoda. Redovne aktivnosti na održavanju opreme, kao što je periodično održavanje pumpi i ostale opreme (podmazivanje, zamjena ulja, kontrola radnih sati rada pumpnih agregata itd.) vrše zaposleni u ovom preduzeću. U magacinima je obezbijeđen neophodan materijal za sanaciju cjevovoda (za sve materijale i prečnike cjevovoda i potrebne

nazivne pritiske) u slučaju eventualnih havarija ili oštećenja. Takođe, obezbijeđeni su alati i oprema za izvođenje popravki ovih cjevovoda. Dakle, uz angažman spoljnih saradnika i obezbijeđene rezervne dijelove, kao i stručni nadzor od strane zaposlenih u ovom JP može se zaključiti da su stvoreni svi neophodni uslovi za efikasno rješavanje svih eventualnih problema na hidro mašinskoj opremi.

4.3.1 Aktivnosti na interventnom održavanju hidro-mašinske i elektro opreme

Za sve aktivnosti na nabavci rezervnih dijelova, popravci neispravne opreme i cjevovoda sprovedeni su tenderski postupci. Manje aktivnosti na održavanju opreme, kao što je periodično održavanje pumpi i ostale opreme (podmazivanje, zamjena ulja, itd.), zamjena oštećene opreme manjih gabarita i sl. vrše zaposleni JP-a.

U magacinima je obezbijeđen neophodan materijal za sanaciju cjevovoda (za sve materijale i prečnike cjevovoda i potrebne radne pritiske) za otklanjanje eventualnih havarija ili oštećenja. Takođe su obezbijeđeni su alati i oprema za popravke u RVS, imajući u vidu da gabariti opreme koja je instalirana u okviru RVS prevazilaze dimenzije koje se u praksi najčešće sreću (DN 500-1100 mm).

Aktivnosti koje su sprovedene na održavanju opreme u periodu prije početka ljetnje turističke sezone u 2017. godini dale su pozitivne efekte, jer je turistička sezona spremno dočekanana i u toku iste nije bilo značajnih kvarova koji bi značajno uticali na rad RVS. Takođe, u toku ljetnje sezone 2017. godine je registrovano značajno manja frekvencija kvarova od uobičajene.

Radi unaprjeđenja sistema održavanja, odnosno procesa koji obuhvata prijavu kvara, postupanje po prijavi i sljedivost radnih zadataka, početkom 2017. godine je uveden i novi obrazac za prijavu kvarova i praćenje realizacije otklanjanja kvarova.

**Regionalni vodovod
Crnogorsko primorje**

J.P. Regionalni Vodovod Crnogorsko Primorje

Prijava kvara broj : 87 / 2017

Tel: +382 33 451 937
 Trg Saica bb, 85310 Budva, Crna Gora
 www.regionalnivodovod.me
 direktor@regionalnivodovod.me

Prijava :

Datum prijave :	22.Mar.2017	Prijavio kvar:	Milovan Bijelić
Mašina :	Šaht vazdušnog ventila V.V. 02	Prijavu primio :	Zoran Vukičević
Lokacija :	PS Reljići-HT Sozina	Odgovorno lice :	Zoran Vukičević
Vrsta kvara :	Mašinski	Odgovorno lice :	Milovan Bijelić
Prioritet :	1		

Opis : U šahtu V.V. 02 u Reljićima (ispred HT Sozina), ustanovili smo da vazdušni ventil sa dvije kugle DN200 PN10, propušta vodu (1-2 l/sek). Ventil smo privremeno isključili iz rada sa servisnim ventilom.

Zaključak-nalaz Promijeniti gumeni dihtung u vazdušnom ventilu.

Napomena:

Status prijave :

Status :	Završeno	Datum intervencije:	25.May.2017
Izveštaj broj :	03-17/14315/2	Prijavu obradio :	Zoran Vukičević

Napomena: U šahtu vazdušnog ventila (oznaka V.V. 02), zamijenjen je dihtung, koji je bio oštećen. Izvršena je proba i ventil pušten u rad. Radove izvršili Aleksandar Ružić, Zoran Vukičević i Milorad Ivanović. Napravljeno je i foto zapis.

Slika 4.14: Obrazac prijave kvarova

Takođe, formirana je baza podataka u okviru koje se bilježe sve prijave kvarova, kao i realizacija popravki, a na osnovu koje se može preglednije i statistički preciznije voditi evidencija o interventnom održavanju RVS. Na osnovu uspostavljene evidencije se može konstatovati da su najveće probleme i tokom 2017. godine izazvali elektro pražnjenja i prenaponi koji su uzrokovali kvarove na programabilnim logičkim kontrolerima, mjeračima protoka i elektro aktuatorima - aumama. Može se i zaključiti da je na godišnjem nivou došlo do povećanja intervencija na sanaciji kvarova, što je u skladu sa činjenicom da se jedan dio opreme, nakon 7,5 godina eksploatacije, ulazi u krajnji rok perioda eksploatacije, posebno kada je u pitanju oprema za automatsko upravljanje.

Tokom 2017.godine realizovani su ranije zaključeni ugovori za održavanje opreme - Ugovor za održavanje elektro opreme u postrojenjima RVS i Ugovor za nabavku radova na održavanju hidro-mašinske opreme, te je sprovedena tenderska procedura za nabavku radova na održavanju hidro-mašinske i elektro opreme u postrojenjima RVS, na osnovu koje su sklopljeni novi ugovori sa rokom trajanja od 365 dana. Predmet novih ugovora je:

- Nabavka rezervnih djelova;
- Radovi na popravci neispravne opreme;
- Radovi na održavanju RVS.

U okviru pomenutih ugovora nabavljeni su rezervni djelovi i izvršene radovi na otklanjanju kvarova i popravci opreme i oštećenja na objektima RVS, od kojih slijede samo najznačajniji:

- Izvršena je sanacija kvara na cjevovodu u Bečićkoj plaži, koji nastao je usljed pucanja šrafova na spojnici koja povezuje GRP cjevovod DN 700;
- Izvršen remont visokonaponskih motora na pumpnoj stanici Budva;
- Izvršena je sanacija potisnog GRP cjevovoda DN 1100 između hidro-tehničkog tunela Sozina i rezervoara Đurmani;
- Saniran kvar na automatskom upravljanju regulacionih blokova „Perazića do“ i „Sveti Stefan“;
- Urađena je defektaža i servis četiri auma pogona tipa SAR;
- Zamijenjena oštećena kablovska glava na transformatoru u PS „Budva“;
- Popravljen komunikacija PLC-a S7-300 na pumpnoj stanici „Bolje sestre“;
- Na tri auma pogona koje se nalaze na potisu pumpnih agregata na PS „Bolje Sestre“ su zamijenjene i podešene ploče koje detektuju poziciju položaja;
- Sanirana su procurenja koja su detektovana na ventilima tokom redovnih obilazaka sistema;
- Izvršena je zamjena neispravnih auma pogona na regulacionim ventilima;
- Zbog prekida signalnog kabla između pumpne stanice Belveder u regulacionog bloka Belveder urađen je iskop materijala i izvršena je ugradnja novog kabla i povezivanje opreme;
- Zamijenjena je neispravna hidrostatička sonda mjerenja nivoa vode u izvorištu;
- Zamijenjeni su neispravni UPS uređaji na objektima PK Tivat, RB Kamenovo i na odvoju Miločer i ugrađeni su UPS ormari DC UPS kapaciteta 150W (autonomije cc 3h);
- Izvršena je defektaža na ormaru PLC-a u objektu PK Tivat i zamijenjena oštećena CPU ploča (CPU 315-2PN/DP Siemens- simatic S7-300) i otklonjen kvar na ploči digitalnih ulaza 6ES7 321-1BL00-0AA0 u P.K Tivat;
- Urađena je defektaža i otklonjen je kvar na automatici daljinske kontrole i upravljanja u objektu PS Bolje Sestre;
- Ugrađeni su izolatori strujne petlje u ormarima SCADA-e i automatike kako bi smanjili rizike od havarija usljed atmosferskog pražnjenja na objektu PS Bolje Sestre. Izvršena je

sanacija i zamjena sijalica na spoljnoj rasvjeti objekata PS Bolje Sestre, PS Reljići i rezervoaru Đurmani;

- Saniran dio fasade na mašinskoj hali PS „Bolje Sestre“, oštećena usljed vremenskih nepogoda;
- Izvršena je sanacija Kukačkog potoka u Bečićkoj plaži koji je meandrirao i skinuo nadsloj iznad GRP cjevovoda DN 700;
- Izvršena je sanacija kasete GRP cjevovoda DN 700 u Rafailovićima;
- Izvršena je zamjena lasera Phoenix kontaktora za prenos optičkog signala u PS „Budva“.
- Obavljen je servis dizel agregata na rezervoaru Đurmani;
- Zamijenjene su baterije na UPS uređajima na PS „Bolje sestre“ i PS „Budva“

Od navedenih intervencija po značaju i uticaju na funkcionisanje RVS se izdvajaju:

- Sanacija kvara na cjevovodu u Bečićkoj plaži, koji nastao je usljed pucanja šrafova na spojnici koja povezuje GRP cjevovod DN 700;
- Izvršena je sanacija potisnog GRP cjevovoda DN 1100 između hidro-tehničkog tunela Sozina i rezervoara Đurmani;
- Sanacija detektovanih tehničkih gubitaka

Sanacija kvara na cjevovodu u Bečićkoj plaži

15.07.2017. godine je putem SCADA sistema u 18:25 časova registrovan kvar na cjevovodu regionalnog vodovodnog sistema na dionici između PK „Sveti Stefan“ i PS „Budva“. Kvar je detektovan kao iznenadni pad pritiska u cjevovodu, a što je ukazivalo na havariju cjevovoda. Takođe, nakon par minuta je primljen i poziv od strane Tehničke službe ViK Budva, koja je primila prijavu od građana koji su mislili da se radi o lokalnoj vodovodnoj mreži.

Slike 4.15 i 4.16 : Havarisana spojnica

Shodno uspostavljenim procedurama sprovedeno je daljinsko zatvaranje segmenta cjevovoda na kojem je detektovan kvar, pri čemu su nadležne službe preduzeća upućene na lokaciju kvara (Bečićka plaža), a takođe je upućen i izvođač na održavanju hidromašinske opreme. Izvođač je po hitnom postupku formirao ekipu za otklanjanje kvara, koja se uputila na lice mjesta, zajedno sa svom potrebnom opremom i mehanizacijom. Period dok se vršio iskop kvara je iskorišćen za ocjenu prirode nastalog kvara, dopremanje materijala za vršenje opravke, kao i za preusmjeravanje određene količine vode kako bi se omogućilo što urednije vodosnabdijevanje teritorije opštine Budva.

Slike 4.17 i 4.18: Popravka kvara

Radovi na opravci kvara su započeti već u 21:30 časova i trajali su do 3:10 časova, nakon čega je izvršeno postepeno vraćanje sistema u radne parametre i saniranje štete koja nastala u neposrednoj blizini kvara. Cjelovečernji rad tehničkih službi je imao za rezultat da je već nakon 6:00 časova ponovo uspostavljen redovan režim u vodosnabdijevanju iz regionalnog vodovodnog sistema, pri čemu je ViK Tivat isporučivano 305 l/s, za opštinu Budva, 135 l/s. Dakle, nakon popravke je isporučivano ukupno 698 l/s, što je za 36% više u odnosu na isti period 2016. godine. Aktivnosti na vraćanju terena u prethodno stanje, odnosno na uređenju plaže, su završene u 7:30 časova.

Slika 4.19: Nakon izvršene opravke

Slika 4.20: Vraćanje terena u prethodno stanje

U Opštini Tivat je došlo do uvođenja restrikcija u vodosnabdijevanju nakon 20:00 časova. U opštini Kotor restrikcija u vodosnabdijevanju se uvela za visoke zone i ruralna područja tek u večernjim satima, dok je gradsko područje imalo uredno vodosnabdijevanje. U opštini Budva nije bilo restrikcija u vodosnabdijevanju iako je bilo tendencioznih i neistinitih izvještaja medija. Potrebno je istaći i da su se Premijer Vlade gospodin Duško Marković i Potpredsjednik Vlade gospodin Milutin Simović u više navrata interesovali oko napretka popravke, nudeći pri tome i pomoć u slučaju da se procijeni da je neophodna. Takođe, mora se naglasiti i korektan odnos DOO ViK Budva, koje je pružilo pomoć u vidu angažmana građevinske mašine za potrebe vraćanja terena u prethodno stanje, a što je bilo veoma značajno kada se zna da je lokacija kvara bila u Bečićkoj plaži.

Sanacija kvara na cjevovodu u blizini hidrotehničkog tunela „Sozina“

U noćnim časovima, (00:20 h) prijavljen je kvar na regionalnom vodovodnom sistemu (RVS) na dijelu cjevovoda od hidrotehničkog tunela „Sozina“ do rezervoara „Đurmani“. S obzirom da se radi o potisnom dijelu sistema, izdata je naredba da se obustavi rad pumpne stanice „Reljići“, kako bi se spriječila eventualna dodatna oštećenja cjevovoda i okolnih objekata. Direktor, Tehnički direktor, Vodeći inženjer i Glavni inženjer pumpnih stanica su se odmah po prijavi uputili na lice mjesta i nakon uvida u zatečeno stanje konstatovali da se radi o kvaru na GRP potisnom cjevovodu DN 1100 mm. U međuvremenu je alarmiran izvođač radova na održavanju hidromašinske opreme RVS, firma CMC iz Herceg Novog, koja je odmah po prijemu poziva mobilisala ljudstvo i opremu.

Slika br. 4.21: Kvar na cjevovodu

Nakon završetka radova na iskopu mikrolokacije na kojoj je lokalizovan kvar, konstatovano je da je došlo do blagog klizanja zemljišta, tj. terena u okolini cjevovoda, a koje je izazvalo naprezanje na cjevovodu i linijskog pucanje istog u dužini od cca 1,4 m po obimu koji iznosi 3,45 m.

Slike br. 4.22 i 4.23: Radovi na popravci

S radovima na sanaciji oštećenog cjevovoda je započeto oko 03:00 časova. Radovi su podrazumijevali angažman više građevinskih mašina za potrebe iskopa u širokom pojasu, obzirom da se cjevovod nalazi na dubini od oko 4 m, kontrolisano ispuštanje oko 2.500 m³ vode iz cjevovoda, ugradnju havarijske spojnice DN 1100 mm, kao i ponovno puštanje sistema u rad.

Slike 4.24 i 4.25 Vraćanje terena u prethodno stanje

Nakon završetka svih radova i probnog puštanja u rad potisnog cjevovoda, kojim je potvrđen kvalitet sprovedene opravke, u 16:30 časova završeno je vraćanje terena u prethodno stanje.

Navedene, vanredne situacije sa kvarovima na cjevovodu su pokazale opravdanost pojačanih preventivnih aktivnosti na održavanju sistema, koje JP sprovodi u kontinuitetu, nabavci rezervnih djelova za eventualne kvarove, konstantnim obukama zaposlenih, kao i opravdanost stava da je adekvatan kvalitet ponuđača neophodan prilikom raspisivanja tendera. Sve navedeno je rezultiralo izuzetno brзом i kvalitetnom reakcijom zaposlenih ovog preduzeća u prvom redu, ali i osoblja angažovanog izvođača na održavanju hidro-mašinske opreme.

Sanacija tehničkih gubitaka u RVS

Neprihodovana voda u okviru RVS se sastoji iz tehničkih gubitaka vode usljed kvarova na sistemu, vode koja se koristi prilikom ispiranja cjevovoda i rezervoara, tehnološkog procesa, održavanja objekata i administrativnih gubitaka vode zbog eventualne nepreciznosti mjerača protoka. Na osnovu dokumentacije o transportovanoj količini vode sa izvorišta „Bolje Sestre“ i podataka o distribuciji vode prema lokalnim vodovodima utvrđena je ukupna količina neprihodovane vode od 4,16 % u 2017. godini. Navedeni udio količine neprihodovane vode u ukupnoj količini zahvaćene vode iz izvorišta „Bolje Sestre“ je sa tehničkog aspekta sasvim prihvatljiv, s obzirom da se radi o sistemu od oko 135 km cjevovoda sa pripadajućim objektima. Slijedi detaljan pregled gubitaka.

Zahvaćena količina vode (m ³)	Količina vode ispuštene prilikom havarija i remonta (m ³)	Količina vode utrošena u toku tehnološkog procesa (m ³)	Količina vode utrošena za održavanje higijene objekata i zelenih površina (m ³)	Isporučena količina vode lokalnim vodovodima (m ³)	Neprihodovana količina vode (m ³)	Gubici (%)
9,530,549	10,000	7,000	20,000	9,097,278	396,278	4.16

Tabela 4.3.1 : Prikaz zahvaćene količine vode i gubitaka u RVS u 2017. godini

U gore navedenoj tabeli su dati podaci o količinama neprihodovane vode po posebnim stavkama. Naime, prilikom kvara na potisnom GRP cjevovodu DN 1100, između hidrotehničkog tunela „Sozina“ i rezervoara „Đurmani“, kao i kvara GRP cjevovoda DN 700 u Bečićkoj plaži, te prilikom ispuštanja vode iz cjevovoda kada je vršena rekonstrukcija odvojka Kotor i ispuštanje vode iz cjevovoda prilikom zamjene dihtunga na sektorskom ventilu DN 600 na Utjehi, došlo je do pražnjenja cjevovoda od cca 10.000 m³ vode. U tehnološkom procesu zbog kontinuiranog kontrolisanog ispuštanja vode na postrojenju za hlorisanje na rezervoaru Đurmani i u laboratoriji na Boljim Sestrama (voda za uzorkovanje) iz RVS zabilježi se godišnje cca 7.000 m³ vode. Prilikom održavanja higijene objekata i održavanja zelenila u okviru krugova objekata RVS utroši se cca 20.000 m³ vode.

I pored činjenice da svi navedeni gubici ne prevazilaze očekivane gubitke, JP preduzima mjere za podizanje efikasnosti sistema i otklanjanje gubitaka. U tom cilju su organizovani obilasci terena koji podrazumijevaju detaljnu inspekciju svih šahtova (muljnih ispusta, vazdušnih ventila, sektorskih ventila i regulacionih ventila) na trasi RVS, utvrđeni nedostaci se evidentiraju i otklanjaju, a evidentirani podaci će poslužiti i kao ulazni podaci za formiranje geografskog informacionog sistema (GIS) RVS.

Takođe, za potrebe što preciznijeg evidentiranja utroška vode koja se koristi za tehnološke procese, kao i utroška vode za održavanje objekata i zalivanje zelenila oko objekata, u toku 2018. godine će se sprovesti aktivnosti na ugradnji nedostajućih vodomjera.

Održavanje optičke infrastrukture

RVS posjeduje optički kabl od 48 vlakana preko kojeg vrši prenos optičkog signala za upravljanje i nadzor cjelokupnog sistema. Saglasno poslovnoj strategiji ustupanja specijalizovanih poslova na održavanju opreme spoljnim saradnicima, aktivnosti na održavanju optičke infrastrukture su, nakon sprovedenog tenderskog postupka u maju 2017. godine ustupljene firmi koja posjeduje sve neophodne licence za ovu vrstu poslova, nakon čega je zaključen Ugovor za plansko i interventno održavanje optičkog kabl.

U proteklom periodu optička infrastruktura je funkcionisala u okviru projektovanih parametara, a manja oštećenja, prouzrokovana od strane trećih lica, su locirana i sanirana u realnim vremenskim okvirima od strane stručnih lica.

4.3.2 Aktivnosti na redovnom održavanju hidro-mašinske i elektro opreme

Za potrebe održavanja pogonske spremnosti RVS, produženja roka trajanja opreme, kao i za potrebe obezbjeđenja funkcionisanja opreme u okviru projektovanih parametara, JP sprovodi redovne aktivnosti na tekućem održavanju hidro-mašinske i elektro opreme RVS. U tom smislu je sprovedeno niz aktivnosti od kojih se izdvajaju sledeće:

- Zamjena elektromagnetnih mjeraca protoka,
- Servis elektro motora u PS „Budva“
- Servis UV reaktora
- Servis hlorne stanice

Zamjena elektromagnetnih mjeraca protoka

U 2017. godini je izvršena zamjena elektromagnetnih mjeraca protoka na svim odvojcima putem kojih se isporučuje voda lokalnim vodovodnim preduzećima. Predmetna aktivnost je sprovedena na osnovu zakonske obaveza promjene ili kalibracije mjerne opreme, kojom se propisuje da mjerni uređaji koji služe za mjerenje isporuke vode moraju biti kalibrisani najmanje jednom u pet godina. Obzirom da su troškovi kalibracije i zamjene elektromagnetnih mjeraca protoka promjera od 150 – 300 mm na sličnom nivou, te da bi isporuka vode u periodu dok se vrši

kalibracija kod proizvođača opreme u Velikoj Britaniji mogla biti formalno osporena, to se odlučilo za zamjenu postojećih mjerača novim, kalibrisanim, mjeračima. Predmetnu aktivnost je neophodno periodično ponavljati, na kraju isteka petogodišnjeg roka validnosti kalibracije uređaja. Djelovi zamijenjenih uređaja će se iskoristiti za opravku elektromagnetnih mjerača protoka koji služe za internu provjeru stanja sistema, odnosno za izradu bilansa protoka regionalnog vodovodnog sistema. Obzirom da se radi o relativno skupoj opremi, donesena je odluka da se sa opravkom sačeka do ranije planirane nabavke novih mjernih uređaja, a sve u cilju smanjenja troškova održavanja na najnižu moguću mjeru koja ne ugrožava funkcionisanje sistema.

Servis visokonaponskih motora na pumpnoj stanici „Budva“

Kao jedan od većih izazova u funkcionisanju hidro-mašinske opreme RVS u proteklom vremenu se izdvajao rad pumpnih agregata u pumpnoj stanici „Budva“. Od početka rada su se isuviše često javljali problemi u radu elektromotora na pumpnim agregatima, koji su prilikom rekonstrukcije pumpne stanice „Budva“ remontovani, a čija je starost preko 30 godina. Problemi su se javljali u dijelu uticaja lutajućih struja koje su izazivale oštećenja na ležajevima motora. Iz tog razloga zatraženo je stručno mišljenje od proizvođača motora ATB SEVER Subotica, čiji su serviseri predložili da se motori transportuju u fabriku gdje bi se preduzele sve aktivnosti da se motori dovedu u stanje potpune pogonske ispravnosti.

ATB SEVER Subotica je uradio demontažu elektro motora, pranje i sušenje statora, rotora i ostalih dijelova i defektažu. Poslije defektaže motora ustanovljeno je da je došlo do oštećenja rotora motora i da se moraju zamijeniti štapovi i prstenovi na rotoru. Ova vrsta kvara nije se mogla ustanoviti prije rasklapanja motora (samo u radioničkim uslovima). Takođe je izvršena izrada i ugradnja novog sklopa ležaja (izolovanog), provjera centričnosti rotora sa poluspojnicom i ventilatorom, montaža elektromotora sa zamjenom ležajeva, ispitivanje elektromotora u praznom hodu i pod opterećenjem, farbanje i pakovanje, kao izrada ispitnih izvještaja. U pumpnoj stanici „Budva“ izvršena je montaža elektromotora u sklopu sa pumpom, provjera centričnosti elektromotora i pumpe, puštanje elektromotora u rad i provjera radnih karakteristika (temperature i vibracija). U okviru ovog remonta tehničko rješenje elektromotora je unaprijeđeno tako što su standardni ležajevi na zadnjoj strani elektromotora zamijenjeni sa duplo-izolovanim kompletom ležaja (zaštita od tzv. lutajućih struja koje uništavaju ležaj).

Slika 4.26: Motor prije servisa

Slika 4.27: Transport servisiranog motora

Slika 4.28: Motor prije puštanja u rad

Slika 4.29: Mjerenje vibracija

Servis postrojenja za dezinfekciju vode

Radi održavanja mikrobiološke ispravnosti vode za piće, voda se prije distribucije u vodovodne sisteme opština na Crnogorskom primorju dezinfikuje na dva načina: UV zračenjem i hlorisanjem.

Prvi korak dezinfekcije podrazumijeva fizičku metodu, koja se sastoji u dejstvu ultravioletnih zraka određene talasne dužine na mikroorganizme. Takva vrsta zračenja uništava bakterije, bakterijske spore, plijesan, viruse i ostale mikroorganizme. UV reaktori su smješteni u postrojenju za proizvodnju vode koje se nalazi na samom izvoru. Na ovaj način postiže se visok stepen dezinfekcije vode, bez formiranja nus produkata dezinfekcije. Ograničenje UV dezinfekcije je odsustvo efekta perzistencije, kojim se obezbjeđuje preventivna zaštita distribucionog sistema od mogućih zagađenja. U slučaju RVS ovo ne predstavlja problem jer se prije isporuke vode ViK-ovima, odnosno pred ulazak u magistralne cjevovode koji vode ka južnom i sjevernom kraku RVS, vrši dodatna dezinfekcija vode - završno hlorisanje vode. Hlorisanje se obavlja upotrebom gasnog hlora, direktnim dodavanjem u cjevovod pomoću injekcione pumpe. Postrojenje za hlorisanje radi na principu poluautomatskog režima rada. Voda iz rezervoara „Đurmani“, koji ujedno predstavlja glavnu akumulaciju sistema, se prije distribucije ka sjevernom i južnom kraku RVS, tretira gasnim hlorom u koncentracijama kojima se obezbjeđuju prisustvo reziduala hlora u vodi u skladu sa važećim propisima. Maksimalno dozvoljena koncentracija rezidualnog hlora u vodi za piće je 0,5 mg/l i svi izvještaji o kvalitetu vode za piće iz RVS su potvrdili prisutnost reziduala u koncentracijama ispod maksimalno dozvoljenih koncentracija. Koncentracija ulazne količine hlora se kontinuirano kontroliše preko uređaja koji se redovno kalibrišu i čija je tačnost mjerenja u propisanom opsegu. Osim toga vrši se i dodatna kontrola koncentracije hlora u vodi na izlazu iz rezervoara pomoću komparatora za mjerenje reziduala i o tome se vodi redovna evidencija.

U toku 2017.godine izvršen je servis kako UV postrojenja, tako i hlornog postrojenja.

Servis UV postrojenja, koje se nalazi u okviru pumpne stanice „Bolje sestre“, je izvršen od strane licenciranog servisera opreme „Grunfos“. Servis je podrazumijevao zamjenu oštećenih i dotrajalih djelova, hemijsko tretiranje unutrašnjih djelova UV reaktora, zamjenu optičkih senzora, nabavku rezervnih djelova. Nakon servisa je izvršena kontrola parametara rada UV reaktora i njihova usklađenost sa projektovanim parametrima. Sprovedenom aktivnošću je obezbijedena dodatna sigurnost u mikrobiološku ispravnost vode koja se zahvata iz izvorišta.

Servis hlornog postrojenja je obuhvatio: ugradnju djelova i servisne opreme, testiranje na procurivanje hlora sa aktivizacijom sistema za neutralizaciju hlora i kalibraciju sonde za detekciju

procurivanja hlora u vazduh. Takođe, od strane ovlaštenog predstavnika servisera izvršena je i ponovna obuka operatera za rad na hlornom postrojenju.

4.3.3 Investiciono održavanje RVS

U junu 2017. godine završeni su radovi na puštanju u rad 35KV kabla na dionici od TS110/35KV Virpazar do TS35/0,4KV Bolje sestre. Dužina cjelokupne dionice je 17.695 m, od čega 6.000 m kroz Skadarsko jezero. Radovi na izgradnji predmetnog kabla je su izvedeni u toku 2012. godine, ali usljed manjih nedostataka nije bilo moguće dobiti upotrebnu dozvolu. U drugoj polovini 2016. godine su sprovedene aktivnosti na otklanjanju nedostataka koje je evidentirao stručni tim za tehnički prijem visokonaponskog kabla. Nakon dobijanja upotrebne dozvole, krajem decembra 2016. godine, sprovedena je aktivnost na puštanju kabla u rad, što je podrazumijevalo sprovođenje ispitnih protokola, kontrolu od strane nadležnog inspektora za energetiku, kao i provjeru i usaglašavanje zaštita od oštećenja trafostanica koje su ranije bile konfigurisane za rad sa trafostanicom „Gornja Zeta“. Predmetne aktivnosti su završene 22.06.2017. godine, kada je kabl pušten u rad i od kada postrojenje „Bolje Sestre“ ima stabilno i sigurno napajanje iz trafostanice „Virpazar“. Takođe, zadržano je, kao alternativno, napajanje iz trafostanice „Gornja Zeta“. Trenutni naponi su 10% veći u odnosu na napone iz TS 35KV Gornja Zeta što se odražava i na rad motora. Prednost napajanja iz TS Virpazar je i automatsko podešavanje napona koje omogućava stabilan napon bez naglih variranja i odstupanja od podešenih vrijednosti. Ovom aktivnošću obezbijeđen je stabilan rad pumpnih agregata i završetkom iste je spremno dočekan ljetnja turistička sezona, a u toku sezone nije bilo ispada mreže i problema kao ranijih godina.

4.3.4. Ostale aktivnosti na održavanju opreme u JP

U toku 2017.godine su takođe izvršene sve aktivnosti na održavanju manje opreme. U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, sprovedene su tenderske procedure i zaključeni su ugovori sa specijalizovanim firmama koje se bave održavanjem putničkih vozila, opreme za klimatizaciju, računarske opreme, opreme za štampu i kopiranje, transportnih uređaja (lift) i sl. Aktivnosti na održavanju tih sredstava su realizovane u planiranom obimu i planiranom dinamikom.

4.3.5 Upravljanje sredstvima (Asset management)

Ovo JP je, u okviru saradnje sa Međunarodnom asocijacijom vodovodnih preduzeća dunavskog sliva (IAWD), potpisalo Pismo o namjerama, kojim je definisano da će se ovo JP uključiti u pilot projekat Upravljanje podacima u vodovodnim i kanizacionim preduzećima. Cilj projekta je da se učesnici upoznaju sa softverskim rješenjima koja na integralan način obuhvataju temu upravljanja infrastrukturom, opremom, ali i bazama podataka iste. Pilot projekat će se implementirati u vremenskom roku od 3 godine. Takođe, predviđene su i besplatne obuke za korišćenje programa, troškovi smještaja i dijela putnih troškova. U prethodnom periodu je izvršena interaktivna prezentacija mogućnosti programskog rješenja, ali i početna obuka učesnika za korišćenje raznih programskih mogućnosti. Kako je već ranije navedeno, period nakon ljetnje turističke sezone je iskorišćen za pokretanje aktivnosti na prikupljanju dokumentacionih i terenskih podataka koji će se unijeti u bazu podataka. Predmetna baza je poslužila i kao podrška uspostavljanju GIS sistema regionalnog vodovodnog sistema. Krajnji cilj je formiranje interaktivne baze podataka u okviru koje će se naći GIS, hidraulički model regionalnog vodovodnog sistema, popis opreme regionalnog vodovodnog sistema, izdavanje i praćenje radnih naloga i dr.

Nakon detaljnog obilaska svih objekata regionalnog vodovodnog sistema i formiranja prateće foto dokumentacije, a što je aktivnost za koju je potrebno uložiti značajne napore, obzirom na razuđenost sistema i relativnu nepristupačnost dijela trase cjevovoda, izvršiće se otklanjanje eventualno uočenih kvarova (za sada su uočena dva manja procurenja na vazдушnim ventilima). Nakon takvog otklanjanja kvarova pristupiće se terenskoj provjeri bilansa protoka, koji se

redovno prate putem SCADA sistema, kako bi se preciznije odredile trase na kojim se nalaze eventualni gubici. Regionalni vodovodni sistem ima gubitke vode ispod očekivanih za sistem ovakvih kapaciteta i gabarita. Međutim, za održavanje ovako dobrog stanja, ali i u cilju eventualnog poboljšanja, neophodno je sprovoditi kontinualne aktivnosti na kontroli i održavanju sistema.

4.4 Energetska efikasnost

Imajući u vidu da se vodoizvorište „Bolje Sestre“ nalazi u kontinentalnom dijelu Crne Gore, u neposrednoj blizini Podgorice, a da služi za vodosnabdijevanje potrošača koji se nalaze na području Crnogorskog primorja, to je jasno da se transport vode mora vršiti putem faznog pumpanja, tj. prepumpavanja. Imajući u vidu ovu činjenicu u sklopu RVS su izgrađene 4 pumpne stanice instalirane snage od 7,0 MW. Posljedica ovog tehničkog rješenja je da se za transport vode do krajnjih korisnika troši značajna količina električne energije koja je neophodna za pokretanje instaliranih pumpnih agregata. Imajući i u vidu značajna sredstva koja se izdvajaju za troškove električne energije, a koji su u 2017. godini iznosili 560.000 Eura bez PDV-a, to se već duži niz godina sprovode aktivnosti na smanjenju potrošnje električne energije, odnosno na povećanju energetske efikasnosti. Po postignutim efektima, svakako prednjači aktivnost na regulaciji rada pumpnih agregata, koji utiču na više od 80 % ukupno potrošnje električne energije. U ovom smislu se vrši plansko uključenje/isključenje pumpnih agregata na način da se isporuče zahtijevane količine vode sa što manjim utroškom električne energije, i to po mogućnosti sa što većim stepenom rada u periodu niže tarife.

	VIŠA TARIFA broj pumpi/mjesec						NIŽA TARIFA broj pumpi/mjesec					
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
PS Bolje sestre	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	2	2
PS Reljići	1	0	0	1	1	1	2	1	1	1	1	3
PS Budva	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
PS Belveder	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1

Tabela 4.4.1: Prikaz rada postrojenja po tarifama na mjesečnom nivou (januar - jun)

	VIŠA TARIFA broj pumpi/mjesec						NIŽA TARIFA broj pumpi/mjesec					
	VII	VIII	IX	X	XI	XII	VII	VIII	IX	X	XI	XII
PS Bolje sestre	2	2	2	1	1	1	3	3	2	2	2	1
PS Reljići	2	3	2	1	1	1	3	3	3	2	2	1
PS Budva	1	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1
PS Belveder	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1

Tabela 4.4.2: Prikaz rada postrojenja po tarifama na mjesečnom nivou (jul - decembar)

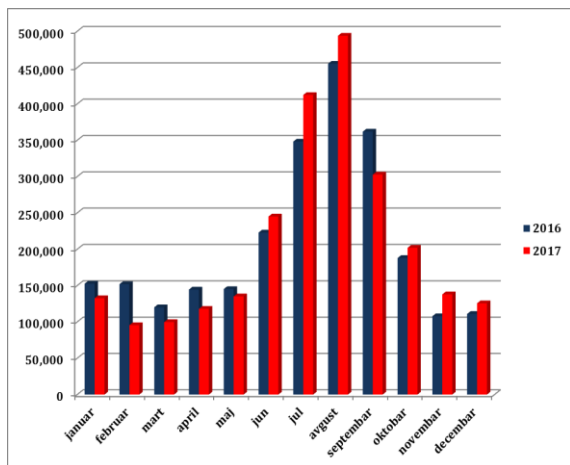
	Ukupna količina transportovane vode sa postrojenja PS Bolje Sestre m3	Prosječna količina transportovane vode l/sec.	Odnos ukupne količine transportovane vode sa PS Bolje Sestre 2016/2017 (%)
jan.17	423.098	157,9	-18,87%
feb.17	296.673	122,63	-40,12%
mar.17	309.359	115,5	-26,38%
apr.17	401.378	154,8	-22,89%
maj.17	485.911	181,4	-9,38%
jun.17	966.958	399,7	17,04%
jul.17	1.702.628	635,6	18,57%
avg.17	2.047.497	764,4	6,19%
sep.17	1.202.585	470,4	-19,27%
okt.17	785.187	293,1	10,00%
nov.17	489.860	188,9	34,20%
dec.17	402.689	150,3	9,90%

Tabela 4.4.3: Količina transportovane vode sa pumpne stanice Bolje Sestre

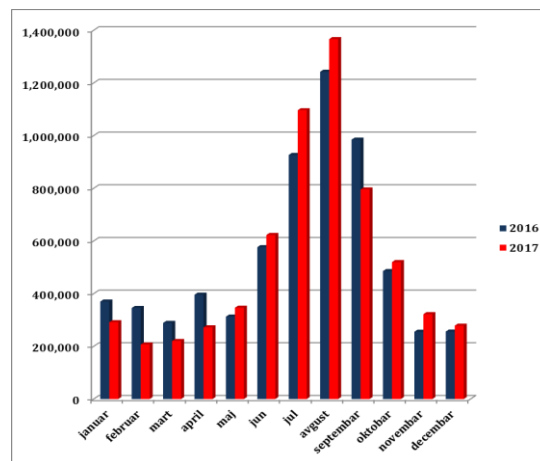
Upoređivanjem podataka za prvih pet mjeseci 2017 i 2016. godine konstatuje se da je potrošnja električne energije smanjena u 2017. godini, što je u direktnoj vezi sa manjom količinom zahvaćenih, odnosno distribuiranih količina vode u 2017. godini. Ovo je prevashodno rezultat činjenice da je opština Budva imala više nego dvostruke potrebe za vodom u navedenom periodu 2016. godine usljed prekida magistralnog cjevovoda prilikom rekonstrukcije raskrsnice Budva – Cetinje, na lokaciji Zavalu. U junu, julu, avgustu, oktobru, novembru i decembru 2017.godine došlo je do povećanja potrošnje električne energije u odnosu na 2016. godinu, a razlog je povećana isporuka vode u navedenom periodu u 2017. godini.

	Ukupne količine utrošene električne energije u PS Bolje sestre 2016 (KW)	Ukupna količina utrošene električne energije u PS Bolje sestre 2017 (KW)	Ukupna količina utrošene električne energije u PS Reljići 2016 (KW)	Ukupna količina utrošene električne energije u PS Reljići 2017 (KW)
Januar	152.600	132.650	370.300	291.900
Februar	151.900	95.550	345.800	207.200
Mart	120.050	99.750	289.100	220.500
April	144.550	117.950	396.200	272.160
Maj	145.250	135.100	312.900	346.640
Jun	222.950	245.000	576.800	622.860
Jul	348.250	412.300	926.800	1.096.620
Avgust	455.350	493.850	1.242.500	1.366.470
Septembar	361.900	302.750	984.900	795.970
Oktobar	187.950	201.950	485.800	519.810
Novembar	107.800	137.900	255.500	332.220
Decembar	110.950	125.620	256.200	278.600
Ukupno	2.509.500	2.500.370	6.442.800	6.350.950

Tabela 4.4.4: Količina transportovane vode sa pumpne stanice Bolje Sestre

Grafik X: Količina utrošene električne energije PS Bolje sestre za 2016. i 2017.godinu (KW)

Grafik X: Količina utrošene električne energije PS Reljići za 2016. i 2017.godinu (KW)

Prosječna cijena električne energije u 2017. godini iznosila je 5,87 €centi/m³.

4.5 Kontrola kvaliteta vode

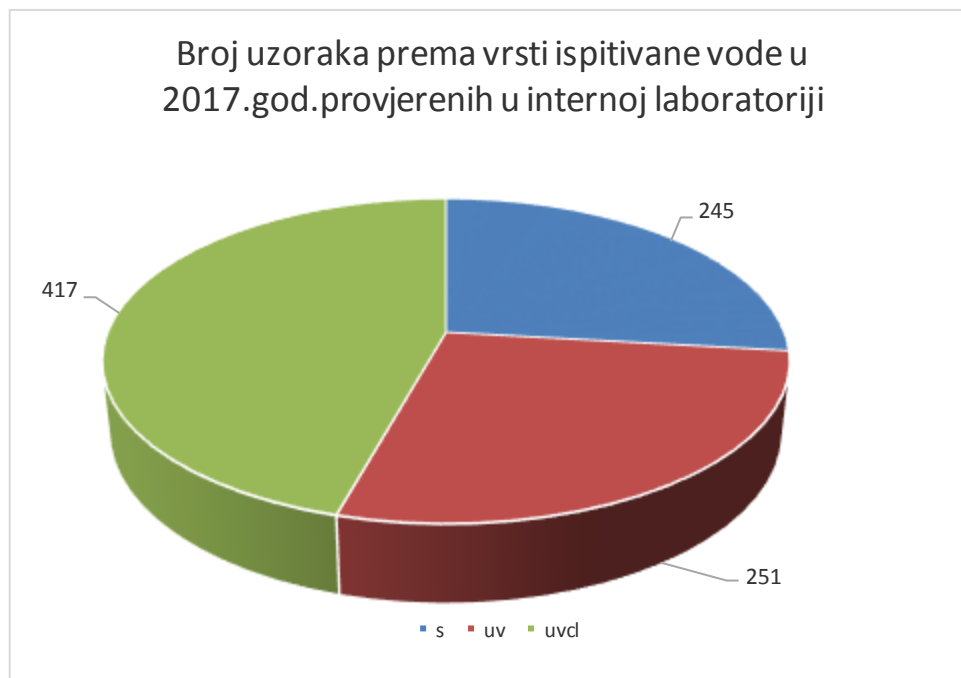
Jedno od osnovnih ljudskih prava je pravo na zdravu vodu za piće, koja je nezamjenjiv uslov opstanka. Zbog toga JP pridaje veliki značaj kontroli kvaliteta vode koju isporučuje korisnicima. Zbog ogromnog značaja zdravstvene ispravnosti vode namijenjene za snabdijevanje stanovništva, svaka država propisuje zahtjeve u pogledu njenog kvaliteta. U našoj zemlji je to regulisano Zakonom o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu („Službeni list CG”, broj 80/17), Pravilnikom o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava voda za piće („Službeni list CG, br. 42/12, 35/15) i Pravilnikom o načinu i obimu ispitivanja kvaliteta vode („Službeni list CG, br. 68/15) koji su u saglasnosti sa Direktivom Savjeta 98/83/EZ od 03.11.1998. godine o kvalitetu vode za ljudsku potrošnju. Shodno važećim propisima predviđena su tri tipa pregleda vode, sa različitim obimom i različitom učestalošću: osnovni (A), periodični (B) i za nove zahvate vode periodično prošireno ispitivanje (C), koje je potrebno odraditi i za sisteme koji su u funkciji vodosnabdijevanja, najmanje jednom u dvije godine.

Crnogorsko primorje se, preko RVS, snabdijeva vodom za piće iz karstnog izvorišta Bolje Sestre, koja je izuzetno kvalitetna i zdravstveno ispravna, a od početka funkcionisanja RVS (2010.g.), do sada, stalno je vršena kontrola kvaliteta vode u RVS i sirove vode iz pomenutog izvorišta. U skladu sa važećim propisima, kao i poslovnom politikom i planovima JP-a u pogledu monitoringa vode, obavljani su, redovno, osnovni i periodični i dodatni (dnevni i sl) pregledi uzoraka vode, kao i prošireni pregledi vode. U 2017. godini su, na zahtjev JP, dva puta u različitim hidrološkim periodima, izvršene i preventivne proširene, odnosno kompletne kontrole vrijednosti svih propisanih mikrobioloških, fizičkih, fizičko-hemijskih, hemijskih i radioloških parametara ispravnosti vode izvorišta Bolje Sestre. Redovno je kontrolisana voda iz: vodozahvata prije crpljenja, nakon UV dezinfekcije, iz rezervoara, prekidnih komora, sa mjesta predaje vode ViK-ovima (odvojci i sl), itd, a broj i lokacija mjesta uzorkovanja vode iz distributivne mreže za analizu određivani su zavisno od količine vode koja se isporučuje i mjesta isporuke. Kontrola reziduala hlora nakon injektovanja.

Ispitivanje vode je vršeno u dva nivoa, i to se u laboratoriji JP za internu kontrolu vode koja je smještena u objektu kod vodozahvata i od strane Instituta za javno zdravlje u Podgorici, koji ima akreditaciju i ovlašćenje Ministarstva zdravlja za ove vrste ispitivanja. Interna laboratorija je opremljena za analize fizičko-hemijskih svojstava vode. Svakodnevno se kontroliše opseg od oko 20 osnovnih parametara i to: boja, ukus, miris, temperatura, mutnoća, pH vrijednost, elektroprovodljivost, slobodni O₂, nitrati, nitriti, hloridi, amonijum jon, količina organskih komponenti, potrošnja KMnO₄, BPK₅, ukupni isparni ostatak, žareni ostatak, suspendovane materije, spektralni apsorpcioni koeficijenti, prisutnost rezidualnog i ukupnog hlora, dok se

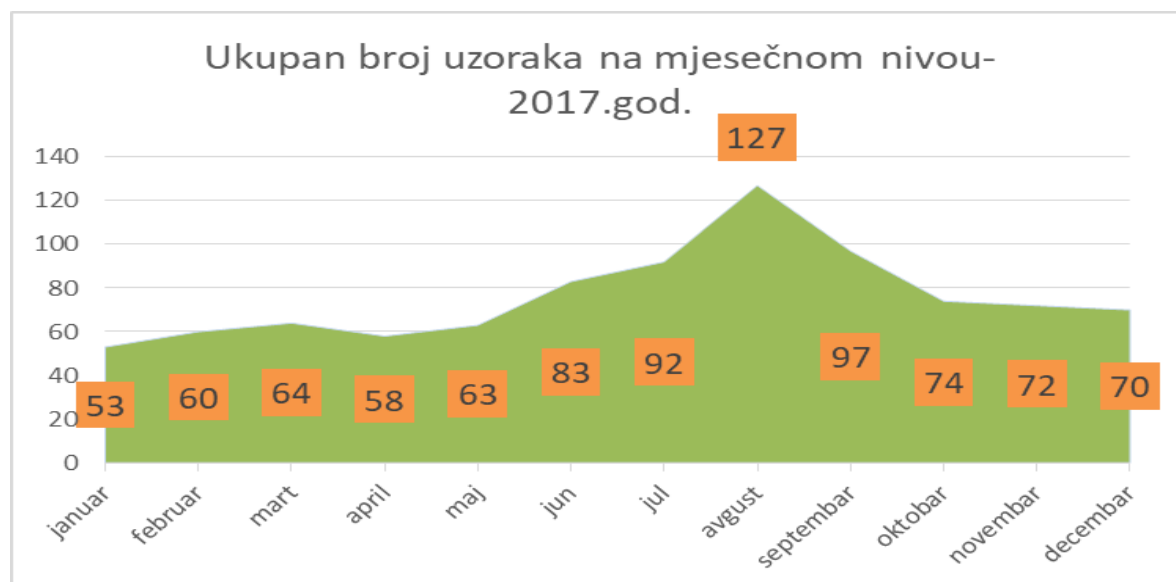
periodično ispituju sadržaj kalcijuma i magnezijuma u vodi, ukupna i karbonatna tvrdoća i stepen alkaliteta vode.

Rezultati svih dosadašnjih analiza vode pokazali su da je voda iz izvorišta i iz RVS zdravstveno ispravna, jer su vrijednosti parametara ispitanih uzoraka vode bile u dozvoljenim granicama, pa i znatno niže od maksimalno dozvoljenih koncentracija.

Grafik 4.5.1: Broj ispitanih uzoraka vode u internoj laboratoriji

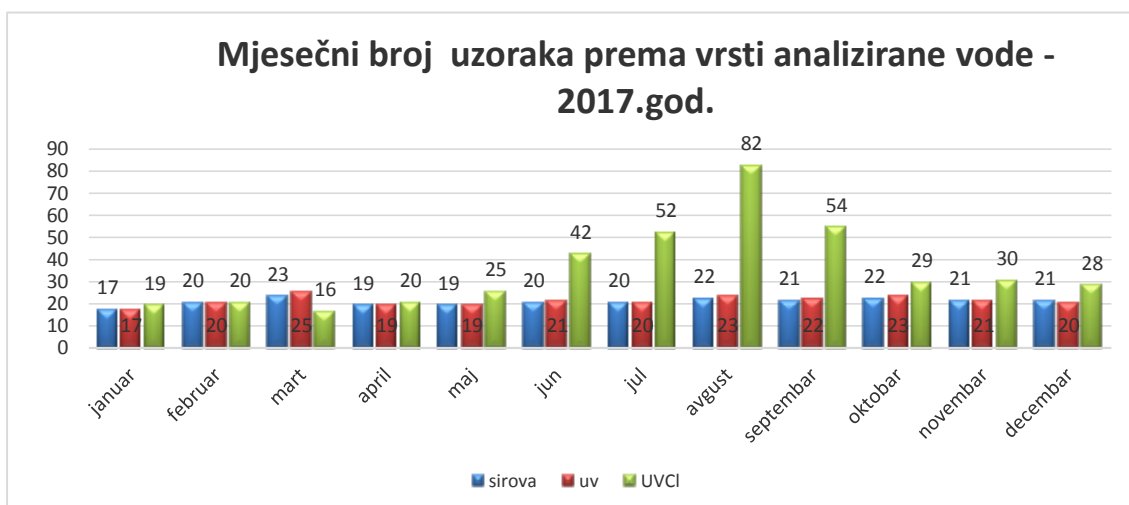
Od strane interne laboratorije analizira se voda iz rezervoara, prekidnih komora, crpnih stanica i sa odvojaka duž distributivne mreže najmanje jednom sedmično, a u ljetnjim mjesecima i učestalije zbog povećane isporuke vode uslijed priliva turista, što se vidi iz donjeg grafika.

Grafik 4.5.2: Broj ispitanih uzoraka na mjesečnom nivou

Pored kontrole vode u internoj laboratoriji, JP obavlja kontrolu vode i na terenu. Na terenu se prati koncentracija rezidualnog, ukupnog hlora i mutnoća vode, na različitim punktovima distributivne mreže. Od početka januara do kraja decembra 2017. godine analizirano je 913 uzoraka sirove vode, vode nakon UV dezinfekcije i hlorigenisanja vode duž distributivne mreže RVS (sjeverni i južni krak). Osim navedenih, vršene su i satne provjere eventualne promjene kvaliteta vode na pet

osnovnih (indikatorskih) parametara. Ukoliko se uzmu u obzir pojedinačne analize svakog parametra, dolazi se do podatka da je tokom 2017. godine u internoj laboratoriji odrađeno 28.304 analiza pojedinačnih parametara.

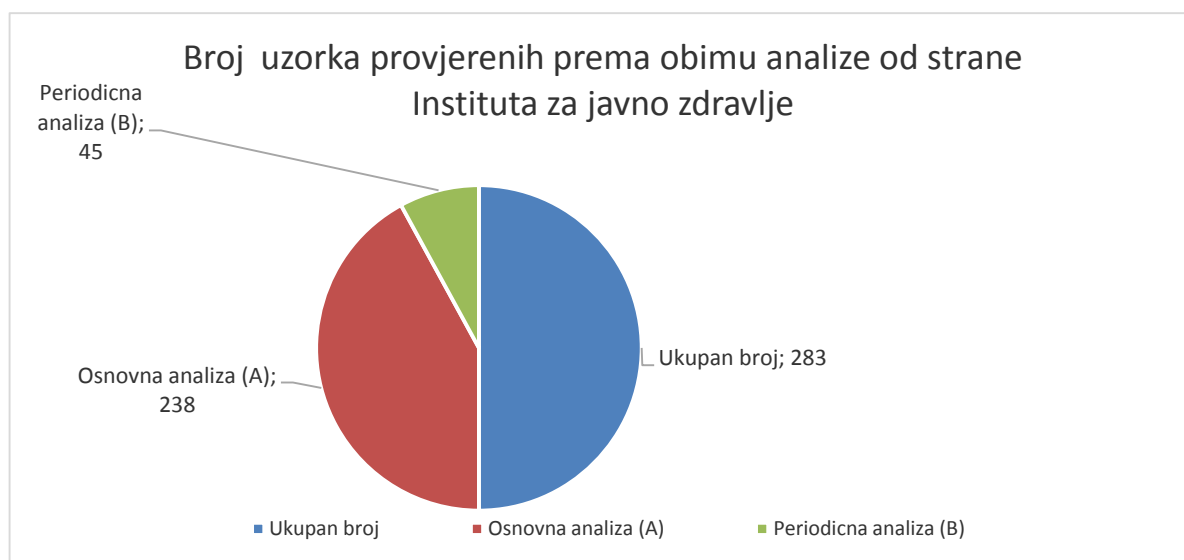
Grafik 4.5.3: Mjesečni broj uzoraka prema vrsti analizirane vode

Institut za javno zdravlje ispituje uzorke vode iz:

- 1) izvorišta;
- 2) rezervoara vode na Đurmanima;
- 3) aktivnih odvojaka, preko kojih se voda iz RVS isporučuje ViK-ovima;
- 4) drugih djelova vodovodne mreže.

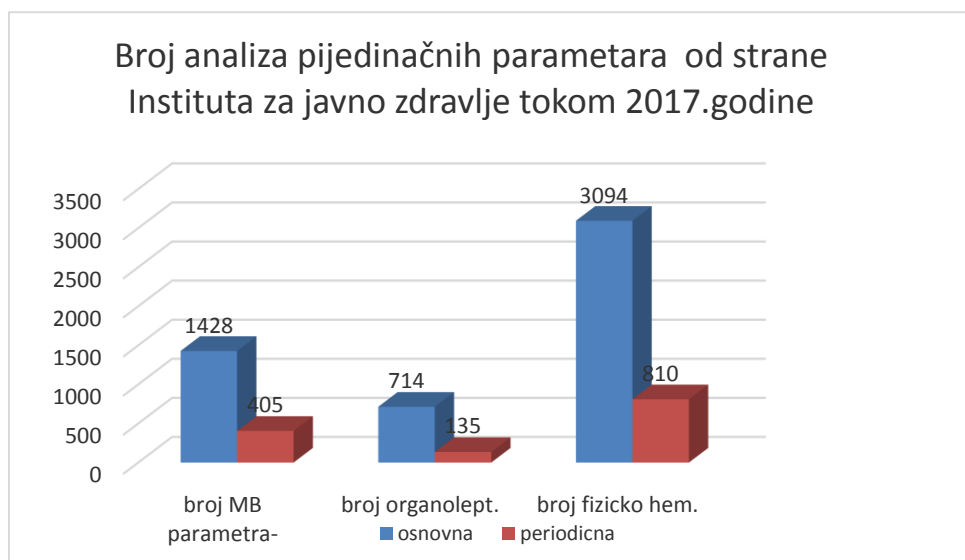
Broj i mjesta uzimanja uzoraka određuju se zavisno od količina vode koja se isporučuje i broja aktivnih odvojaka.

Institut za javno zdravlje je, u 2017. godini, vršio osnovne i periodične preglede vode redovno, prema planu i programu JP, a u saglasnosti sa važećim propisima.

Grafik 4.5.3: Procentualni prikaz izvršenih analiza

U 2017. godini od strane Instituta za javno zdravlje ispitano je 283 uzoraka vode. Pregledima su izvršene osnovne fizičko-hemijske i mikrobiološke analize, ali, između ostalog, i sadržaj deterdženata, fenola i mineralnih ulja, dok su mikrobiološke provjere upotpunjene ispitivanjem parametara na *Salmonella* spp, *Shigella* spp, parazite i protozoame, sve u 1000ml, Tokom 2017. godine od strane Instituta za javno zdravlje je u 39 serija uzorkovanja odrađeno 6.586 analiza pojedinačnih parametara.

Grafik 4.5.4: Broj analiza pojedinačnih parametara od strane IZJZ

Kako su sve dosadašnje analize u internoj i eksternoj laboratoriji pokazale da je voda iz izvorišta Bolje Sestre i RVS dobrog kvaliteta i sa zdravstvenog aspekta u potpunosti ispravna, ostvaren je ključni cilj JP u tom pogledu.

U laboratoriji JP se vodi evidencija o radu i kreiraju elektronski dokumenti za svaku analizu vode. U nastojanju da dostigne viši nivo rada u svojoj laboratoriji, JP je u prethodnom periodu obezbijedilo građevinsko-tehničke uslove za laboratorijsko ispitivanje u skladu sa standardima koje ispunjavaju akreditovane laboratorije za ove vrste ispitivanja, a laboratorija se konstantno oprema savremenom opremom i priborom za rad. Uredno i redovno se vrši preventivno održavanje, servisiranje, kalibriranje i etaloniranje laboratorijskih instrumenata, mjerne i druge opreme, kao i otklanjanje kvarova na opremi. Ustanovljene su i procedure za sprovođenje tih radnji, kao i evidencije (kartoni) u koje se unose podaci o opremi, korišćenju, održavanju i kontroli opreme i drugom postupanju sa istom.

Radi unaprjeđenja laboratorijskog rada, JP je u izvještajnom periodu na poslove u laboratoriji angažovalo dvije mlade osobe tehnološke struke VII-1 nivoa obrazovanja koje će svoja teorijska znanja upotpuniti praktičnim radom. U laboratoriji radi još dvoje zaposlenih - jedan visokoškolac, dip. hemičar, raspoređen na radno mjesto glavnog laboranta i jedan hemijski tehničar. Uporedo sa radom na ispitivanju vode u laboratoriji i uzorkovanjem vode na 130 km dugačkoj vodovodnoj mreži, glavni laborant vrši konstantnu obuku mladih kadrova na radu u laboratoriji, kako u pogledu uzorkovanja vode i manipulisanja sa uzorcima i reagensima, ispitivanja vode i primjene specifičnih metoda analize svojstava vode i uslova za ispitivanje, upotrebe laboratorijskih instrumenata, tako i u pogledu vođenja evidencija u laboratoriji.

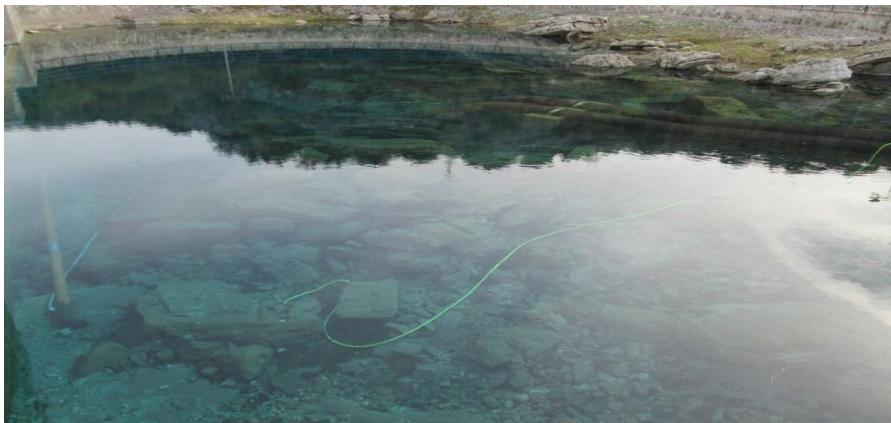
4.6 Upravljanje zonama i pojasevima sanitarne zaštite

Na osnovu Pravilnika o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite i ograničenjima u tim zonama („Službeni list CG“, broj 66/09) Uprava za vode je, Rješenjem, br. 060-327/08-02014-249 od 12.12.2008. godine, odredila zone sanitarne zaštite izvorišta Bolje Sestre i pojaseve sanitarne zaštite cjevovoda RVS. Tim rješenjem je, između ostalog, određeno da se zone i pojasevi sanitarne zaštite unose u urbanističke i prostorne planove države i opština i da su u obavezi investitora – korisnika vode sa izvorišta Bolje Sestre sve obaveze, ograničenja i zabrane proistekle iz tog rješenja i ostalih zakonskih propisa koji se odnose na ovu oblast, kao i sprovođenje sanitarnih i preventivnih mjera. Stoga je neophodno da se u toku izrade planske dokumentacije i pribavljanja urbanističko - tehničkih uslova za prostor koji se odnosi na zone i

pojaseve sanitarne zaštite pribave odgovarajuća mišljenja i saglasnosti JP, te da se JP obavijesti o izvođenju radova u tom prostoru.

Najmanje jednom mjesečno vrši se kontrola neposredne i uže zone sanitarne zaštite i pojaseva sanitarne zaštite, neposrednim obilaskom, evidentiraju se uočeni nedostaci i preduzimaju mjere za otklanjanje istih. Pripremaju se adekvatni izvještaji o predmetnim obilascima terena, a ukoliko se utvrdi da se na pomenutom zaštitnom prostoru vrše nedozvoljene radnje podnose se prijave o tome nadležnim organima. Takođe, redovno se sa specijalizovanim licima (ronioci i dr.) sprovedene aktivnosti na čišćenju i održavanju izvorišta Bolje Sestre i ostalog prostora u neposrednoj zoni sanitarne zaštite.

U toku 2017. godine aktivno su praćeni radovi trećih lica u blizini pojaseva sanitarne zaštite, i to: u Baru na izgradnji kanalizacionog sistema, u Kotoru na izgradnji sandučastog profila za odvođenje atmosferskih voda vezanog za polaganje elektro kabla za Italiju, kao i poslovnih objekata Entext (kat. parc. 646 i 647 KO Pobrđe, kat. parc. 41 KO Liješevići) u Kotoru i u Tivtu na izgradnji privatnog objekta uz regulacioni blok PK Tivat, izgradnji stambenog objekta investitora Sam Komerc i na izvođenju radova za fekalnu i atmosfersku kanalizaciju.

Slika 4.6.1. Čišćenje vodozahvata

4.7 Aktivnosti na unaprjeđenju iskorišćenja RVS

JP je i u toku 2017. godine preduzimalo aktivnosti na pripremi i realizaciji razvojnih projekata, naročito onih koji su usmjereni na povećanje iskorišćenosti kapaciteta RVS. U cilju veće isporuke vode iz RVS opštinama primorskog regiona, JP je sa predstavnicima opština i lokalnih vodovodnih preduzeća razmatralo mogućnosti proširenja i sanacije lokalne distributivne mreže za prihvatanje većih količina vode iz RVS i u tom pravcu sprovedilo aktivnosti iz svoje nadležnosti.

4.7.1 Aktivnosti na priključenju opštine Herceg Novi na RVS

Jedan od prioriteta ciljeva i zadataka JP-a je priključenje vodovoda opštine Herceg Novi na RVS. Nakon potpisivanja Protokola o saradnji od 29.09.2013. godine, kojim je Opština Herceg Novi prvi put iskazala potrebu za priključenjem na RVS sprovedene su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije, dobijanju građevinske dozvole i raspisivanju tendera za izvođenje radova na izgradnji cjevovoda DN500 dužine 3,2 km i pratećeg optičkog kabla kojim će se i ovaj dio sistema uključiti u centralni SCADA sistem za upravljanje RVS. U ovu svrhu je, u 2016. godini, izvršena sanacija dijela cjevovoda RVS koji će se koristiti za isporuku vode opštini Herceg Novi, u koju je JP investiralo cca 260.000 €. Procijenjena vrijednost investicije na izgradnji infrastrukture kojom će se omogućiti isporuka do 200 l/s, od čega 70 l/s za područje poluostrva Luštica i 130 l/s za ostali dio hercegnovske rivijere, iznosi cca 1.700.000 €, uključujući i radove na uređenju otkrivenog

klizanja terena na dionici cjevovoda koji je bio predmet pomenute sanacije. Predmetna sredstva su obezbijeđena iz sopstvenih prihoda.

4.7.2 Izgradnja novih i puštanje u rad neaktivnih distributivnih odvojaka

Tokom projektovanja i izgradnje RVS su sa ViK-ovima planirane lokacije distribucionih odvojaka po gradovima sa potrebnom minimalnom i maksimalnom potrošnjom i pripadajućim prečnicima vodovodnih armatura i mjerača protoka. Nakon izgradnje i puštanja u pogon RVS razvijaju se nova područja na Crnogorskom primorju i ukazuje se potreba za izgradnjom novih distribucionih odvojaka, pa su u prethodnom periodu preduzete dolje opisane aktivnosti na planiranju i izgradnji istih.

DO Velika plaža

U okviru aktivnosti na izgradnji distribucionog odvojka Velika plaža, JP je na više sastanaka sa „Vodacom“ doo razmatralo Studiju vodosnabdijevanja Ulcinja iz RVS. JP je predložilo da se izgradi pomenuti odvojak i lokalna vodovodna mreža od tog odvojka do novoplaniranog kako bi se voda iz RVS isporučivala za područje Velike plaže i okoline.

DO Dubrava, DO Sveti Ivan i DO Zaljevo

U izvještajnom periodu JP je imalo intenzivnu komunikaciju sa Opštinom Bar u vezi sa puštanjem u pogon distribucionog odvojka Dubrava, preko kojeg se može privremeno isporučivati voda iz RVS i prije izgradnje planiranog rezervoara. Krajem 2017. godine su izdati posebni uslovi za privremeno priključenje na RVS, sa rokom trajanja od 8 mjeseci.

Opština Bar je u 2017. godini dostavila JP-u zahtjev za izgradnju distribucionih odvojka Zaljevo. JP je, nakon usaglašavanja tehničkog rješenja izgradnje novog odvojka, izdalo tehničke uslove za priključenje na RVS (koji se uobičajeno dostavljaju za izgradnju novih distribucionih odvojaka).

DO Prijedor i DO Smokvica

U izvještajnom periodu je izvršena rekonstrukcija i povećan je kapacitet distribucionog odvojka Prijedor u cilju poboljšanja vodosnabdijevanja naselja Seoce i akvaparka koji se nalazi u neposrednoj blizini PK „Prijedor“. Takođe, kako je DUP-om Smokvica planirana izgradnja novog naselja Smokvica, to su na zahtjev ViK Budva izdati opšti i posebni tehnički uslovi za izgradnju distribucionog odvojka „Smokvica“.

DO Radanovići, DO Bigova, DO Jugodrvno i DO Kotor

Za potrebe vodosnabdijevanja dijela područja Gornjeg Grblja, Bigova i planiranog turističkog naselja „Bigova bay“ u prethodnom periodu su dostavljeni opšti i posebni tehnički uslovi za izgradnju distribucionog odvojka Bigova i date su saglasnosti na projektnu dokumentaciju. U izvještajnom periodu su produženi tehnički uslovi za priključenje na RVS.

U okviru davanja mišljenja na Projekat vodosnabdijevanje Bigova dato je i mišljenje na glavni projekat izgradnje distribucionog odvojka Jugodrvno, a dati su i posebni uslovi priključenja na taj odvojak za koje je, u prethodnom periodu, više puta je produžen rok. Po dostavljenim informacijama, izrada glavnog projekta je završnoj fazi.

U izvještajnom periodu je izvršena rekonstrukcija postojećeg distribucionog odvojka Kotor kojom je povećan kapacitet istog. Takođe, sa Opštinom Kotor su utvrđene potrebe za dodatnim količinama vode za naselje Radanovići i definisano je tehničko rješenje za priključenje distribucionog odvojka Radanovića na RVS.

DO Radovići i DO Gradiošnica

U izvještajnom periodu je izvršena rekonstrukcija i povećanje kapaciteta postojećeg distribucionog odvojka DO Radovići.

U ovom periodu su vršeni dogovori sa ViK Tivat i Opštinom Tivat u cilju realizacije projekta izgradnje cijevnih veza i rezervoara Gradiošnica radi vodosnabdijevanja naselja koji gravitiraju distribucionom odvojkju Gradiošnica.

DO Herceg Novi

Privremeni distribicioni odvojak za Herceg Novi se snabdijeva vodom preko tivatskog vodovodnog sistema i u prethodnom periodu su se preduzimale obimne aktivnosti radi izgradnje cjevovoda RVS kojim bi se voda iz PK Tivat direktno isporučivala preko distribucionog odvojka Herceg Novi.

4.7.3 Aktivnosti na izgradnji novog cjevovoda na dionici Budva-Tivat

Tokom sedmogodišnje eksploatacije, a naročito nakon rekordnih isporuka vode od preko 9 miliona m³ vode na godišnjem nivou (u odnosu na ugovorene količine od oko 7 miliona m³), ukazala se potreba za izgradnju paralelnog cjevovoda na dionici od Budve do Tivta što je planirano i glavnim projektom iz 1997. godine. S obzirom da se planira i projektuje izgradnja bulevara od Lastve Grbaljske do Tivta vodilo se računa da se paralelni cjevovod uklopi u planirani bulevar.

Nakon dogovora sa Direkcijom za saobraćaj i pribavljanja urbanističko tehničkih uslova, krajem godine raspisan je tender za projektovanje. Detalje o izgradnji pomenutog cjevovoda sadrži poglavlje ovog izvještaja "Vizija razvoja regionalnog vodovodnog sistema i sektora vodosnabdijevanja na području Crnogorskog primorja - Početak aktivnosti na izgradnji II faze regionalnog vodovodnog sistema".

5. IZVJEŠTAJ SEKTORA ZA PRAVNE I ADMINISTRATIVNE POSLOVE

5.1 Poslovi zastupanja

U 2017. godini JP je bilo stranka kod sudova u Crnoj Gori u 28 postupaka, i to:

- 1) kod Privrednog suda Crne Gore u:
 - šest parnica;
 - deset izvršnih postupaka;
 - jednom vanparničnom postupku;
- 2) kod Osnovnog suda u Kotoru u pet parnica;
- 3) kod Osnovnog suda u Podgorici u:
 - tri parnice;
 - jednom vanparničnom postupku;
- 4) kod Osnovnog suda u Ulcinju u jednoj parnici;
- 5) kod Suda za prekršaje u Budvi u jednom postupku.

U izvještajnom periodu u parnicama su rasprave zakazivane svakog mjeseca i zastupnik JP-a je učestvovao na raspravama. Sudovima je dostavljen veliki broj podnesaka (izjašnjenja na nalaze i mišljenja vještaka, žalbe, odgovori na tužbe, žalbe, prigovore protiv rješenja o izvršenju, itd.).

Od pomenutih postupaka u 2017.godini pravosnažno je završeno:

- 1) kod Privrednog suda Crne Gore:
 - tri parnice;
 - osam izvršnih postupaka;
- 2) kod Osnovnog suda u Kotoru dvije parnice;
- 3) kod Osnovnog suda u Podgorici dvije parnice;
- 4) kod Osnovnog suda u Ulcinju jedna parnica.
- 5) kod Suda za prekršaje u Budvi jedan postupak.

Osim toga, u prvom stepenu okončani su:

- 1) kod Privrednog suda Crne Gore:
 - dvije parnice;
 - jedan vanparnični postupak;
- 2) kod Osnovnog suda u Podgorici jedna parnica.

Po žalbama protiv odluka kojima su završeni ti postupci u toku su drugostepeni postupci. U izvještajnom periodu je vođen i završen postupak kod Ustavnog suda Crne Gore po ustavnoj žalbi JP. Ustavnom žalbom je traženo poništenje odluke Vrhovnog suda Crne Gore kojom je odbačena revizija JP protiv presuda Apelacionog suda Crne Gore i Privrednog suda Crne Gore, donesenih u sporu između JP i Elektroprivrede Crne Gore AD. Ustavna žalba je usvojena i kod Vrhovnog suda Crne Gore je u toku ponovni postupak odlučivanja po reviziji.

U izvještajnom periodu su u postupcima izvršenja naplaćena potraživanja JP, i to:

- 1) u jednom izvršnom postupku kod Privrednog suda Crne Gore potraživanje za zakup poslovnog prostora sa zateznom kamatom i za troškove postupka u iznosu od 4.316,59 €;
- 2) u jednom postupku izvršenja kod javnog izvršitelja potraživanje od Opštine Ulcinj u iznosu od 104.460,96 € (100.000 € glavni dug + 4.460,96 € zatezna kamata i troškovi postupka);
- 3) u pet postupaka izvršenja kod javnog izvršitelja potraživanje od JP "Vodovod i kanalizacija" Ulcinj, na ime glavnog duga za isporučenu vodu, zatezne kamate i troškova postupka, cca 300.000 €.

Sektor za pravne i administrativne poslove je zastupao JP i u nekoliko upravnih postupaka.

5.2 Poslovi iz oblasti rada

U Sektoru za pravne i administrativne poslove su u izvještajnom periodu pripremani pojedinačni akti za zaposlene (ugovori o radu, aneksi ugovora o radu, odluke o izboru kandidata po oglasima za popunu slobodnih radnih mjesta, rješenja za godišnje odmore, prekovremeni rad i plaćeno odsustvo i druga rješenja o pravima i obavezama zaposlenih), kao i Ugovori o stručnom osposobljavanju u okviru Programa Vlade o stručnom osposobljavanju visokoškolaca. Takođe su pripremane i odluke za popunu radnih mjesta i prijave za oglašavanje zapošljavanja posredstvom Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Uredno je vršeno prijavljivanje i odjavljivanje zaposlenih kod Poreske uprave Crne Gore. Ažurno je vođena evidencija iz oblasti rada.

Realizovane su aktivnosti na rješavanju stambenih potreba. Direktor je Rješenjem br. 01-17/13256 od 27.03.2017. godine formirao komisiju za vođenje postupka rješavanja stambenih potreba zaposlenih, a u maju 2017. godine je objavljen oglas za dodjelu stambenih kredita u ukupnom iznosu od 120.000 €. Sredinom juna 2017. godine komisija je završila postupak, nakon čega je direktor donio rješenje o rješavanju stambenih potreba dodjelom dva kredita za kupovinu stana od po 25.000 € i tri kredita za poboljšanje uslova stanovanja od po 23.333 €. Potom su zaključeni ugovori o kreditu i izvršena je isplata dodijeljenih kreditnih sredstava. Osim toga, stambene potrebe za dva zaposlena su riješene tako što su im, na osnovu odluka Upravnog odbora i u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba, prodati stanovi o čemu su sačinjeni ugovori u formi notarskog zapisa. Sektor za pravne i administrativne poslove je u postupku rješavanja stambenih potreba pripremao potrebnu dokumentaciju (rješenja, oglas, ugovori o kreditu, itd.).

5.3 Izrada opštih akata

U 2017. godini izrađeni su:

- 1) Odluka o izmjenama i dopunama Statuta;
- 2) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta;
- 3) Prečišćen tekst Pravilnika o organizaciji rada i sistematizaciji radnih mjesta;
- 4) Pravilnik o zaradama i drugim primanjima;
- 5) Pravilnik o sprovođenju postupaka hitnih nabavki;
- 6) Pravilnik o kancelarijskom poslovanju;
- 7) Pravilnik o sprovođenju postupaka javnih nabavki male vrijednosti;
- 8) Pravilnik o sprovođenju postupaka hitnih nabavki;
- 9) Pravilnik o izradi plana rada i izvještaja o radu;
- 10) Pravilnik o obradi i čuvanju računovodstvenih podataka u elektronskoj formi;
- 11) Pravilnik o internim procedurama za primjenu propisa o PDV;
- 12) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radnim odnosima;
- 13) Pravilnik o izmjenama Pravilnika o blagajničkom poslovanju;
- 14) Pravilnik o izmjenama i Pravilnika o korišćenju službenih mobilnih telefona;
- 15) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o reprezentaciji;
- 16) Pravilnik o izmjenama Pravilnika o evidentiranju i plaćanju ulaznih i izlaznih faktura;
- 17) Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o računovodstvenim politikama;
- 18) Opšti uslovi isporuke vode.

5.4 Aktivnosti na uknjižbi imovine

U prethodnom periodu je u katastar nepokretnosti Uprave za nekretnine Crne Gore upisan veliki dio nekretnina JP (zemljište, objekti).

Planom javnih nabavki za 2017.godinu su opredijeljena sredstva za uknjižbu neupisanih nepokretnosti (novoizgrađeni objekti PS Bolje Sestre, PS Reljići, PS Belveder i dr.), odnosno za angažovanje ovlaštene geodetske organizacije za izradu geodetskih elaborata i druge dokumentacije za uknjižbu. Izrađena je tenderska dokumentacija i sprovedena je tenderska procedura za izbor geodetske organizacije, nakon čega je zaključen ugovor sa izabranim ponuđačem Doo „Geomap“ Herceg Novi. Nakon izrade elaborata isti su predati Upravi za nekretnine i izvršena je uknjižba PK Bratica, PK Ćafe”, PS Belveder, PS Reljići i Vodostan Reljići. Geodetska organizacija Doo „Premjer“ Herceg Novi je neposrednim sporazumom angažovana za geodetsko snimanje Rezervoara Jelenak u KO Drušići i pristupnog puta do tog rezervoara i za izradu potrebne dokumentacije za uknjižbu rezervoara i pristupnog puta (elaborat o parcelaciji i dr.). Nakon geodetskog snimanja i izvršene parcelacije Upravi za nekretnine – PJ Cetinje predat je zahtjev za uknjižbu sa dokumentacijom.

Od strane Doo „Premjer“ Herceg Novi je izrađen elaborat etažne razrade prizemlja upravne zgrade JP-a u Budvi radi podjele jedne etažne jedinice na dva posebna dijela objekta. Elaborat je izrađen i na osnovu istog je kod Uprave za nekretnine - PJ Budva izvršena uknjižba posebnih dijelova objekta.

5.5 Ostali pravni poslovi

U izvještajnom periodu u JP-u je vođeno i završeno 30-ak postupaka po zahtjevima za slobodan pristup informacijama.

Osim toga, Sektor za pravne i administrativne poslove je:

- 1) pripremao dokumenta za transformaciju JP-a u privredno društvo;
- 2) obavljao pravne i administrativne poslove za Upravni odbor (izrada zapisnika sa sjednica, odluka i drugih akata Upravnog odbora, itd.);
- 3) učestvovao u postupcima javnih nabavki koje je sprovodilo JP;
- 4) pripremao ugovore i sporazume;
- 5) učestvovao u izradi Uredbe o načinu obračuna posebne naknade na investicije za izgradnju ili rekonstrukciju objekata na Crnogorskom primorju ("Službeni list CG", broj 16/17) koja je stupila na snagu 18.03.2017.godine,
- 6) učestvovao u izradi radnog materijala za usaglašavanje Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja i Uredbe o načinu obračuna posebne naknade na investicije za izgradnju ili rekonstrukciju objekata na Crnogorskom primorju sa novim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata.
- 7) učestvovao u izradi amandmana na predloge zakona i drugih propisa od značaja za poslovanje JP-a;
- 8) učestvovao u izradi planova, izvještaja o radu, elaborata i drugih dokumenata JP-a;
- 9) pripremao dokumentaciju za dodjelu stipendija studentima tehničkih fakulteta i Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore (odluka, konkurs, ugovori o stipendiranju);
- 10) obavljao druge pravne poslove predviđene opštim aktima.

6. IZVJEŠTAJ SLUŽBE ZAŠTITE LICA I IMOVINE

6.1 Poslovi Službe zaštite lica i imovine

JP je shodno zakonskoj obavezi formiralo unutrašnju službu zaštite, a za koju je od Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprava policije dobilo odobrenje broj 46/4-850/13-UI-1230/3 od 23.09.2013. godine na period od pet godina. Zbog promjene Zakona o zaštiti imovine i lica, JP je imalo obavezu obnavljanja odobrenja, te je izdato novo odobrenje broj 46/4-850/15-UI-3908/3 od 03.03.2015. godine na period od pet godina.

Služba ima rukovodioca službe, jednog službenika za unutrašnju zaštitu i osam službenika obezbjeđenja – zaštitara. Zaštitari obavljaju poslove fizičke zaštite na sledećim objektima:

- Postrojenje za proizvodnju vode „Bolje Sestre“ - 4 zaštitara,
- Rezervoar Đurmani - 4 zaštitara.

Svi zaposleni u službi zaštite posjeduju dozvole za obavljanje poslova fizičke zaštite izdate od Ministarstva unutrašnjih poslova MUP CG.

6.2 Aktivnosti na izradi Plana zaštite lica i imovine

Po Zakonu o zaštiti lica i imovine („Službeni list CG“, broj 1/14) pravna lica koja upravljaju obavezno šticećenim objektima su u obavezi da usvoje plan zaštite. Obavezno šticećenim objekti JP-a su objekti RVS za proizvodnju, preradu, distribuciju i skladištenje vode, pa je JP preduzelo aktivnosti na izradi plana zaštite. U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama donijelo je Odluku o pokretanju postupka javne nabavke za izradu plana zaštite, br. 03-14/4381 od 17.12.2014. godine u kojem je odabrano privredno društvo „Security Consulting & Protection“ d.o.o. Podgorica, te je sa istim zaključen ugovor. Uslijedio je niz aktivnosti u sklopu kojih je izvršen obilazak svih objekata RVS i održano više sastanaka između predstavnika obrađivača i JP, a na kojima su dostavljeni podaci o JP i pojašnjene specifičnosti organizacije i rada JP-a. Zbog obimnosti posla i velikog broja objekata RVS, obrađivač je nakon višemjesečnog rada izradio Plan zaštite sadržan u 15 knjiga i dostavio ga JP-u 29.06.2015. godine (zav. pod brojem 02-15/6309). Kako saglasnost na plan zaštite daje Ministarstvo unutrašnjih poslova, isti je dostavljen tom ministarstvu 23.07.2015. godine. Komisija za davanje saglasnosti na planove zaštite obavezno šticećenih objekata dostavila je primjedbe u skladu sa kojima je obrađivač korigovao plan i dostavio ga JP-u 13.12. 2016. godine u 15 knjiga (po 3 primjerka), nakon čega je Ministarstvo unutrašnjih poslova dalo saglasnost na plan.

Planom zaštite je detaljno obrađeno sadašnje stanje i data procjena ugroženosti. Planom su predviđene mjere poboljšanja koje se odnose na:

1. unaprjeđenje tehničke zaštite objekata,
2. uvođenje patrolne službe,
3. osnivanje Operativnog centra na objektu kod izvorišta Bolje Sestre.

Radi unaprjeđenja tehničke zaštite pripremljena je tenderska dokumentacija za otvoreni postupak javne nabavke za nabavku i ugradnju opreme za zaštitu objekata prema Planu javnih nabavki i sprovedena je tenderska procedura nakon čega je zaključen Ugovor za nabavku i ugradnju opreme za zaštitu objekata.

Planom javnih nabavki za 2018. godinu predviđena su sredstva za poboljšanje opreme za fizičku zaštitu objekata (pojačanje ograda, zaštitnih vrata, sefova, protivpožarnih alarma, povezivanje sistema i sl.), kao i sredstva za osnivanje operativnog centra i uvođenje patrolne službe, a koje treba realizovati po Planu zaštite.

6.2.1 Varijantna rješenja osnivanja operativnog centra i organizovanja patrolne službe

Plan zaštite predviđa mogućnosti samostalnog obavljanja patrolne službe i osnivanje Operativnog centra kod izvorišta Bolje Sestre ili angažovanje trećeg lica za vršenje tih usluga kroz predviđenu proceduru. Po članu 19 Zakona o zaštiti imovine i lica, pravno lice koje obavlja djelatnost zaštite može da organizuje operativni centar kojem se prosljeđuju signali sa sistema tehničke zaštite i druga obavještenja bitna za bezbjednost obavezno štićenih objekata i u kojem se obezbjeđuje dežurstvo najmanje dva lica koja vrše poslove zaštite koja će po primljenom signalu ili drugom obavještenju obezbijediti štićeni objekat. Operativni centar mora biti opremljen neophodnom tehničkom opremom i u njemu je potrebno obezbijediti stalno dežurstvo. Proizilazi da je po pomenutom članu, u slučaju samostalnog osnivanja operativnog centra, potrebno novo zapošljavanje 4 zaštitara za dežurstvo u operativnom centru na praćenju sistema tehničke zaštite i 8 zaštitara (u smjeni po dvoje) koji će po primljenom signalu ili drugom obavještenju obezbijediti štićeni objekat. Za njihove zarade treba obezbijediti cca 7.200 € mjesečno). Planom zaštite je predviđeno da je patrolna služba obavezna, da obavezno štićene objekte treba obilaziti 5-15 puta mjesečno. Takođe su predviđeni oprema i ljudstvo za patrolnu službu.

Obrađivač plana je procijenio da, u slučaju samostalnog osnivanja operativnog centra i organizovanja patrolne službe treba obezbijediti cca po 15.500 € za nabavku dva terenska vozila opremljena GPS za patrolu i intervencije, 3.600 € za uniforme za 12 novozaposlenih, 1.000 € za opremu za patrolnu službu (sredstva za vezivanje, gumena palica, čitač tagova za čekiranje na obavezno štićenim objektima, sredstva veze, baterijske lampe), 350 € mjesečno za gorivo za obilasku i intervencije, održavanje i amortizaciju (relacija Podgorica-Tivat-Ulcinj-Podgorica oko 250 km - 5 obilazaka cca. 150 €, intervencije 50 €, održavanje i amortizacija opreme i vozila 150 €). Stoga bi za prvu godinu ukupni troškovi iznosili 125.700 € ($7.200 \times 12 + 15.500 + 15.000 + 3.600 + 1.000 + 350 \times 12$), dok bi troškovi narednih godina bili manji jer se odnose samo na zarade zaposlenih i na troškove goriva, intervencija, održavanja i amortizacije opreme i godišnje bi iznosili 90.600 € ($7.200,00 \times 12 + 350 \times 12$).

U slučaju angažovanja profesionalne zaštitarske organizacije, po istraživanju tržišta pružanja usluga od takvih organizacija, troškovi godišnjem nivou iznosili bi cca. 70.000 €, s obzirom na broj obavezno štićenih objekata i pet mjesečnih obilazaka od strane patrolne službe, shodno Planu zaštite.

6.2.2 Bezbjedonosni aspekt

U vezi stacioniranja dva lica koja treba da intervenišu po primljenom signalu i obezbijede štićeni objekat, a u slučaju samostalnog organizovanja patrolne službe, stacioniranje je potrebno na više mjesta, s obzirom da je Planom zaštite predviđeno vrijeme intervencije patrole od 15-20 minuta. Obavezno štićeni objekti raspoređeni su od izvorišta Bolje Sestre u opštini Podgorica do Prekidne komora Bratica u opštini Ulcinj i do Prekidne komore Tivat u opštini Tivat, (sa tendencijom proširenja do opštine Herceg Novi) pa se, zbog udaljenosti, stacioniranjem dežurnih na jednom mjestu ne može postići vrijeme intervencije navedeno u Planu zaštite. Na primjer:

- pod pretpostavkom da je patrola stacionirana kod rezervoara Đurmani, a da je intervencija potrebna na južnom kraku kod Prekidne komore Bratica udaljene oko 35 km, vrijeme za dolazak patrole na lice mjesta, u uslovima prosječnog saobraćaja iznosi oko 35-40 minuta, a u uslovima povećanog saobraćaja u turističkoj sezoni iznosi oko 45-50 minuta;
- pod pretpostavkom da je patrola stacionirana kod rezervoara Đurmani, a da je intervencija potrebna na sjevernom kraku kod Prekidne komore Tivat udaljene oko 53 km vrijeme za dolazak patrole na lice mjesta, u uslovima prosječnog saobraćaja iznosi oko 60 minuta, a u uslovima povećanog saobraćaja u turističkoj sezoni iznosi oko 1 sat i 15 minuta.

Ako bi patrola bila stacionirana kod rezervoara Đurmani i ako bi intervenciju trebalo preduzeti kod Pumpne stanice Reljići, vrijeme za dolazak patrole iznosilo bi oko 15-20 minuta, što se uklapa u vrijeme predviđeno Planom zaštite.

Intervencija na objektu kod izvorišta Bolje Sestre nije razmatrana, jer je za isti obezbijedena služba obezbjeđenja 24 časa dnevno.

U slučaju angažovanja profesionalne zaštitarske organizacije, intervencija bi se obavila u predviđenom vremenu od 15-20 minuta, s obzirom da bi za tu svrhu organizovala rad i obezbijedila potrebno ljudstvo i opremu na adekvatnim lokacijama.

Znači, angažovanja profesionalne zaštitarske organizacije ima prednost i sa bezbjedonosnog aspekta.

Imajući u vidu finansijski i bezbjedonosni aspekt dvije ravnopravne opcije predviđene Planom zaštite, pomenuta radna grupa je predložila angažovanje profesionalne zaštitarske organizacije.

7. SARADNJA SA DRUGIM INSTITUCIJAMA

7.1 Realizacija zaključaka Vlade vezanih za poslovanje JP

Vlada je u izvještajnom periodu donosila zaključke koji su vezani za poslovanje JP.

1. Na sjednici Vlade od 27.01.2017.godine donesena su četiri zaključka kojima je: (1) data saglasnost na Plan rada JP za 2017. godinu, (2) JP zaduženo da nastavi aktivnosti na priključenju opštine Herceg Novi na RVS, (3) JP zaduženo da u saradnji sa Ministarstvom finansija nastavi aktivnosti na iznalaženju mogućnosti refinansiranja Abu Dhabi fonda za razvoj, (4) JP je zaduženo da stvara pretpostavke za izvoz viškova vode RVS i nastavi aktivnosti na traženju inostranih partnera i tržišta kojima bi se voda isporučivala.

U skladu sa tim zaključcima JP je: (1) nastavilo aktivnosti na priključenju opštine Herceg Novi na RVS i krajem godine je raspisan tender za izvođenje radova što je detaljnije prikazano u prethodnom dijelu izvještaja, (2) refinansiralo kredit Abu Dhabi fonda za razvoj što je detaljnije prikazano u prethodnom dijelu izvještaja, (3) nastavilo aktivnosti na iznalaženju mogućnosti izvoza viškova vode i plasiranja na zainteresovana tržišta što je detaljnije prikazano u dijelu 9.4 ovog izvještaja.

2. Na sjednici Vlade od 20.04.2017. godine doneseno je šest zaključaka u vezi sa refinansiranjem kredita Abu Dhabi fonda za razvoj pomoću kredita Erste banke AD Podgorica, kojima je, između ostalog, Vlada dala saglasnost da da garanciju od 7 miliona eura, ovlastila Ministra finansija da potpiše istu i zadužila JP da dostavi Ministarstvu finansija informaciju o obavezama u vezi sa prijevremenom otplatom kredita Abu Dhabi fondu za razvoj po osnovu glavnice, kamate i dr. Zaključci su realizovani i kredit Abu Dhabi fonda za razvoj je refinansiran što je detaljnije prikazano u prethodnom dijelu izvještaja.

3. Na sjednici Vlade od 01.06.2017.godine Vlada je usvojila Izvještaj o realizaciji Godišnjeg plana rada sa godišnjim finansijskim izvještajem JP za 2016. godinu.

4. Na sjednici Vlade od 15.06.2017.godine doneseno je sedam zaključaka u vezi sa vodosnabdijevanjem opštine Žabljak, a sedmim zaključkom je JP zaduženo da pruži stručnu pomoć opštini Žabljak na rješavanju tehničkih problema u vodosnabdijevanju.

JP je postupilo po zaključku i predstavnici JP su u toku 2017. godine više mjeseci bili angažovani na pružanju stručne pomoći na poboljšanju rada sistema za vodosnabdijevanje u Žabljaku, što je detaljno prikazano u dijelu 7.8 ovog izvještaja.

5. Na sjednici Vlade od 14.09.2017. godine doneseno je šest zaključaka u vezi sa vodosnabdijevanjem opštine Žabljak, kojima je, između ostalog: (1) usvojen izvještaj o realizovanim aktivnostima programa za rješavanje tehničkih problema u vodosnabdijevanju gradskog područja Opštine Žabljak sa predlogom za nastavak mjera za rješavanje tih problema (kako su predložili Opština Žabljak i JP), (2) prihvaćen predloženi model finansiranja i određeno da se od potrebnih 55.000 eura, iz sredstava JP uplati 25.000 eura na žiro račun Opštine Žabljak, (3) određeno da Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Opština Žabljak i JP pripreme optimalni model realizacije aktivnosti predviđenih Strategijom razvoja vodosnabdijevanja opštine Žabljak i Projektom rekonstrukcije vodovodnog sistema; (4) određeno da Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i JP prate realizaciju nastavka mjera na poboljšanju vodosnabdijevanja opštine Žabljak i o tome informišu Vladu, (5) JP zaduženo da pruži stručnu pomoć neophodnu za realizaciju nastavka mjera na poboljšanju vodosnabdijevanja opštine Žabljak.

JP je izvršilo obaveze po zaključcima, a stručna pomoć JP-a u poboljšanju vodosnabdijevanja opštine Žabljak detaljno je navedena u dijelu 7.8 ovog izvještaja.

6. Na sjednici Vlade od 10.11.2017. godine donesena je Odluka o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje", koja je objavljena u „Službenom listu Crne Gore“, broj 79/17, a uz to su donesena i dva zaključka u vezi sa transformacijom JP u privredno društvo kojima je usvojena Informacija o osnivanju DOO „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ i zadužen direktor JP-a da preduzme radnje za transformaciju JP koje treba realizovati nakon donošenja pomenute odluke.

Realizovane aktivnosti u vezi sa transformacijom JP su prikazane u poglavlju 2.

7.2 Saradnja sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma

Tokom 2017. godine JP je imalo intenzivnu saradnju sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma kao resornim ministarstvom, koje, shodno Zakonu o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja, vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona. Pored prethodno pomenutih aktivnosti realizovanih sa Ministarstvom, a koje se tiču transformacije JP u privredno društvo, pripreme nacrtu izmjena i dopuna zakona koji direktno utiču na rad i poslovanje ovog preduzeća, refinansiranja kredita Abu Dhabi Fonda za razvoj, regulisanja odnosa sa Investiciono-razvojnim fondom, asistencije prilikom organizacije važnih međunarodnih skupova koji se tiču vodosnabdijevanja, neophodno je naglasiti i pomoć koju su predstavnici Ministarstva pružili JP povodom Konačnog izvještaja o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za 2016. godinu koji je izradio nadležni kolegijum DRI. Tim povodom, u prostorijama Ministarstva održivog razvoja i turizma, na poziv državnog sekretara, g-dina Saše Radulovića, 17.01.2018. godine održan je sastanak predstavnika DRI i menadžmenta JP. Između ostalih zaključaka sa sastanka, treba pomenuti da je konstatovano da tokom revizije poslovanja Regionalnog vodovoda nije utvrđena ni jedna zloupotreba službenog položaja, te da će se povodom preporuka koje su uzrokovale iskazano negativno mišljenje, razmotriti nove činjenice koje mogu ukazati na opravdanost neispunjenja određenih preporuka u svijetlu dodatno dostavljene dokumentacije. Takođe je dogovoreno da se uoči preliminarog izvještaja kontrolne revizije, održi još jedan sastanak u istom sastavu, te da će o rezultatima kontrolne revizije biti obaviješteni Vlada i Skupština Crne Gore, Ministarstvo finansija i Ministarstvo održivog razvoja i turizma.

Zahvaljujući međunarodnim kontaktima koji su ostvareni u proteklom periodu od strane menadžmenta JP, organizovana je posjeta Crnoj Gori konsultanta za zaštitu životne sredine prilikom pristupnog procesa zemalja pregovarača Evropskoj uniji, g-dina Helmuta Bloha. Gospodin Bloh posjeduje višedecenijsko iskustvo u kreiranju legislative Evropske komisije, posebno iz oblasti upravljanja i zaštite voda, nakon čega je u toj oblasti bio konsultant za 14 zemalja koje su pristupale Evropskoj uniji. Ministar održivog razvoja i turizma, g-din Pavle Radulović i g-din Helmut Bloh su 30.01.2018. godine potpisali Pismo o namjerama kojim je ozvaničena njegova buduća saradnja sa našim Ministarstvom, a u pogledu pretpristupnih pregovora za poglavlje 27 koje se tiče zaštite životne sredine.

Predstavnici Ministarstva su, tokom izvještajnog perioda, u potpunosti ispratili sve pokrenute aktivnosti menadžmenta JP i dali maksimalnu podršku svim pokrenutim razvojnim projektima.

7.3 Saradnja sa Ministarstvom finansija

Pored resornog Ministarstva održivog razvoja i turizma, JP je tokom 2017. godine imalo izuzetno važnu podršku od strane Ministarstva finansija i naročito ministra, g-dina Darka Radunovića. To

se prije svega ogledalo u pitanjima koja su od suštinskog značaja za finansijsku konsolidaciju preduzeća koja je ostavarena u periodu od prethodne dvije godine, a naročito u protekloj 2017. godini, kada je refinansiran kredit Abu Dhabi Fonda za razvoj, čime je pored eliminisanja troškova od kursnih razlika u iznosu od oko 800.000 eura na godišnjem nivou obezbijeđena i 30% niža kamatna stopa. Upravo se osnovni pravci djelovanja u cilju razvoja cjelokupnog crnogorskog društva mogu ogledati kroz odnos Ministarstva finansija i Regionalnog vodovoda, gdje je Ministarstvo, na inicijativu Regionalnog vodovoda, efikasno i blagovremeno pripremalo i predlagalo Vladi donošenje nekoliko kvalitetnih odluka koje su omogućile navedene uspješne finansijske rezultate.

7.4 Informacija o odnosima između Investiciono-razvojnog fonda A.D i JP

Odluka Vlade Crne Gore (donijeta shodno Zakonu o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja) da se osnuje društvo sa ograničenom odgovornošću „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ kao jednočlano društvo sa isključivim (100%) udjelom Vlade tj. Države, je inicirala rješavanje pitanja plasmana sredstava Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore za projekat izgradnje 1. faze regionalnog vodovodnog sistema, u okviru šireg Projekta održivog razvoja turizma u Crnoj Gori (MSTDP), a na ime učešća Vlade. U narednom periodu, očekuju se odluke Vlade Crne Gore kojima će ovo pitanje biti riješeno na način da IRF u cjelosti zakonito i bez negativnih finansijskih posljedica riješi i evidentira plasmane koji su u prethodnom periodu izvršeni u korist JP, a za izgradnju regionalnog vodovodnog sistema kao obezbjeđenje učešća Vlade.

7.5 Saradnja sa Univerzitetima i fakultetima u Crnoj Gori i regionu

7.5.1 Saradnja sa Univerzitetom Crne Gore

Univerzitet Crne Gore (UCG) i JP su u posljednjem kvartalu 2016. godine potpisali Memorandum o saradnji.

Nakon potpisivanja memoranduma, JP je poslije uspješno sprovedenog konkursa, dodijelilo stipendije najboljim studentima tehničkih fakulteta UCG.

Memorandum pretpostavlja i saradnju po drugim pitanjima koji su od interesa za obje institucije, pa su tako tokom 2016. godine i početkom 2017. godine predstavnici JP održali niz sastanaka sa Rektoratom UCG na kojima su definisani modeli buduće saradnje koji između ostalog obuhvataju saradnju sa univerzitetskim jedinicama UCG pri izradi magistarskih i doktorskih radova, saradnju po pitanju pružanja konsultantskih usluga ekspertskih kadrova UCG JP-u, predlog da JP bude naučna baza za tehničke fakultete od naredne školske godine, saradnju po pitanju edukacije kadrova JP-a i studenata i osoblja UCG u međusobnoj razmjeni znanja i iskustava uz podršku Centra izvrsnosti, saradnju na pripremi dokumentacije za povlačenje sredstava iz EU fondova za projekte koji bi bili zajednička aktivnost UCG i JP-a uz podršku Centra izvrsnosti, razvoj ljudskih resursa JP-a i kadrovsko jačanje uz podršku Karijernog centra i dr.. Konkretni aktivnosti u vezi sa pomenutim vidovima saradnje su u toku, pa je tako dana 3. jula 2017. godine, na postrojenju za proizvodnju vode u okviru vodoizvorišta Bolje sestre kojim upravlja JP, održan prvi operativni sastanak između Elektrotehničkog fakulteta i JP-a na kojem je dogovorena saradnja u pogledu učešća JP u projektu BIO-ICT, koji se odnosi na praćenje parametara kvaliteta vode RVS i podzemnih voda u užoj zoni sanitarne zaštite izvorišta za regionalno vodosnabdijevanje, saradnja na podizanju stepena energetske efikasnosti RVS kroz optimizaciju postojećih resursa i uvođenje novih tehnologija poput ugradnje solarnih panela za proizvodnju električne energije, te saradnja po pitanju uspostavljanja integralnog informacionog sistema JP-a i valorizacije optičke infrastrukture koju posjeduje JP, s obzirom da se ta infrastruktura može koristiti, ne samo za potrebe JP, već i za potrebe drugih subjekata.

U realizaciji projekta BIO-ICT JP je ETF-u dostavilo funkcionalni zahtjev sa ulaznim podacima nakon čega je ETF obezbijedio određenu opremu u cilju probnog uključenja RVS u sistem praćenja parametara. Oprema je u novembru instalirana na distribucionom odvojk u Bijeli Do u Budvi i pomoću iste se prate informacije o vrijednosti tri parametra kvaliteta vode. Oprema je obezbijedena i za izvorište i ista će se, poslije izrade potrebne prateće opreme, instalirati i na vodozahvatu.

Po pitanju podizanja stepena energetske efikasnosti RVS ugradnjom solarnih panela, razmatrane su tri opcije korišćenja energije dobijene ugradnjom solarnih panela – korišćenje za napajanje objekata RVS ili za prodaju elektrodistributivnom sistemu Crne Gore, ili za obje svrhe i zaključeno je da bi prvo trebalo poći od optimizacije postojećih resursa u cilju povećanja stepena energetske efikasnosti, a uporedo raditi na procjeni koristi od ugradnje solarnih panela.

JP je upoznao predstavnike ETF o svojim postojećim resursima odnosno programima informacionog sistema, a predstavnici ETF su istakli da je veliki izazov i vrlo komplikovano povezivanje postojećih programa u jedan integralni, nakon čega je zaključeno da treba uraditi analizu postojećeg stanja i predlog mjera za dalji razvoj i unaprjeđenje. U vezi sa povezivanjem odvojaka „Kotor“ i „Radovići“ na SCADA sistem, odnosno poboljšanja postojećeg rješenja koje predviđa GPRS vezu, predstavnici ETF su ukazali na mogućnost ugradnje opreme za ostvarenje veze putem infrastrukture RDC, ali je to skupo jer je neophodno platiti ugradnju opreme i naknadno mjesečni zakup dijela frekvencije i sugerisali su da je najbolje rješenje da se veza ostvari putem optičkih vlakana, te da u cilju uspostavljanja te veze treba proširiti ugovor o saradnji sa CGES-om po pitanju razmjene optičkih vlakana, s obzirom da se optički kabl CGES-a nalazi na udaljenosti od oko 2 km od odvojaka.

Shodno dogovoru da JP bude naučna baza za tehničke fakultete UCG, u oktobru 2017. godine, studenti Mašinskog fakulteta su posjetili izvorište Bolje sestre i pogon za proizvodnju vode kod izvorišta i tom prilikom se upoznali sa funkcionisanjem RVS i planovima JP za naredni period.

Kako je u planom rada JP-a za naredni period određeno uvođenje i ostalih sistema kvaliteta, osim već sertifikovanog HACCP-a, te kako Mašinski fakultet ima Centar za kvalitet čije su stalne aktivnosti obuka kadrova i konsultantske usluge za sisteme menadžmenta i u kojem je za rad angažovano 5 doktora nauka, JP će sa Mašinskim fakultetom raditi i na sistemu za upravljanje zaštitom životne sredine (EMS). S obzirom na reference koje ova naučno-obrazovna institucija posjeduje, zaključen je sa njom ugovor o uvođenju EMS u zadnjoj nedjelji 2017. godine, a uvođenje ovog sistema kvaliteta očekuje se u 2018. godini. Osim kadrova angažovanih u Centru kvaliteta i članova tima koji su predloženi od strane tog Centra kvaliteta, za vrijeme trajanja uvođenja i sprovođenja EMS sistema kvaliteta biće angažovani i kadrovi sa Metalurško-tehnološkog fakulteta, s obzirom da na tom fakultetu postoji studentski program Zaštita životne sredine.

JP je nastavilo sa praksom dodijele stipendija najboljim studentima UCG, a ovogodišnji konkurs je u odnosu na prošlogodišnji proširen za jednu stipendiju. Nakon sprovedenog konkursa u kojem je učestvovalo 38 kandidata, u novembru je, dodijeljeno sedam stipendija najboljim studentima tehničkih fakulteta i Ekonomskog fakulteta.

7.5.2 Saradnja sa Rudarsko geološkim fakultetom iz Beograda, Građevinskim fakultetom iz Podgorice i Zavodom za geološka istraživanja iz Podgorice

Krajem 2017. godine JP, Rudarsko geološki fakultet iz Beograda, Građevinski fakultet UCG iz Podgorice i Zavod za geološka istraživanja iz Podgorice potpisali su Memorandum o saradnji kojim su definisana pitanja zajedničke saradnje u smislu podrške međunarodnom kursu pod nazivom Characterization and Engineering of Karst Aquifers (CEKA). Organizatori kursa su Rudarsko-geološki fakultet univerziteta u Beogradu (Centar za hidrogeologiju karsta DHG) i Republički zavod za geološka istraživanja Republike Srpske iz Zvornika, a kurs je podržan i od strane: HET (Hydro-Electro System on Trebišnjica River) Trebinje, Bosna i Hercegovina; Northern Arizona University, Flagstaff, AZ, USA; Karst Commission of the IAH (International Association of Hydrogeologists; IGRAC (International Groundwater Resources Assessment

Centre), Delft, The Netherlands; Edwards Aquifer Authority, San Antonio, Texas, USA. U periodu 2014-2017. godine na kursu je bilo 80 učesnika iz 21 zemlje svijeta. S obzirom na značaj ovog kursa, u okviru kojeg se istražuju i promoviraju uspješna tehnička rješenja zahvata i korišćenja vode u karstu (kršu), među kojima je i izvoriste za regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja, navedene institucije će od 2018. godine podržati ispitivanje karsta na području Crne Gore u okviru kursa CEKA. To ispitivanje će dati benefite Crnoj Gori i biće vrlo važno za JP, jer će rezultati istog pokazati uticaj podzemnih voda na kvalitet i izdašnost izvorišta „Bolje Sestre“ i biti od značaja za preispitivanje uspostavljenih zona sanitarne zaštite, a JP podrškom kursu ima mogućnost dobijanja ekspertske pomoći od strane eminentnih učesnika kursa (profesori i institucije), prezentacije RVS odnosno svih aspekata njegovog funkcionisanja i svog promovisanja u pogledu pravilnog upravljanja RVS, koji je kompleksan i specifičan kako u smislu izgradnje i investicionog održavanja, tako i u smislu funkcionisanja i zahtijeva stručno i blagovremeno preventivno djelovanje, otklanjanje mogućih rizika i rješavanje problema.

7.5.3 Saradnja sa Univerzitetom Donja Gorica

Memorandum o razumijevanju u obrazovnoj saradnji između JP-a i Univerziteta Donja Gorica (UDG) potpisan je 17.11.2017. godine i obuhvata:

- saradnju sa univerzitetskim jedinicama UDG pri izradi magistarskih i doktorskih radova;
- saradnju po pitanju pružanja konsultantskih usluga eksperata UDG JP-u;
- saradnju sa JP kao naučnom bazom za univerzitetske jedinice čiji se nastavni planovi odnose na sektor vodosnabdijevanja;
- saradnju po pitanju edukacije kadrova JP i studenata i osoblja UDG u međusobnoj razmjeni znanja i iskustava;
- sagledavanje funkcionisanja RVS od strane ekspertskih timova UDG i davanje njihovih predloga za unaprjeđenje rada, optimizaciju funkcionisanja i upravljanja RVS;
- saradnju po pitanju kontrole zaštite vodoizvorišta i praćenja parametara životne sredine;
- zajedničku pripremu dokumentacije za povlačenje sredstava iz EU fondova za projekte koji bi bili zajednička aktivnost UDG i JP;
- učešće kadrova JP u nastavnom programu UDG;
- zajedničke nastupe u javnosti u cilju prezentacije benefita međusobne saradnje, a posebno zajedničku promociju značaja voda i njihove zaštite organizovanjem stručnih skupova, edukacijom građana o tome i dr.;
- pružanje usluga Centra za strane jezike zaposlenima u JP, kao i zaposlenima u ViK-ovima na prijedlog JP;
- saradnja u vezi sa izradom integralnog informacionog sistema i izrade WEB sajta JP-a;
- saradnju na praćenju uticaja klimatskih promjena na globalnom nivou na lokalitet izvorišta „Bolje Sestre“ i slivno područje koje gravitira tom izvorištu;
- saradnju na planu brendiranja JP i njegovih proizvoda, sadašnjih i budućih (flaširana voda, hladni čajevi i dr.) i izrade marketing strategije i sveukupnog dizajna JP.

Nakon potpisivanja memoranduma održan je i operativni sastanak JP i UDG na kojem su dogovorene konkretne aktivnosti, a u JP su formirani radni timovi za koordinaciju tim aktivnostima.

7.6 Saradnja sa Međunarodnim udruženjem vodovoda u slivu rijeke Dunav (Beč)

7.6.1 Saradnja sa Međunarodnim udruženjem vodovoda u slivu rijeke Dunav (Beč)

Delegacija JP koju je predvodio Dragan Asanović, generalni direktor Direktorata za upravljanje otpadom i komunalni razvoj i predsjednik Upravnog odbora JP je, u periodu od 17 - 19.05.2017.

godine, u Beču učestvovala na velikoj godišnjoj konferenciji Međunarodnog udruženja vodovoda u slivu rijeke Dunav (IAWD), kojoj su pored članova IAWD, prisustvovali i visoki zvaničnici vlada evropskih zemalja, predstavnici njihovih specijalizovanih agencija, međunarodne finansijske institucije, predsjednici opština, direktori vodovodnih preduzeća, udruženja vodovoda, itd. IAWD je udruženje vodovodnih preduzeća i drugih relevantnih činilaca iz zemalja koje se nalaze u slivu rijeke Dunav, koja obezbjeđuju vodosnabdijevanje za više od 80 miliona ljudi. Pored Vlade Austrije, ovo udruženje uživa podršku Svjetske banke, Njemačkog zavoda za međunarodnu saradnju - GIZ, Švajcarske agencije za međunarodnu saradnju, Međunarodnog udruženja voda i Ujedinjenih nacija - HABITAT. Nakon veoma uspješne dvogodišnje saradnje koju je JP ostvarilo sa IAWD kroz učešće u brojnim međunarodnim programima i projektima, kao i kroz ulogu organizatora Međunarodne benčmarking radionice koja je održana u Budvi, novembra 2016. godine, IAWD je uputilo poziv JP-u da postane punopravni član ovog udruženja. Odluka o učlanjenju JP i odluka o izboru Gorana Jevrića, direktora JP za njegovog predstavnika u IAWD, je formalizovana na pomenutoj konferenciji. Inače JP je prvo preduzeće sa teritorije Crne Gore kojem je upućen ovakav poziv. U toku dvogodišnje saradnje, koja je prethodila članstvu u ovoj organizaciji, JP je bilo u prilici da se upozna, usvaja i implementira brojne preporuke i alate koji su proistekli iz programa benčmarkinga koji pretpostavlja učenje na tuđim iskustvima, povećanje konkurentnosti i uključenje u tokove globalne ekonomije. Uz to, saradnja sa subjektima koji upravljaju velikim vodnim sistemima, omogućila je sagledavanje odgovarajućih rješenja za reformu vodnog sektora, kao i mogućnosti realizacije razvojnih projekata usmjerenih ka unaprijeđenju ovog sektora na Crnogorskom primorju kroz veću optimizaciju upravljanja njime i funkcionisanja istog. Članstvom u ovoj organizaciji JP-u je obezbijedena ekspertska, finansijska i logistička pomoć kako za unaprijeđenje performansi vlastitog poslovanja, tako i za predstojeću realizaciju razvojnih projekata JP.

7.6.2 Benčmarking

JP je tokom 2014, 2015, 2016 i 2017. godine aktivno učestvovalo u programu benčmarkinga za vodovodna i kanalizaciona preduzeća EX-YU prostora (platforma za jugoistočnu Evropu) u sklopu prve faze Dunavskog programa za vode, u organizaciji IAWD i Svjetske banke. S obzirom na iskustvo stečeno u prethodnom periodu, JP je na predlog koordinatora programa svoje učešće nastavilo kroz napredan nivo, za što su, tokom 2017. godine prikupljani podaci o radu JP za veći broj performansi, što je učešće u naprednom nivou i zahtijevalo. Predstavnici JP bili su učesnici radionica, konferencija i seminara što je bila dobra prilika za razmjenu znanja i iskustava sa licima koja se bave istim ili sličnim poslovima u zemljama u okruženju i šire. Kroz učešće u ovom i sličnim projektima postiže se unaprjeđenje mjerenja performansi rada preduzeća, identifikacija oblasti za poboljšanje i vremensko praćenje unaprjeđenja učinka kroz vrijeme.

JP se u oktobru 2017. godine priključilo i novoformiranoj Dunavskoj platformi za benčmarking vodovodnih i kanalizacionih preduzeća koja će, po pretpostavkama, okupiti predstavnike najmanje 17 zemalja Evrope. JP će učestvovati kroz napredni nivo, s obzirom da je učešćem u programu benčmarkinga u prethodnom periodu potvrdilo da ima kapacitete koji mogu da zadovolje rad na ovom nivou. Početna radionica ove platforme planirana je za mart 2018. godine, a domaćin će biti upravo JP. To će biti prilika za komunalne i druge subjekte koji se bave ovom problematikom da kroz razmjenu znanja i iskustva ostvare benefite, jer će na radionici biti značajnih tema za čitav komunalni sektor.

7.6.3 Učešće u Projektu BARTHAUER SOFTWARE GmbH i EDAMS

U sklopu Dunavskog programa za vode inicirano je više projekata sa ciljem unaprjeđenje rada vodovodnih i kanalizacionih preduzeća. JP je od 2013. godine učesnik programa benčmarkinga za vodovodna i kanalizaciona preduzeća iz regiona što mu je donijelo brojne benefite. Jedan od njih je i razmatranje saradnje sa kompanijom BARTHAUER SOFTWARE GmbH iz Njemačke koja se bavi izradom softverskih sistema za upravljanje vodovodnim i kanalizacionim sistemima kojim se

postigne povećanje stepena njihove efikasnosti. U sklopu projekta DeveloPPP, BARTHAUER SOFTWARE GmbH ima cilj da vodovodne subjekte sa ovih prostora uvjeri u prednosti primjene softverskog menadžment sistema kako bi se dostigli evropski standardi u upravljanju. Za Bosnu i Hercegovinu i Srbiju bilo je opredijeljeno šest pilot softvera za besplatno korišćenje tokom 2017 i 2018. godine, a aktivnim učešćem u Dunavskom programu za vode i JP je dobilo ponudu da bude jedan od šest korisnika tog pilot softvera tokom 2017 i 2018. godine. Besplatno korišćenje podrazumijeva da se ne naplaćuju ni troškovi održavanja softvera, kao ni radionice i kursevi za obuku osoblja za rukovanje softverom. Korisnici softvera nemaju obavezu da nastave sa korišćenjem softvera poslije 31.07.2018. godine kada ističe period besplatnog korišćenja. U fokusu pomenutog projekta je upravljanje podacima i imovinom, a uz besplatnu primjenu softvera i obuke za korišćenje istog, JP stiče mogućnost da znanja i iskustva u primjeni njemačkih standarda i pravila u radu sa linijskom infrastrukturu prenese na ostale subjekte koji se bave vodosnabdijevanjem (posebno na Crnogorskom primorju gdje funkcioniše RVS) i da posreduje da se i oni uključe u projekat. JP je, kao aktivan član Dunavskog programa, iniciralo uključanje ViK Tivat u projekat. Predstavnici JP-a i ViK-a Tivat su završili obuku korišćenja softvera od strane njemačke kompanije koja je izradila softver, a 24.07.2017. godine predstavnici BARTHAUER SOFTWARE GmbH su posjetili JP radi dogovora u vezi sa korišćenjem softvera. Aktivnosti na unošenju podataka i prilagođavanju rada softvera uslovima rada u JP su počele u 2017. godini i nastaviće se u 2018. godini. Po sagledavanju mogućih benefita od korišćenja ovog softvera, donijeće se odluka da li će se nastaviti korišćenje istog po isteku perioda besplatnog korišćenja, a nastavak korišćenja podrazumijeva izdvajanje određenih materijalnih sredstava za tu svrhu.

JP razmišlja i o drugim projektima uz podršku kompanija koje aktivno učestvuju u radu Nemačkog partnerstva za vode, koji mogu biti veoma značajni za razvoj RVS i primjenu evropskih praksi i znanja.

Osim toga, vršena je obuka zaposlenih za rad sa softverom EDAMS iz Kipra, tokom oktobra, novembra i decembra 2017. godine.

Stoga, će se u toku 2018. godine razmotriti koje od pomenutih softverskih rješenja najviše odgovara specifičnostima funkcionisanja RVS i koje će primjenom u praksi dati najbolje rezultate.

7.7 Saradnja sa Ministarstvom pravde

Ministarstvo pravde - Direkcija za uslovnu slobodu i JP su zaključili Sporazum o poslovnoj saradnji u cilju izvršenja kazne rada u javnom interesu, br. 01-15/6107 od 04.06.2015. godine, kao i niz ugovora o izvršenju kazne rada u javnom interesu.

U izvještajnom periodu zaključeno je i izvršeno pet takvih ugovora, i to: (1) 13.01.2017. godine zaključen je ugovor za jedno lice kojem je kazna rada utvrđena u trajanju od 60 časova, a koje je rad obavljalo u januaru i februaru i za drugo lice kojem je kazna rada utvrđena u trajanju od 300 časova, a koje je rad obavljalo u periodu januar – maj, (2) 16.03.2017. godine zaključen je ugovor za jedno lice kojem je kazna rada utvrđena u trajanju od 120 časova, a koje je rad obavljalo u periodu mart – maj i za drugo lice kojem je kazna rada utvrđena u trajanju od 220 časova, a koje je rad obavljalo u periodu mart – jun (3) 24.04. 2017. godine zaključen je ugovor za jedno lice kojem je kazna rada utvrđena u trajanju od 200 časova, a koje je rad obavljalo u periodu jun – septembar.

Prema ugovorima osuđena lica su vršila poslove čišćenje prelivnih kanala i šahti, molersko-farbarske poslove, poslove održavanja čistoće oko pumpnih stanica i druge poslove po nalogu poslodavca.

O izvršenom radu, i eventualnim primjedbama na rad osuđenih lica redovno se dostavljaju mjesečni izvještaji Ministarstvu pravde - Direkciji za uslovnu slobodu.

7.8 Saradnja sa organima zaduženim za izradu planske i projektne dokumentacije

Organima zaduženim za izradu planske i projektne dokumentacije - Ministarstvu održivog razvoja i turizma i nadležnim sekretarijatima opština, JP je dostavljalo podatke o cjevovodu i drugim objektima RVS, mišljenja na planska dokumenta u različitim fazama izrade i urbanističko tehničke uslove za izradu planske dokumentacije.

JP je u toku izrade projektne dokumentacije zainteresovanim subjektima dostavljalo potrebne podatke o RVS, tehničke uslove i saglasnosti.

U izvještajnom periodu je, kao i u prethodnim periodima, JP-u je radi davanja podataka, mišljenja, uslova i saglasnosti, najredovnije dostavljana planska i projektna dokumentacije iz opština Bar, Budva i Tivat, a u drugoj polovini 2017. godine i iz opštine Kotor, i to: (1) iz opštine Bar 7 planskih dokumenta i 5 projekta, (2) iz opštine Budva 4 planska dokumenta, (3) iz opštine Kotor 5 projekta, (4) iz opštine Tivat 4 planska dokumenta i 10 projekata.

Za planske dokumente u nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma JP je dostavilo podatke i mišljenja za 2 planska dokumenta. Osim toga, JP je investitoru dalo saglasnost na Projekat sandučastog kanala vezan za izgradnju elektro kabla za Italiju.

Zbog nedostavljanja, odnosno nedovoljnog dostavljanja planske i projektne dokumentacije iz opštine Kotor u prethodnom periodu postojala je potencijalna opasnost po cjevovod RVS, jer je bila intenzivirana gradnja u blizini trase RVS u putnom pojasu magistrale ili njegovoj neposrednoj blizini u toj opštini, od Lastve Grbaljske do raskrsnice sa kružnim tokom saobraćaja, a problemi su se prevazilazili u toku gradnje obilaskom terena i u komunikaciji sa investitorima i Opštinom Kotor, kojima je JP dostavljalo potrebna obavještenja i zahtjeve po saznanju za gradnju.

7.9 Saradnja sa inspekcijskim organima

Uprava za inspekcijske poslove i JP potpisali su, 15.04.2014. godine, Protokol o saradnji kojim su definisane međusobne obaveze ova dva subjekta u cilju zaštite djelatnosti vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, koje je osnovna djelatnost JP, a naročito u vezi kontrole nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska iz rijeke Morače u drugoj (užoj) zaštitnoj zoni izvorišta Bolje Sestre i kontrole objekata za koje nije plaćena naknada za izgradnju RVS. Uprava za inspekcijske poslove je iskazala visoki stepen profesionalizma i uvažavanja zahtjeva JP u pogledu zaštite resursa kojima JP raspolaže. S obzirom na činjenicu da se voda iz RVS-a prije krajnje distribucije potrošačima miješa sa vodom lokalnih izvorišta kojim gazduju ViK-ovi, vršene su i kontrole svih izvorišta koja se koriste za vodosnabdijevanje na Crnogorskom primorju, u smislu posjedovanja akata koja garantuju njihovu bezbjednost za upotrebu.

Prvi radni sastanak je održan 11.06.2014. godine, kada je predstavnicima Uprave za inspekcijske poslove, JP dostavilo informacije značajne za rješavanje navedenih problema, na čijoj obradi su zaposleni JP-a radili od septembra 2013. godine. Uprava za inspekcijske poslove je preko nadležnih inspektora sprovodila zakonsku proceduru i o preduzetim mjerama obavještavala JP, a inspektori su, shodno svojim ovlaštenjima, vršili kontrolu i donosili rješenja i to: sanitarni inspektori kontrolu kvaliteta vode, vodoprivredni inspektori kontrolu posjedovanja vodnih akata i eksploatacija šljunka i pijeska iz rijeke Morače, inspektori zaštite prostora kontrolu građenja objekata bez građevinske dozvole, građevinski inspektori kontrolu korišćenja objekata bez upotrebne dozvole. Uprava za inspekcijske poslove je, u prethodnom periodu, periodično dostavljala JP-u izvještaje o izvršenim pregledima na terenu u julu i decembru 2014. godine, martu, aprilu i septembru 2015. godine i junu 2016. godine, a do kraja 2016. godine, održano je sedam sastanaka sa predstavnicima te institucije. Saradnja je nastavljena i u 2017.godini, ali sa nešto slabijim intenzitetom.

7.9.1 Nelegalna eksploatacija pijeska i šljunka

Nelegalna eksploatacija pijeska i šljunka iz korita rijeke Morače na prostoru koje gravitira izvorištu, odnosno nekontrolisano skidanje šljunčanih slojeva koji predstavljaju zaštitu karstnog izvorišta Bolje Sestre, smanjuje zaštitni pojas aluviona oko izvorišta Bolje Sestre i izvorište čini podložnim prodoru eventualnog zagađenja. Kako se tom eksploatacijom može ugroziti, kako kvalitet, tako i kvantitet vode izvorišta Bolje Sestre, izuzetno je važno spriječiti istu.

S obzirom na mali broj vodoprivrednih inspektora, Uprava za inspekcijske poslove i JP su se dogovorili da se formira zajednički tim ova dva subjekta koji će pratiti nelegalnu eksploataciju pijeska i šljunka. Zaposleni u JP su redovno o ovom pitanju obavještavali vodoprivrednu inspekciju od 2010. godine, a JP je u 2014, 2015, 2016 i 2017. godini dostavilo inspekciji preko 40 prijava za nelegalnu eksploataciju pijeska i šljunka sa foto dokumentacijom, kao i prijavu Osnovnom državnom tužiocu u Podgorici u avgustu 2014. godine.

U toku 2015 i 2016. godine vršena je regulacija vodotoka po Glavnom projektu regulacije rijeke Morače na dionici od ušća rijeke Sitnice u Botunu do Ponara. Izvođači radova su bili društva „Beton Montenegro“ Podgorica i „Bemax“ Podgorica, nadzorni organ je bio EAC (Eco Aqua Consulting) Podgorica, a nosilac posla je Uprava za vode. Tom regulacijom je trebalo eliminisati nelegalnu eksploataciju pijeska i šljunka.

Na sastanku koordinacionog tima za praćenje moratorijuma na eksploataciju riječnih nanosa iz crnogorskih vodotoka, održanom 18.04.2017. godine radi sprovođenja Odluke o zabrani dalje eksploatacije riječnih nanosa iz crnogorskih vodotoka Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, koja je donesena početkom aprila, iskazana je potreba zajedničkih aktivnosti na uvođenju reda u oblasti eksploatacije riječnih nanosa kao i spremnost svih učesnika da u stalnoj komunikaciji rade na eliminisanju nelegalnih aktivnosti za vrijeme trajanja moratorijuma. Nakon toga, JP je intenziviralo zahtjeve za vršenje kontrole, koje je dostavljalo kako Upravi za inspekcijske poslove, tako i Upravi za vode, kada je uočena eksploatacija pijeska i šljunka iz rijeke Morače ili na drugi način dobijena informacija o toj eksploataciji. Samo za mjesec dana, od kraja jula do kraja avgusta 2017. godine JP je dostavilo 6 prijava o eksploataciji šljunka i pijeska.

Kada je od Uprave za inspekcijske poslove i Uprave za vode dobilo obavještenje da je povodom moratorijuma na eksploataciju šljunka i pijeska dio nadležnosti prenesen i na komunalnu policiju Glavnog grada, JP je upoznalo načelnika komunalne policije o svim podnesenim prijavama tokom moratorijuma, a potom i gradonačelnika Glavnog grada, smatrajući da se zajedničkim djelovanjem sa stručnim službama Glavnog grada, može doprinijeti rješavanju ovog problema.

JP je Državnoj revizorskoj instituciji, koja je u 2017. godini vršila reviziju finansijskog izvještaja JP za prethodnu godinu, tokom aprila i maja, na njen zahtjev za dostavljanje dokumentacije o pomenutoj eksploataciji u zonama sanitarne zaštite izvorišta Bolje Sestre, predalo obimni dokument br. 01-17/13755 od 04.05.2017. godine sa 88 dopisa upućenih nadležnim institucijama u vezi te eksploatacije.

7.10 Saradnja sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore

U okviru saradnje sa Nacionalnom turističkom organizacijom (NTO) postignut je i realizovan dogovor da JP tokom ljetnje turističke sezone dostavlja NTO dnevne podatke o isporuci vode iz RVS opštinama na Crnogorskom primorju i uporedne podatke iz 2015 i 2016. godine kako bi ti podaci bili dostupni javnosti i preko NTO.

Pomenuti podaci ukazuju na procentualno povećanje ili smanjenje isporuke vode za određeni dan i odnos isporučene i ugovorene količine vode.

Kako ViK-ovi još uvijek ne planiraju preuzimanje potrebnih količina vode i nastoje da se, ugovorima o isporuci vode koje zaključuju sa JP, ugovori isporuka manjih količina u odnosu na realno dovoljne količine, ova vrsta saradnje sa NTO može doprinijeti jačanju svijesti o potrebi dodatnog unaprijeđenja poslovanja i optimizacije vodovodnog sektora na Crnogorskom primorju kao jednog od najznačajnijih temeljnih stubova turističke privrede.

7.11 Saradnja sa Opštinom Žabljak

Vlada Crne Gore je 15.06.2017. godine usvojila Predlog Programa hitnih mjera za rješavanje tehničkih problema u vodosnabdijevanju gradskog područja opštine Žabljak i Zaključkom br 07-1837 od 15.06.2017. godine odobrila sredstava od 58.000 Eura za sprovođenje Programa u djelo. Takođe, predmetnim zaključkom je JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je zaduženo da prati realizaciju mjera, kao i da pruži stručnu pomoć prilikom realizacije istih.

Shodno zaključcima Vlade Crne Gore, JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je pružilo ekspertsku pomoć Opštini Žabljak prilikom sprovođenja tenderske procedure za odabir izvođača radova, te oformilo Tim za praćenje realizacije Programa hitnih mjera. Odgovornosti i obaveze Opštine Žabljak i JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ su usaglašene i formalno regulisane Protokolom o saradnji br. 01-17/14440 od 30.06.2017. godine (Prilog 3).

Realizacija I faze hitnih mjera

Opština Žabljak je, nakon sprovedene tenderske procedure, koju je pripremio ovo JP, 19.07.2017. godine sa izvođačem radova sklopila Ugovor br. 031-17-01-1490. Shodno Ugovoru, sprovedene su sledeće aktivnosti:

- Rekonstrukcija bunarskog sistema „Mlinski potok“. Izvršena je revitalizacija bunara metodom „air lifta“ dva pomoćna bunara za prihranjivanje, pri čemu su izvršeni i završni radovi na izgradnji trećeg bunara za prihranu. Takođe, izvršena je ugradnja je i planiranog cjevovoda DN 110 mm, kao i elektro vodova za potrebe napajanja novougrađenih pumpnih agregata.
- Nabavka i ugradnja regulatora pritiska. Predmetna aktivnost je sprovedena shodno zahtjevu za odlaganjem radova koji je Predsjednik Opštine Žabljak dostavio ovom JP za period nakon ljetnje turističke sezone,
- Popravka poznatih kvarova. Sa sprovođenjem predmetne aktivnosti je nastavljeno nakon završetka ljetnje turističke sezone, shodno zahtjevu za odlaganjem radova koji je Predsjednik Opštine Žabljak dostavio ovom JP.
- Ugradnja mjerača protoka. Ugradnjom mjerača protoka na bunarskom sistemu „Mlinski potok“, čime je ispunjena i zakonska obaveza koja se odnosi na mjerenje zahvaćenih količina vode, a takođe je cjevovod kojim se transportuje voda u glavni distributivni rezervoar doveden u mjereno stanje.

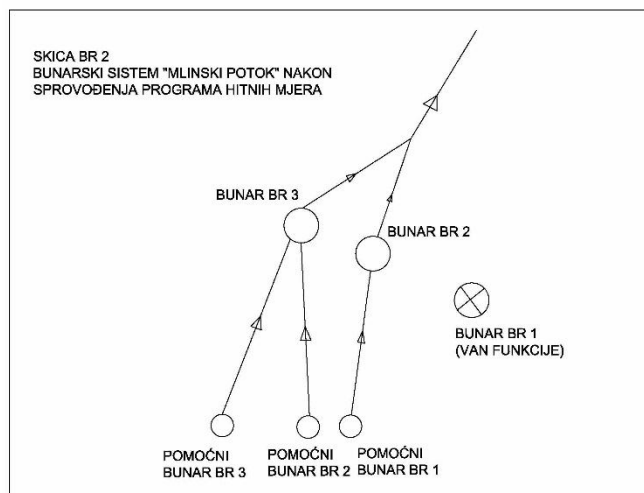
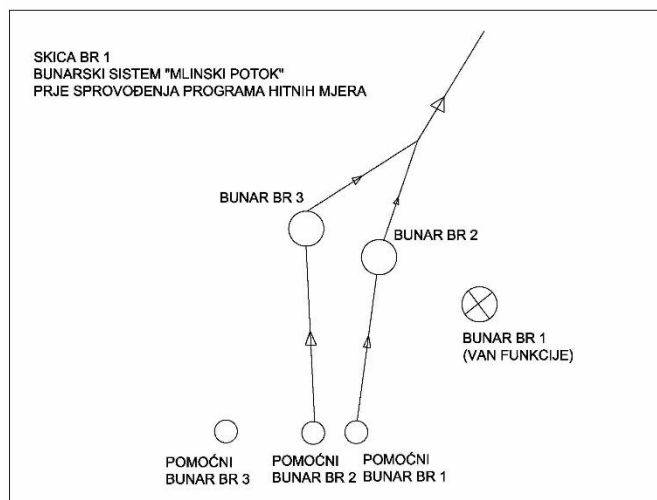
Realizacija II faze hitnih mjera

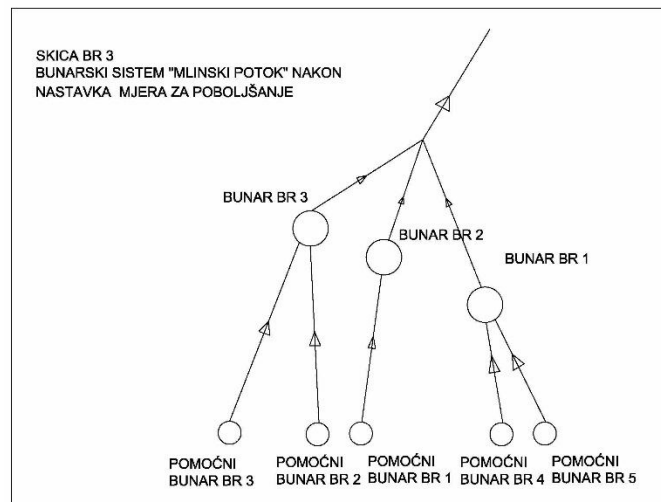
Sprovođenjem I faze hitnih mjera je u potpunosti postignut planiran cilj, koji se odnosio na uspostavljanje urednog vodosnabdijevanja gradskog dijela opštine Žabljak u toku turističke sezone. Po prvi put u više godina je obezbijeđeno vodosnabdijevanje bez dnevnih restrikcija, što posebno dobija na značaju kada se uzme u obzir činjenica da je u ljetnjoj turističkoj sezoni 2017. godine zabilježen rast turističke posjete za preko 63 %.

Međutim, 2017. godina se, sa hidrološkog aspekta, pokazala kao izuzetno nepovoljna. Sušni period je nastavljen i nakon završetka ljetnjeg perioda, o čemu svjedoče i rekordno niski vodostaji Crnog jezera i podzemnih voda, praktično nezabilježeni u prethodni 5 decenija. Imajući u vidu navedene vremenske uslove, na zahtjev Opštine Žabljak izrađen je Prijedlog nastavka programa hitnih mjera – faza II. Vlada Crne Gore je predmetni prijedlog, zajedno sa izvještajem o sprovedenim aktivnostima I faze hitnih mjera, usvojila 14. septembra 2017. godine i shodno tome donijela Zaključke br 07-1837 od 14.09.2017. godine, kojima se nalaže sprovođenje II faze hitnih mjera i formira finansijska konstrukcija za sprovođenje mjera. JP je, shodno predmetnim zaključcima, uplatilo donaciju za implementaciju II faze hitnih mjera u iznosu od 25.000 Eura.

II fazom hitnih mjera su obuhvaćene aktivnosti na povećanju kapaciteta bunarskog sistema „Mlinski potok“. Predmetne aktivnosti podrazumijevaju:

- Radove na izgradnji 2 nova bunara za prihranu sa pojedinačnim kapacitetom od 12 do 15 l/s, uz nabavku i ugradnju 2 radna i 1 rezervnog pumpnog agregata. Aktivnost podrazumijeva i sve potrebne elektro radove;
- Radove na izgradnji dva potisna cjevovoda od novih bunara za prihranu do eksploatacionih bunara;
- Revitalizacija bunara za eksploataciju br. 1, uz nabavku i ugradnja 1 radnog i 1 rezervnog pumpnog agregata. Aktivnost podrazumijeva i sve potrebne elektro radove;
- Radove na servisiranju dva pumpna agregata starije generacije, koji su u toku eksploatacije oštećeni;
- Radove na redovnom periodičnom održavanju eksploatacionih bunara i bunara za prihranu (6 bunara), radi odmuljivanja istih nakon višemjesečne eksploatacije, a za potrebe pripreme za zimsku turističku sezonu. Predmetne radove je neophodno ponoviti neposredno pred početak špica ljetnje turističke sezone
- Nabavka i ugradnja mjerača protoka u okviru bunarskog sistema, uz ugradnju pripadajućih montažno-demontažnih komada. Predmetna aktivnost je zakonska obaveza koja se odnosi na obavezu evidentiranja zahvaćene količine vode, ali je neophodna i zbog monitoringa rada svakog pojedinačnog pumpnog agregata

Sprovedenjem predmetnih aktivnosti je dodatno podignut kapacitet bunarskog sistema „Mlinski potok“, koji se u periodu rekordnih suša, pokazao kao jedini srednjoročno održivi izvor vode za piće za gradsko područje opštine Žabljak. Naravno, kako je to napomenuto i u izvještajima o realizaciji hitnih mjera koji su dostavljeni i usvojeni od Vlade Crne Gore, kao i u programima hitnih mjera, „Mlinski potok“ ne predstavlja dugoročno održivo rješenje zbog svog privremenog karaktera, jer za ovaj sistem ne postoje uslovi za formiranje i održavanje sanitarnih zona zaštite, a time ni za dobijanje Vodne dozvole.

Opština Žabljak se obratila Vladi i JP-u molbom za dodatnu pomoć za sprovođenje daljih opsežnih aktivnosti na rekonstrukciji vodovodnog sistema i planiranu strukturnu reorganizaciju i unaprjeđenja poslovanja svog preduzeća u dijelu koji se odnosi na poslove vodosnabdijevanja. U vezi sa tim JP je pripremio i dostavilo resornom ministarstvu Sporazum o implementaciji kojim je definisano sprovođenje daljih prioritarnih investicija u rekonstrukciju i proširenje sistema vodosnabdijevanja i donošenje i implementacija Plana mjera za reorganizaciju i unaprjeđenje poslovanja lokalnog preduzeća opštine Žabljak koje se bavi vodosnabdijevanjem, što sa unaprjeđenjem sistema vodosnabdijevanja treba da obezbijedi uredno i kontinuirano vodosnabdijevanje potrošača kvalitetnom vodom za piće, na duži rok i shodno razvojnim planovima Opštine Žabljak i budućem rastu potrošnje vode u toj opštini.

7.12 Uređenje odnosa sa drugim subjektima po pitanju korišćenja infrastrukture RVS

Već duže vrijeme ovo JP nastoji da reguliše odnose sa trećim licima kojima je ustupio na korišćenje svoju infrastrukturu.

U prethodnom periodu intenzivirani su naporu kako bi se sa predstavnicima ViK Kotor usaglasila vlasnička struktura nad čeličnim cjevovodom DN400 na dionici od odvojka „Kotor“ do ulaza u tunel „Vrmac“ i podvodnim cjevovodom DN261/202 na dionici moreuza Verige, koji se koriste u sklopu sistema ViK Kotor. Krajem decembra 2016. godine ViK Kotor je dostavio dopis JP-u kojim je saopštio da Opština Kotor i ViK Kotor ne posjeduju dokumentaciju koja bi ukazivala da imaju vlasništvo nad pomenutom infrastrukturom, čime je faktički potvrđeno da ta infrastruktura pripada JP-u.

U prethodnom periodu bilo je više pokušaja dogovora sa ViK Herceg Novi u vezi sa čeličnim cjevovodom 600 mm koji koristi za rad svog sistema, ali je ViK Herceg Novi izbjegavao dogovor. Opština Herceg Novi je pismeno potvrdila da taj cjevovod pripada JP-u, ali da je neophodan za ispravno funkcionisanje vodovodnog sistema te opštine.

U prethodnom periodu su započeti i razgovori sa „Monteput“ D.O.O. u vezi korišćenja hidrotehničkog tunela „Sozina“, koji je JP izgradilo u sklopu RVS i kroz koji prolazi cjevovod, a koji se istovremeno, već 10-tak godina, koristi i kao evakuacioni tunel za saobraćajni tunel „Sozina“. Krajem decembra 2016. godine su održana dva sastanka na kojim je postignuta saglasnost da je

neophodno zaključiti ugovor kojim bi se uredila pitanja zajedničkog korišćenja i održavanja hidrotehničkog tunela i druga pitanja u vezi sa tim (bezbjednost, način valorizacije infrastrukture, itd.). U izvještajnom periodu ugovor nije zaključen, a JP je angažovalo eminentnog eksperta za izradu studije koji je predložio model uređenja međusobnog odnosa. Pregovori za zaključenje ugovora će se nastaviti na bazi predloženog modela.

Sa predstavnicima Prijestonice Cetinje u proteklom periodu nije postignut dogovor o izmirenju sredstava koja su Prijestonici data iz zajma Abu Dabi fonda za razvoj za unaprjeđenje njenog vodovodnog sistema. JP je uspješno i ažurno sprovedo zaključke Vlade CG kojim je ovo JP zaduženo za sprovođenje mjera za poboljšanje vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje, međutim, i pored višegodišnjeg insistiranja ovog JP, sa Prijestonicom Cetinje se nije našao model formalno – pravnog uređenja odnosa po ovom pitanju. Takođe, nije postignut dogovor ni u vezi sa rezervoarom Jelenak (500 m³) koji je JP izgradilo i dalo na korišćenje Prijestonici (MZ Drušići). Oba pitanja će se rješavati u okviru predstojećih pregovora, a ako se ne postigne dogovor JP će tražiti sudsku zaštitu.

8. REALIZACIJA PLANA JAVNIH NABAVKI

Plan javnih nabavki za 2017. godinu je usvojen od strane Upravnog odbora dana 31.01.2017. godine, Odlukom br. 01-17/12518/2 i tokom godine je pretrpio jednu izmjenu koja je odobrena Odlukom Upravnog odbora br. 01-17/14716/2 od 28.07.2017. godine. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama, objavljenim u „Sl. listu Crne Gore“ br. 42/17, propisana je obaveza naručilaca da usklade Planove javnih nabavki sa izmjenjenim odredbama Zakona koje se, između ostalog, odnose na brisanje postupaka javnih nabavki šopingom i neposrednim sporazumom i uvođenje postupaka nabavki male vrijednosti. Izmjene i dopune Plana javnih nabavki za 2017. godinu su se, pored izmjena propisanih usvojenim izmjenama i dopunama Zakona, odnosile i na unošenje sljedećih novih postupka javne nabavke:

- Izrada studije opravdanosti izgradnje fabrike bezalkoholnih pića;
- Izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za izgradnju fabrike bezalkoholnih pića;
- Izrada Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za izgradnju cjevovoda za prekomorski transport vode;
- Izrada i revizija Glavnog projekta rezervoara „Prijevor II“.

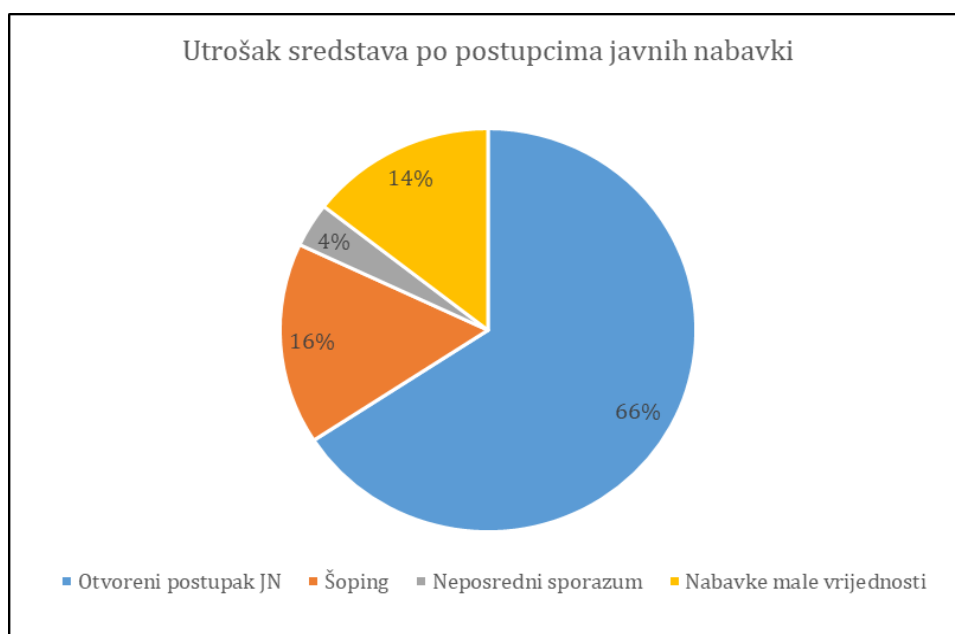
Svi naveden postupci predstavljaju početak realizacije razvojnih projekata preduzeća, uključujući i obezbjeđenje dodatne sigurnosti u funkcionisanju dijela sistema od kojeg zavisi snabdijevanje 3 opštine Crnogorskog primorja (Kotor, Tivat i Herceg Novi), kroz izgradnju rezervoara „Prijevor II“, što predstavlja jednu od komponenti realizacije II faze izgradnje regionalnog sistema vodosnabdijevanja.

Kako je prethodno navedeno, implementaciju postupaka javnih nabavki tokom 2017. godine karakteriše izmjena Zakona o javnim nabavkama u dijelu koji se tiče uvođenja takozvanih nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki. Nabavke male vrijednosti su definisane kao nabavke čija je procijenjena vrijednost za nabavku roba i usluga manja od 15.000 Eura, tj. nabavke radova čija je procijenjena vrijednost manja od 30.000 Eura. Do sada su ovi postupci bili realizovani šoping metodom, odnosno zaključivanjem neposrednog sporazuma. Po novom zakonskom rješenju, za navedene nabavke male vrijednosti je propisano da budu realizovane shodno internom Pravilniku svakog pojedinačnog obveznika Zakona o javnim nabavkama. JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je Pravilnik o sprovođenju postupka nabavke male vrijednosti usvojilo 21.08.2017. godine. Istog dana usvojen je i Pravilnik o sprovođenju hitnih nabavki. Nabavke se, shodno Zakonu o javnim nabavkama, po Pravilniku o sprovođenju hitnih nabavki mogu sprovoditi u cilju otklanjanja i sprječavanja opasnosti od nepredviđenih događaja na koje naručilac nije mogao ili ne može da utiče, otklanjanja posljedica nepredviđenih događaja, ugroženosti zdravlja i života građana, ako nije moguće sprovesti postupak javne nabavke i postupiti u rokovima određenim Zakonom.

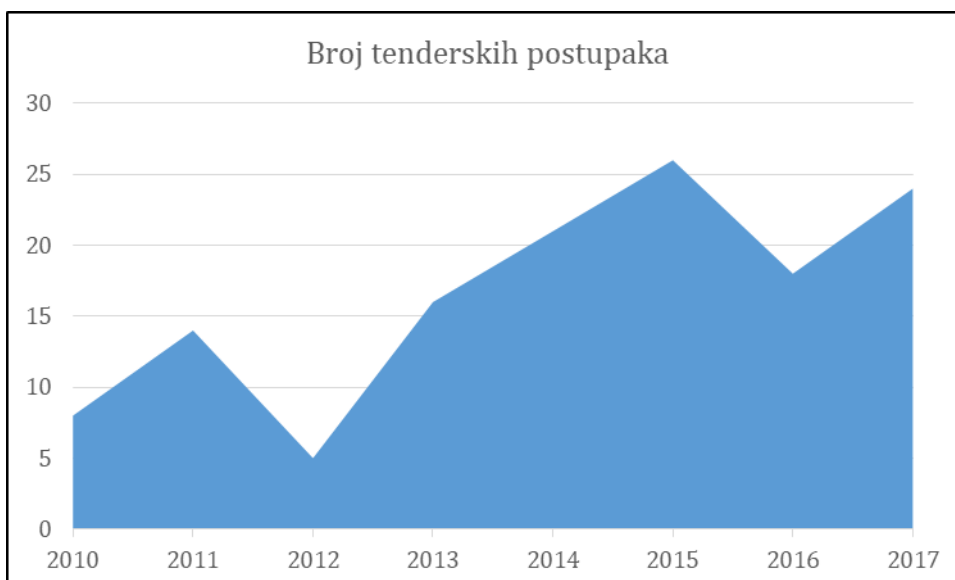
Tokom 2017. godine JP je i pored različitih vrsta mogućih opstrukcija normalnog poslovanja i razvoja koje se manifestuju kroz opstrukcije tenderskih postupaka, ipak uspješno realizovalo sve najvažnije postupke, shodno tehnološkim i funkcionalnim prioritetima. Međutim, postupak izbora izvođača radova na povezivanju opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem, i pored dva tenderska postupka, nije uspješno realizovan, jer ni u jednom postupku nije bila dostavljena ni jedna ispravna ponuda, iako je u prvom postupku učestvovalo 5, a u drugom 2 ponuđača. U prvom postupku, JP je na osnovu jasnih i objektivnih kriterijuma, odabralo ponuđača koji može izvršiti ove radove na najkvalitetniji mogući način, međutim u žalbenom postupku pred Državnom komisijom za kontrolu postupaka javnih nabavki, data je instrukcija da se odabrana ponuda mora ocijeniti neispravnom, mada su razlozi za takav stav bili više formalne, nego suštinske važnosti. Iz navedenog primjera jasna je potreba za poboljšanjem odredbi Zakona o javnim nabavkama, kako u dijelu koji se odnosi na odobravanje manjih nepravilnosti u ponudama koje ne mogu ugroziti suštinsku ispravnost ponude, tako i u dijelu smanjenja broja i ubrzanja žalbenih postupaka, koji bespotrebno oduzimaju vrijeme i

predstavljaju opterećenje zaposlenima i distrakciju od drugih, možda i značajnijih obaveza. Primjetan je i dalje suvišan formalizam u tumačenju propisa, iako to često može dovesti do odbacivanja tehnički i finansijski najpovoljnijih ponuda zbog prozaičnih razloga i kao posljedicu imati dodatni utrošak novca poreskih obveznika na finansiranje ugovora zaključenih po skupljim ponudama.

Implementacija Plana javnih nabavki JP u 2017. godini je bila okarakterisana nastavkom prakse da se u definisanju svih kriterijuma i uslova za učešće u postupcima javnih nabavki koje sprovodi ovo preduzeće, ne snižavaju mjerila koja definišu i razlikuju uspješne od neuspješnih dobavljača roba, radova i usluga. Bitnu karakteristiku implementacije Plana javnih nabavki za 2017. godinu predstavlja i činjenica da je pored postupaka nabavke šopingom i neposrednim sporazumom, odnosno postupaka nabavke male vrijednosti, sprovedeno i 12 otvorenih postupaka javne nabavke ukupne vrijednosti od 604.252,55 Eura. Šoping postupkom javne nabavke do 30.06.2017. godine (do izmjena Zakona), uz napomenu o povećanom nivou kompleksnosti u primjeni ovog načina nabavke, je realizovano ukupno 12 tenderskih procedura, ukupne vrijednosti 148.410,18 Eura. Takođe, do 30.06.2017. godine, realizovano je 32.596,23 Eura nabavki neposrednim sporazumom, što iznosi 4,94% u odnosu na izvršeni ukupni budžet za javne nabavke, koji je u 2016. godini iznosio 659.337,81 Eura. Od 01.07.2017. godine, kroz nabavke male vrijednosti je realizovano ukupno 132.949,05 Eura.

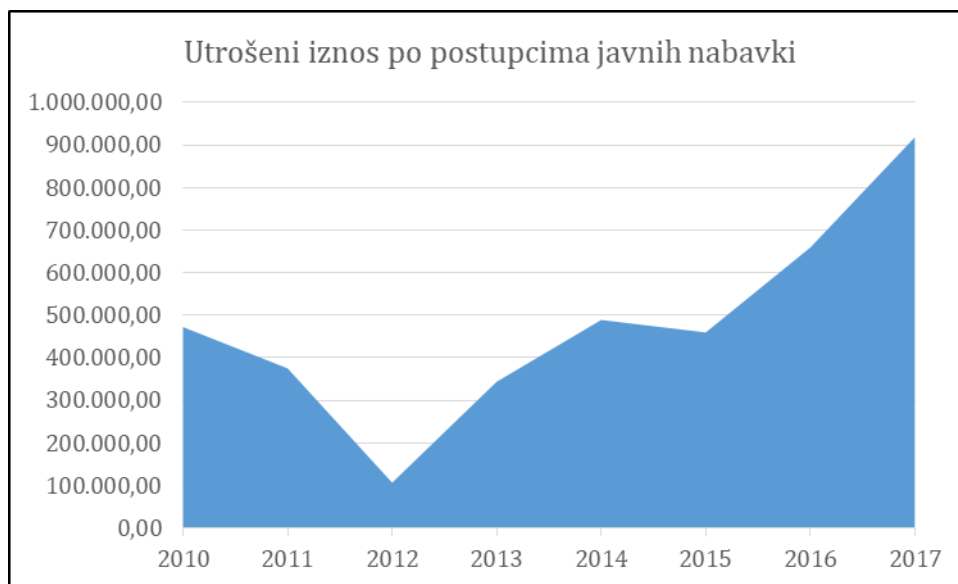

Grafik 8.1 : Utrošak sredstava po postupcima javnih nabavki u 2017. godini

Grafik 8.2: Broj tenderskih postupaka u periodu 2010 – 2017. godine

Ukupna vrijednost realizovanih javnih nabavki u 2017. godini iznosi 918.208,01 Eura, što je preko 39% više u odnosu na prethodnu, 2016. godinu.

Grafik 8.3: Utrošeni iznos po postupcima javnih nabavki u periodu 2010 – 2017. godine

U 2017. godini sprovedeni su sljedeći značajniji postupci javne nabavke (otvoreni postupci javne nabavke, pregovarački postupci, postupci javne nabavke šopingom i značajnije nabavke male vrijednosti):

1. Otvoreni postupak javne nabavke usluga ispitivanja kvaliteta vode za piće. Ugovor, vrijednosti 40.000 €, dodijeljen je Institutu za javno zdravlje Crne Gore koji je jedina ovlaštena i akreditovana institucija za ove poslove u Crnoj Gori. Ugovor se uspješno realizuje.
2. Otvoreni postupak javne nabavke usluga mobilne telefonije. Tenderska dokumentacija je podrazumijevala zaključenje okvirnog sporazuma na dvije godine, kako bi se obezbijedila niža ukupna cijena za usluge, a okvirni sporazum i ugovor za prvu godinu primjene okvirnog sporazuma, vrijednosti 12.500,00 €, zaključeni su sa ponuđačem „Mtel“ d.o.o. Ugovor se uspješno realizuje.
3. Otvoreni postupak javne nabavke usluga revizije finansijskih izvještaja JP za fiskalnu 2015, 2016 i 2017. godinu za potrebe međunarodnih finansijskih institucija. Sa ponuđačem „Debitte“ d.o.o. Podgorica je zaključen okvirni sporazum i ugovor za reviziju fiskalne 2015. godine, vrijednosti 8.925 €.
4. Otvoreni postupak javne nabavke usluga ustupanja zaposlenih. Ugovor je dodijeljen „Aztek“ d.o.o., na iznos od 120.000 €, od čega provizija Agencije za ustupanje zaposlenih iznosi 5.697,72 €, dok ostatak pripada ustupljenim zaposlenima na ime bruto naknada za rad. Realizacija ugovora je u toku.
5. Otvoreni postupak javne nabavke za nabavku i instalaciju mjerača protoka. Ugovor, vrijednosti 48.888 €, dodijeljen je ponuđaču „Controlmatic commerce“ d.o.o. Herceg Novi. Ugovor je uspješno realizovan.
6. Otvoreni postupak javne nabavke za nabavku i ugradnju opreme za zaštitu objekata. Ugovor, vrijednosti 49.934,40 €, dodijeljen je ponuđaču „Security guard Montenegro“ d.o.o. Podgorica. Ugovor je uspješno realizovan.
7. Otvoreni postupak javne nabavke za održavanje hidro-mašinske opreme u postrojenjima RVS. Ugovor, vrijednosti 60.000 €, zaključen je sa ponuđačem „Controlmatic commerce“ d.o.o. Herceg Novi. Realizacija ugovora je u toku i dio ugovorenog iznosa će biti utrošen na nabavku rezervnih djelova i opravku uočenih nedostataka, a ostali dio tog iznosa će se

utrošiti u skladu sa potrebama planskog i interventnog održavanja hidro-mašinske opreme.

8. Otvoreni postupak javne nabavke radova na servisu UV opreme. Ugovor, vrijednosti 55.000 €, dodijeljen je ponuđaču „Sigillum“ d.o.o. Podgorica. Ugovor je uspješno realizovan.
9. Otvoreni postupak javne nabavke radova na projektovanju i izgradnji vodovodne infrastrukture na području opštine Tivat kroz izradu tehničke dokumentacije, nabavku i ugradnju pumpnog agregata u pumpnoj stanici „Plavda“ u Tivtu. Ugovor, vrijednosti 30.505,15 €, dodijeljen je ponuđaču „Controlmatic commerce“ d.o.o. Herceg Novi. Ugovor je uspješno realizovan.
10. Pregovarački postupak javne nabavke bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje za nabavku usluga izrade kosih orto-foto snimaka teritorije Crne Gore, u kojem JP učestvuje na osnovu Sporazuma o zajedničkom finansiranju zaključenog između Ministarstva održivog razvoja i turizma, Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i JP. Ministarstvo je za nabavku predmetnih usluga, nakon više neuspješnih otvorenih postupaka javne nabavke, a uz prethodnu saglasnost Uprave za javne nabavke, sprovedo pregovarački postupak javne nabavke bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje. Ugovor je zaključen sa konzorcijumom „Geodetski zavod“ Celje, Slovenija, „Virage“ d.o.o. Podgorica i „Aerodata international surveys“ Belgija za ukupan iznos od 594.495,44 €, od čega će JP finansirati iznos od 50.000 €. Izrada orto-foto snimka regiona Crnogorskog primorja će obezbijediti detaljne i precizne podatke o svim karakteristikama bespravnih objekata (bruto građevinsku površinu i sl.), što je, između ostalog, osnova za vršenje obračuna posebne naknade koja će se naplaćivati u postupku legalizacije tih objekata na Crnogorskom primorju i koja u visini od 80 % pripada JP-u, te će JP imati značajne benefite ovih aktivnosti, s obzirom da na području Crnogorskog primorja ima više desetina hiljada bespravnih objekata.
11. Otvoreni postupak javne nabavke za održavanje elektro opreme u postrojenjima RVS. Ugovor, vrijednosti 100.000 €, zaključen je sa ponuđačem „Arhitektonika“ d.o.o. Realizacija ugovora je u toku i dio ugovorenog iznosa će biti utrošen na nabavku rezervnih djelova i opravku uočenih nedostataka, a ostali dio tog iznosa će se utrošiti u skladu sa potrebama planskog i interventnog održavanja elektro opreme.
12. Pregovarački postupak javne nabavke bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje za nabavku usluga izrade Glavnog projekta cjevovoda na dionici Lastva Grbaljska – kružni tok Kotor – Tivat - Radovići. JP i Direkcija za saobraćaj usaglasili su stav o sprovođenju zajedničkih aktivnosti na projektovanju i izgradnji saobraćajnice (bulevara) i cjevovoda RVS na toj dionici u cilju ostvarenja značajnih ušteda sredstava državnog budžeta i sredstava JP i znatnog skraćenja rokova izgradnje, nakon čega je JP pokrenulo ovaj postupak na osnovu prethodne saglasnosti Uprave za javne nabavke br. 01-3001/1 od 11.04.2017. godine. Kako je u toku izrada Glavnog projekta izgradnje bulevara na dionici Jaz – Aerodrom „Tivat“ na osnovu ugovora zaključenog po otvorenom postupku javne nabavke koji je sprovela Direkcija za saobraćaj, bilo je neophodno, ekonomično i racionalno da se trasa i niveleta cjevovoda uklope u trasu i niveletu planiranog bulevara i da se planirana nabavka JP-a realizuje putem pregovaračkog postupka bez prethodnog objavljivanja poziva za javno nadmetanje. Prethodno procijenjena vrijednost nabavke od 50.000 € značajno je redukovana, jer postoje geomehaničke i geodetske podloge koje je obezbijedio projektant bulevara. Ugovor, vrijednosti 28.500 €, dodijeljen je Konzorcijumu „Simm inženjering“ d.o.o. Podgorica, „Hidrofokus“ d.o.o. Podgorica i „Nik com“ d.o.o. Nikšić. Ugovor je u fazi realizacije i predstoji usaglašavanje projektnih rješenja za cjevovod i bulevar i izrada jedinstvenog Glavnog projekta saobraćajnice i cjevovoda RVS.
13. Nabavka usluga geodetskog osmatranja pomjeranja objekata kroz utvrđivanje eventualnog pomjeranja u vertikalnoj ravni tokom vremena. Ugovor, vrijednosti 19.915 €, je dodijeljen

Konzorcijumu „Geomap“ d.o.o. Herceg Novi i „Geosoft“ d.o.o. Ova aktivnost je realizovana shodno potrebi i zakonom propisanoj obavezi uspostavljanja geodetske mreže kojom se osmatraju pomjeranja objekata u prostoru i naročito je značajna za hidro-tehnički tunel „Sozina“ i rezervoare RVS. Ugovor je uspješno realizovan.

14. Nabavka za pružanje usluga nabavke avio karata i usluga rezervacije hotela i restorana, vrijednosti 20.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Ayli planet“ d.o.o. Podgorica. Ugovor je uspješno realizovan.
15. Nabavka hlora, vrijednosti 10.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Professional Development Group“ d.o.o. Podgorica. Ugovor je uspješno realizovan.
16. Nabavka kancelarijskog materijala, vrijednosti 15.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Kastex“ d.o.o. Podgorica. Ugovor se uspješno realizuje.
17. Nabavka usluga osiguranja zaposlenih, vrijednosti 1.385,52 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Swiss osiguranje“ a.d. Podgorica. Ugovor je uspješno realizovan.
18. Nabavka usluga obaveznog i kasko osiguranja vozila, vrijednosti 3.776,89 €, ugovorom je dodijeljena konzorcijumu „Sava Montenegro“ a.d. i „Sava car“ d.o.o. Ugovor je uspješno realizovan.
19. Nabavka radova na planskom i interventnom održavanju optičkog kablja, vrijednosti 20.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Optoinženjering“ d.o.o. Podgorica. Realizacija ugovora je u toku.
20. Nabavka usluga dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije objekata, vrijednosti 4.998 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Slavisan DDD“ d.o.o. Podgorica. Realizacija ugovora je u toku.
21. Nabavka usluga servisa vozila, vrijednosti 15.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Alliance“ d.o.o. Podgorica. Realizacija ugovora je u toku.
22. Nabavka usluga održavanja fotokopir aparata, vrijednosti 5.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Šćepanović“ d.o.o. Ugovor je uspješno realizovan.
23. Nabavka dnevne i periodične štampe, vrijednosti 3.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „S press +“ d.o.o. Podgorica. Ugovor je uspješno realizovan.
24. Nabavka usluga uknjižbe imovine, koja podrazumijeva usluge izrade geodetskih elaborata za uknjižbu objekata kod Uprave za nekretnine Crne Gore, vrijednosti 5.334,77 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Geomap“ d.o.o. Herceg Novi. Realizacija ugovora je u toku.
25. Nabavka goriva, vrijednosti 25.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „Jugopetrol“ a.d. Podgorica. Realizacija ugovora je u toku.
26. Nabavka usluga servisa hlorne stanice na rezervoaru „Đurmani“. Usluge su izvršene od strane ponuđača „Anikon“ iz Niša, kao jedinog ovlašćenog servisera opreme proizvođača „Grundfos“ za teritoriju Crne Gore, za iznos od 7.577,13 Eura. I pored postojećeg ugovora, zaključenog po realizovanom otvorenom postupku javne nabavke tokom 2016. godine po kojem nije utrošen čitav ugovoreni iznos, predmetne usluge se tretiraju kao nabavka male vrijednosti, shodno preporukama Državne revizorske institucije, po kojima je naglašeno da realizacija ugovora ne može biti duža od 12 mjeseci od dana zaključenja ugovora.
27. Nabavka male vrijednosti za nabavku avio karata i usluga rezervacije hotela i restorana, vrijednosti 10.000 €, ugovorom je dodijeljena ponuđaču „2R travel“ d.o.o. Podgorica. Realizacija ugovora je u toku.
28. Održavanje hidro-mašinske opreme u postrojenjima Regionalnog vodovoda. Plaćanje iznosa od 9.649,95 Eura je izvršeno ponuđaču „Controlmatic commerce“ d.o.o. Herceg Novi, sa kojim je po okončanom otvorenom postupku javne nabavke (stavka 7) zaključen ugovor za održavanje hidro-mašinske opreme. Plaćanje je tretirano kao nabavka male vrijednosti imajući u vidu preporuku Državne revizorske institucije da količine roba, radova i usluga koje su navedene u predmjeru, koji čini sastavni dio ponude ponuđača, nije

dozvoljeno mijenjati tokom realizacije ugovora. Za usluge interventnog održavanja tehničke opreme se u tenderskoj dokumentaciji količine rezervnih djelova i radova na ugradnji istih određuju predmjerom, ali se ne može uvijek predvidjeti svaka havarijska situacija, ili obim pojedinog kvara, kao ni obim radova na otklanjanju kvara, jer se dešavaju i iznenadne, neočekivane havarije. Stoga se, kod ovih ugovora, plaćanje za saniranje nepredviđenih havarija vrši u okviru ugovorenog iznosa, a prema cijenama nabavljenih djelova i na osnovu mjerenjem utvrđene količine izvedenih radova, što se uređuje ugovorom. Međutim, u preporuci Državne revizorske institucije iskazan je stav da količine roba, radova i usluga navedene u predmjeru koji čini sastavni dio ponude ponuđača, nije dozvoljeno mijenjati tokom realizacije ugovora. Po tom stavu, zaključen ugovor se ne može realizovati ako se uopšte ne dogode kvarovi obuhvaćeni predmjerom i predračunom, pa proizilazi da, i pored postojanja ugovora, u slučaju nastanka nekog drugog kvara treba sprovesti novu tendersku procedure i zaključiti novi ugovor radi popravke kvara. Pomenuti stav je sporan, s obzirom da je neracionalno da se u vrijeme trajanja ugovora o interventnom održavanju opreme, u slučaju otkrivanja defekata koji nijesu predviđeni predmjerom i predračunom, ili u slučaju potrebe za izvođenjem radova na otklanjanju defekata u obimu većem od obima iz predmjera i predračuna, sprovede dodatne tenderske procedure i da se neodložne i hitne popravke odgađaju do završetka tih procedura. Stoga, u narednom periodu, radi pravilnog sprovođenja postupaka predmetne vrste nabavke i zaključenja ugovora za istu, ovo sporno pitanje treba raz riješiti.

Takođe, u narednom periodu, radi pravilnog sprovođenja nabavki i zaključenja ugovora u kojima utrošak ugovorenog iznosa zavisi od potreba naručioca (kao kod gore pomenute nabavke hlora, ili nabavke usluga održavanja lifta, klima uređaja i sl.), treba raz riješiti dilemu da li takvi ugovori mogu trajati duže od 12 mjeseci ako nije utrošen čitav iznos, koja je nastala zbog preporuke Državne revizorske institucije da realizacija ugovora ne može biti duža od 12 mjeseci od dana zaključenja ugovora. Potrebno je naglasiti da su, u skladu sa preporukama Državne revizorske institucije, u Izvještaju o sprovedenim postupcima javne nabavke za 2017. godinu, kao nabavke neposrednim sporazumom, odnosno, nabavke male vrijednosti, iako ugovoreni iznos nije bio utrošen, tretirana pojedinačna plaćanja za koja jesu bili prethodno sprovedeni tenderski postupci, ali kod kojih je došlo do realizacije ugovorenih aktivnosti nakon isteka perioda od 12 mjeseci.

Plan javnih nabavki za 2017.godinu je u velikoj mjeri realizovan i broj sprovedenih postupaka i ukupan iznos sredstava utrošenih za javne nabavke je veći u odnosu na prethodnu godinu. U javnim nabavkama JP je vodilo antikoruptivnu i transparentnu poslovnu politiku što je potvrđeno i od strane Uprave za javne nabavke i Državne komisije za kontrolu postupaka javnih nabavki.

Shodno Zakonu o javnim nabavkama, svi zaključeni ugovori su objavljeni na Portalu javnih nabavki i dostavljeni Upravi za javne nabavke. Za svaki zaključeni ugovor sačinjeno je Rješenje o implementaciji ugovora kojim je imenovan zaposleni odgovoran za sprovođenje ugovora, a koje sadrži jasna uputstva i obaveze zaposlenog, kako u odnosu na drugu ugovornu stranu, tako i u odnosu na ugovorene uslove.

9. RAZVOJNI PROJEKTI ZAPOČETI U 2017. GODINI

9.1 Reforma sektora vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja i reforme na nacionalnom nivou

Odlukom Vlade iz februara 2014. godine JP je zaduženo da intezivira aktivnosti na definisanju modela međusobnih odnosa na optimizaciji poslovanja JP-a i ViK-ova putem dalje racionalizacije i upravljanja vodnim resursima i korišćenja izgrađene infrastrukture, te da uspostavi komunikaciju sa respektabilnim međunarodnim finansijskim organizacijama u cilju dobijanja adekvatne ekspertske podrške za optimizaciju korišćenja RVS. JP je u prethodnom periodu postupilo po toj odluci. U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, ostvarena je intenzivna komunikacija sa Evropskom bankom za rekonstrukciju i razvoj, a rezultat te saradnje bila je odluka banke da odobri grant za reformu sektora vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja. Nakon sprovedenog tendera, ugovor za izradu Plana reforme sektora vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja dodijeljen je italijanskom konzorcijumu Majone & SIM Spa, koji je za lokalnog partnera odabrao konsultantsku firmu „E3 Consulting“ - Podgorica. U izvještajnom periodu konsultant je izvršio sve svoje obaveze i pripremio materijale koji su predviđene osnovnim i aneksom Ugovora zaključenim između EBRD i konsultanta.

Osnovni zaključak koji proizilazi iz Nacrta plana reforme je da je sistem praktično neodrživ. U nastavku se navodi samo nekoliko ključnih problema koje je konsultant analizirao, a koji se odnose na institucionalno-organizacione i ekonomsko – finansijske karakteristike sektora.

U institucionalnom i organizacionom smislu, prisutan je veliki broj (šest) lokalnih privrednih društava koja se bave javnim vodosnabdijevanjem na Crnogorskom primorju, na kojem ima oko 150.000 stalnih stanonika i oko 9,25 miliona turističkih noćenja (prema zvaničnim podacima MONSTAT-a iz 2014. godine). Postojećem sistemu vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju nedostaju kapaciteti kako bi se nosio sa operativnim izazovima koje donosi razvoj turizma i stoga je sigurnost i kontinuirana dostupnost adekvatnog kvaliteta vode za piće, kao i efikasnog sistema kanalizacije, ključni faktor za dalji (ekonomski i socijalni) razvoj. Pretjerana fragmentacija subjekata za vodosnabdijevanje je prvi očigledan problem koji treba da se riješi u skladu sa planom reforme koji treba sprovesti, kako u pogledu finansija, tako i u pogledu planiranja i koordinacije.

Sistem vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja nije u mogućnosti da dosegne svoje ciljeve i da doprinese podsticanju razvojnih planova primorskog regiona. Sa ekonomskog i finansijskog aspekta je neodrživ i na ekstremno niskom nivou od 5 % godišnjeg prometa, tj. 6.85 € po stanovniku (najbolja praksa u sektoru iznosi oko 64 €/st.), isključujući JP i Vodacom. Osnovna sredstva se vode kao dodijeljena, bez amortizacije/troškova, rezultati poslovanja su negativni finansijski izvještaji su neadekvatni (dugoročne investicije koje su finansirane kroz kratkoročne resurse), a evidentni su i veoma visoki operativni troškovi (uglavnom za osoblje i za električnu energiju). ViK-ovi imaju gubitke vode (komercijalne ili fizičke) koji iznose više od 70 %, kao i pokazatelje odnosa zaposlenih u odnosu na broj stanovnika i potrošača koji idu čak do 1:120. Kadrovska struktura ukazuje na to da je prekvalifikacija neophodan preduslov za uspostavljanje potrebnog stepena efikasnosti sistema. Okvirno, dvije trećine zaposlenih su menadžeri ili administrativni radnici, a manje od jedne trećine su terenski radnici (bez privremenog osoblja koje se angažuje tokom ljetnje sezone). Shodno analizama prisutno je 13 menadžera na 141 zaposlenih. Način na koji se vodi računovodstvo u odnosu na (osnovna) sredstva, uz smanjivane ukupne vrijednosti proporcionalno svake godine, umjesto stvaranja dugoročnih sredstava za amortizaciju, pokazuje dramatičnu neefikasnost.

Kumulativno, svi ovi razlozi doveli su do toga da sektor vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja ne može da finansira svoje razvojne projekte i postane samostalan i održiv, kao i da omogućiti optimalno korišćenje javnih resursa.

U postupku pripreme Plana reforme sektora obezbijedeni su puna uključenost i komentari, ne samo EBRD kao davaoca granta, već i Svjetske banke i IAWD-a što će, svakako, doprinijeti da Plan, u svojoj konačnoj formi, bude kvalitetniji. Takođe, krajem izvještajnog perioda inicirano je da se implementacija Plana finansira i nadgleda i od strane Svjetske banke.

Kada je u pitanju reforma sektora na nacionalnom nivou, u izvještajnom periodu, na tražnju Ministarstva održivog razvoja i turizma, pripremljen je materijal "Prijedlog mjera za poboljšanje stanja vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Crnoj Gori sa akcionim planom smanjenja gubitaka vode". Planirano je da se ovaj materijal dostavi Vladi, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja, Upravi za vode, Upravi za inspekcijske poslove, Institutu za javno zdravlje, svim skupštinama opština u Crnoj Gori i javnim preduzećima i privrednim društvima za vodovod i kanalizaciju, a sa ciljem da se ukaže na činjenicu da je stanje u sektoru vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama izuzetno teško i da trend lošeg poslovanja opštinskih operatera za vodovod i kanalizaciju po svim ekonomskim, finansijskim i tehničkim pokazateljima veoma dugo traje, što za neminovne posljedice ima dezinvestiranje tj. smanjenje vrijednosti njihove imovine, povećanje gubitaka vode u mrežama, lošije vodosnabdijevanje i degradaciju kvaliteta i bezbjednosti vode za piće. Postojeći uzroci ovakvog stanja i narastajući rizici u poslovanju mogu dovesti do potpune finansijske destabilizacije ovih subjekata, što bi neminovno vodilo ka ugrožavanju vitalne funkcije zbog koje su osnovani, a to je uredno i kontinuirano snabdijevanje potrošača kvalitetnom vodom za piće.

Izrada ovog dokumenta je rezultat jasnog prepoznavanja potrebe za hitnim i kompleksnim promjenama u sektoru vodosnabdijevanja i u okviru tih promjena prepoznavanja potrebe za implementaciju posebnih reformi u sektoru vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama. Eskalacija problema i mnoga otvorena pitanja doveli su do situacije da se pojedinačnim djelovanjem i separatnim mjerama bilo kog stejkholdera (država, opštine, ViK-ovi, JP) ne može uspostaviti efikasan i održiv sistem za organizovanje i obavljanje djelatnosti vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama u Crnoj Gori.

Vrlo je značajna involviranost JP u reforme koje se na nacionalnom nivou sprovode na planu otpadnih voda. Uključenost JP u taj proces rezultirala je pripremom i davanjem sveobuhvatnih komentara i sugestija na Uvodni izvještaj revizije Master plana za urbane otpadne vode i Posebnog plana za implementaciju Direktive EU za tretman urbanih otpadnih voda - 91/271/EEC. Radi boljeg razumijevanja procesa usvajanja Master plana i njegove implementacije važno je upoznati se i sa drugim dokumentima koji su povezani sa ovom materijom, a prije svega sa Nacionalnom strategijom za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine EU u oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promjena za period 2016-2020. godine (pregovaračko poglavlje 27), s obzirom da su tim dokumentom definisane namjere Crne Gore koje se tiču vremenskog horizonta za implementaciju investicija tj. dužine tranzicionog perioda koji se dogovara sa EU i u kome se praktično cijeli proces usklađivanja u oblasti upravljanja urbanim otpadnim vodama, mora završiti. JP smatra da su vrlo racionalne sugestije koje je dalo (2035. godina kao kraj tranzicionog perioda, izvori finansiranja i tehnički standardi vezani za nivo tretmana) i da u postojećim, kao i budućim makroekonomskih neravnotežama mogu nastati teške posljedice za ukupan ekonomski razvoj zemlje, te da će Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Nacionalna komisija u daljem procesu pregovaranja uvažiti sugestije i iznijeti argumentaciju JP-a i redefinisati neka osnovna polazna stajališta.

9.1.1 Aktivnosti na planu dalje saradnje i obezbjeđivanja tehničke podrške Svjetske banke reformi sektora

Kako iz nacрта Plana reforme sektora vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja proizilazi je da je sektor vodosnabdijevanja praktično neodrživ i da je njegova temeljna reforma od suštinskog

značaja, izuzetno je važno da i EBRD i Svjetska banka budu najdirektnije involvirane u samu implementaciju plana jer je politika ovih institucija da prate održivost projekata koje su finansirali, a osim toga one posjeduju i sredstva i kompleksne ekspertize koje će biti potrebne u implementaciji Plana reformi.

Takođe, bila bi izuzetno značajna i pomoć Svjetske banke za sprovođenje mjera za zaštitu izvorišta Bolje Sestre. Sliv Morače nalazi se u široj zoni sanitarne zaštite tog izvorišta, a u užoj zoni sanitarne zaštite izvorišta vrši se nelegalna eksploatacija šljunka i pijeska iz korita rijeke Morače. Nelegalna eksploatacija pijeska i šljunka, odnosno nekontrolisano skidanje šljunčanih slojeva koji predstavljaju zaštitu karstnog izvorišta, smanjuje zaštitni pojas aluviona oko izvorišta i čini ga podložnim prodoru eventualnog zagađenja. Ta eksploatacija prijeti da ugrozi ne samo kvalitet, već i izdašnost izvorišta Bolje Sestre. Ocjenjuje se da eksploatacija pijeska i šljunka iz korita rijeke Morače ima direktnu vezu sa nivoom podzemnih voda, što potvrđuje i pad nivoa vode u bunarima, te ima negativan uticaj i na prihranjivanje izvorišta Bolje sestre.

Stoga je za JP od Svjetske banke, pored tehničke pomoći za fazu implementacije Plana reforme sektora, inicirao razgovore i za potrebe tehničke pomoći za sprovođenje svojih aktivnosti na zaštiti izvorišta i zona sanitarne zaštite oko izvorište, kao i mjera nadležnih ministarstava u vezi sa regulacijom korita Morače koji će osigurati potpunu zaštitu izvorišta Bolje sestre.

9.2 Plan razvoja do 2030 godine

U izvještajnom periodu aktivnosti na Planu razvoja do 2030 godine odnosile su se na postavljanje konceptualnih osnova plana, pripremu informaciono-dokumentacione osnove kao i na definisanje organa, institucija, NVO i eksperata koji, u različitim oblastima treba da budu uključeni u izradu Plana.

9.3 Flaširanje vode

Voda iz izvorišta Bolje Sestre koje se koristi za regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja je izuzetnog kvaliteta i ispunjava uslove za flaširanje vode, što je potvrđeno od strane Instituta za javno zdravlje Crne Gore i od inostranih laboratorija: Institut Technologiezentrum Wasser iz Karlsruhea, Njemačka i Biološki institut „Siniša Stanković” iz Beograda, Srbija.

Nakon odluke o izradi studije izvodljivosti od 22.08.2017.godine u septembru je, sa eksternim konsultantima iz Ekonomskog fakulteta UCG, zaključen ugovor o pružanju usluga izrade Studije izvodljivosti fabrike za flaširanje vode, koja će pokazati finansijsku isplativost ove investicije. Nacrt studije je dostavljen JP u roku određenom pomenutim ugovorom i nakon i više komentara od strane JP, angažovana lica su vrše doradu materijala i očekuje se da će do kraja godine biti gotova i finalna verzija dokumenta.

Po nacrtu studije najoptimalnije rješenje je da lokacija fabrike bude u neposrednoj blizini izvorišta, van neposredne zone sanitarne zaštite. Kako je to prostor koji pripada nacionalnom parku Skadarsko jezero, pokrenute su aktivnosti na inkorporiranju fabrike u PPPN Skadarsko jezero čije usvajanje je u toku. U slučaju da Studija izvodljivosti pokaže isplativost izgradnje fabrike za vodu, a nakon usvajanja PPPN Skadarsko jezero, pristupiće se dobijanju urbanističko-tehničkih uslova, izradi potrebne tehničke dokumentacije i pribavljanju svih potrebnih saglasnosti koje prethode dobijanju građevinske dozvole. Ukoliko ispunjenje neophodnih preduslova, od kojih je svakako najvažnije usvajanje PPPN Skadarsko jezero, bude teklo po planu, može se očekivati da će se u toku 2018. godine pristupiti i izradi glavnog projekta.

S obzirom na činjenicu da se tehnologija za proizvodnju flaširane vode u mnogo segmenata podudara sa tehnologijom za proizvodnju napitaka kao što su npr. hladni čajevi, razni energetske napitci i dr., pored razvoja aktivnosti na izgradnji fabrike za flaširanje vode razmatraće se i mogućnost proširenja proizvodnog kapaciteta i za ove svrhe, a sve sa ciljem većeg iskorišćenja kapaciteta izvorišta Bolje Sestre.

9.4 Aktivnosti na izvozu vode

JP svoje poslovanje može unaprijediti izvozom vode za piće, s obzirom na relativno mali stepen iskorišćenosti RVS u toku godine, koji u posljednje tri godine iznosi 27 % (što je detaljnije prikazano u grafiku 4.5 iz poglavlja 4 ovog izvještaja). Tokom 2016 i 2017. godine, mnogim inostranim kompanijama su, u više navrata, prezentovane mogućnosti korišćenja kapaciteta izvorišta Bolje Sestre u komercijalne svrhe, odnosno mogućnosti plasiranja vode za piće na inostrano tržište, kako u direktnim kontaktima, tako i putem međunarodnih aktivnosti Predsjednika Crne Gore, Vlade i Ministarstva vanjskih poslova. U prethodnom periodu nekoliko kompanija je posjetilo JP, iskazavši ozbiljno interesovanje za saradnju po tom pitanju. U novembru 2017. godine je, u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova, svim diplomatsko-konzularnim predstavništvima proslijeđena brošura o mogućnostima izvoza vode iz RVS.

Varijantna rješenja izvoza vode su:

1. Brodski izvoz vode za piće preko platforme, na lokaciji rt Krčevac u Sutomoru, tankerima kapaciteta do 300.000 m³;
2. Brodski izvoz vode za piće preko Luke Bar, tankerima maksimalnog kapaciteta do 80.000 m³.

JP je u izvještajnom periodu pokrenulo aktivnosti za realizaciju prvog varijantnog rješenja. Od Ministarstva održivog razvoja i turizma - Direktorata za građevinarstvo dobio je urbanističko-tehničke uslove za izradu glavnog projekta izgradnje cjevovoda za izvoz vode tankerima. Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine je 14.12.2017. godine uputilo zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za pomenuti projekat i od Agencije je dobijen akt kojim se JP-u nalaže izrada tog elaborata. Imajući u vidu navedeno u narednoj godini pokrenuće se procedura za odabir konsultanata za izradu predmetnog Elaborata, nakon izrade Idejnog projekta izgradnje cjevovoda. JP je 29.12.2017. godine objavilo javni poziv za prikupljanje ponuda za izradu Idejnog projekta izgradnje cjevovoda i potrebne prateće infrastrukture za potrebe tankovanja vode.

9.5 Valorizacije zemljišta kod Karuča

Kao prvobitno izvorište za vodosnabdijevanje Crnogorskog primorje bilo je određeno izvorište Karuč, pa je na osnovu izrađene projektne dokumentacije vršen otkup potrebnog zemljišta za izgradnju objekata kod izvorišta površine preko 9 hektara. Poslije određivanja izvorišta Bolje Sestre za snabdijevanje Crnogorskog primorja i izgradnje RVS-a stekli su se uslovi da se zemljište kod Karuča valorizuje. U izvještajnom periodu su pokrenute aktivnosti za valorizaciji zemljišta kod Karuča. U trećem kvartalu 2017. godine urađen je nacrt Projektnog zadatka za izradu Istraživačkog projekta kamp naselja "Iskreno zelenilo". Kako je taj prostor u sklopu nacionalnog parka Skadarsko jezero u narednom periodu se planira izrada idejnog rješenja koje bi se uklopilo u PPPN Skadarsko jezero, a koje bi bilo osnova za dalje aktivnosti na valorizaciji predmetne lokacije.

9.6 Uvođenje standarda kvaliteta u poslovanje JP

U 2016. godini se počelo sa aktivnostima na uvođenju HACCP sistema bezbjednosti. Nakon uspješne implementacije izvršena je i sertifikacija HACCP-a sistema, u julu 2017. godine, čime je

od strane Sertifikacionog tijela Crne Gore (SETI.ME) potvrđen kvalitet sprovođenja usvojenih procedura.

U decembru 2017. godine su započete i aktivnosti na uvođenju standarda ISO 14001, kojim će se upravljanje životnom sredinom podići na viši nivo, što je od izuzetnog značaja za JP koje koristi prirodne resurse, posebno u zoni nacionalnog parka Skadarsko jezero. Zaključen je Ugovor o pružanju konsultantskih usluga sa Mašinskoim fakultetom UCG za uvođenje, sprovođenje i implementiranje pomenutog ovog sistema kvaliteta, a u JP-u je formiran interni tim koji će sa kompetentnim kadrom Mašinskog fakulteta raditi na uspostavljanju istog nakon prethodne obuke kod Centra za kvalitet.

9.7 Aktivnosti na edukovanju zaposlenih

Zaposleni JP-a su u 2017. godini, kao i prethodnih godina, posjećivali seminare, radionice i sajmove, na državnom kao i međunarodnom nivou, radi edukacije i sagledavanja novih rješenja iz različitih segmenata poslovanja. Pojedini zaposleni dobili su i sertifikate kao što je Sertifikat "EDAMS" i „Barthauer“ za Upravljanje elementima mreže (Upravljanje sredstvima-savjetodavne usluge vodovodnim preduzećima Jugoistočne Evrope). Zaposleni su prisustvovali na većem broju radionica koje je organizovala Privredna komora Crne Gore.

9.8 Pokretanje stručne publikacije „Vode Crne Gore“

JP posebnu pažnju posvećuje i informativno-edukativnom aspektu poslovanja. Tokom 2017. godine pokrenuto je izdavanja stručne publikacije „Vode Crne Gore“ sa ciljem upoznavanja šire društvene zajednice sa aktuelnim pitanjima, izazovima i vizijom razvoja vodovodnog sektora u Crnoj Gori i u regionu. Tom stručnom publikacijom se želi upoznati javnost o održivom upravljanja vodama, koje su najznačajniji prirodni resurs. Članovi uređivačkog kolegijuma su eksperti iz oblasti sektora vodosnabdijevanja i iz naučnih institucija iz zemlje i inostranstva.

Prvi broj stručne publikacije je izdat u septembru 2017. godine i promovisan je 29.09.2017. godine, na dan JP i na konferenciji Međunarodnog udruženja vodovoda u slivu rijeke Dunav u Beču. Planirano je da se od naredne godine izdaju godišnje najmanje dva tematska broja stručne publikacije.

Drugi broj stručne publikacije koji će nositi naziv „Stanje u sektoru voda u zemlji i regionu“ izaći će iz štampe u prvom kvartalu 2018. godine, a kourednici ovog broja su Vladimir Taušanović i Aleksandar Krstić, predstavnici Međunarodnog udruženja vodovoda u slivu rijeke Dunav.

Određena je i tema trećeg broja publikacije i glasi: „Vizija i razlozi reformi u sektoru voda – izazovi i šanse“, a kourednici trećeg broja će biti Stjepan Gabrić, visoki predstavnik Svjetske banke i Predrag Bjelobrković, savjetnik u JP.

Za naredne brojeve publikacije su predložene sledeće teme: „Centralizacija ili decentralizacija upravljanja vodovodnim sektorom – iskustva u regionu i zemljama EU“ i „Ekonomija vode“.

10. IZVJEŠTAJ O OSTALIM AKTIVNOSTIMA JP

10.1 Društveno odgovorno poslovanje

Društvena odgovornost JP se manifestuje kroz poštovanje strogo zakonom propisanih obaveza i integrisanoj brizi sinergetskim pristupom za društvenu zajednicu u sistemu donošenja odluka.

JP ujednačeno vodi računa o svom ekonomskom, društvenom, radnom i prirodnom okruženju u kojem posluje i ujedno podstiče na to i druge članove javne sfere crnogorskog društva.

Kao i prethodnih godina, JP je i u 2017. godini davalo podršku kulturnim događajima, raznim edukativnim i prosvjetnim aktivnostima kao i razvoju sporta kroz pomoći i sponzorstva.

U sistemskoj odluci filantropije, Vlada i JP su odlučili da odustanu od ranije planiranog svečanog obilježavanja jubileja – desetogodišnjice donošenja Odluke o izgradnji RVS i da se sredstvima u iznosu od 4.000 €, koja su bila predviđena za tu svrhu, podrži humanitarnu akciju za prikupljanje novca za liječenje djece oboljele od karcinoma u inostranstvu - akciju Prvi crnogorski Teleton – „PODRŽI, POBIJEDI“.

JP je u 2017. godini, kako je to i navedeno u prethodnim poglavljima, doniralo 25.000 Eura za implementaciju hitnih mjera poboljšanja vodosnabdijevanja na teritoriji opštine Žabljak, čime je pokazalo punu podršku širem društvenom konsenzusu da je neophodno pomoći razvoju sjevernog regiona Crne Gore, posebno prilikom uspostavljanja osnovnih infrastrukturnih pretpostavki za održivi razvoj regiona.

JP je u 2016. godini, nakon potpisivanja Memoranduma o saradnji sa UCG, dodijelilo stipendije za šest najboljih studenata Tehničkih fakulteta UCG. U 2017. godini se nastavilo sa ovom dobrom praksom investiranja u školovanje mladih kadrova i dodijeljeno je sedam stipendija najboljim studentima Elektrotehničkog, Tehnološkog i Ekonomskog fakulteta UCG. Stipendije su uručene stipendistima početkom decembra od strane Ministra održivog razvoja i turizma, Pavla Radulovića. U odgovornom odnosu prema akademskoj zajednici JP će i u budućnosti podržavati školovanje i sticanje znanja.

JP posebnu pažnju posvjećuje edukaciji svojih zaposlenih, jer je ta edukacija i razvoj njihovih karijera jedan od strateških ciljeva JP-a. Permanentno se vrše obuke zaposlenih na seminarima, konferencijama, radionicama, itd..

10.2 „Lovanja” d.o.o

Osnivači „Lovanja” d.o.o. su JP sa 24,95% udjela, Opštini Budva sa 28,69% udjela i Opština Kotor sa 46,36% udjela. U Projektu MESTAP (Projekat o ekološki osjetljivim turističkim oblastima Crne Gore) uspješno je implementirana komponenta MJC 2 koja se odnosila na Bar i Ulcinj (sanitarna deponija „Možura” i nabavka opreme za sakupljanje i transport otpada za ViK Ulcinj i ViK Bar), a implementacija komponente MJC 1 koja se odnosila na Kotor, Tivat i Budvu nije realizovana do kraja zbog ranog zatvaranja deponije „Lovanja”. U prethodnom periodu su se formirala brojna otvorena pitanja koja utiču na poslovanje preduzeća „Lovanja” d.o.o., od kojih je primarno vraćanje kredita Svjetskoj banci, ali i velika nesigurnost po pitanju održivog funkcionisanja preduzeća. Konstatovani su značajni finansijski problemi koje je neophodno brzim i konkretnim koracima riješiti u što kraćem periodu. Moguća rješenja treba tražiti u ponovnom aktiviranju sanitarne deponije, prodaji imovine „Lovanje” d.o.o, prinudnoj naplati nagomilanih potraživanja, preuzimanju upravljanja infrastrukturom koja je data u zakup i samostalnom organizovanju procesa rada ili izdavanju te infrastrukture novom zakupcu, itd. U predstojećem periodu je neophodno sprovesti mjere koje će obezbijediti finansijsku održivost preduzeća. JP će i u narednom periodu, kroz rad svojih predstavnika u Bordu direktora, insistirati na rješavanju dubioza u poslovanju, posebno kada su u pitanju odnosi sa Komunalnim preduzećem Kotor, a čijim rješavanjem se može obezbijediti srednjoročna održivost preduzeća.

10.3 Uvođenje HACCP sistema

Osnovni cilj JP je da vrši kontinuiranu isporuku zdrave vode za piće svim subjektima priključenim na RVS. Radi obezbjeđenja što kvalitetnijeg proizvoda - vode za piće, u skladu sa zakonskim aktima, prošle godine je započeta i izrada HACCP plana i ostale prateće HACCP dokumentacije. HACCP je akronim za analizu opasnosti i kontrolu kritičnih tačaka. To je alat menadžmenta koji se koristi u cilju zaštite svih karika u lancu od vodoizvorišta do mjesta isporuke vode ViK-ovima, protiv mikrobioloških, hemijskih i fizičkih opasnosti. HACCP je preventivni sistem za osiguranje zdravstvene sigurnosti hrane. Usvajanje preventivnog pristupa upravljanja u JP je najefikasniji način za osiguranje utvrđenog dobrog kvaliteta vode izvorišta Bolje Sestre. Prevencija obuhvata sve korake od izvorišta, rezervoara, distributivnog cjevovoda do korisnika – ViK-ova. Po definiciji koju priznaje HACCP, opasnost (hazard) je opisana kao: biološka, hemijska ili fizička osobina koja može prouzrokovati da hrana-voda bude zdravstveno nebezbedna za upotrebu.

Zdravstveno ispravnom vodom za piće smatra se voda koja:

- (1) ne sadrži mikroorganizme, parazite i njihove razvojne oblike u broju koji predstavlja opasnost po zdravlje ljudi,
- (2) ne sadrži supstance u koncentracijama koje same ili zajedno s drugim supstancama predstavljaju opasnost za zdravlje ljudi,
- (3) ne prelazi maksimalne vrijednosti pojedinih pokazatelja, odnosno njihove maksimalno dozvoljene koncentracije prema važećem Pravilniku o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava voda za piće ("Službeni list CG", br. 24/12, 32/15).

Nakon donošenja Odluke direktora, januara 2016. godine, o otpočinjanju aktivnosti na uspostavljanju i uvođenju HACCP sistema, krajem istog mjeseca je donesena i POLITIKA HACCP SISTEMA. Politika HACCP sistema predstavlja sastavni dio poslovne politike JP i ona obavezuje rukovodstvo i sve zaposlene da svoje aktivnosti sprovode i unaprjeđuju na način da neprestano ispunjavaju svaki HACCP princip.

U JP je imenovan multidisciplinarni kompetentan operativni tim, čiji članovi, pored obavljanja redovnih dužnosti (poslova i radnih zadataka) imaju obavezu da neprestano rade na:

- razvoju HACCP sistema i izradi HACCP planova;
- validaciji i pripremi sistema za sertifikaciju;
- održavanju sertifikovanog sistema i na sistematskom unaprjeđenju njegovih performansi;
- pripremi sistema za redovne nadzore i reocjenjivanje.

Imenovan je i vođa HACCP tima koji rukovodi radom HACCP tima i koordinira rad. Uporedo je konstantno vršena obuka HACCP tima za sprovođenje ovog standarda.

Razvoj, implementacija i održavanje HACCP sistema zahtijevaju dodatne resurse u pogledu vremena, stručnosti i angažovanja osoblja, a neophodna su i dodatna materijalna sredstva za dopunske građevinsko-tehničke zahvate, za nabavku sredstava i opreme neophodne za održavanje sistema, za angažovanje "outsources" - ugovoreni procesi koje, za račun JP, obavljaju ovlašćene i/ili kompetentne institucije i/ili lica sa strane (npr. kontrolisanje i ispitivanje bezbjednosti kvaliteta vode, sanitarni pregledi, dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija i sl.).

Faza pripremnih aktivnosti HACCP tima, tokom 2016. godine, je obuhvatila izradu HACCP dokumentacije koja se, između ostalog, sastoji i od: Opisa-specifikacije proizvoda, definisanje namjene i roka trajanja i dijagrama toka procesa, budući da dijagram toka procesa predstavlja osnovu svih drugih aktivnosti tokom razvoja HACCP sistema i izrade HACCP planova, a prije svega osnovu za korektnu identifikaciju i analizu rizika. Ovo podrazumijeva, precizan i aktuelan neposredni uvid u sve djelove procesa, kao i aktivnosti drugih (pratećih) službi imajući u vidu konkretne podatke (u svim fazama procesa), specifikacije (materijala i proizvoda), ulaze u procese i uslove procesa, međusobne odnose komponenti, higijenu okoline i zaposlenih, pojedinačne i/ili više mogućnosti B/H/F kontaminacija, itd.

Oformljena su i dokumenta HACCP sistema koja se odnose, na analizu opasnosti, određivanje kritičnih i kritičnih kontrolnih tačaka - CCP i utvrđivanje kritične granice za CCP.

Oformljen je Poslovnik HACCP sistema, čijim ovjeravanjem i stupanjem na snagu (14. 03. 2017. godine) počinje postupak kontinualne primjene HACCP sistema bezbjednosti vode za piće u RVS,

čije funkcionisanje je detaljno razrađeno putem 12 procedura sa 22 uputstva, što čini okosnicu HACCP dokumentacije.

Napravljeno je 50 obrazaca, za popunjavanje zapisa o toku procesa, sanitarno-higijenskom održavanju, zaštiti neposredne i zona sanitarne zaštite, održavanju opreme, korišćenju opreme, servisiranju opreme, etaloniranju opreme, provjeri kontrole kvaliteta vode, nabavci i popisu outsourcing dobavljača, povlačenju proizvoda i analizi takvih situacija, neusaglašenostima, sprovedenim preventivnim i korektivnim mjerama.

Da bi sistem HACCP mogao da se razvije i da funkcioniše na pravi način u našem JP prethodno su potpuno razvijeni i primijenjeni preduslovni programi: dobre proizvođačke prakse (GMP) i dobre higijenske prakse (GHP), GMP/GHP, koji sa HACCP sistemom čine nerazdvojne i komplementarne djelove jedne cjeline - upravljanja bezbjednošću vode za piće.

U okviru programa uvođenja sistema preventivne zaštite krajnjeg proizvoda – vode za piće, shodno donesenom godišnjem Planu obuke, održano je preko 15 pojedinačnih obuka po vodnim objektima, kako bi se svi zaposleni upoznali sa zahtjevima i principima HACCP- a. Tokom interne obuke je akcenat stavljen na podizanje svijesti i savjesti zaposlenih o značaju održavanja i unaprjeđivanja lične higijene, higijene radnog prostora i objekata, sve sa krajnjim ciljem prevencije unakrsne kontaminacije krajnjeg proizvoda. Zaposleni su tokom obuke upoznati sa dokumentacijom, sa načinom vođenja zapisa, sa pojedinačnim odgovornostima u duhu HACCP sistema.

HACCP tim je uspostavio sistem i metode monitoringa (nadzora) radi efektivne i efikasne kontrole kritičnih i kritičnih kontrolnih tačaka. Dokazi o uspostavljanju sistema dokumentovani su u HACCP planu i referentnim zapisima. Uspješno i uredno održavanje dokumentacije je suštinsko u primjeni HACCP sistema.

HACCP tim je u HACCP planu za svaku kritičnu kontrolnu tačku dokumentovao korektivnu mjeru, koja će se preduzeti ako se nadzorom utvrdi da su prekoračene granične vrijednosti za tu kontrolnu tačku. O realizovanim korektivnim mjerama vode se zapisi. Korektivne mjere se definišu tako da osiguraju da je kritična kontrolna tačka vraćena pod kontrolu.

Forme različitih obrazaca (50 zapisa) su prilagođene vrsti vodnih objekata - zahtijevanim operacijama sve sa ciljem što jednostavnijeg unosa zapisa, najčešće putem zaokruživanja, da bi krajnji operateri što lakše pristupili upisivanju rezultata svojih činjenja.

Dokumentacija i evidencija sistema GMP/GHP i HACCP sadrži dokumenta koja se odnose na:

1. HACCP plan;
2. naziv, opis načina proizvodnje i distribucije proizvoda;
3. dijagram toka procesa;
4. analizu opasnosti;
5. određivanje kritičnih kontrolnih tačaka i kontrolnih mjera;
6. utvrđene kritične granice za CCPs;
7. utvrđene procedure monitoringa;
8. procedure ponašanja u vanrednim okolnostima;
9. procedure utvrđivanja neusaglašenosti;
10. utvrđene korektivne mjere;
11. način sprovođenja internih provjera;
12. edukaciju osoblja;
13. procedure nabavki;
14. procedure održavanja opreme;
15. zapise koji se odnose na:
 - identifikaciju i sljedljivost proizvoda;
 - dobavljače;
 - kalibraciju;
 - čišćenje/sanitaciju;
 - dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju;
 - rezultate monitoringa nad CCPs;
 - preduzete korektivne mjere;
 - rezultate verifikacije i službenih provjera;

- povlačenje neusaglašenog proizvoda.

Početkom aprila 2017. godine sprovedena je prva Interna provjera implementiranog HACCP sistema, od strane kompetentnog internog provjerivača iz naučne ustanove i jednog eksperta iz JP.

Prilikom interne provjere HACCP sistema, provjerene su:

- procedure GMP/GHP, a naročito održavanja higijene (čišćenje/sanitacija, održavanje objekata, uređaja i opreme) i obuke osoblja;
- dokumentacija HACCP (dijagram toka, analizu opasnosti, kritične tačke, procedure monitoringa, korektivne mjere, planove);
- zapisi GMP/GHP i HACCP, a naročito u vezi održavanja higijene, monitoringa, korektivnih mjera.

Nakon preispitivanja od strane direktora, tehničkog direktora i članova HACCP tima, potpisani su dokumenti kojima je potvrđena validacija korigovanih neusaglašenosti koje su naložene tokom interne provjere.

Prvi dio sertifikacione provjere u vidu uvodnog sastanka sa članovima sertifikacione komisije sproveden je 11.07.2017. godine a drugi dio sertifikacione provjere sproveden je 21.07.2017. godine. Vodeći član ekspertskeg tima za provjeru bio je prof. dr Radomir Radovanović, ličnost najvišeg ranga univerzitetskog obrazovanja i praktičnog djelovanja u oblasti konsaltinga i sertifikacije raznih sistema standarda, pa i HACCP-a, koji je dugo radio u privredi i bavio se sistemima bezbjednosti kvaliteta i konsaltingom. On je prvi u bivšoj Jugoslaviji uveo HACCP koncept analize rizika i kritičnih kontrolnih tačaka (National Conference of Food Protection), te QMS (Quality Management System) standard za upravljanje kvalitetom u industriji mesa. U timu za provjeru bili su i g-đe Slavica Jovanović – AUT i Milena Tadić -teh. eksperta. Tokom prvog dijela sertifikacione provjere naglasak je bio stavljen na posvećenost, odgovornosti, ovlašćenja za realizovanje zadataka HACCP sistema. Obraćena je pažnja na eksternu i internu primjenljivu zakonsku regulativu. Provjeravana je ispunjenost zahtjeva za polazne tačke. Dužna pažnja je obraćena na dijagram toka i procese u njemu, opis proizvoda i namjeravanu upotrebu, analizu opasnosti. Izvršen je pregled HACCP plana, monitoringa i korektivnih mjera, kao i verifikacija i validacija. Na kraju su provjerivači obišli postrojenje za proizvodnju vode na Boljim Sestrana.

Tokom drugog dijela sertifikacione provjere, provjerivači (u istom sastavu) su obišli postrojenje za hlorisanje na Đurmanima i tom prilikom nijesu evidentirali nikakve neusaglašenosti.

Tokom procesa sertifikacije, svi provjerivači su bili prijatno iznenađeni sveobuhvatnim i primjenjivim procesom proizvodne politike koja se bazira na procesu upravljanja rizikom. Nakon upoznavanja sa sačinjenom HACCP dokumentacijom izrazili su zadovoljstvo.

Predlog provjerivača za sertifikaciju implementiranog HACCP sistema na naše uslove poslovanja je uslijedio kao logičan čin u završnom Izvještaju sa provjere.

Crnogorsko sertifikaciono tijelo, početkom septembra mjeseca je JP zvanično uručilo HACCP sertifikat kao dokaz uspješne implementacije sistema upravljanja bezbjednošću proizvoda. To je još jedan dokaz da se u JP neprestano radi na usavršavanju i unaprjeđenju poslovanja u cilju konstantnog održavanja i poboljšanja kvaliteta vode za piće koja se crpi sa izvorišta Bolje Sestre i distribuira korisnicima na Crnogorskom primorju.

Monitoring je ključni elemenat u ocjeni uspješnosti sprovedenog postupka pripreme i distribucije vode za piće. Podaci skupljeni monitoringom o mikrobiološkim i fizičko-hemijskim indikatorima rizika, pokazuju u kojoj mjeri je snabdijevanje vodom za piće u skladu sa sanitarno-higijenskim uslovima i standardima. Njime se kontrolišu i identifikovani hazardi.

Sve analize uzoraka vode sa krajnjih tačaka predaje ViK-ovima pokazale su da se radi o higijenski ispravnoj vodi za ljudsku potrošnju, što je dokaz da su u RVS pod kontrolu stavljene sve tačke „rizika“ prodora zagađujućih materija.

Ispunjavajući sve HACCP zahtjeve JP na najefikasniji način konstantno obezbjeđuje higijenski ispravnu vodu za piće. Svi zaposleni u JP imaju razvijenu svijest o značaju poštovanja svih zahtjeva i izuzetno su posvećeni obezbjeđivanju higijenski ispravne vode za piće.

10.5 Izvorište Bolje Sestre kao jedan od 150 najznačajnijih karstnih izvora na svijetu

Svjetska mapa voda u karstu (WOKAM) dio je svjetskog programa hidrogeološkog mapiranja i procjene (WHYMAP) koja ima za cilj omogućavanje globalnog upravljanja vodnim resursima. Projekat WOKAM podržan od strane Međunarodnog udruženja hidrogeologa (IAH) i UNESCO-a uspostavljen je 2012. do 2017. godine kako bi se dobio bolji globalni pregled kraških vodonosnika i da bi se stvorila osnova za održivo međunarodno i globalno upravljanje vodnim resursima.

Tim od 30 međunarodnih stručnjaka predstavio je vrijedne podatke o kraškim vodonosnicima u svojim respektivnim državama i regijama i bio odgovoran za prikupljanje i ocjenu podataka, odabir metodologije i kreiranje nove karte karstnih vodonosnika.

Grupa eksperata iz oblasti karsta prilikom rada na mapiranju 150 najznačajnijih tačaka karsta u svijetu, na mapu je uvrstila i izvorište Bolje Sestre. Ovo izvorište koje snabdijeva čitavo crnogorsko primorje visokokvalitetnom pitkom vodom zaslužno se nalazi na novoj listi 150 najvažnijih kraških izvora svijeta.

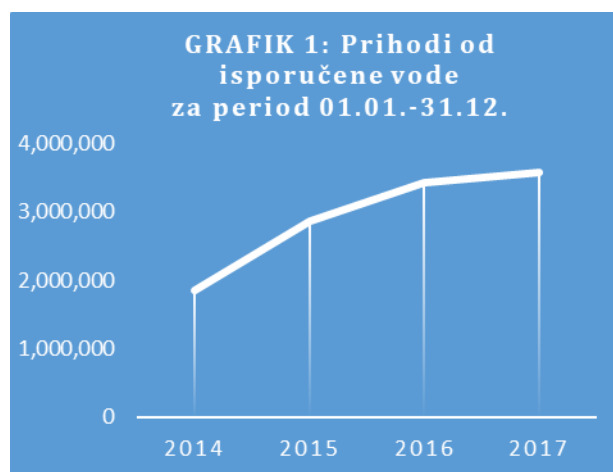
Za JP je veoma važno što se ovako upravlja ovako važnim prirodnim resursom i nastaviće sa aktivnostima koje će doprinijeti boljoj zaštiti izvorišta, ali i daljim istražnim radovima koji podrazumijevaju prikupljanje podataka o sastavu sedimenta, izdašnosti izvorišta, kvalitetu vode itd.

11. VIZIJA RAZVOJA REGIONALNOG VODOVODNOG SISTEMA I SEKTORA VODOSNABDIJEVANJA NA PODRUČJU CRNOGORSKOG PRIMORJA

JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ je tokom 7 godina od puštanja u rad regionalnog vodovodnog sistema bilo izloženo raznim izazovima u obezbjeđenju osnovne djelatnosti koja se ogleda u kontinualnoj isporuci vode opštinama na Crnogorskom primorju. Predanim radom i angažmanom, posebno tokom prethodnih 4 godine, je realizovano niz aktivnosti koje su rezultirale stabilizacijom uslova poslovanja Preduzeća, a od kojih se po značaju izdvajaju:

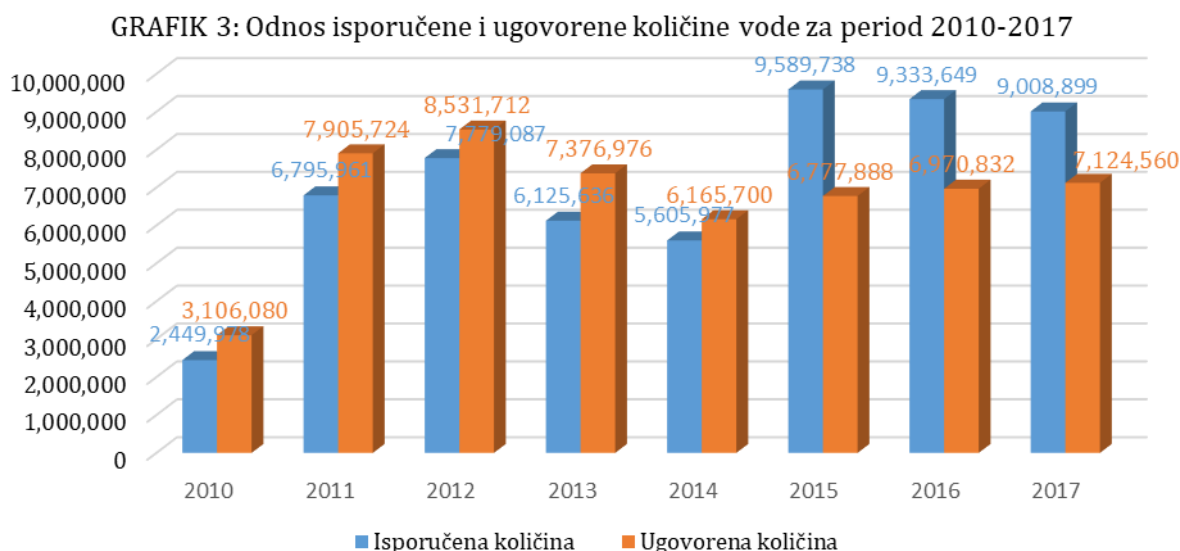
- potpisani su ugovori o isporuci vode sa svim lokalnim vodovodnim preduzećima kojima su predviđena sredstva obezbjeđenja finansijskih potraživanja;
- povećana je isporuka vode iz regionalnog vodovodnog sistema za preko 70 %, čime su prihodi po ovom osnovu u posljednje tri godine uvećani za više od 90%, sa 1,86 mil. Eura na preko 3,5 mil. Eura (godišnja iskorišćenost kapaciteta sa 16% tokom 2014. godine podignuta na preko 26% tokom 2017. godine) – Grafik 1;

- izvršena je naplata potraživanja po osnovu isporučene vode koja su dostizala iznose i do 2 miliona eura – Grafik 2;
- izvršeno je refinansiranje kreditnog zaduženja kod Abu Dhabi fonda za razvoj, u okviru kojeg je ostvarena godišnja ušteda od oko 700.000 Eura po osnovu valutnih razlika.
- Trend rasta isporuke vode lokalnim

vodovodnim preduzećima iz 2015 i 2016. godine ostvaren je i u 2017. godini uz, dakle, nastavak prakse lokalnih vodovodnih preduzeća da u posljednje tri godine preuzimaju značajno veće količine vode od ugovorom definisanih količina, što se najbolje vidi iz Grafika 3.

- u 2017. godini je, zahvaljujući sistemskom rješavanju poslovnih izazova, ostvaren rekordan finansijski rezultat, što najbolje prikazuju podaci o stanju žiro-računa i depozita na dan 31.12. za protekle 4 godine - Grafik 4.
- Regionalni vodovod uredno servisira sve poreske i druge obaveze prema državi, zaposlenima i poslovnim partnerima, a posljednjih godina je izmirilo oko 16,5 miliona Eura međunarodnih kreditnih obaveza za koje je Vlada Crne Gore izdala garancije.

Nakon stabilizacije poslovanja i obezbjeđenja pretpostavki za održivo funkcionisanje regionalnog vodovodnog sistema, menadžment Regionalnog vodovoda se u 2016 i 2017. godini sa pojačanom pažnjom posvećuje viziji razvoja regionalnog vodovodnog sistema. U tom smislu se, nakon sagledavanja infrastrukturnih kapaciteta regionalnog vodovodnog sistema, ali i kadrovskih kapaciteta Regionalnog vodovoda, jasno izdvajaju razvojni projekti koji će biti elaborirani u okviru sljedećeg poglavlja ovog materijala. Pored toga, navedeni su i izazovi u funkcionisanju Regionalnog vodovoda koji mogu, u većoj ili manjoj mjeri, značajno uticati na poslovanje preduzeća u budućem periodu.

Sa druge strane, a imajući u vidu da vodovodni sistem Crnogorskog primorja predstavlja jedinstvenu tehničko-tehnološku cjelinu, neophodno je razvoj regionalnog vodovodnog sistema posmatrati kroz razvoj kompletnog sektora vodosnabdijevanja na području primorja. Stoga je, u drugom dijelu, predstavljen kratak osvrt na najvažnije izazove koji stoje pred sektorom vodosnabdijevanja, kao i presjek prioriternih aktivnosti koje će voditi tehno-ekonomsko oporavku vodovodnog sektora na Crnogorskom primorju. Bez navedenog pristupa, realna je opasnost da sadašnji trend u upravljanju lokalnim vodovodnim preduzećima i nerješavanje nagomilanih problema, a koji se prije svega ogledaju u značajnim gubicima na lokalnoj vodovodnoj mreži, kao i u činjenici da na ovom području ima preko 30.000 individualnih objekata za stanovanje koji nijesu spojeni na lokalnu vodovodnu mrežu, iako kroz većinu tih naselja (posebno na području opštine Bar) prolazi infrastruktura Regionalnog vodovoda, dovedu do kritične situacije kada ni kompletni instalisani kapaciteti Regionalnog vodovoda neće biti dovoljni za zadovoljenje potrebe za vodom potrošača na Crnogorskom primorju. Stoga, navedeno jasno potvrđuje neophodnost da se prioritarno posvetimo sistemskom pristupu u rješavanju izazova u vodovodnom sektoru na Crnogorskom primorju, kako bi se na dugoročno održiv način upravljalo ovom važnom i odgovornom javnom djelatnošću.

I. VIZIJA RAZVOJA REGIONALNOG VODOVODNOG SISTEMA

I.1 RAZVOJNI PROJEKTI REGIONALNOG VODOVODNOG SISTEMA

U godinama nakon puštanja u rad regionalnog vodovodnog sistema (jul 2010. godine), pojačana pažnja u dijelu funkcionisanja sistema posvećena je obezbjeđenju kontinuiranog rada regionalnog vodovodnog sistema, vodeći na taj način računa o javnom interesu koji se ogleda u odgovornom vršenju važne javne usluge vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja, a samim tim, i obezbjeđenju većeg kvaliteta života lokalnog stanovništva, ali i neophodnih uslova za razvoj turističke privrede na području Crnogorskog primorja - što i jesu i osnovni razlozi izgradnje regionalnog vodovodnog sistema, jer je višedecenijski problem nedostatka vode za piće na Crnogorskom primorju, posebno tokom ljetnjih mjeseci, bio ograničavajući faktor za kvalitet života lokalnog stanovništva, a posebno za razvoj turističke privrede i kvalitet turističke ponude.

Međutim, i pored izazova koji se ogledaju kroz puštanje u rad, upravljanje i održavanje jednog tehničko – tehnološki kompleksnog i zahtijevnog sistema, kakav je regionalni vodovodni sistem za Crnogorsko primorje, Regionalni vodovod je takođe prioritarno posvećen kreiranju razvojne vizije. Sasvim prirodno, akcenat je dat na priključenje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem (tender je po drugi put raspisan u decembru 2017. godine), čime se završava realizacija 1. faze izgradnje regionalnog vodovodnog sistema.

Pored ovog veoma važnog projekta, Regionalni vodovod je uložio značajne napore kako bi koncipiralo realnu razvojnu viziju koja će pratiti razvojne potrebe Crnogorskog primorja. Slijedi kratak pregled razvojnih projekata:

1. Priključenje opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem

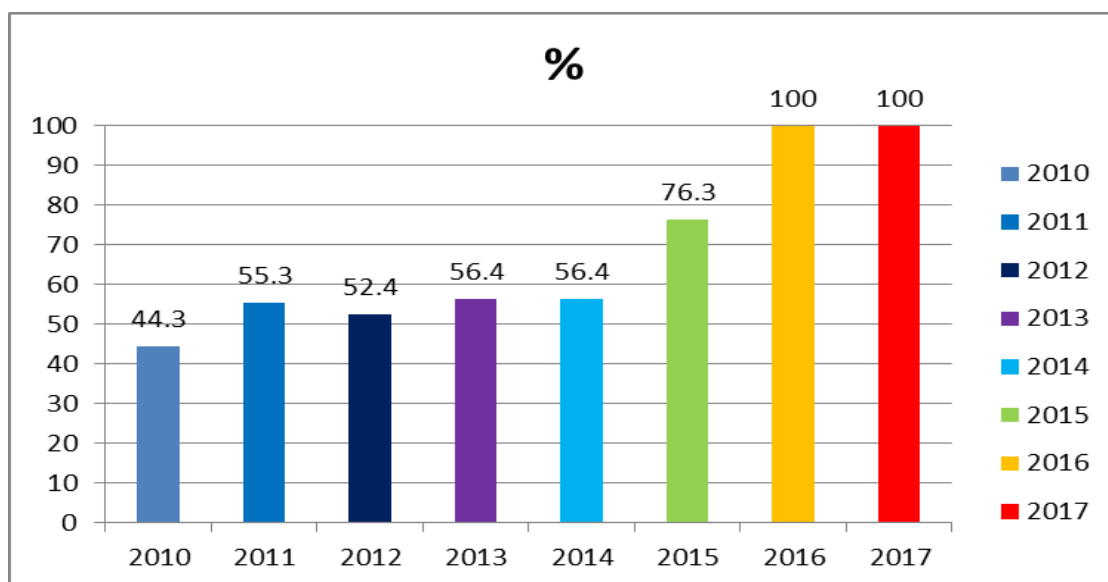
Nakon potpisivanja Protokola o saradnji 29.09.2013. godine, između rukovodstva Opštine Herceg Novi i JP „Regionalni vodovod „Crnogorsko primorje“ prilikom prvog obilježavanja Dana regionalnog vodovodnog sistema, kojim je Opština Herceg Novi po prvi put iskazala opredijeljenost da se priključi na regionalni vodovodni sistem, nakon čega su započete aktivnosti na izradi projektne dokumentacije, dobijanju građevinske dozvole i raspisivanju tendera za izvođenje radova na izgradnji 3,2 km cjevovoda DN500 i pratećeg optičkog kabla kojim će se i ovaj dio sistema uključiti u centralni SCADA sistem za daljinsko upravljanje. U ovu svrhu je u 2016. godini izvršena i sanacija dijela cjevovoda koji će se takođe koristiti za isporuku vode opštini Herceg Novi, a u koju je Regionalni vodovod investirao iz sopstvenih sredstava cca 260.000 Eura. Procijenjena vrijednost investicije na izgradnji infrastrukture kojom će se

omogućiti isporuka do 200 l/s, od čega 130 l/s za područje hercegnovske rivijere iznose 1.600.000 Eura. Predmetna sredstva će biti obezbijedena iz sopstvenih prihoda preduzeća, na osnovu ugovornog odnosa o prijevremenom plaćanju posebne naknade sa investitorom „Azmont investments“, što predstavlja značajno unaprijeđenje odnosa ovog državnog preduzeća i Vlade Crne Gore, jer su se do sada većina investicija finansirala iz budžeta CG ili iz međunarodnih kredita.

1. Početak aktivnosti na izgradnji II faze regionalnog vodovodnog sistema

Tokom ovih 7 godina eksploatacije, posebno nakon rekordnih isporuka vode tokom prethodne tri godine (2015-2017. godina) kada se po prvi put lokalnim vodovodima isporučuje preko 9 miliona m³ vode iz RVS, važno je istaći da je iskorišćenost kapaciteta RVS za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi tokom ljetnjih mjeseci posljednjih godina dostizala nivo od 100 % raspoloživog kapaciteta za ove tri opštine, a što je posebno značajno istaći u neprekidnom periodu od 76 dana. Navedena činjenica, dakle, od 2015. godine kao prioritet nameće hitno iniciranje aktivnosti na izgradnji planiranog drugog cjevovoda od Budve do Tivta u dužini od 11 km, kojim će se postojeći kapacitet RVS podići sa postojećih 330 l/s na 600 l/s, pri čemu će se sagledati i mogućnost dodatnog povećanja kapaciteta ovog dijela sistema na 700-750 l/s.

Procentualna iskorišćenost sistema za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi po godinama

- Maksimalna isporuka vode za 2010. godinu je bila u intervalu od 09.08.-27.08. sa prosječnom isporukom vode od 145 l/s, odnosno 44,4% raspoloživog kapaciteta RVS za opštine Kotor i Tivat. Napominjemo da je isporuka vode u 2010. godini počela od 04.08.2010.godine.
- Maksimalna isporuka vode za 2011. godinu je bila od 12.07 – 29.09., sa prosječnom isporukom vode u tom intervalu od 180 l/s, odnosno 55,3 % raspoloživog kapaciteta za opštine Kotor i Tivat.
- Maksimalna isporuka vode za 2012. godinu je bila od 04.07 – 12.09., sa prosječnom isporukom vode u tom intervalu od 170 l/s, odnosno 52,4% raspoloživog kapaciteta RVS za opštine Kotor i Tivat.
- Maksimalna isporuka vode za 2013. godinu je bila od 12.07 – 16.09., sa prosječnom isporukom vode u tom intervalu od 184 l/s, odnosno 56,4 % raspoloživog kapaciteta RVS za opštine Kotor i Tivat i, po prvi put, za opštinu Herceg Novi, zahvaljujući rješenju tehničkog tima Regionalnog vodovoda, a preko korišćenja infrastrukture preduzeća Vodovod i kanalizacija-Tivat.

- Maksimalna isporuka vode za 2014. godinu je bila od 31.07 – 17.08., sa prosječnom isporukom vode u tom intervalu od 184 l/s, odnosno 56.4 % raspoloživog kapaciteta RVS za opštine Kotor i Tivat.
- Maksimalna isporuka vode za 2015. godinu je bila od 04.06 – 30.08., sa prosječnom isporukom vode u tom intervalu od 253 l/s, odnosno 76.3 % raspoloživog kapaciteta RVS za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi kojem je obezbijeđeno vodosnabdijevanje iz RVS preko infrastrukture ViK Tivat.
- Maksimalna isporuka vode za 2016. godinu je bila od 19.07 – 30.09., sa prosječnom isporukom vode u tom intervalu od 292 l/s, odnosno 100 % raspoloživog kapaciteta RVS za opštine Kotor i Tivat.
- Maksimalna isporuka vode za 2017. godinu je bila od 01.08 – 31.08., sa prosječnom isporukom vode u tom intervalu od 294 l/s, odnosno 100 % raspoloživog kapaciteta RVS za opštine Kotor i Tivat i Herceg Novi kojem je obezbijeđeno vodosnabdijevanje iz RVS preko infrastrukture ViK Tivat.

Dakle, posljednje tri godine iskorišćenost RVS u odnosu na maksimalno raspoloživi kapacitet koji iznosi 327 l/s je znatno povećan i iznosi 76,3%, 100% i 100%, što ukazuje na povećane potrebe za vodom iz RVS za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi koje su uslovljene što lošim hidrološkim uslovima, zaslantjenjem lokalnih izvorišta, ali i ubrzanim razvojem turističke privrede.

Kada se realizuje projekat povezivanja opštine Herceg Novi na RVS, za očekivati je da će u mjesecima maksimalne potrošnje doći do manjka vode koja će se moći isporučivati iz RVS, što svakako, još više pojačava neophodnost izgradnje II faze regionalnog vodovodnog sistema i to skoro 7 godina prije roka, jer je određenim planovima, ovaj razvojni segment bio planiran tek za 2025. godinu, odnosno za period kada se očekivalo da će potreba za vodom usloviti izgradnju druge faze regionalnog vodovodnog sistema.

Hidraulička analiza iz 2015. godine, je, naime, pokazala da je neophodno izgraditi cca 11 km novog cjevovoda nazivnog prečnika DN700 mm, procijenjene vrijednosti od oko 8.0 miliona Eura. Regionalni vodovod je nakon toga i u 2016. godini pokrenuo proceduru izrade projektne dokumentacije, ali i inicijativu prema Ministarstvu održivog razvoja i turizma u okviru koje bi se sa Direkcijom za saobraćaj Crne Gore dogovorila saradnja po pitanju zajedničke izgradnje bulevara i ovog cjevovoda na potezu od Jaza do Tivta. Istovremeno izgradnjom ova dva infrastrukturna projekta u dužini od 11 km, ova dva državna subjekta, Direkcija za saobraćaj i Regionalni vodovod, bi ostvarili uštedu od oko 3 miliona eura budžetskih sredstava ova dva subjekta, odnosno Vlade Crne Gore.

Projekat izgradnje novog cjevovoda od Budve do Tivta bi se realizovao kroz dvije faze

- 2.1 Izgradnja cjevovoda na dionici PK „Prijevor“ - Donja Lastva, u dužini od cca 2 km; i
- 2.2 Izgradnja cjevovoda na dionici Donja Lastva – Tivat u dužini od cca 11 km.

Fazni pristup realizacije predmetne investicije je usvojen iz razloga što se infrastruktura na dionici od Donje Lastve do Tivta, kako je gore i navedeno, mora graditi istovremeno sa izgradnjom bulevara na istoj dionici. Takođe, dodatan razlog je i racionalizacija investicionog ulaganja, s obzirom da bi se izgradnjom dionice cjevovoda od Donje Lastve do Tivta ostvario kapacitet sistema koji bi duži niz godina mogao zadovoljiti potrebe za vodom opština Tivat, Kotor i Herceg Novi. Dakle, investicija na izgradnji dionice cjevovoda od PK „Prijevor“ do Donje Lastve bi se na ovaj način mogla odložiti za period kada potreba za vodom navedenih opština prevaziđe kapacitete sistema nakon izgradnje dionice cjevovoda od Donje Lastve do Tivta.

1.1. Izgradnja cjevovoda na dionici PK „Prijevor“ - Donja Lastva

Hidraulička analiza koja je urađena u sklopu Glavnog projekta povezivanja opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem, koji je završen u septembru 2015. godine, je, kao što je već

istaknuto, potvrdila neophodnost prijevremene izgradnje još jednog cjevovoda za potrebe vodosnabdijevanja opština Herceg Novi, Kotor i Tivat, a što je predviđeno za početak izgradnje II faze RVS. Kako je riječ o investiciji koja zahtijeva značajna finansijska sredstva, Regionalni vodovod je tokom 2016. godine pokušavao da kreira održiv model fazne realizacije projekta, koji će dati postepeni efekat na povećanje kapaciteta regionalnog vodovodnog sistema za opštine Kotor, Tivat i Herceg Novi. U tom smislu, Regionalni vodovod realizuje projektovanje novog cjevovoda na dionici Jaz – Tivat u dužini od 11 km.

Međutim, za dugoročno održivo vodosnabdijevanje ovog područja neophodno je i povezati pomenuti cjevovod, koji će se nalaziti u bulevaru, i prekidnu komoru RVS „Prijevor“ koja se nalazi na brdu Topliš iznad Budve.

U tom smislu pokrenute su aktivnosti na izradi projektne dokumentacije za izgradnju cjevovoda na dionici PK „Prijevor“ - Lastva Grbaljska, u dužini od oko 2 km. Regionalni vodovod je do sada obezbijedio urbanističko-tehničke uslove za izradu projektne dokumentacije, pripremio Projektni zadatak i raspisalo javni poziv za prikupljanje ponuda za izradu projektne dokumentacije. Istovremeno se planira sprovesti i tenderska procedura za potrebe revizije projektne dokumentacije.

1.2. Izgradnja cjevovoda na dionici Lastva Grbaljska - Tivat

Regionalni vodovod je 11.10.2017. godine, shodno odobrenju Uprave za javne nabavke, sklopio Ugovor o izradi Glavnog projekta sa konzorcijumom „Simm inženjering-Hidrofokus-Nik Com“ koji vrši projektovanje bulevara na dionici Jaz - aerodrom Tivat, čija je trasa paralelna sa trasom planiranog cjevovoda.

Razlozi za uspostavljanje saradnje u smislu objedinjavanja postupaka projektovanja bulevara i cjevovoda, se nalaze u značajnoj finansijskoj uštedi ne samo Regionalnog vodovoda, već i Direkcije za saobraćaj, s obzirom da se izgradnja bulevara i cjevovoda mora objединiti zbog suštine ovih infrastrukturnih projekata, kako u cilju postizanja većeg kvaliteta istih, a posebno zbog skraćanja rokova izgradnje ova dva važna infrastrukturna projekta. Takođe, posebna prednost zajedničke realizacije ova dva infrastrukturna projekta se ogleda u činjenici da će se izbjeći eventualni problemi koji bi mogli nastati usljed sigurnog poklapanja trase bulevara sa trasom postojećeg cjevovoda regionalnog vodovodnog sistema, kao što je već bio slučaj prilikom rekonstrukcije raskrsnice na Zavali. Naime, sa izvođenjem radova na izgradnji raskrsnice Zavala kasnilo se 18 mjeseci.

Regionalni vodovod je angažovao konsultanta koji će izraditi Glavni projekat novog cjevovoda na dionici Lastva Grbaljska – Tivat i koji će usaglasiti projektну dokumentaciju sa projektnim rješenjem rekonstrukcije saobraćajnice, što predstavlja veoma važan korak ka uspješnijoj zajedničkoj realizaciji ovog veoma važnog infrastrukturnog projekta na Crnogorskom primorju.

Međutim, ostaje izazov kojim se moramo ozbiljno baviti, a riječ je o činjenici da još od 1990. godine u tom pojasu postoji cjevovod RVS koji je u funkciji cijele godine za vodosnabdijevanje opština Tivat, Kotor i Herceg Novi, pa bismo neracionalnim djelovanjem ugrozili vodosnabdijevanje pomenutih opština ili zaustavili buduće radove na izgradnji bulevara, zbog čega Regionalni vodovod već skoro dvije godine upozorava Direkciju za saobraćaj kako bi izbjegli ponavljanje situacije koju smo iskusili tokom realizacije radova na izgradnji bulevara na Zavali kojom su uzrokovani novi troškovi i produženi rokovi za realizaciju radova na završetku tog važnog saobraćajnog projekta.

Regionalni vodovod je stava da je neophodno detaljno sagledati problematiku eventualnog izmještanja postojećeg cjevovoda na dionicama gdje je profil saobraćajnice u „koliziji“ sa profilom cjevovoda i to na način da se u toku izgradnje bulevara na ovim dionicama izgradi zamjenski cjevovod koji bi se pustio u rad prije uklanjanja postojećeg cjevovoda. Na ovaj način bi se obezbijedio kontinuitet u isporuci vode opštinama Tivat, Kotor i Herceg Novi, što i mora biti prioritet prilikom izvođenja radova na izgradnji bulevara.

Regionalni vodovod očekuje da će se aktivnosti na izradi Glavnog projekta novog drugog cjevovoda za dionicu Lastva Grbaljska - Tivat završiti do kraja drugog kvartala 2018. godine.

Međutim, neophodno je napomenuti da je dinamika izrade projektne dokumentacije usko vezana za izradu projektne dokumentacije za planirani bulevar, te je u tom smislu teško predvidjeti precizne rokove.

1.3. Rekonstrukcija pumpne stanice „Budva“

Studijom optimizacije (Idejnim rješenjem) II faze eksploatacije RVS koja je urađena 2015. godine je obuhvaćena i pumpna stanica „Budva“. Prethodno idejno rješenje za rad ove stanice u II fazi eksploatacije predviđalo je rad sa maksimalnim protocima u radnom režimu pumpnih postrojenja „3+0“. Dakle, dosadašnje tehničko rješenje je predviđalo radni režim sistema u kojem bi istovremeno sve 3 postojeće pumpe radile, odnosno bez rezervne pumpe koja bi se mogla uključiti u slučaju eventualnog kvara na jednom od agregata. Navedeno predstavlja značajan izazov za kontinuiranu isporuku vode Kotoru, Tivtu i Herceg Novom i Regionalni vodovod svake godine uredno vrši pripreme kako bi ove pumpe bile 100 % sigurne za propisan rad tokom glavne turističke sezone. Regionalni vodovod je, nakon analiza sprovedenih tokom posljednje dvije godine, zauzeo stav da postojeće tehničko rješenje sa aspekta pogonske spremnosti ovog dijela RVS nije održivo i da bi bilo neophodno sagledati mogućnost dogradnje pumpne stanice u smislu uvođenja još jednog pumpnog agregata, čime bi se efektivno postigao radni režim pumpi po sistemu „3+1“, dakle sa jednom rezervnom pumpom. Navedeni režim rada je inkorporiran u ostalim pumpnim stanicama koje funkcionišu u sklopu RVS. Dato rješenje je iz perioda 90-tih godina prošlog vijeka, pa je, stoga, isto potrebno unaprijediti kako se ne bi dovelo u rizik vodosnabdijevanje Kotora, Tivta i Herceg Novog. Takođe, ovim aktivnostima bi se povećao funkcionalni kapacitet pumpne stanice Budva sa sada raspoloživih 600 l/s na 700-750 l/s, a što je u skladu sa nastojanjima Regionalnog vodovoda da projektuje povećanje kapaciteta cjevovoda na dionici Budva – Tivat kojim se vrši snabdijevanje opština Kotor, Tivat i Herceg Novi. Na ovaj način će se omogućiti veća fleksibilnost sistema, a u isto vrijeme i stvoriti uslovi za zadovoljenje očigledno ubrzanog rasta potrošnje vode na ovom području Crnogorskog primorja. Shodno navedenom, a imajući u vidu da je Studijom optimizacije (Idejnim rješenjem) II faze eksploatacije regionalnog vodovodnog sistema definisano kvalitetno rješenje za dodatno unaprijeđenje pogonske spremnosti i instalisanog kapaciteta PS „Budva“, Regionalni vodovod će, tokom preostalog dijela 2018. godine raspisati tender za izradu projektne dokumentacije za rekonstrukciju PS „Budva“, nakon dobijanja urbanističko-tehničkih uslova od nadležnih organa, shodno novom Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata.

1.4. Rekonstrukcija prekidne komore „Prijevor“- Budva

Iz RVS se od 2015. godine isporučuju značajno veće količine vode opštinama Tivat, Kotor i Herceg Novi, a što posebno u periodu glavne turističke sezone ukazuje na jasnu potrebu hitnog povećanja rezervoarskog prostora RVS, o čemu je bilo riječi u okviru tačke 2, poglavlja I.1 Razvojni projekti regionalnog vodovoda, posebno iz razloga što opštine i lokalni vodovodi ne preduzimaju neophodne aktivnosti koje bi za rezultat trebalo da imaju izgradnju nedostajućih rezervoarskih kapaciteta lokalnih vodovodnih preduzeća.

Stoga, povećanjem rezervoarskog kapaciteta RVS će se poboljšati uslovi za obezbjeđenje neprekidnog vodosnabdijevanja predmetnog područja u slučajevima nepredviđenih ispada sistema usljed prekida napajanja električnom energijom, a dodatno će se obezbijediti i uslovi za energetske efikasnije funkcionisanje sistema u zimskom periodu. Takođe, obezbijediće se uslovi za održivije vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja, s obzirom na činjenicu da lokalnim vodovodnim sistemima na ovom području nedostaje, dakle, rezervoarski prostor kapaciteta od više desetina hiljada m³ zapremine.

Regionalni vodovod je od nadležnih organa dobio urbanističko-tehničke uslove za izradu projektne dokumentacije i u pripremi je Projektni zadatak, pa će se već u prvom kvartalu 2018. godine objaviti javni poziv za prikupljanje ponuda za izradu projektne dokumentacije.

2. Izvoz vode putem tankera

Imajući u vidu da izdašnost izvorišta "Bolje Sestre" značajno premašuje potrebe Crnogorskog primorja koje su projektovane za srednjoročni period, na što jasno ukazuju činjenice da je i, pored povećanog stepena iskorišćenosti sistema za 70 %, tokom posljednje 3 godine, isti i dalje na godišnjem nivou manji od 30 %. Jasno je da su sasvim održive projekcije kreiranja mogućnosti korišćenja kapaciteta izvorišta „Bolje Sestre“ u komercijalne svrhe, odnosno plasmana vode za piće na inostrano tržište. U tom smislu, ove mogućnosti su u više navrata prezentovane inostranim firmama, kako u direktnim kontaktima, tako i putem međunarodnih aktivnosti Vlade Crne Gore, Predsjednika Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova.

U cilju realizacije ovog projekta, Regionalni vodovod je od Direktorata za građevinarstvo Ministarstva održivog razvoja i turizma dobio urbanističko-tehničke uslove za izradu projektne dokumentacije, ali je takođe od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine dobijen akt kojim se Regionalnom vodovodu nalaže da izradi Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, a koji prethodi aktivnostima na projektovanju trase cjevovoda za izvoz vode tankerima.

Imajući u vidu navedeno, Regionalni vodovod je 14.12.2017. godine pokrenuo aktivnosti na izradi predmetnog Elaborata. Takođe, 29.12.2017. godine objavljen je javni poziv za prikupljanje ponuda za izradu projektne dokumentacije.

3. Fabrika za flaširanje vode i proizvodnju hladnih čajeva

Izvorište "Bolje Sestre" koje se koristi za regionalno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja je ujedno i jedino regionalno izvorište u Crnoj Gori. Voda ovog podzemnog izvora je izuzetnog kvaliteta i ispunjava uslove za flaširanje vode. Sva dosadašnja ispitivanja su pokazala da je sadržaj svih makro i mikro komponenti daleko ispod granica propisanih važećom zakonskom regulativom. Parametri koji se ispituju neznatno osciluju tokom godine, pa se da zaključiti da se radi o izvorištu sa izuzetno stabilnim kvalitetom vode, koji odgovara visokoj klasi kvaliteta vode za piće, kako prema Uredbi o klasifikaciji i kategorizaciji voda Crne Gore, tako i prema EU direktivama. Kvalitet vode je potvrđen i od strane inostranih laboratorija: Institut Technologiezentrum Wasser iz Karlsruhea, Njemačka i Biološki institut "Siniša Stanković" Beograd, Srbija.

S obzirom da izdašnost izvorišta "Bolje Sestre" pruža mogućnost zahvatanja znatne količine vode za potrebe flaširanja vode, a da se ne dovodi u bilo kakav rizik javno vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja, to se u trećem kvartalu 2017. godine započelo sa aktivnostima na izradi Studije opravdanosti izgradnje fabrike za flaširanje vode, uz dodatnu analizu mogućnosti diversifikacije proizvodnje uključenjem opreme za proizvodnju hladnih čajeva. Ukoliko Studija izvodljivosti pokaže da je predmetna investicija održiva, Regionalni vodovod će u 2018. godini preduzeti aktivnosti na izradi projektne dokumentacije, elaborata uticaja na životnu sredinu i rješavanju imovinsko-pravnih preduslova za ostvarenje predmetne investicije.

4. Nastavak aktivnosti na podizanju bezbjednosti regionalnog vodovodnog sistema

Imajući u vidu značaj regionalnog vodovodnog sistema za vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja, posebno u ljetnjem periodu, kao i uticaj koji adekvatna isporuka vode za piće ima po zdravlje potrošača, Regionalni vodovod je u prethodnim godinama posebnu pažnju posvetio bezbjednosnom aspektu isporuke vode za piće. U tom smislu je Regionalni vodovod krajem 2013. godine formirao Unutrašnju službu zaštite, za koju je od nadležnog Ministarstva unutrašnjih poslova - Uprave policije, dobijeno odobrenje za obavljanje djelatnosti, dok je nakon sprovedene tenderske procedure početkom 2015. godine angažovan konsultant koji je izradio Plan zaštite regionalnog vodovodnog sistema, a koji je nakon toga, s obzirom na obim i kompleksnost dokumentacije, parcijalno prihvaćen i odobran od strane nadležnog organa Ministarstva unutrašnjih poslova u periodu od aprila do decembra 2016. godine.

Dakle, Regionalni vodovod je sproveo važne aktivnosti na uspostavljanju sistema fizičke i tehničke zaštite regionalnog vodovodnog sistema, a sve u cilju zaštite bezbjednosti građana i

omogućavanja sigurne isporuke vode za piće najvišeg kvaliteta. Imajući u vidu svjetske trendove u sektoru bezbjednosti vodovodnih sistema, a što je regulisano i direktivama EU, jer je riječ o kritičnoj infrastrukturi, Regionalni vodovod će uz podršku Ministarstva unutrašnjih poslova nastaviti sa aktivnostima na dodatnom unaprjeđenju sistema bezbjednosne zaštite regionalnog vodovodnog sistema, ali i bezbjednosne kulture zaposlenih u preduzeću. U tom smislu su u narednom periodu planirane sledeće aktivnosti:

4.1. Unaprjeđenje fizičke i tehničke zaštite regionalnog vodovodnog sistema

Regionalni vodovod planira da se tokom naredne dvije godine 2018 - 2019. stvore uslovi za jedinstveni video nadzor svih objekata koje se nalaze u sastavu RVS. Razvoj ovog dijela IT sektora bi značajno doprinio bezbjednosti RVS. U prvom kvartalu 2017. godine je sprovedena investicija od 50.000 Eura na ugradnji opreme propisane Planom zaštite regionalnog vodovodnog sistema. Međutim, neophodno je izvršiti dodatno opremanje objekata video nadzorom, alarmnim sistemima, protivpožarnim sistemima, centralnom jedinicom za nadzor itd. Planirano je da se predmetne aktivnosti počnu sprovoditi tokom 2018. godine, a veoma važna je, što svakako treba istaći ovdje, podrška koja je Regionalnom vodovodu pružena od strane ministra unutrašnjih poslova koji je inicirao održavanje sastanka sa ciljem podizanja međuinstitucionalne saradnje po pitanju bezbjednosti značajnih infrastrukturnih objekata i dobara na području Crnogorskog primorja.

Na predmetnom sastanku su prisustvovali državni sekretar, gospodin Dragan Pejanović, pomoćnik direktora Uprave policije Nikola Janjušević, generalni direktor Direktorata za poslove nadzora Danilo Ćupić, načelnik direkcije za nadzor u oblasti zaštite lica i imovine i detektivske djelatnosti, gospodin Veselin Rmuš, i menadžmenti kompanija Nacionalni park „Skadarsko jezero“, „Monteput“ d.o.o i JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje. Konstatovana je potreba međuinstitucionalne saradnje u cilju dodatnog podizanja stepena bezbjednosti „kritične infrastrukture“ i za tu potrebu formiran je Operativni tim koji će imati redovnu komunikaciju i razmjenu informacija na planu zaštite, kao i zajedničke intervencije kada je u pitanju zaštita bezbjednosti vodoizvorišta „Bolje Sestre“, posebno u toku ljetnje turističke sezone.

4.2. Natkrivanje vodoizvorišta „Bolje sestre“

U sklopu regionalnog vodovodnog sistema izgrađen je i objekat vodozahvata izvorišta Bolje Sestre. Vodozahvat je izveden u vidu lučne betonske brane koja sadrži specijalni sistem za regulaciju isticanja izvorišne vode kojim je onemogućen prodor jezerske vode u vodozahvat.

Regionalni vodovod je, kao što je već konstatovano, u prethodnom periodu sproveo aktivnosti na izradi Plana zaštite objekata regionalnog vodovodnog sistema u kojem je poseban osvrt dat na neposrednu zonu sanitarne zaštite izvorišta, a samim tim i na objekat vodozahvata. S obzirom da su bezbjedonosne analize urađene u periodu 2013 - 2015. godine konstatovale znatnu izloženost izvorišta „Bolje Sestre“ potencijalnim rizicima, to je Planom zaštite preporučeno da se uvede dodatna zaštita izvorišta. Takođe, istovjetna preporuka je data i u Izvještaju komisije za tehnički prijem regionalnog vodovodnog sistema na osnovu kojeg je dobijena Upotrebna dozvola za rad sistema.

Imajući u vidu navedeno, a u cilju prevencije potencijalnih rizika po zdravlje potrošača na Crnogorskom primorju, Regionalni vodovod je u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma planirao da u 2017. godini sprovede aktivnosti na izradi i reviziji projektne dokumentacije za natkrivanje objekta vodoizvorišta, te pravovremeno podnijelo zahtjev za finansiranje navedene aktivnosti iz Kapitalnog budžeta. U julu 2017. godine je od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma pokrenuta inicijativa da se navedeni projekat realizuje jer je finansiranje predmetne aktivnosti predviđeno Kapitalnim budžetom za 2017. godinu. Regionalni vodovod je uradio Projektni zadatak koji je predao Ministarstvu održivog razvoja uz zahtjev za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova. Međutim, usljed nedostatka planske dokumentacije za predmetno područje, zahtjev je, na sugestiju Direktorata za građevinarstvo,

povučen, te je podnijet zahtjev za izradu Glavnog projekta i izgradnju krovne konstrukcije na osnovu člana 132 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata. Međutim, nakon toga je Direkcija za javne radove, koja je nadležna za implementaciju sredstava iz kapitalnog budžeta, saopštila stav da se bez urbanističko-tehničkih ulova ne može pokrenuti tenderska procedura. U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Regionalni vodovod će i tokom 2018. godine inicirati održivo rješenje ovog važnog bezbjedonosnog i razvojnog izazova regionalnog vodovodnog sistema.

5. Razvoj telekomunikacione infrastrukture

U 2016. godini je, nakon dužeg perioda pregovora i dobijanja saglasnosti Vlade Crne Gore, zaključen Ugovor o iznajmljivanju telekomunikacione infrastrukture sa Crnogorskim elektroprenosnim sistemom (CGES). Sklapanjem ugovora je ostvarena saradnja koja će u konačnom rezultirati poboljšanjem infrastrukturnih i upravljačkih kapaciteta svake zainteresovane strane. Ovo posebno dobija na značaju kada se zna da se radi o preduzećima koja su u državnom vlasništvu, te da će se na ovaj način, uz veoma male investicije, unaprijediti infrastruktura za koju bi samostalno svako preduzeće moralo investirati po više stotina hiljada eura. Uspostavljanjem saradnje sa Crnogorskim elektroprenosnim sistemom, stvoreni su uslovi za povezivanje dionice od cca 20 km regionalnog vodovodnog sistema na relaciji Budva – Tivat, a nakon izgradnje, nova dionica dužine 3,2 km na relaciji Tivat – Herceg Novi, će biti povezana na postojeći SCADA sistem za nadzor i upravljanje.

Na ovaj način će se dosadašnja, nesigurna GPRS veza, putem koje se realizovalo upravljanje sistemom na potezu od Budve ka Tivtu, zamijeniti optičkim kablom koji predstavlja najsigurniji način prenosa podataka. Međutim, da bi se ostvarila fizička veza sa infrastrukturom CGES, neophodno je postići dogovor i sa CEDIS, koji ima infrastrukturu na trasi kojom bi se povezale infrastrukture Regionalnog vodovoda i CGES. Razgovori o predmetnoj temi su započeti 2015. godine sa CEDIS. Konačni cilj je da se izvrši planirano povezivanje i omogućiti značajno poboljšanje komponente upravljanja kompletnom infrastrukturom regionalnog vodovodnog sistema.

Takođe, činjenica da se u okviru regionalnog vodovodnog sistema nalazi 90 km optičkog kabla sa 48 vlakana, predstavlja značajnu razvojnu šansu i izazov. Kako je u okviru radova na izgradnji cjevovoda za priključenje opštine Herceg Novi na RVS planirana ugradnja i cca 4.0 km optičkog kabla, to će se u 2018. godini dodatno povećati vrijednost telekomunikacione infrastrukture Regionalnog vodovoda. Regionalni vodovod je kod nadležne Agencije za elektronsku komunikaciju i poštansku djelatnost registrovan kao operater za uslugu iznajmljivanje optičkih vlakana, tzv. „dark fiber“, pa razvojne šanse ovog dijela infrastrukture preduzeća treba tražiti i u mogućnostima zajedničkih investicija sa drugim državnim preduzećima ili eventualno u javno-privatnom partnerstvu u smislu proširenja usluga na telekomunikacionog operatera koji bi se bavio pružanjem usluga korisnicima interneta i mobilne telefonije. Ovaj segment razvojne vizije, Regionalni vodovod će dodatno analizirati kroz već uspostavljenu saradnju sa Elektrotehničkim fakultetom Univerziteta Crne Gore.

6. Menadžment informacionog sistema

Postojeći server ne zadovoljava u potpunosti željeni nivo sigurnosti, a takođe postoji i prostor za unaprijeđenje načina i efikasnosti upravljanja podacima koji se nalaze na njemu. Stoga će se nabavkom novog servera, koja je planirana za 2018. godinu, dodatno obezbijediti kvalitetna baza za sve podatke koji su neophodni za svakodnevni rad preduzeća, a unaprijediće se i njihova dostupnost svim zaposlenima u preduzeću. Veoma je važno obezbijediti adekvatan „Back up“, kojim će se omogućiti sigurnost i dostupnost informacija čak i u situacijama najgorih havarija na radnom serveru i sistemu.

7. Nastavak aktivnosti na uvođenju standarda u poslovanju

U 2016. godini se počelo sa aktivnostima na uvođenju HACCP. Nakon uspješne implementacije izvršena je i sertifikacije HACCP-a sistema, u julu 2017. godine, čime je od strane Sertifikacionog tijela Crne Gore (SETI-me) potvrđen kvalitet sprovođenja usvojenih procedura.

U narednom periodu se planira nastavak aktivnosti na uvođenju standarda u poslovanju JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“, sa posebnim akcentom na ISO 14000, kojim će se upravljanje životnom sredinom podići na viši nivo, što je od izuzetnog značaja za preduzeće koje koristi prirodne resurse, posebno u zoni nacionalnog parka Skadarsko jezero. Aktivnosti će se sprovesti na osnovu protokola o saradnji koji je Regionalni vodovod potpisao sa Univerzitetom Crne Gore i Univerzitetom Donja Gorica, čime će se dodatno intenzivirati saradnja sa univerzitetskim centrima, naročito u sferi transfera znanja.

8. Saradnja sa vodovodnim preduzećima u regionu (benčmarking)

Regionalni vodovod je od 2014. godine učesnik benčmarking radionica u okviru Dunavskog programa voda, a od maja 2017. godine je punopravan član IAWD -Međunarodnog udruženja vodovodnih preduzeća. Uporedna iskustva regionalnih vodovodnih sistema iz okruženja u saradnji sa lokalnim vodovodnim preduzećima mogu predstavljati korisnu platformu za poboljšanje odnosa Regionalnog vodovoda sa lokalnim vodovodnim preduzećima na Crnogorskom primorju. Dodatno, upoznavanje sa zakonskim regulativima zemalja u okruženju može biti od izuzetnog značaja za usaglašavanje i unaprjeđenje postojećih zakonskih rješenja u Crnoj Gori, posebno uzimajući u obzir aktivnu ulogu Regionalnog vodovoda po tom pitanju. Kako je saradnja sa vodovodnim preduzećima iz regiona podržana i od Evropske unije, a što se reflektuje i na programe prekogranične saradnje koji se finansiraju iz IPA fondova, to će se poseban akcenat dati na uspostavljanje saradnje na zajedničkim aplikacijama za povlačenje sredstava za izradu projektne dokumentacije i studija izvodljivosti za razvojne projekte.

Regionalni vodovod je u periodu od 2014. do 2017. godine aktivno učestvovao u programu benčmarkinga za vodovodna i kanalizaciona preduzeća u sklopu prve faze Dunavskog programa za vode, u organizaciji IAWD i Svjetske banke. U 2016. godini pokrenuta je druga faza programa koja će trajati do 2018. godine. Kroz učešće u ovim projektima postiže se unaprjeđenje performansi rada preduzeća, identifikacija oblasti za poboljšanje, praćenje unaprjeđenja učinka kroz vrijeme pa je veoma važno nastaviti sa započetim aktivnostima. Zahvaljujući aktivnostima IAWD i njegovih partnera, učesnici programa će imati priliku da koriste finansijsku podršku austrijske, njemačke i švajcarske vlade, u smislu implementacije rješenja koja mogu unaprijediti poslovanje preduzeća (pilot informacioni softveri i dr.).

S obzirom na iskustvo stečeno u prethodnom periodu i rezultate koje je Regionalni vodovod ostvario, učešće nastavljamo uz prelazak sa standardnog na napredni nivo, a u toku 2017. Regionalni vodovod se priključio i novoj benčmarking platformi u kojoj učestvuje zajedno sa 15 evropskih zemalja.

Početna međunarodna radionica novoformirane benčmarking platforme je planirana za mart 2018. godine, a Regionalni vodovod je kao aktivan i važan član izabran za domaćina ovog međunarodnog skupa koji će organizovati u saradnji sa IAWD-om, Evropskom benčmarking saradnjom i Svjetskom bankom na Žablaku. Skupu će prisustvovati predstavnici preduzeća i institucija koje se bave vodovodnim sektorom iz više od 15 zemalja Evrope što će biti prilika da kroz razmjenu iskustava i praksi ostvare brojne benefite, te će pored vodeće teme, benčmarkinga, ovo biti sjajna prilika za raspravu o drugim važnim pitanjima za čitav komunalni sektor.

9. Projekat eko naselja Karuč- „Iskreno zeleno“

Imajući u vidu da je prvobitnom projektnom dokumentacijom, urađenom 80-tih godina prošlog vijeka, planirano vodosnabdijevanje područja Crnogorskog primorja iz izvorišta Karuč, Regionalni vodovod je za potrebe izgradnje pumpne stanice i postrojenja za preradu vode, izvršio kupovinu zemljišta na obližnjoj lokaciji, ukupne površine 90.815 m². Međutim, kako je

uporedna analiza izvorišta Karuč i Bolje Sestre, izrađena septembra 2006. godine, nepobitno pokazala da je izvorište Bolje Sestre tehno-ekonomski kvalitetnije rješenje za vodosnabdijevanje Crnogorskog primorja, jasno je da se pomenuto zemljište na Karuču neće koristiti za prvobitno predviđene svrhe i to ne samo iz razloga boljih performansi izvorišta Bolje Sestre. Takođe, analize kvaliteta vode izvorišta Karuč su pokazale povremenu bakteriološku ugroženost izvorišta od strane okolnog naselja, koje se u posljednjem periodu značajno proširilo, pri čemu nije vođeno računa o uticaju otpadnih voda na životnu sredinu.

Imajući u vidu navedeno, Regionalni vodovod je planirao izradu Studije valorizacije lokacije Karuč. Kako bi se ovaj prostor valorizovao, s ciljem poštovanja principa održivog razvoja, podnesen je predlog obrađivaču PPPN Skadarsko jezero, čija je izrada u toku, da se na predmetnoj lokaciji predvidi izgradnja turističkog kompleksa eko-naselja sa malim stepenom izgradnje, u okviru kojeg bi se postigao optimalan odnos izgrađenog i prirodnog prostora. U narednom periodu se planira izrada idejnog rješenja koje bi se uklopilo u PPPN Skadarsko jezero, a koje bi bilo osnova za dalje aktivnosti na valorizaciji predmetne lokacije kreiranjem vizije „Karuč – iskreno zeleno“.

1.2 IZAZOVI U FUNKCIONISANJU JP „REGIONALNI VODOVOD CRNOGORSKO PRIMORJE“

Kako je već navedeno, u prethodnom periodu je sproveden niz aktivnosti na stabilizaciji poslovanja preduzeća, kao i na uspostavljanju uslova za održivo funkcionisanje regionalnog vodovodnog sistema za Crnogorsko primorje. Međutim, menadžment Regionalnog vodovoda u kontinuitetu vrši analize potencijalnih izazova u radu preduzeća, sa posebnom pažnjom na izazove koji mogu uticati na održivost poslovanja. U tom smislu se izdvajaju sledeći izazovi, koji potencijalno mogu značajno uticati na poslovanje preduzeća, a na osnovu kojih se u kontinuitetu sprovodi niz aktivnosti na ublažavanju ili eliminisanju istih:

1. Visok stepen kreditnog zaduženja

Kako je ranije navedeno, Regionalni vodovod je, zahvaljujući podršci Vlade CG po pitanju refinansiranja kreditnog zaduženja kod Abu Dhabi fonda za razvoj, značajno poboljšalo finansijske parametre poslovanja, uz činjenicu da su sada iz sopstvenih sredstava servisirane kreditne obaveze u iznosu od oko 17 miliona EUR prema međunarodnim finansijskim institucijama Evropskoj banci za rekonstrukciju i razvoj, Svjetskoj banci, Abu Dhabi fondu za razvoj i Erste banci. Međutim, i pored navedenog, poslovanje Regionalnog vodovoda je značajno opterećeno visokim odnosom kreditnog zaduženja i prihoda na godišnjem nivou, na osnovu kojih će u 2018. godini biti otplaćeno oko 2,5 miliona Eura. Preostala kreditna zaduženja Regionalnog vodovoda po osnovu izgradnje RVS iznose oko 21,2 miliona Eura na dan 31.12. 2017 i to: Svjetska banka 6,6 miliona EUR, EBRD 7,9 miliona EUR i Erste banka 6,7 miliona EUR.

2. Pad prihoda od naknade na investicije za izgradnju objekata

Zakonom o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja je propisano da će se posebna naknada za izgradnju, odnosno rekonstrukciju primarnih ugostiteljskih objekata sa 5 zvjezdica ukida od 1.01.2018. godine, dok će se za objekte sa 4 zvjezdice plaćati po stopi od 0,5 %. Imajući u vidu značajan udio prihoda od naknade koji se naplaćuju od objekata sa 5 i 4 zvjezdice, za očekivati je da će se prihodi po ovom osnovu smanjiti od 30-50 %, a što će značajno uticati na prihode Regionalnog vodovoda. Takođe, Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, objekti su kategorisani kao složeni inženjerski objekti, ostali inženjerski objekti, pomoćni objekti i privremeni objekti, a izdavanje građevinske dozvole je propisano samo za složene inženjerske objekte, dok je građenje ostalih objekata uslovljeno podnošenjem prijave građenja i dokumentacije nadležnoj inspekciji. Osim toga: (1) propisano je da se dokaz o izmirenju posebne naknade u vezi sa građenjem složenih inženjerskih objekata podnosi u postupku izdavanja upotrebne dozvole, (2) nije propisano podnošenje tog dokaza u vezi sa

postavljanjem, odnosno građenjem privremenih i pomoćnih objekata, (3) predviđeno je da se dokaz o izmirenju posebne naknade u vezi sa izgradnjom ostalih objekata podnosi uz prijavu građenja. Prethodno iskustvo Regionalnog vodovoda sa zakonskim rješenjem koje takođe propisivalo izmirenje posebne naknade prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanja upotrebne dozvole je izuzetno negativno, jer se u praksi pokazalo da investitori veoma često izbjegavaju ovaj postupak, pa sada imamo niz objekata koji su u upotrebi, a nijesu podnijeli zahtjev za dobijanje upotrebne dozvole, što za Regionalni vodovod predstavlja značajan gubitak prihoda koji pokušava riješiti u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Upravom za inspekcijske poslove.

3. Spor sa kompanijom Strabag AG

Regionalni vodovod je sa kompanijom Strabag u sporu koji traje od 17. maja 2010. godine, a koji je pokrenut nakon više nego opravdanog raskida ugovora o izgradnji RVS, zbog flagrantnog kršenja odredaba ugovora od strane izvođača radova. Strabag AG je pokrenuo arbitražni postupak kod Međunarodne trgovinske komore u Parizu, koji Regionalni vodovod nije priznavao jer navedena institucija nije nadležna za odlučivanje po ovom predmetu. Privredni sud Crne Gore je tokom posljednjih godina svojim presudama tri puta potvrdio stav Regionalnog vodovoda o nenadležnosti Međunarodne trgovinske komore u Parizu. Očekuje se treća odluka Apelacionog suda, jer je Strabag AG uložio prigovor na 3. presudu Privrednog suda Crne Gore nakon koje preostaje još jedna pravna mjera, a to je eventualna odluka Vrhovnog suda. Advokatski tim Regionalnog vodovoda kao i Upravni odbor i menadžment vjeruju da će sve odluke biti donesene u korist Regionalnog vodovoda, o čemu je u prethodnom periodu Vlada Crne Gore redovno informisana.

4. Uređenje odnosa JP „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ sa drugim privrednim subjektima po pitanju korišćenja infrastrukture Regionalnog vodovoda

Regionalni vodovod je u prethodnom periodu određeni dio infrastrukture ustupio na korišćenje drugim subjektima (CEDIS, Monteput d.o.o, lokalna vodovodna preduzeća), pa je preduzeće zadnjih godina prioritetno pristupilo adekvatnom rješavanju međusobnih obaveza između Regionalnog vodovoda i ovih subjekata. Regionalni vodovod rješavanjem ovog pitanja želi postići dodatnu optimizaciju poslova, ali i adekvatno definisati prava i obaveze subjekata koji koriste infrastrukturu koja je u vlasništvu preduzeća.

4.1. Infrastruktura za distribuciju vode

Krajem 2016. godine su intenzivirane aktivnosti radne grupe koja je formirana sa predstavnicima DOO „Vodovod i kanalizacija“ Kotor (ViK Kotor). Nakon više održanih sastanaka Radna grupa je došla do zaključka da ne postoji dilema po pitanju vlasništva nad čeličnim cjevovodom DN400 na dionici od odvojka „Kotor“ do ulaza u tunel „Vrmac“, i podvodnim cjevovodom DN261/202 na dionici moreuza Verige, te da Regionalni ima svu potrebnu dokumentaciju koja dokazuje vlasništvo.

Još od 2015. godine Regionalni vodovod je inicirao rješavanje poslovnih odnosa sa Opštinom Herceg Novi zbog čega je i formirana Radna grupa za rješavanje predmetnog pitanja sa Opštinom Herceg Novi, odnosno lokalnim vodovodnim preduzećem koje u sklopu svog sistema koristi kompletnu infrastrukturu RVS na teritoriji ove opštine još od 90-tih godina prošlog vijeka. Radna grupa je završila sa radom nakon potpisivanja Zapisnika, 07.12.2017. godine, u okviru kojeg je konstatovano da je Regionalni vodovod dokazao vlasništvo nad predmetnom infrastrukturom.

U prethodnom periodu organizovan je sastanak sa Opštinom Ulcinj na kojem su inicirane sve teme kojima bi u predstojećem periodu trebalo posvetiti više pažnje, a među kojima je bila i tema formalizacije korišćenja ustupljene vodovodne infrastrukture. Međutim, s obzirom na to

da predstavnici Opštine Ulcinj nijesu nastavili rad na dogovorenim aktivnostima, Regionalni vodovod će pokrenuti dijalog po ovom pitanju, a ukoliko ne dođe do postizanja dogovora po ovom pitanju, Regionalni vodovod će pokrenuti sudski spor u cilju zaštite infrastrukture preduzeća.

Sa Prijesticom Cetinje još od 2011. godine nije ugovorno regulisano korišćenje rezervoara "Jelenak", zapremine od 500 m³. Predmetni rezervoar je izgrađen 1998. godine i služi za snabdijevanje vodom područja Drušića, ali i Rijeke Crnojevića. Imajući u vidu da se predmetni rezervoar, koji je u vlasništvu Regionalnog vodovoda, koristi u okviru seoskog vodovoda Prijestonice Cetinje, neophodno je formalno urediti odnose po ovom pitanju.

U prethodnom periodu lokalni vodovod i Prijestonica su odbijali da riješe ovo pitanje, kao i pitanja uloga oko 500.000 EUR u osnovna sredstva ViK Cetinja iz kreditnih sredstava koje je Abu Dhabi Fond za razvoj odobrio Regionalnom vodovodu. U slučaju da predmetna inicijativa ne naiđe na razumijevanje zainteresovanih strana, Regionalni vodovod će pokrenuti sudske postupke kako bi zaštitilo svoje interese.

4.2 Infrastruktura za prenos električne energije

Regionalni vodovod je u prethodnom periodu u cjelosti uspostavio veoma kvalitetnu saradnju sa Elektroprivredom Crne Gore i CEDISOM, te su tako za 21 objekat (pumpne stanice, prekidne komore, stanice katodnih zaštita i odvojci) koji se nalaze u sklopu RVS, sklopljeni neophodni ugovori o priključenju i snabdijevanju električnom energijom sa CEDIS. Za sve ove objekte, prilikom dobijanja građevinske dozvole, izdate su odgovarajuće elektroenergetske saglasnosti od strane EPCG, koje su podrazumijevale i obavezu izgradnje vodova do objekata Regionalnog vodovoda sa kojih se napajaju objekti Regionalnog vodovoda, a koju je Regionalni vodovod u cjelosti prethodne godine ispunio i sve radove finansirao iz sopstvenih prihoda.

Zahvaljujući korektnoj poslovnoj saradnji koju je Regionalni vodovod uspostavio sa CEDIS-om, očekujemo da ćemo tokom 2018. godine do kraja riješiti i ostala otvorena pitanja infrastrukture ova dva subjekta, a riječ je o:

- Razgraničenju ugovornih strana po pitanju vlasništva nad infrastrukturom;
- Uređenju ugovornog odnosa po pitanju infrastrukture Regionalnog vodovoda, a koje koristi CEDIS. Stav Regionalnog vodovoda je da se u duhu Zakona o energiji otplati dio infrastrukture koju koristi CEDIS.
- Ostvarenje saradnje po pitanju korišćenja optičke infrastrukture CEDIS, a koja je neophodna za povezivanje sa optičkom infrastrukturom CGES, a sve u cilju poboljšanja upravljanja djelom sistema od Budve do Tivta, o čemu je bilo riječi i u drugom dijelu ovog materijala.

4.3. Hidrotehnički tunel Sozina

Regionalni vodovod je vlasnik hidrotehničkog tunela „Sozina“ koji Monteputu d.o.o. služi kao evakuacioni tunel. Regionalni vodovod je još od 2015. godine pokrenuo razgovore sa ciljem uređenja odnosa putem ugovora sa preduzećem „Monteput“ D.O.O., po pitanju korišćenja hidrotehničkog tunela „Sozina“. Hidrotehnički tunel „Sozina“, koji je ovo preduzeće izgradilo za potrebe ugradnje cjevovoda se istovremeno već 10-tak godina koristi i kao evakuacioni tunel za saobraćajni tunel „Sozina“. Za potrebe uređenja odnosa je angažovan i konsultant, prof. dr Božo Mihajlović, koji je na bazi postojećeg stanja, ali i dokumentacije, predložio model uređenja odnosa i visinu naknade koje bi Regionalni vodovod trebalo da dobije za dosadašnje, ali i buduće korišćenje tunela od strane preduzeća „Monteput“. Pomenuti model, čiji je autor prof. dr Božo Mihajlović, je usvojen na sjednici Upravnog odbora koja je održana 28. decembra 2017. godine i početkom godine ćemo pristupiti intenziviranju pregovora sa rukovodstvom „Monteput“ D.O.O. u cilju rješavanja ovog pitanja.

5. Potraživanje od ViK i Prijestonice Cetinje

U cilju obezbjeđenja dodatnih sredstava za realizaciju urgentnog projekta rješavanja vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje, Vlada Crne Gore je Zaključcima br. 03-7120 od 28.07.2011. godine, naložila Ministarstvu finansija da u komunikaciji sa Razvojnim Fondom Abu Dhabi, razmotri mogućnost i definiše način na koji će se dio kredita koji je korišćen za potrebe infrastrukture RVS u iznosu od 500.000 Eura preusmjeri za potrebe rješavanja prioriternih pitanja vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje. Nakon dobijene saglasnosti Fonda za razvoj Abu Dhabi, navedeni iznos je u cjelosti utrošen u skladu sa predmetnim Programom mjera za rješavanje vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje.

Međutim, i pored činjenice da je ovaj projekat uspješno i svrsishodno okončan 2012. godine, tokom njegove implementacije nisu riješena pitanja dužničko-povjerilačkih odnosa u vezi zajma dobijenog od Abu Dhabi Fonda za razvoj, iz kojih je finansiran ovaj investicioni zahvat. Naime, zbog neustanovljavanja odgovarajućeg pravnog aranžmana, tj. ugovora o implementaciji projekta i međusobnim pravima i obavezama po osnovu finansiranja istog, koji je trebalo da bude zaključen između Vlade Crne Gore, JP „Regionalni Vodovod Crnogorsko Primorje“ i Prijestonice Cetinje, odnosno JP „Vodovod i kanalizacija“ Cetinje, taj dio zajma se vodi u poslovnim knjigama Regionalnog vodovoda. Ukupni dug Prijestonice Cetinje iznosi oko 900.000 Eura, od čega se 500.000 Eura odnosi na osnovni dug, dok se ostatak odnosi na pripadajuće kamate i negativne kursne razlike koje je Regionalni vodovod u prethodnom periodu realizovao prema Abu Dhabi Fondu za razvoj.

Neodrživost trenutne situacije po ovom pitanju su konstatovali, osim Ministra finansija i Ministra održivog razvoja i turizma i nezavisni međunarodni revizori, ali i nadležni kolegijum Državne revizorske institucije koja je u okviru svog izvještaja dala preporuku nadležnim državnim organima i Prijestonici Cetinje (ViK Cetinje) da regulišu dužničko – povjerilačke odnose sa Regionalnim vodovodom. U slučaju da do rješenja ovog pitanja ne dođe u dogledno vrijeme, Regionalni vodovod će biti prinuđen da pokrene sudski spor.

6. Rješavanja izazova održivosti cjevovoda RVS na dijelu Bečićke plaže

Dio sistema RVS na potezu od Rafailovića do drugog djela Bečićke plaže je, shodno Glavnom projektu, izgrađen kroz pješčanu plažu, koristeći GRP cijevi zbog agresivnosti sredine, a u cilju sprječavanja uticaja soli na cjevovod. Takođe, za potrebe obezbjeđenja cjevovoda od uticaja plime i osjeke, kao i eventualnih pomjeranja usljed lošije stabilnosti terena (pijesak), izvršena je zaštita cjevovoda betonskom oblogom na dionicama na kojim se cjevovod nalazi bliže površini. Predmetna situacija je posebno izražena na području Rafailovića, ali i na pozicijama gdje se cjevovod ukršta sa povremenim vodotocima koji prorade u zimskom periodu. Uprkos tome, tokom prethodnih 7 godina je evidentirano da dolazi do manjih, ali izvjesnih pomjeranja cjevovoda, usljed kojih je i došlo do pucanja spojnica na 3 odvojene pozicije, čime se dovodi u pitanje održivost kontinualnog transporta vode za opštine Budva, Kotor, Tivat i Herceg Novi. Posljednji ovakav kvar na dijelu cjevovoda se desio u periodu ljetnje turističke sezone 2017. godine koji je mogao da ugrozi turističku sezonu. Međutim, popravka kvara je izvršena u rekordnom roku, ali je predmetna situacija još jednom pokazala da je po pitanju eventualnih kvarova na cjevovodima RVS, najkritičnija tačka upravo na dionici koja se nalazi u Bečićkoj plaži. Imajući u vidu činjenicu da se radi o trasi dužine cca 2.0 km, neophodno je odgovorno pristupiti ovom izazovu i u okviru mogućih rješenja pokušati upravljati rizikom u cilju sprječavanja novih kvarova na cjevovodu. Budući da su se kvarovi dešavali na pozicijama na kojima je cjevovod spajan takozvanim havarijskim spojnica, Regionalni vodovod je iste zamijenio značajno kvalitetnijim tipovima spojnica i stupio u kontakt sa proizvođačem kako bi bila razmotrena mogućnost zamjene trajnim sponicama. U tom smislu, čeka se konačan odgovor na dostavljeni upit Regionalnog vodovoda koji je poslat proizvođaču ovih cijevi. Takođe, u cilju prevencije, svakodnevno se provjerava upravljanje i regulacija radnog pritiska na ovoj dionici cjevovoda, a

sve u cilju smanjenja rizika od eventualnog novog kvara. U 2018. godini će se predmetni cjevovod, odnosno betonska obloga, uključiti u program praćenja oskultacija objekata RVS, koji se od 2013. godine redovno sprovodi u okviru trase RVS, shodno zakonskoj obavezi, u cilju preventivnog praćenja eventualnih promjena pozicija objekata usljed pomijeranja terena. Takođe, paralelno sa navedenim aktivnostima će se prići sagledavanju mogućnosti eventualnog trajnog rješenja evidentiranog pitanja uz pokrenutu inicijativu da se predmetno pitanje riješi u saradnji sa Morskim dobrom.

7. Povećanje kapaciteta dijela sjevernog kraja RVS na dionici od rezervoara „Đurmani“ do Budve

Regionalni vodovod je 2017. godine intenzivirao rad na početnim aktivnostima izgradnje 2. faze RVS projektovanjem drugog cjevovoda sjevernog kraka RVS na dionici PK „Prijevor“ – Tivat: Dakle, angažovan je projektant za izradu Glavnog projekta cjevovoda na dionici Lastva Grbaljska – Tivat, kako bi se cjevovod uklopio u planirani projekat izgradnje bulevara na ovoj dionici, dok je za dionicu PK „Prijevor“ – Lastva grbaljska raspisan tender za izbor projektanta. Postojeći cjevovod koji je izgrađen '80-tih godina prošlog vijeka na predmetnoj dionici već tri godine se zaredom u ljetnjem periodu koristi sa 100 % kapaciteta. Kako je navedeno i u poglavlju 2.2 ovog materijala, planira se izgradnja cjevovoda sa ciljem da se transportuje i do 700 l/s, umjesto sada raspoloživih 330 l/s. Prethodnih 7 godina funkcionisanja RVS pokazalo da se na području opština Kotor, Tivat i Herceg Novi ubrzano povećava potrošnja za vodom, pa je neophodno prioritetno naći rješenje kako bi se stvorili uslovi za dugoročno održivo vodosnabdijevanje opština Tivat, Kotor i Herceg Novi.

U tom smislu je 2017. godine, u okviru izrade projektne dokumentacije za izgradnju novog cjevovoda na dionici Budva - Tivat, izrađena nova hidraulička analiza ovog djela RVS. Analiza je takođe pokazala da postoji i jedan ograničavajući faktor za eventualno povećanje kapaciteta ovog dijela RVS, a to je dionica cjevovoda koja se nalazi u neposrednoj blizini manastira Smokvice na području opštine Budva.

Na ovom dijelu dolazi do potencijalnog presijecanja piježometarske linije i linije cjevovoda, a što ukazuje na mogućnost pojave vakuuma u cjevovodu, što je tehnički neodrživo za uspješno funkcionisanje ovog kompleksnog sistema vodosnabdijevanja.

U tom smislu je u narednom periodu neophodno sagledati tehničke mogućnosti pronalaženja rješenja za ovu situaciju, a sve u cilju obezbjeđenja što većeg povećanja kapaciteta ovog dijela RVS za opštine Tivat, Kotor i Herceg Novi, kako bi se preventivno djelovalo na eventualno značajno (neplanirano) povećanje potražnje vode u naseljima poput Porto Montenegro, Luštica Bay, Porto Novi, itd.

II. VIZIJA RAZVOJA SEKTORA VODOSNABDIJEVANJA NA CRNOGORSKOM PRIMORJU

Umjesto uvoda

Sektor vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja je puštanjem u rad regionalnog vodovodnog sistema dobio nedostajuće količine vode za ljudsku upotrebu visokog kvaliteta, koje garantuju stabilnost isporuke vode konačnim potrošačima čime je poslije nekoliko decenija od sredine prošlog vijeka riješen jedan od najvažnijih problema od životnog značaja za stanovništvo na Crnogorskom primorju, ali i uklonjena prepreka za razvoj turizma kao osnovne privredne grane na ovom području. Međutim, period od puštanja u rad regionalnog vodovodnog sistema od jula 2010. je, takođe, pokazao i značajne nedostatke u vodovodnom sektoru na Crnogorskom primorju i pokazao da još uvijek nijesu realizovani svi preduslovi za obezbjeđenje održivog funkcionisanja vodovodnog sektora na ovom području.

U prethodnom periodu su postepeno realizovane aktivnosti koje su obezbijedile održivost regionalnog vodovodnog sistema, ali se isto ne može reći i za lokalna vodovodna preduzeća, koja vrše distribuciju vode za ljudsku upotrebu konačnim potrošačima. Činjenica da i dalje na Crnogorskom primorju postoji niz naselja u kojima nije izgrađena vodovodna mreža, već se snabdijevaju putem cistijerni, dovoljno govori u prilog činjenici da u ovom sektoru ima značajan broj izazova koje je potrebno savladati u cilju postizanja neophodnog nivoa usluge isporuke vode za ljudsku upotrebu. U tom smislu se jasno izdvajaju sledeći izazovi u sektoru vodosnabdijevanja područja Crnogorskog primorja, kao i razvojnih projekata koje je neophodno sprovesti u cilju podizanja nivoa usluge.

II.1 IZAZOVI VODOVODNOG SEKTORA NA PODRUČJU CRNOGORSKOG PRIMORJA

Od 2010. godine pa do danas, dakle 7 godina nakon početka funkcionisanja regionalnog vodovodnog sistema za Crnogorsko primorje, postalo je jasno da se sektor vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju suočava sa sve većim izazovima. Veći dio izazova se odnosi na obezbjeđenje uslova za dugoročno održivo funkcionisanje lokalnih vodovodnih preduzeća i regionalnog vodovodnog sistema, na način da se omogući kontinualno visok stepen kvaliteta usluge vodosnabdijevanja i provjeren kvalitet vode koja se isporučuje potrošačima. Stanje u sektoru vodosnabdijevanja se, posebno u periodu prije izgradnje regionalnog vodovodnog sistema, pokazalo kao najveći ograničavajući faktor za razvoj turizma kao glavne privredne grane područja Crnogorskog primorja. Nakon izgradnje regionalnog vodovodnog sistema, stanje je značajno unaprijeđeno, ali postoji i značajan prostor za dalje poboljšanje, posebno na područjima Bara i Ulcinja u kojima u značajnim djelovima ovih opština nije izgrađena lokalna vodovodna mreža.

U tom smislu su evidentirani sledeći izazovi sektora vodosnabdijevanja na Crnogorskom primorju:

- ✓ Reforma sektora vodosnabdijevanja;
- ✓ Optimizacija poslovanja lokalnih vodovodnih sistema i regionalnog vodovodnog sistema;
- ✓ Izgradnja infrastrukture u naseljima na Crnogorskom primorju koja nemaju riješeno pitanje vodosnabdijevanja;
- ✓ Aktiviranje preostalih 10 distributivnih odvojaka sa regionalnog vodovodnog sistema;
- ✓ Smanjivanje gubitaka u vodovodnoj mreži lokalnih vodovodnih preduzeća;
- ✓ Objedinjavanje investicione i razvojne komponente vodovodnog sektora (koja trenutno pripada opštinama) sa komponentom upravljanja vodovodnom mrežom (koja je obaveza vik-ova);
- ✓ Utvrđivanje jedinstvene metodologije obračuna cijena usluge vodosnabdijevanja (regulatorno tijelo za oblast vodosnabdijevanja).

- ✓ Poštovanje svih zakonskih odredbi i preporuka po pitanju obaveznog posjedovanja vodnih akata za vodoizvorišta koja su u upotrebi na Crnogorskom primorju, ali i u cijeloj Crnoj Gori, uključujući uspostavljanje i upravljanje zonama sanitarne zaštite izvorišta.
- ✓ Optimizacija eksploatacije lokalnih izvorišta na Crnogorskom primorju, kako sa aspekta ekonomske opravdanosti, tako i sa aspekta kvaliteta vode, ali i bezbjedonosnih izazova.
- ✓ Analiza efekata korišćenja dijela posebne naknade od 20% od strane opština na Crnogorskom primorju.
- ✓ Planiranje i izgradnja nedostajućih rezervoarskih kapaciteta u lokalnim vodovodnim sistemima, koji su neophodni za održivo vodosnabdijevanja na području Crnogorskog primorja.

II.2 PROJEKTI RAZVOJA INFRASTRUKTURE U SEKTORU VODOSNABDIJEVANJA NA CRNOGORSKOM PRIMORJU

Kao odgovor na gore navedene izazove u funkcionisanju vodovodnog sektora na Crnogorskom primorju neophodno je sprovesti niz ciljanih razvojnih aktivnosti, kojima bi uspostavili mehanizmi za dugoročno održivo upravljanje vodovodnim sistemima, i to:

1. Formiranje jedinstvenog preduzeće odgovornog za vodosnabdijevanja i odvođenje otpadnih voda na Crnogorskom primorju

Objedinjavanjem nadležnosti upravljanja lokalnim vodovodnim sistemima na Crnogorskom primorju bi se izvršila značajna optimizacija poslovanja, uz istovremeno značajno podizanje kvaliteta usluge vodosnabdijevanja. Kroz postupak formiranja jedinstvenog preduzeća bi se obezbijedilo sljedeće:

- optimalan broj zaposlenih u preduzeću, sa adekvatnom kadrovskom strukturom, uz povoljan socijalni program;
- značajno poboljšanje finansijskih parametara koji u ovom trenutku predstavljaju nepremostivu prepreku za dobijanje prijeko potrebnih grantova i kreditnih sredstava za predstojeće investicije;
- značajno povećanje sposobnosti za finansiranje razvojnih projekata, kao i projekata za sanaciju postojeće vodovodne mreže;
- značajno povećanje kvaliteta usluga i upravljanja vodnim resursima, koje bi u konačnom uticalo i značajno smanjenje troškova proizvodnje vode za piće na ovom prostoru;
- značajno smanjenje troškova upravljanjem objedinjenim vodovodnim sistemima kroz jedinstvenu tehničko-tehnološku cjelinu;
- poboljšanje kvaliteta usluge kroz poboljšanje kvaliteta vode za piće koja bi se isporučivala građanima;
- značajne uštede u troškovima održavanja, kroz unificiranje opreme, povećanje obima nabavke itd.
- Podrška Svjetske banke i EBRD za realizaciju ovog projekta;

2. Projekat razvoja vodovodnog sektora na Crnogorskom primorju za period od 2020. do 2030. godine

Imajući u vidu sve izazove sa kojim se suočava sektor vodosnabdijevanja, a koji će izvjesno u budućnosti biti još veći, neophodno je osim strategije upravljanja postojećim resursima formirati i strategiju razvoja vodovodnog sektora. U suprotnom, neće se ispuniti uslovi za održivo upravljanje vodovodnim sektorom. Regionalni vodovod je u tom smislu od 2015. godine sproveo više predradnji za formiranje okvira saradnje sa značajnim institucijama, koje mogu

doprinijeti izradi kvalitetnog Programa razvoja vodovodnog sektora Crnogorskog primorja do 2030, počevši od organizacije konferencija, benčmarking radionica i okruglih stolova sa temom vodosnabdijevanja do potpisivanja Protokola o saradnji sa značajnim institucijama koje mogu dati nemjerljiv doprinos izradi programa razvoja, kao što su Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (CANU), Univerzitet Crne Gore (UCG), Univerzitet Donja Gorica (UDG) i druge institucije u Crnoj Gori, ali i u regionu kao što su Međunarodno udruženje vodovodnih preduzeća u slivu rijeke Dunav (IAWD), itd. Dakle, otpočete su i pripremne aktivnosti na izradi Plana razvoja regionalnog sistema vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja za period od 2020. do 2030. godine. Planom će se, pored ostalog, definisati ciljevi razvoja i poslovanja preduzeća, izbor poslovne politike i utvrđivanje strategije za realizaciju postavljenih, prije svega, razvojnih ciljeva vodosnabdijevanja Crnogorskog primorja. U aprilu 2016. godine, u namjeri da se pripremi dokumentaciona osnova i obezbijede potrebni ulazni parametri za pripremu Plana razvoja od 2020. do 2030. godine, od opština na Crnogorskom primorju i opštinskim vodovodnih preduzeća su zatraženi podaci o potrebama za vodom za planski period i to na bazi prethodno brižljivo sprovedene analize sadašnjih potreba za vodom, odvojeno iskazujući potrebu za količinama vode iz regionalnog vodovodnog sistema i količinama koje će se obezbijediti iz lokalnih izvorišta. Nažalost, povratne informacije od strane lokalnih rukovodstava nijesu dobijene, što upućuje na zaključak da se lokalna rukovodstva ne bave dugoročnim potrebama, iako je u pitanju sektor vodosnabdijevanja, pa bi u narednom periodu, kroz snažnije uključivanje drugih institucija, trebalo obnoviti i intenzivirati kontakte sa opštinama.

U prethodnom periodu je od strane organa upravljanja Regionalnog vodovoda usvojen metodološki koncept i pregled sadržaja Programa razvoja vodovodnog sektora na Crnogorskom primorju za period od 2020. do 2030. godine, u okviru kojeg je predložena i dokumentaciona osnova na osnovu koje će se izraditi program. Predmetni dokument predstavlja odličnu polaznu tačku za izradu programa, uz jasne smjernice kojih se neophodno držati pri izradi istog, a što će Regionalni vodovod početi da radi tokom 2018. godine.

3. Izgradnja vodovodnih mreža u naseljima na Crnogorskom primorju u kojima ista do sada nije izgrađena

Regionalni vodovod je u periodu od 2015. do 2017. godine dobio više zvaničnih zahtjeva za odobrenje priključenja na regionalni vodovodni sistem od strane privrednih subjekata, ali i mjesnih zajednica sa područja Ulcinja, Bara, Budve i Kotora. Najizrazitiji primjeri nedostatka vodovodne i kanalizacione mreže na području Crnogorskog primorja su naselja u Baru, Dobre Vode i Utjeha, sa oko 10.000 izgrađenih objekata. Upravo kroz ova naselja prolazi cjevovod regionalnog vodovodnog sistema sa već izgrađenim odvojcima za isporuku vode. Trenutno stanje u navedenim naseljima je neodrživo, kako sa aspekta zdravstvene zaštite, tako i sa aspekta stvaranja uslova za razvoj zajednice. Međutim, trenutno stanje predstavlja i sasvim jasnu priliku za sprovođenje razvojnih aktivnosti u smislu izgradnje novih vodovodnih mreža, čime bi se dobili novi potrošači koji bi doprinijeli rastu prihoda po osnovu prodaje vode za piće. Regionalni vodovod planira da sa EBRD otpočne realizaciju Projekta unapređenja vodosnabdijevanja opština Herceg Novi, Tivat, Kotor, Bar i Ulcinj kroz dogradnju i proširenje lokalnih vodovodnih mreža za naselja za koje mreže nijesu izgrađene, procijenjene investicione vrijednosti u iznosu od 22.000.000 EUR, a koji bi se finansirao zajmom Sektora EBRD za opštinske infrastrukture za koji su garant opštine, a za koji bi Regionalni vodovod bio Jedinica za implementaciju projekta, a važno je istaći da, osim finansijskih povoljnosti ovog aranžmana, EBRD je projekat (na inicijativu Regionalnog vodovoda) odobrio da finansira bez garancija Vlade Crne Gore, što smatramo izuzetno važnim za ukupni razvojni koncept Ekonomskog sistema Crne Gore.

4. Projekat unapređenja vodosnabdijevanja opština Herceg Novi, Tivat, Kotor, Bar i Ulcinj

U cilju unapređenja odnosa Regionalnog vodovoda sa lokalnim vodovodima na Crnogorskom primorju, a posebno u smislu povećanja količine vode koja bi se isporučivala iz RVS u lokalne vodovodne sistema, Regionalni vodovod je krajem 2013. godine formulisao osnovne postavke za Projekat unapređenja snabdijevanja vodom za piće primorskih opština i nakon dobijanja saglasnosti za dalju proceduru od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma, sa istim upoznalo i Kancelariju EBRD u Crnoj Gori. U prvoj polovini 2014. godine, pripremom prvog nacrtu ToR-a (projektnog zadatka) Regionalni vodovod je, faktički, otpočeo sa aktivnostima na stvaranju uslova za odobrenje projekta od strane borda direktora EBRD. Uviđajući značaj ovog projekta, opštine Herceg Novi, Kotor, Tivat, Bar i Ulcinj su u pismima o namjeri upućenim Evropskoj banci za obnovu i razvoj jasno iskazale svoju namjeru da pokrenu ovaj Projekat, a Regionalni vodovod je svoj nedvosmislen interes našao u činjenici da se realizacijom Projekta značajno podiže stepen iskorišćenosti kapaciteta RVS, koji je tokom prethodne četiri godine eksploatacije bio relativno nizak, ispod 20%. Takođe, obzirom na specifično iskustvo i kadrovsku osposobljenost ovog javnog preduzeća za vođenje projekata koji su finansirani od strane međunarodnih finansijskih organizacija, opštine su Pismima o namjeri ovlastile Regionalni vodovod da u njihovo ime pokrene i vodi potrebne procedure i pregovore, stim da bi se pitanja implementacije Projekta koja se tiču strukture i nadležnosti Jedinice za implementaciju projekta koju bi vršio Regionalni vodovod uredila posebnim trilateralnim sporazumom o implementaciji (EBRD, Regionalni vodovod i opštine).

Nakon usaglašavanja sa odgovarajućim službama Banke u Kancelariji EBRD u Crnoj Gori i centralom u Londonu pripremljen je prijedlog ToR-a, a takođe i nacrt baznog investicionog programa rekonstrukcije, dogradnje i proširenja lokalnih vodovodnih sistema u opštinama Herceg Novi, Tivat, Kotor, Bar i Ulcinj, u kojima još uvijek nijesu izgrađene vodovodne mreže za znatan dio naselja u kojima ima preko 10.000 individualnih objekata za stanovanje i u kojima po „konzervativnim procjenama” živi najmanje 60.000 stanovnika. Isto tako, od značaja je činjenica da se na tim područjima nalaze i lokacije koje su urbanističkim planovima namijenjene za izgradnju turističkih objekata koji u budućnosti treba da znatnim dijelom generišu ukupan razvoj primorskog regiona i države u cjelini, a osnovni preduslov za njihovu ekonomsku valorizaciju je prethodno infrastrukturno opremanje.

5. Smanjenje gubitaka u lokalnim vodovodnim mrežama

Tehnički gubici vode u lokalnim vodovodnim sistemima, uz nelegalne priključke, predstavljaju najznačajniji rizik po poslovanje ViK-ova na Crnogorskom primorju, ali i na teritoriji cijele Crne Gore. U ovom trenutku nije moguće sa preciznošću odvojiti gubitke koji su posljedica tehničkih gubitaka usljed dotrajalosti cjevovoda od gubitaka usljed nelegalne potrošnje, pa je samim tim dodatno otežan posao na otklanjanju istih. Tehničkim gubicima se u posljednjoj deceniji posvetilo značajno više pažnje nego u prethodnom periodu, ali nijesu zabilježeni značajni rezultati u smislu smanjenja gubitaka. Veći dio vodovodnih sistema već više od deset godina ima gubitke na istom nivou, a u pojedinim opštinama je zabilježena i tendencija rasta gubitaka. Prosječni gubici u vodovodnim sistemima na nivou Crne Gore su nedopustivo veliki i iznose oko 70 %. Sanaciji tehničkih gubitaka se mora prići sistemski i sistematično. Neophodno je sprovesti značajne investicije po prethodno utvrđenim mjernim zonama i nakon sprovedenih aktivnosti tekućim održavanjem kontinualno održavati gubitke na minimalnom nivou. U suprotnom će se nastaviti sa stihijskim rješavanjem problema po principu „gašenja požara”, a što se pokazalo kao pogubno na duže staze.

6. Izgradnja nedostajućih rezervoarskih kapaciteta lokalnih vodovodnih sistema

Na području Crnogorskog primorja je u prethodnim decenijama došlo do ubrzane ekspanzije gradnje stambenih jedinica i turistički objekata, koju po pravilu nije pratilo adekvatno planiranje razvoja u sektoru vodosnabdijevanja. Lokalne samouprave i lokalna vodovodna preduzeća, najčešće usljed loše finansijske situacije, ali i nedostatka odgovarajuće vizije razvoja vodovodnog sektora, nijesu investirali u razvoj svojih vodovodnih sistema, pa sada imamo situaciju da su čak cijela naselja izgrađena bez vodovodne mreže. Veći dio sprovedenih investicija je realizovano u smislu izgradnje lokalne distributivne mreže, pri čemu se nije paralelno investiralo u izgradnju i distributivnih rezervoara koji bi obezbijedili neophodnu sigurnost u vodosnabdijevanju, kako sa aspekta neophodnih rezervi u slučaju prekida dotoka vode sa izvorišta, tako i sa aspekta ublažavanja dnevnih neravnomjernosti u potrošnji, posebno u toku ljetnje turističke sezone, što je svakako najznačajniji izazov vodovodnog sektora na Crnogorskom primorju.

U ovom trenutku na području Crnogorskog primorje nedostaje više desetina hiljada kubnih metara rezervoarskog prostora, pa je samim tim i vodosnabdijevanje izuzetno podložno prekidima u snabdijevanju električnom energijom i drugim uzrocima koji mogu prouzrokovati prekid u transportu vode od izvorišta do distributivne mreže. Ohrabrujući početni koraci su započeti trenutnim aktivnostima na izgradnji rezervoara u opštinama Tivat i Bar, ali je neophodno konstatovati i da se aktivnosti na izgradnji novih rezervoara moraju intenzivirati kako bi se osigurala održivost vodosnabdijevanja na području Crnogorskog primorja.

Direktor
Goran Jevrić

Budva, 27. april 2018. godine